



CVRIA

SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE

Výroční zpráva
2011



SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2011

Přehled činnosti Soudního dvora,
Tribunálu a Soudu pro veřejnou službu Evropské unie

Lucemburk, 2012

www.curia.europa.eu

Soudní dvůr
L-2925 Lucemburk
Telefon: (352) 43 03-1

Tribunál
L-2925 Lucemburk
Telefon: (352) 43 03-1

Soud pro veřejnou službu
L-2925 Lucemburk
Telefon: (352) 43 03-1

Internetová adresa Soudního dvora: <http://www.curia.europa.eu>

Redakční uzávěrka: 1. ledna 2012

Reprodukce povolena pod podmínkou uvedení zdroje. Fotografie mohou být reprodukovány pouze v kontextu této publikace. Pro veškeré jiné použití je třeba požádat o schválení Úřad pro publikace Evropské unie.

Mnoho doplňujících informací o Evropské unii je k dispozici na internetu. Můžete se s nimi seznámit na evropském serveru (<http://europa.eu>).

Katalogové údaje jsou uvedeny na konci této publikace.

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2012

ISBN 978-92-829-1158-7

doi:10.2862/77340

© Evropská unie, 2012

Printed in Luxembourg

VYTIŠTĚNO NA PAPIŘE BĚLENÉM BEZ POUŽITÍ ELEMENTÁRNÍHO CHLORU (ECF)

Obsah

	Page
Předmluva, autor: předseda Soudního dvora, Vassilios Skouris	5

Kapitola I

Soudní dvůr

A – Vývoj a činnost Soudního dvora v roce 2011	9
B – Judikatura Soudního dvora v roce 2011	13
C – Složení Soudního dvora	65
1. Členové Soudního dvora	67
2. Změny ve složení Soudního dvora v roce 2011	83
3. Protokolární pořádky	85
4. Bývalí členové Soudního dvora	87
D – Soudní statistiky Soudního dvora	91

Kapitola II

Tribunál

A – Činnost Tribunálu v roce 2011	123
B – Složení Tribunálu	169
1. Členové Tribunálu	171
2. Změny ve složení Tribunálu v roce 2011	181
3. Protokolární pořádky	183
4. Bývalí členové Tribunálu	185
C – Soudní statistiky Tribunálu	187

Kapitola III*Soud pro veřejnou službu*

A – Činnost Soudu pro veřejnou službu v roce 2011	211
B – Složení Soudu pro veřejnou službu	223
1. Členové Soudu pro veřejnou službu	225
2. Změny ve složení Soudu pro veřejnou službu v roce 2011	229
3. Protokolární pořádek	231
4. Bývalí členové Soudu pro veřejnou službu	233
C – Soudní statistiky Soudu pro veřejnou službu	235

Kapitola IV*Setkání a návštěvy*

A – Oficiální návštěvy a události u Soudního dvora, Tribunálu a Soudu pro veřejnou službu v roce 2011	249
B – Studijní návštěvy (2011)	253
C – Slavnostní zasedání roce 2011	257
D – Návštěvy a účast na oficiálních akcích	259

<i>Zkrácené schéma organizační struktury</i>	<i>264</i>
--	------------

Předmluva

Rok 2011 byl pro soudy Evropské unie především rokem vyznačujícím se intenzivní soudní činností. Značný nárůst sporů, které byly projednávány a vyřízeny všemi třemi soudy Soudního dvora Evropské unie, je v agendě představován 1569 zahájenými a 1518 ukončenými věcmi. Soudní dvůr Evropské unie může být tímto vývojem jedinečně potěšen, neboť svědčí o důvěře, kterou v jeho soudy vkládají vnitrostátní soudy i jednotlivci. Tento nárůst soudní agendy však vyžaduje ze strany Soudního dvora Evropské unie i zákonodárných orgánů Unie jistou bdělost, aby nemohlo dojít k narušení efektivního fungování jejího soudního systému a ten mohl evropským občanům i nadále co nejlépe sloužit.

V tomto duchu Soudní dvůr v minulém roce navrhl řadu změn svého statutu a zcela přepracované znění svého jednacího řádu s cílem zlepšit jak vlastní efektivitu a produktivitu, tak i efektivitu a produktivitu Tribunálu, a zároveň zmodernizovat svá řízení.

V roce 2011 byly také úspěšně dokončeny tři rozsáhlé projekty v oblasti informačních technologií, jejichž hlavním účelem je přiblížit Soudní dvůr občanům. Zprovoznění systému e Curia, který umožňuje podávat a doručovat procesní písemnosti elektronicky, spuštění nového výkonnějšího vyhledávací judikatury a zpřístupnění katalogu knihovny Soudního dvora na internetu činí Soudní dvůr snáze dostupným a transparentnějším.

V uplynulém roce opustili Soudní dvůr v rámci částečné obměny jeho členů předseda a dva členové Soudu pro veřejnou službu a zároveň odešel jeden člen Soudního dvora a jeden člen Tribunálu.

Tato Výroční zpráva poskytuje úplný přehled vývoje a činnosti Soudního dvora Evropské unie v průběhu roku 2011. Čtenář si povšimne, že podstatná část výroční zprávy je věnována stručnému, ale vyčerpávajícímu popisu vlastní soudní činnosti Soudního dvora, Tribunálu a Soudu pro veřejnou službu. Rozbor soudní činnosti doplňují a dokreslují soudní statistiky jednotlivých soudů.

Dovoluji si využít této příležitosti ke vřelému poděkování svým kolegům ze všech tří soudů a všem zaměstnancům Soudního dvora za výbornou práci odvedenou v tomto výjimečně náročném roce.



V. Skouris
předseda Soudního dvora



Kapitola I

Soudní dvůr

A – Vývoj a činnost Soudního dvora v roce 2011

Autor: předseda Vassilios Skouris

Tato první část Výroční zprávy obsahuje souhrnný přehled činnosti Soudního dvora Evropské unie v roce 2011. Zaprvé podává nástin vývoje tohoto orgánu během uplynulého roku a zdůrazňuje institucionální změny, které se dotkly Soudního dvora, jakož i změny jeho vnitřní organizace. Zadruhé obsahuje statistickou analýzu týkající se vývoje pracovního zatížení Soudního dvora a průměrné délky řízení. Zatřetí uvádí jako každý rok hlavní události v oblasti judikatury seřazené podle oblasti úpravy.

1. V roce 2011 předložil Soudní dvůr unijnímu zákonodárci návrh změn svého statutu, jakož i návrh přepracovaného a aktualizovaného znění svého jednacího řádu. Hlavním cílem obou návrhů je zlepšení efektivity řízení před unijními soudy.

Navrhované změny statutu předpokládají především zavedení funkce místopředsedy Soudního dvora, stanovení počtu soudců, kteří tvoří velký senát, na patnáct, vypuštění systematické účasti předsedů senátů složených z pěti soudců na věcech projednávaných velkým senátem a upuštění od využívání zprávy k jednání. Ve statutu Tribunálu navrhuje Soudní dvůr stanovit počet jeho soudců na třicet devět, aby tento soud dokázal čelit nepřetržitému nárůstu své soudní agendy.

Cílem návrhu přepracovaného znění jednacího řádu je přizpůsobit jeho strukturu a obsah vývoji soudní agendy, pokračovat v úsilí vyvíjeném již několik let o zachování schopnosti soudu, jehož soudní agenda je čím dál rozsáhlejší a složitější, řešit věci, které jsou mu předkládány, v přiměřené lhůtě a vyjasnit i zpřehlednit jím používaná procesní pravidla.

Všechny tyto návrhy jsou výsledkem zralých úvah vycházejících z interních konzultací. V současnosti jsou tyto návrhy projednávány v unijních zákonodárných orgánech. Celé znění těchto návrhů je dostupné na internetových stránkách Soudního dvora¹.

Dále je také třeba poukázat na změny jednacího řádu Soudního dvora ze dne 24. května 2011 (Úř. věst. L 162, s. 17). V těchto změnách je poprvé upravena možnost, aby Soudní dvůr stanovil rozhodnutím podmínky, za nichž lze procesní písemnost doručit elektronicky. Soudní dvůr této možnosti využil a přijal rozhodnutí ze dne 13. září 2011 o podávání a doručování procesních písemností prostřednictvím aplikace e-Curia (Úř. věst. L 289, s. 7). Tato aplikace, která bezpochyby přispěje k modernizaci řízení před unijními soudy, byla úspěšně zprovozněna 21. listopadu 2011.

Lze rovněž upozornit na skutečnost, že občané Unie nyní mohou využívat nový vyhledávač judikatury, který poprvé shromažďuje všechny údaje z celého souboru judikatury unijních soudů, a to od vytvoření Soudního dvora v roce 1952. Tento vyhledávač je dostupný zdarma na internetových stránkách Soudního dvora.

Na internetových stránkách Soudního dvora lze nyní také nahlížet do katalogu knihovny Soudního dvora². Uživatelé jej mohou využívat k bibliografickým rešerším na internetu v oblasti unijního práva a v dalších vybraných oblastech práva zařazených do katalogu knihovny Soudního dvora, jako je

¹ http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7031/

² <http://bib-curia.eu/>

mezinárodní právo, srovnávací právo, právo členských států Evropské unie a některých třetích zemí a obecná teorie práva. V oblasti unijního práva je tento katalog aktuálně jedním z nejobsáhlejších na světě. V současné době obsahuje na 340 000 bibliografických záznamů, z nichž se více než 80 000 týká unijního práva. Katalog roste tempem více než 20 000 záznamů za rok.

2. Soudní statistiky Soudního dvora za rok 2011 jako celek svědčí o vysoké efektivitě a produktivitě všech tří unijních soudů. Vyznačují se také výrazným nárůstem počtu zahájených věcí.

Soudní dvůr ukončil v uplynulém roce 550 věcí (čistý počet, který zohledňuje spojení věcí), což představuje nárůst ve srovnání s předchozím rokem (522 věcí ukončených v roce 2010). Z těchto věcí byl ve 370 případech vydán rozsudek a 180 případů vedlo k vydání usnesení.

Soudnímu dvoru bylo v roce 2011 předloženo 688 nových věcí (nezávisle na spojení věcí z důvodu, že tyto věci spolu souvisí), což představuje znatelný nárůst ve srovnání s rokem 2010 (631 zahájených věcí) a znamená již druhý rok po sobě nejvyšší počet zahájených věcí v historii Soudního dvora. Je tomu tak i u žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce. Počet věcí v řízení o předběžných otázkách zahájených v tomto roce je potřetí za sebou nejvyšší v historii a vzrostl ve srovnání s rokem 2009 o téměř 41 % (423 věcí v roce 2011 oproti 302 věcem v roce 2009). Poukažme také na značný nárůst počtu kasačních opravných prostředků (162 v roce 2011 oproti 97 v roce 2010) a snížení počtu přímých žalob, a to popáté za sebou. Přímé žaloby představují nyní již pouze 12 % věcí zahájených před Soudním dvorem, zatímco v roce 2007 činily přibližně 38 %.

Co se týče délky řízení, jsou statistické údaje obecně vzato stejně příznivé jako v loňském roce. U předběžných otázek dosahuje průměrná délka vyřízení věci 16,4 měsíce, což představuje statisticky zanedbatelný nárůst ve srovnání s údajem z roku 2010 (16 měsíců). Průměrná délka vyřizování přímých žalob činila v loňském roce 20,2 měsíce a u kasačních opravných prostředků představovala 15,4 měsíce (16,7 měsíce a 14,3 měsíce v roce 2010).

Vedle reforem pracovních metod uskutečněných v posledních letech vyplývá udržení efektivity Soudního dvora při vyřizování věcí rovněž ze zvýšeného využívání různých procesních nástrojů, jimiž lze vyřizování určitých věcí urychlit (řízení o naléhavé předběžné otázce, přednostní rozhodování věcí, zrychlené řízení, zjednodušené řízení a možnost rozhodnout bez stanoviska generálního advokáta).

O řízení o naléhavé předběžné otázce bylo požádáno v pěti věcech a určený senát měl za to, že podmínky stanovené článkem 104b jednacího řádu byly splněny ve dvou z těchto případů. Tyto věci byly uzavřeny v průměrné lhůtě 2,5 měsíce.

O zrychlené řízení bylo v tomto roce žádáno třináctkrát, ale podmínky stanovené jednacím řádem byly splněny pouze u dvou z oněch třinácti věcí. V souladu s praxí zavedenou v roce 2004 se o vyhovění žádostem o zrychlené řízení nebo jejich zamítnutí rozhoduje odůvodněným usnesením předsedy Soudního dvora. Sedm věcí bylo navíc vyřízeno přednostně.

Soudní dvůr využíval také často zjednodušeného řízení upraveného v čl. 104 odst. 3 jednacího řádu pro zodpovězení některých předběžných otázek. Usnesením na základě tohoto ustanovení bylo ukončeno celkem 30 věcí.

Nadále využívá Soudní dvůr možnosti, kterou mu poskytuje článek 20 jeho statutu, rozhodnout věc bez stanoviska generálního advokáta, pokud ve věci nevystává žádná nová právní otázka. Lze tak uvést, že v roce 2011 bylo přibližně 46 % rozsudků vyhlášeno bez stanoviska (50 % v roce 2010).

Co se týče rozdělení věcí mezi jednotlivá kolegia Soudního dvora, lze poukázat na to, že velký senát vyřešil přibližně 11 %, pětičlenné senáty 55 % a tříčlenné senáty přibližně 33 % věcí ukončených rozsudkem nebo judikujícím usnesením v roce 2011. V porovnání s předchozím rokem nedošlo k významným rozdílům v podílu věcí projednávaných jednotlivými kolegiemi.

Podrobnější informace ke statistickým údajům za rok 2011 lze nalézt v části zprávy věnované výlučně tomuto tématu.

B – Judikatura Soudního dvora v roce 2011

Tato část výroční zprávy obsahuje přehled judikatury z roku 2011.

Ústavní a institucionální otázky

Soudní dvůr v několika případech upřesnil podmínky výkonu své soudní pravomoci. Nejdříve budou uvedeny rozsudky vydané na základě žalob pro nesplnění povinnosti.

Ve věci *Komise v. Portugalsko* (rozsudek ze dne 24. května 2011, věc C-52/08) se Soudní dvůr vyslovil k žalobě pro nesplnění povinnosti podané Komisí proti Portugalské republice, kterou se Komise domáhala určení, že Portugalská republika nepřijala právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu se směrnicí 2005/36 o uznávání odborných kvalifikací¹.

K přípustnosti žaloby Soudní dvůr poznamenal, že ačkoli předmětem žaloby Komise bylo údajné neprovedení směrnice 2005/36, výzvy dopisem a odůvodněné stanovisko vydané Komisí se týkaly směrnice 89/48 o obecném systému pro uznávání vysokoškolských diplomů vydaných po ukončení nejméně tříletého odborného vzdělávání a přípravy².

V souvislosti s tím Soudní dvůr připomněl, že i když návrhová žádání v žalobě nemohou být v zásadě rozšířena nad rámec nesplnění povinností uvedených ve výroku odůvodněného stanoviska a ve výzvě dopisem, nemění to nic na tom, že je Komise oprávněna se domáhat určení nesplnění povinností, které vyplývají z původního znění aktu Unie, jenž byl následně změněn nebo zrušen, a které byly zachovány novým aktem Unie. Podle Soudního dvora nemůže být předmět sporu naopak rozšířen na povinnosti vyplývající z nových předpisů, kterým neodpovídají žádné povinnosti v původním znění dotčeného aktu, protože jinak by došlo k porušení podstatných formálních náležitostí postupu vedoucího k určení nesplnění povinnosti.

Ve věci samé pak Soudní dvůr uvedl, že pokud takové zvláštní okolnosti v průběhu legislativního procesu, jako je chybějící jednoznačné stanovisko zákonodárce nebo nejasnost ohledně určení působnosti určitého ustanovení unijní normy, vyvolají stav nejistoty, nelze konstatovat, že členské státy měly po uplynutí lhůty uvedené v odůvodněném stanovisku dostatečně jasnou povinnost k provedení určité směrnice. Soudní dvůr proto žalobu Komise zamítl.

Ve věci *Komise v. Itálie* (rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, věc C-496/09) podala Komise Soudnímu dvoru žalobu proti Italské republice z důvodu, že tento stát nesplnil povinnosti vyplývající z předchozího rozsudku Soudního dvora³, týkajícího se povinnosti příjemců navrátit státní podpory, které byly rozhodnutím Komise shledány protiprávními a neslučitelnými se společným trhem. Komise rovněž požadovala, aby Italská republika zaplatila penále a paušální částku.

Soudní dvůr nejprve odkázal na předcházející rozsudek vydaný v této věci proti Italské republice a připomněl, že pokud rozhodnutí Komise, které požaduje zrušení státní podpory neslučitelné

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací (Úř. věst. L 255, s. 22).

² Směrnice Rady 89/48/EHS ze dne 21. prosince 1988 o obecném systému pro uznávání vysokoškolských diplomů vydaných po ukončení nejméně tříletého odborného vzdělávání a přípravy (Úř. věst. L 19, 24.1.1989, s. 16; Zvl. vyd. 05/01, s. 337).

³ Rozsudek ze dne 1. dubna 2004, C-99/02.

se společným trhem, nebylo předmětem přímé žaloby nebo pokud byla tato žaloba zamítnuta, je jediným důvodem, jehož se může členský stát dovolávat na svou obranu, důvod vycházející z absolutní nemožnosti uvedené rozhodnutí řádně vykonat. Ani obavy z interních obtíží, byť nepřekonatelných, ani skutečnost, že dotčený členský stát zamýšlí ověřit individuální situaci každého dotyčného podniku, nemohou podle Soudního dvora odůvodnit, že tento stát neplní své povinnosti vyplývající z unijního práva. Prodlení dotyčného členského státu s plněním povinností plynoucích z rozhodnutí Komise, které je z velké části přičitatelné opožděnosti jeho zásahu k nápravě obtíží spojených s identifikací částek protiprávních podpor a jejich vymáháním, nemůže představovat platné odůvodnění. V této souvislosti Soudní dvůr dodal, že skutečnost, že dotyčný členský stát informoval Komisi o obtížích, se kterými se potýká v souvislosti se zajištěním navrácení uvedených podpor, a o řešeních přijatých k jejich překonání, není rozhodná.

Co se dále týče uložení peněžitých sankcí, Soudní dvůr uvedl, že mu v rámci řízení upraveného v čl. 228 odst. 2 ES přísluší v každé věci a v závislosti na okolnostech případu, který mu byl předložen, jakož i na stupni přesvědčování a odrazování, který se mu jeví jako potřebný, rozhodnout o peněžitých sankcích vhodných k zajištění co možná nejrychlejšího splnění povinností vyplývajících z rozsudku, kterým bylo dříve určeno nesplnění povinností, a k předejití tomu, aby se obdobná porušení unijního práva opakovala. Soudní dvůr ještě dodal, že právní a skutkový kontext konstatovaného neplnění povinností může být ukazatelem toho, že účinná prevence opakování obdobných porušování unijního práva v budoucnu vyžaduje přijetí odrazujícího opatření. Pokud jde o výši penále, Soudní dvůr upřesnil, že mu při výkonu jeho posuzovací pravomoci přísluší stanovit penále takovým způsobem, aby bylo jednak přizpůsobené okolnostem, a jednak přiměřené zjištěnému nesplnění povinností, jakož i platební schopnosti dotyčného členského státu.

Závěrem Soudní dvůr připomněl, že vzhledem k cílům řízení upraveného v čl. 228 odst. 2 ES je při výkonu posuzovací pravomoci, která je mu v rámci uvedeného článku svěřena, oprávněn uložit současně penále i paušální částku.

Jako další lze uvést věc *Komise v. Kronoply a Kronotex* (rozsudek ze dne 24. května 2011, věc C-83/09 P), která se týkala žaloby na neplatnost.

V této věci měl Soudní dvůr rozhodnout o přípustnosti žaloby na neplatnost, kterou podaly třetí osoby proti rozhodnutí Komise nevznášet námitky proti státní podpoře poskytnuté členským státem ve prospěch konkrétní společnosti. Podle Soudního dvora závisí legalita takového rozhodnutí přijatého na základě čl. 4 odst. 3 nařízení č. 659/1999⁴ na posouzení otázky, zda existují pochybnosti o slučitelnosti dané podpory se společným trhem. Jelikož takové pochybnosti musí vést k zahájení formálního vyšetřovacího řízení, jehož účastníky mohou být zúčastněné strany uvedené v čl. 1 písm. h) uvedeného nařízení, je třeba mít za to, že každá zúčastněná strana ve smyslu posledně uvedeného ustanovení je takovým rozhodnutím bezprostředně a osobně dotčena. Nositelé procesních záruk stanovených v čl. 88 odst. 2 ES a čl. 6 odst. 1 nařízení č. 659/1999 se totiž mohou domoci dodržení těchto záruk pouze tehdy, mají-li možnost zpochybnit rozhodnutí nevznášet námitky před soudem Unie. Soudní dvůr tedy rozhodl, že v rámci žaloby na neplatnost postačí zvláštní postavení zúčastněné strany ve smyslu čl. 1 písm. h) nařízení č. 659/1999, které je vázáno na zvláštní účel žaloby, k tomu, aby byl podle čl. 230 čtvrtého pododstavce ES žalobce, jenž napadá rozhodnutí nevznášet námitky, individualizován.

⁴ Nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES (Úř. věst. L 83, s.1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339).

Soudní dvůr dále upřesnil, že čl. 1 písm. h) nařízení č. 659/1999 nevylučuje, aby podniku, který není přímým konkurentem příjemkyně podpory, ale pro svou výrobu potřebuje stejnou surovinu jako tato příjemkyně, bylo přiznáno postavení zúčastněné strany, jestliže tvrdí, že poskytnutím podpory by mohly být ovlivněny jeho zájmy. Závěrem Soudní dvůr rozhodl, že požadavek vymezení předmětu žaloby, který vyplývá z čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu Tribunálu, je naplněn právně dostačujícím způsobem, když žalobce identifikuje rozhodnutí, jehož zrušení navrhuje. Podle Soudního dvora není důležité, zda je v žalobě uvedeno, že směřuje ke zrušení rozhodnutí nevznášet námitky, což je formulace článku 4 odst. 3 nařízení č. 659/1999, anebo ke zrušení rozhodnutí nezačít formální vyšetřovací řízení, neboť Komise o obou aspektech dané otázky rozhoduje jediným rozhodnutím.

Pozornost si také zaslouží dva rozsudky vydané ve věcech, které se týkaly výkonu pravomoci Soudního dvora při rozhodování o předběžných otázkách.

Ve věci *Miles a další* (rozsudek ze dne 14. června 2011, věc C-196/09) se Soudní dvůr zabýval pojmem „vnitrostátní soud“ ve smyslu článku 267 SFEU.

V této souvislosti měl za to, že nemá pravomoc k zodpovězení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce předložené Radou pro stížnosti evropských škol. Při posouzení, zda předkládající orgán má povahu „soudu“ ve smyslu článku 267 ES, což je otázka, která spadá výlučně do unijního práva, bere Soudní dvůr v úvahu souhrn okolností, jako je zákonný základ orgánu, jeho trvalost, závaznost jeho jurisdikce, kontradiktorní povaha řízení, použití právních norem orgánem, jakož i jeho nezávislost. Soudní dvůr uvedl, že i když uvedená Rada pro stížnosti splňuje všechna tato kritéria, a tedy musí být označena za „soud“ ve smyslu článku 267 SFEU, přesto nespadá pod některý z členských států, jak uvádí tento článek, nýbrž pod evropské školy, které jsou, jak uvádí první a třetí bod odůvodnění úmluvy o evropských školách, systémem *sui generis*, v němž se prostřednictvím mezinárodní smlouvy naplňuje určitá forma spolupráce mezi členskými státy navzájem i mezi členskými státy a Unii. Rada pro stížnosti proto představuje orgán mezinárodní organizace, která je navzdory funkčním vazbám k Unii od Unie a jejích členských států formálně odlišná. Z toho tedy podle Soudního dvora vyplývá, že pouhá skutečnost, že je tato Rada v případě, že je jí předložen spor, povinna uplatňovat obecné zásady unijního práva, nestačí za těchto podmínek k tomu, aby se na ni vztahoval pojem „soud členského státu“, a aby tedy spadala do působnosti článku 267 SFEU.

Věc *Lesoochránárske zoskupenie* (rozsudek ze dne 8. března 2011, věc C-240/09) umožnila Soudnímu dvoru vyjasnit jeho pravomoc k výkladu mezinárodní smlouvy (Aarhuské úmluvy⁵) uzavřené na základě sdílené pravomoci Společenstvím na jedné straně a členskými státy na straně druhé.

Soudní dvůr, kterému byla věc předložena na základě ustanovení Smlouvy, a to především článku 267 SFEU, se prohlásil za příslušný k vymezení povinností, které na sebe vzala Unie, a povinností, za které jsou odpovědní jen členské státy, a za příslušný k výkladu ustanovení uvedené úmluvy. Následně uvedl, že je třeba určit, zda v oblasti, na kterou se vztahuje čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy, využila Unie svoji pravomoc a přijala ustanovení týkající se plnění povinností, které z této úmluvy vyplývají. V případě, že by tomu tak nebylo, vztahovalo by se na povinnosti, které vyplývají z čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy, i nadále vnitrostátní právo členských států. V tomto případě by příslušelo soudům těchto členských států, aby na základě vnitrostátního práva určily, zda se jednotlivci mohou přímo dovolávat norem této mezinárodní smlouvy, které se týkají této oblasti, nebo zda je

⁵ Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, schválená jménem Evropského společenství rozhodnutím Rady 2005/370/ES ze dne 17. února 2005 (Úř. věst. L 124, s. 1).

případně tyto soudy musí použít i bez návrhu. Unijní právo totiž v takovémto případě ani neukládá, aby právní řád členského státu přiznal jednotlivcům právo odvolávat se přímo na tuto normu nebo uložil soudci povinnost uplatnit tuto normu i bez návrhu, ani to nevylučuje. Kdyby naopak bylo konstatováno, že Unie využila svoji pravomoc a přijala ustanovení v oblasti, jíž se týká čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy, uplatnilo by se unijní právo a příslušelo by pak Soudnímu dvoru, aby určil, zda ustanovení dotčené mezinárodní smlouvy má přímý účinek. Kromě toho Soudní dvůr uvedl, že se na konkrétní otázku, která ještě nebyla předmětem právní úpravy Unie, může přesto vztahovat unijní právo, pokud je tato otázka upravena ve smlouvách uzavřených Unií a jejími členskými státy a týká se oblasti, která je již unijním právem v široké míře upravena.

Soudní dvůr měl za to, že má pravomoc vyložit ustanovení čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy a vyjádřit se konkrétně k tomu, zda tato ustanovení mají, či nemají přímý účinek. Pokud se určité ustanovení může použít jak na situace, na které se vztahuje vnitrostátní právo, tak na situace, na které se vztahuje unijní právo, existuje podle Soudního dvora jasný zájem na tom, aby toto ustanovení bylo vykládáno jednotně bez ohledu na to, za jakých podmínek se má uplatnit, protože tak lze předejít budoucím rozdíům ve výkladu.

Přínos Soudního dvora k objasnění otázek ústavní a institucionální povahy však byl v roce 2011 daleko širší.

Ve věci *Patriciello* (rozsudek ze dne 6. září 2011, věc C-163/10) vyložil Soudní dvůr článek 8 protokolu o výsadách a imunitách Evropské unie, který je připojen ke Smlouvám o EU, FEU a ESAE a vymezil rozsah imunity přiznané unijním právem evropským poslancům při vyjadřování názorů a hlasování při výkonu jejich funkcí.

Soudní dvůr rozhodl, že článek 8 protokolu o výsadách a imunitách Evropské unie musí být vykládán v tom smyslu, že prohlášení učiněné evropským poslancem mimo Evropský parlament, které vedlo v členském státě jeho původu k trestnímu stíhání pro trestný čin křivého obvinění, představuje názor vyjádřený během výkonu parlamentní funkce, na který se vztahuje imunita podle tohoto ustanovení, pouze pokud toto prohlášení odpovídá subjektivnímu posouzení, které má přímou a zřejmou spojitost s výkonem takové funkce. Určit, zda jsou tyto podmínky v projednávaném případě splněny, přísluší předkládajícímu soudu.

V souvislosti s přistoupením nových členských států k Evropské unii dne 1. května 2004 se Soudní dvůr ve věci *Vicoplus a další* (rozsudek ze dne 10. února 2011, spojené věci C-307/09 až C-309/09) zabýval výkladem článků 56 SFEU a 57 SFEU, jakož i článku 1 odst. 3 písm. c) směrnice 96/71⁶ o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb.

Soudní dvůr v tomto rozsudku rozhodl, že články 56 SFEU a 57 SFEU nebrání tomu, aby členský stát během přechodného období upraveného v kapitole 2 odst. 2 přílohy XII Aktu o podmínkách přistoupení z roku 2003⁷ podřizoval vysílání pracovníků – polských státních příslušníků – ve smyslu čl. 1 odst. 3 písm. c) výše uvedené směrnice, na své území požadavku získání pracovního povolení. Takové vnitrostátní opatření lze sice chápat jako omezení volného pohybu služeb, avšak musí být – jak uvedl Soudní dvůr – považováno za opatření upravující přístup polských státních příslušníků

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/71/ES ze dne 16. prosince 1996 o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb (Úř. věst. 1997, L 18, s. 1; Zvl. vyd. 05/02, s. 431).

⁷ Akt o podmínkách přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyprské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie (Úř. věst. 2003, L 236, s. 33).

na trh práce dotyčného členského státu ve smyslu kapitoly 2 odst. 2 přílohy XII aktu o přistoupení z roku 2003. Tento závěr je nutno učinit i vzhledem k účelu tohoto odstavce, jehož cílem je zabránit tomu, aby v důsledku přistoupení nových členských států k Unii docházelo k narušení pracovního trhu starých členských států způsobeným bezprostředním přílivem zvýšeného počtu pracovníků, kteří jsou státními příslušníky uvedených nových států.

V oblasti práva přístupu veřejnosti k dokumentům byl Soudnímu dvoru ve věci *Švédsko v. MyTravel a Komise* (rozsudek ze dne 21. července 2011, věc C-506/08 P) podán kasační opravný prostředek proti rozsudku⁸ Tribunálu, jímž tento soud zamítl žalobu podanou společností MyTravel proti dvěma rozhodnutím⁹ Komise o zamítnutí poskytnutí přístupu k některým interním dokumentům tohoto orgánu v rámci již ukončeného řízení v oblasti spojování podniků.

Nařízení č. 1049/2001¹⁰ o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise stanoví v článku 4 výjimky, které se odchyľují od zásady co nejširšího zpřístupnění dokumentů veřejnosti, a musí být proto vykládány a použity restriktivně. Soudní dvůr měl za to, že pokud dotyčný orgán rozhodne o odepření přístupu k dokumentu, o jehož zpřístupnění byl požádán, je v zásadě povinen vysvětlit, jak by mohl přístup k tomuto dokumentu konkrétně a skutečně ohrozit chráněný zájem – tedy zejména ochranu rozhodovacího procesu orgánu a ochranu právního poradenství – na který se tento orgán odvolává.

Soudní dvůr analyzoval veškeré dotčené dokumenty a uvedl zejména to, že Tribunál měl od Komise požadovat, aby uvedla konkrétní důvody, proč měla za to, že by zpřístupnění některých dokumentů vážně zasáhlo do jejího rozhodovacího procesu, přestože řízení, kterého se tyto dokumenty týkají, bylo uzavřeno.

Soudní dvůr proto dospěl k závěru, že Komise ve svých rozhodnutích nepoužila správně výjimku týkající se ochrany jejího rozhodovacího procesu ani výjimku týkající se ochrany právního poradenství. Rozhodl tedy zrušit rozsudek Tribunálu i obě rozhodnutí Komise v těchto bodech.

Vzhledem k tomu, že určité argumenty, jichž se Komise dovolávala při odmítnutí zpřístupnění některých dalších interních dokumentů – a to především těch, které se týkaly dalších výjimek stran ochrany cílů činnosti inspekce, vyšetřování a auditu – Tribunál neposoudil, měl Soudní dvůr za to, že není s to o nich rozhodnout, a rozhodl vrátit věc Tribunálu k dalšímu řízení.

V oblasti použití unijního práva v právních řádech členských států si zaslouží zvláštní pozornost dva rozsudky.

Ve věcech *Ze Fu Fleischhandel a Vion Trading* (rozsudek ze dne 5. května 2011, spojené věci C-201/10 a C-202/10) Soudní dvůr rozhodl, že není v zásadě v rozporu se zásadou právní jistoty, že v kontextu ochrany finančních zájmů Evropské unie definované nařízením č. 2988/95¹¹ a při použití čl. 3 odst. 3 tohoto nařízení vnitrostátní soudy a orgány členského státu ve sporech týkajících se vrácení neoprávněně získané vývozní náhrady analogicky uplatňují promlčecí lhůtu vycházející z obecného vnitrostátního předpisu za podmínky, že takové uplatnění vyplývající ze

⁸ Rozsudek Tribunálu ze dne 9. září 2008, *My Travel v. Komise* (T-403/05).

⁹ Rozhodnutí Komise D(2005) 8461 ze dne 5. září 2005 a rozhodnutí Komise D(2005) 9763 ze dne 12. října 2005.

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. 2001, L 145, s. 43; Zvl. vyd. 01/03 s. 331).

¹¹ Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (Úř. věst. L 312, s. 1; Zvl. vyd. 01/01, s. 340).

soudní praxe je dostatečně předvídatelné, což přísluší ověřit vnitrostátnímu soudu. Podle Soudního dvora však v rámci uskutečňování možnosti, která je členským státům dána v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2988/95, odporuje zásadě proporcionality, že se ve sporech týkajících se vrácení neoprávněně získaných náhrad uplatní třicetiletá promlčecí lhůta. V tomto ohledu měl totiž Soudní dvůr za to, že z hlediska cíle ochrany finančních zájmů Unie, u něhož unijní zákonodárce považoval čtyřletou či dokonce tříletou promlčecí lhůtu za postačující k tomu, aby umožnila vnitrostátním orgánům stíhat nesrovnalosti poškozující tyto finanční zájmy a přijmout takové opatření, jako je rozhodnutí o navrácení neoprávněně přiznané výhody, se jeví, že ponechání třicetileté lhůty uvedeným orgánům překračuje meze toho, co je nezbytné pro správu postupující s řádnou péčí. Závěrem Soudní dvůr uvedl, že v situaci, která spadá do působnosti uvedeného nařízení, je v rozporu se zásadou právní jistoty, že může být „delší“ promlčecí lhůta ve smyslu čl. 3 odst. 3 tohoto nařízení stanovena na základě obecné promlčecí lhůty zkrácené rozhodnutím soudu takovým způsobem, aby její uplatňování neodporovalo zásadě proporcionality, jelikož za takových okolností se v každém případě uplatní čtyřletá promlčecí lhůta stanovená v čl. 3 odst. 1 prvním pododstavci uvedeného nařízení.

Ve věci *Lady & Kid A a další* (rozsudek ze dne 6. září 2011, věc C-398/09) Soudní dvůr rozhodl, že pravidla unijního práva týkající se vydání protiprávně vybrané daně je třeba vykládat v tom smyslu, že toto vydání může vést k bezdůvodnému obohacení pouze v případě, že částky zaplacené bez řádného důvodu osobou povinnou k dani z titulu daně vybírané v členském státě v rozporu s unijním právem byly přeneseny přímo na kupujícího. Z toho Soudní dvůr vyvodil, že v důsledku toho brání unijní právo tomu, aby členský stát odmítl vrátit protiprávní daň z důvodu, že částky zaplacené bez řádného důvodu osobou povinnou k dani byly kompenzovány úsporou v důsledku současného zrušení jiných odvodů, neboť z hlediska unijního práva nelze na takovou kompenzaci nahlížet v souvislosti s uvedenou daní jako na bezdůvodné obohacení.

Soudní dvůr přispěl i k definici účinků dohod, které uzavřela Unie se třetími státy, a v této souvislosti lze upozornit na rozsudky ve věcech *Unal* (rozsudek ze dne 29. září 2011, věc C-187/10) a *Pehlivan* (rozsudek ze dne 16. června 2011, věc C-484/07), v nichž vyvstaly důležité otázky výkladu mezinárodních dohod a především dohody o přidružení EHS-Turecko¹².

O mezinárodní dohodu šlo rovněž v rozsudku Soudního dvora, který se týkal výkladu Aarhuské úmluvy¹³ (rozsudek ze dne 8. března 2011, *Lesoochranárske zoskupenie*, C-240/09).

Ve výše uvedené věci *Unal* Soudní dvůr nejprve uvedl, že čl. 6 odst. 1 první odrážka rozhodnutí Rady přidružení EHS-Turecko č. 1/80 (dále jen „rozhodnutí č. 1/80“) musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby příslušné vnitrostátní orgány odňaly tureckému pracovníkovi povolení k pobytu se zpětným účinkem k datu, ke kterému zanikl důvod, jímž vnitrostátní právo udělení jeho povolení k pobytu podmiňovalo, jestliže se tento pracovník nedopustil žádného podvodného jednání a ke zmíněnému odnětí došlo po uplynutí doby jednoho roku řádného zaměstnání, která je stanovena v uvedeném čl. 6 odst. 1 první odrážce tohoto rozhodnutí. Soudní dvůr měl totiž za to, že toto ustanovení nelze vykládat tak, že umožňuje členskému státu jednostranně měnit účinky systému postupné integrace tureckých státních příslušníků na trhu práce hostitelského členského státu. Dále také uvedl, že kdyby nebylo uznáno, že takový pracovník byl v hostitelském členském státě déle než rok řádně zaměstnán, odporovalo by to obecné zásadě ochrany nabytých práv, podle které platí, že jakmile se může turecký státní příslušník úspěšně dovolávat práv podle ustanovení

¹² Rozhodnutí Rady 64/732/EHS ze dne 23. prosince 1963 o uzavření Dohody zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem (Úř. věst. 1964, 217, s. 3685; Zvl. vyd. 11/11, s. 10).

¹³ Viz poznámka pod čarou 5.

rozhodnutí č. 1/80, nezávisí již tato práva na zachování okolností, které vedly k jejich vzniku, jelikož podmínka této povahy toto rozhodnutí neukládá.

Ve výše uvedené věci *Pehlivan* Soudní dvůr konstatoval, že z přednosti unijního práva i z přímého účinku takového ustanovení, jako je čl. 7 první pododstavec rozhodnutí č. 1/80, vyplývá, že členské státy nemohou jednostranně měnit účinky systému postupné integrace tureckých státních příslušníků v hostitelském členském státě a nemají pravomoc přijmout opatření, která by mohla narušit právní postavení, jež takovým státním příslušníkům výslovně přiznávají právní předpisy o přidružení EHS-Turecko. Podle Soudního dvora tak může rodinný příslušník tureckého pracovníka, který splňuje podmínky stanovené v uvedeném čl. 7 prvním pododstavci, ztratit práva, která mu toto ustanovení přiznává, pouze ve dvou případech, a to buď představuje-li přítomnost turecké migrující osoby na území hostitelského členského státu z důvodu jejího osobního chování skutečně a vážné nebezpečí pro veřejný pořádek, veřejnou bezpečnost nebo veřejné zdraví ve smyslu čl. 14 odst. 1 téhož rozhodnutí, nebo opustila-li dotyčná osoba území tohoto státu na podstatnou dobu a bez legitimních důvodů.

Ve výše uvedené věci *Lesoochranské zoskupenie* Soudní dvůr judikoval, že čl. 9 odst. 3¹⁴ Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (Aarhuská úmluva) nemá v právu Unie přímý účinek. V návaznosti na to uvedl, že je nicméně na vnitrostátním soudu, aby procesní právo upravující podmínky, které je nutno splnit pro účely podání správního opravného prostředku nebo žaloby, vyložil způsobem, který v co největším možném rozsahu zohlední cíle čl. 9 odst. 3 této úmluvy, jakož i cíl účinné soudní ochrany práv přiznaných unijním právem, aby organizace na ochranu životního prostředí mohla soudně napadnout rozhodnutí vydané v rámci správního řízení, které by mohlo být v rozporu s unijním právem v oblasti životního prostředí. Jelikož v dané oblasti neexistuje právní úprava Unie, přísluší vnitrostátnímu právnímu řádu každého členského státu, aby upravil procesní podmínky žalob určených k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva; členské státy jsou zároveň v každém případě zodpovědné za zajištění účinné ochrany těchto práv. Procesní podmínky žalob určených k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, však nesmějí být méně příznivé než ty, které se týkají obdobných žalob na základě vnitrostátního práva (zásada rovnocennosti), a nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných právním řádem Unie (zásada efektivity).

U občanství Unie a práv s ním souvisejících nebyl zatím zdaleka vyčerpán jejich veškerý potenciál.

Ve věci *Ruiz Zambrano* (rozsudek ze dne 8. března 2011, věc C-34/09) se Soudní dvůr vyslovil k choulostivé otázce, zda ustanovení Smlouvy upravující občanství Unie přiznávají státnímu příslušníkovi třetího státu, který je rodičem a má vyživovací povinnost vůči svým nezletilým dětem, jež jsou občany Unie, právo pobytu a právo pracovat v členském státě, jehož jsou tyto děti státními příslušníky, v němž mají bydliště a který od svého narození nikdy neopustily. Soudní dvůr měl za to, že článek 20 SFEU brání tomu, aby členský stát odepřel státnímu příslušníkovi třetího státu, na kterého jsou výživou odkázány jeho děti nízkého věku, jež jsou občany Unie, právo na pobyt v členském státě, v němž mají tyto děti bydliště a jehož mají státní příslušnost, a aby uvedenému státnímu příslušníkovi třetího státu odmítl vydat pracovní povolení, neboť taková rozhodnutí by tyto děti připravila o možnost skutečně využívat podstatné části práv spojených se statutem

¹⁴ „Navíc – aniž by tím byla dotčena přezkumná řízení zmíněná výše v odstavcích 1 a 2 – každá strana zajistí, aby osoby z řad veřejnosti splňující kritéria, pokud jsou nějaká stanovena ve vnitrostátním právu, měly přístup ke správním nebo soudním řízením, aby mohly napadat jednání, akty nebo opomenutí ze strany soukromých osob nebo orgánů veřejné správy, jež jsou v rozporu s ustanoveními jejího vnitrostátního práva týkajícího se životního prostředí.“

občana Unie. Občanství Unie má být totiž základním statusem státních příslušníků členských států. Takové odepření pobytu by přitom podle názoru Soudního dvora mělo za následek, že by uvedené děti, které jsou občany Unie, byly nuceny opustit území Unie, aby doprovázely své rodiče. Stejně tak měl Soudní dvůr za to, že kdyby nebylo takové osobě vydáno pracovní povolení, vzniklo by nebezpečí, že tato osoba nebude mít prostředky nezbytné k pokrytí svých potřeb a potřeb členů své rodiny, což by mělo rovněž za následek, že by její děti, které jsou občany Unie, byly nuceny opustit území Unie. Za takovýchto podmínek by uvedení občané Unie nemohli skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z jejich postavení občanů Unie.

Věc *McCarthy* (rozsudek ze dne 5. května 2011, věc C-434/09) umožnila Soudnímu dvoru posoudit, zda lze ustanovení upravující občanství Unie použít na situaci občana Unie, který nikdy nevyužil svého práva volného pohybu, který vždy pobýval v členském státě, jehož je státním příslušníkem, a který má mimoto státní příslušnost dalšího členského státu. Soudní dvůr měl v první řadě za to, že čl. 3 odst. 1 směrnice 2004/38 o svobodě pohybu a pobytu¹⁵ se na takového občana Unie nepoužije. Na toto zjištění nemůže mít podle Soudního dvora vliv skutečnost, že uvedený občan má rovněž státní příslušnost jiného členského státu, než ve kterém pobývá. Skutečnost, že občan Unie je státním příslušníkem více členských států, totiž ještě neznamená, že využil svého práva volného pohybu. Zadruhé Soudní dvůr uvedl, že se článek 21 SFEU nepoužije na občana Unie, který nikdy nevyužil svého práva volného pohybu, který vždy pobýval v členském státě, jehož je státním příslušníkem, a který má mimoto státní příslušnost dalšího členského státu, nenese-li s sebou situace tohoto občana použití opatření členského státu, v jejichž důsledku by byl zbaven možnosti skutečně využívat podstatné části práv plynoucích ze statusu občana Unie nebo by byl narušen výkon jeho práva svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Okolnost, že určitý státní příslušník má vedle státní příslušnosti členského státu, v němž bydlí, také státní příslušnost jiného členského státu, není sama o sobě dostačující k učinění závěru, že se na situaci dotčené osoby použije článek 21 SFEU, jelikož uvedená situace nevykazuje žádnou spojitost s jakoukoliv ze situací upravených unijním právem a jelikož se všechny relevantní prvky této situace nacházejí pouze uvnitř jednoho členského státu.

Ve věci *Dereci a další* (rozsudek ze dne 15. listopadu 2011, věc C-256/11) byla vznesena otázka, zda ustanovení upravující občanství Unie umožňují státnímu příslušníkovi třetího státu pobývat na území některého členského státu, jestliže si tento státní příslušník přeje bydlet se svým rodinným příslušníkem, který je občanem Unie, jenž v tomto členském státě pobývá a má jeho státní příslušnost, který nikdy nevyužil svého práva volného pohybu a není odkázán na výživu ze strany uvedeného příslušníka třetího státu. Soudní dvůr měl za to, že unijní právo, a zejména jeho ustanovení týkající se občanství Unie, nebrání tomu, aby členský stát odepřel státnímu příslušníkovi třetího státu pobyt na svém území, když cílem tohoto státního příslušníka je žít se svým rodinným příslušníkem, který je občanem Unie a pobývá v tomto členském státě, jehož má státní příslušnost, a který nikdy nevyužil svého práva volného pohybu, za předpokladu, že takové odepření neznamená pro dotčeného občana Unie zbavení možnosti skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z postavení občana Unie, což musí ověřit vnitrostátní soud. V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že se kritérium týkající se zbavení podstatné části práv plynoucích ze statusu občana Unie vztahuje na situace vyznačující se okolností, že občan Unie je *de facto* nucen opustit území nejen členského státu, jehož je státním příslušníkem, ale rovněž Unie jako celku. Pouhá skutečnost, že pro státního příslušníka členského státu může být z důvodů hospodářských nebo pro zachování rodinné jednoty na území Unie žádoucí, aby s ním mohli jeho rodinní příslušníci, kteří nemají státní

¹⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/05, s. 46).

příslušnost členského státu, pobývat na území Unie, proto podle názoru Soudního dvora sama o sobě nestačí k učinění závěru, že by občan Unie byl nucen opustit území Unie, kdyby takové právo nebylo přiznáno.

Ve věci *Aladžov* (rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, věc C-434/10) Soudní dvůr vyložil čl. 27 odst. 1 a 2 směrnice 2004/38¹⁶. V této souvislosti rozhodl, že unijní právo nebrání legislativnímu ustanovení členského státu, které správnímu orgánu umožňuje, aby státnímu příslušníku tohoto státu zakázal opustit jeho území z důvodu, že nebyl uhrazen daňový dluh společnosti, jejímž je jedním z jednatelů, avšak za dvojí podmínky, a to že cílem dotčeného opatření je za určitých výjimečných okolností, které mohou vyplývat zejména z povahy nebo z významu tohoto dluhu, odpovědět na skutečné, aktuální a dostatečně vážné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti a že takto sledovaný cíl neodpovídá pouze hospodářským účelům. Soudní dvůr poté dodal, že splnění této dvojí podmínky musí ověřit vnitrostátní soud. Podle Soudního dvora totiž zaprvé nelze principiálně vyloučit, že nevymožení daňových pohledávek může spadat pod požadavky veřejného pořádku. Zadruhé podle Soudního dvora platí, že jestliže vymáhání veřejných pohledávek, a zvláště vymáhání daní, má zajistit financování zásahů dotčeného členského státu v závislosti na rozhodnutích, která jsou zejména výrazem jeho obecné hospodářské a sociální politiky, nemohou být ani opatření přijatá veřejnými orgány za účelem zajištění tohoto vymožení principiálně považována za opatření, která byla přijata výlučně k hospodářským účelům ve smyslu ustanovení čl. 27 odst. 1 směrnice 2004/38. Soudní dvůr měl dále za to, že i za předpokladu, že by opatření spočívající v zákazu opuštění území bylo přijato za podmínek stanovených v čl. 27 odst. 1 směrnice 2004/38, podmínky stanovené v odstavci 2 téhož článku takovému opatření brání, jestliže je založeno pouze na existenci daňového dluhu společnosti, jejímž je tento účastník řízení jedním z jednatelů, a pouze z důvodu tohoto postavení s vyloučením jakéhokoli specifického posouzení osobního chování dotčené osoby a bez odkazu na jakoukoli hrozbu, kterou by dotčená osoba představovala pro veřejný pořádek, a jestliže zákaz opuštění území není způsobilý zaručit uskutečnění cíle, který sleduje, a překračuje meze toho, co je k jeho dosažení nezbytné. Závěrem Soudní dvůr dodal, že je opět na vnitrostátním soudu, aby ověřil, zda je tomu tak ve věci, která mu byla předložena.

Ve věci *Runevič-Vardyn a Wardyn* (rozsudek ze dne 12. května 2011, věc C-391/09) měl Soudní dvůr příležitost se vyjádřit k pravidlům pro přepisy příjmení a jmen občanů Unie v dokladech o osobním stavu vydaných určitým členským státem. V této souvislosti nejprve rozhodl, že článek 21 SFEU nebrání tomu, aby příslušné orgány členského státu v souladu s vnitrostátní právní úpravou, která stanoví, že příjmení a jména určité osoby mohou být v dokladech o osobním stavu tohoto státu přepisována pouze do podoby, která je v souladu s pravidly grafického záznamu státního úředního jazyka, odmítly změnit v rodném a oddacím listě svého státního příslušníka jeho příjmení a jméno podle pravidel grafického záznamu jiného členského státu. Skutečnost, že příjmení a jméno dané osoby mohou být změněny a přepsány v dokladech o osobním stavu jejího členského státu původu pouze s použitím grafických znaků jazyka tohoto státu původu, nepředstavuje méně příznivé zacházení, než jaké tato osoba požívá před využitím možností poskytnutých Smlouvou v oblasti volného pohybu osob, a nemůže ji proto odradit od toho, aby využila práva na pohyb přiznaná článkem 21 SFEU. Soudní dvůr dodal, že článek 21 SFEU nebrání tomu, aby příslušné orgány členského státu podle výše popsané vnitrostátní právní úpravy odmítly změnit společné příjmení manželského páru tvořeného občany Unie uvedené v dokladech o osobním stavu vydaných členským státem původu jednoho z těchto občanů, do podoby, která je v souladu s pravidly grafického záznamu posledně uvedeného státu, za podmínky, že toto odmítnutí nezpůsobuje uvedeným občanům Unie značné správní, pracovní a soukromé obtíže, což musí určit

¹⁶ Viz poznámka pod čarou 15.

vnitrostátní soud. Pokud se ukáže, že tomu tak je, přísluší rovněž vnitrostátnímu soudu, aby ověřil, zda je odmítnutí změny nezbytné k ochraně zájmů, jejichž zaručení je cílem vnitrostátní právní úpravy a přiměřené danému legitimně sledovanému cíli. Závěrem Soudní dvůr uvedl, že článek 21 SFEU nebrání ani tomu, aby tytéž orgány na základě této vnitrostátní právní úpravy odmítly změnit oddací list občana Unie, který je státním příslušníkem jiného členského státu, tak aby jména uvedeného občana byla v tomto oddacím listě přepsána s použitím diakritických znamének, jaká byla zaznamenána v dokladech o osobním stavu vydaných členským státem jeho původu, a v podobě, která je v souladu s pravidly grafického záznamu státního úředního jazyka posledně uvedeného státu.

V návaznosti na rozsudek *Lassal*¹⁷ byl ve věci *Dias* (rozsudek ze dne 21. července 2011, věc C-325/09) znovu vyložen článek 16 směrnice 2004/38¹⁸, a to z podnětu stejného předkládajícího soudu. V tomto rozsudku Soudní dvůr judikoval, že čl. 16 odst. 1 a 4 směrnice 2004/38 musí být vykládán v tom smyslu, že doby pobytu uskutečněné před datem provedení této směrnice, tedy 30. dubnem 2006, pouze na základě povolení k pobytu platně vydaného podle směrnice 68/360¹⁹, aniž byly splněny podmínky pro nabytí jakéhokoli práva pobytu, nelze považovat za legální pobyt pro účely nabytí práva trvalého pobytu podle čl. 16 odst. 1 směrnice 2004/38, a že pobyty kratší než dva po sobě následující roky před 30. dubnem 2006 a po nepřetržitém legálním pobytu po dobu pěti let uskutečněném před tímto datem pouze na základě platně vydaného povolení k pobytu podle směrnice 68/360, aniž byly splněny podmínky pro nabytí práva pobytu, nemohou mít vliv na nabytí práva trvalého pobytu podle uvedeného čl. 16 odst. 1 směrnice 2004/38. Ačkoli se čl. 16 odst. 4 této směrnice 2004/38 vztahuje pouze na nepřítomnost v hostitelském členském státě, je totiž integrační vazba mezi dotyčnou osobou a tímto členským státem zpochybněna i v případě občana, který se poté, co zde nepřetržitě legálně pobýval po dobu pěti let, rozhodne zůstat v tomto členském státě, aniž má právo pobytu. V této souvislosti Soudní dvůr uvedl, že integrace, která ovládá nabývání práva trvalého pobytu zakotveného v čl. 16 odst. 1 směrnice 2004/38, vychází nejen z prostorových a časových faktorů, ale rovněž z faktorů kvalitativních, které souvisejí s mírou integrace v hostitelském členském státě.

Nakonec pak ve věci *Stewart* (rozsudek ze dne 21. července 2011, věc C-503/09), která se týkala povahy krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, Soudní dvůr rozhodl o podmínkách jejího přiznání, které spočívaly nejen ve skutečném pobytu žadatele na území členského státu v okamžiku podání žádosti, ale i v podmínce jeho předchozího skutečného pobytu na území tohoto státu. Podle Soudního dvora brání čl. 21 odst. 1 SFEU tomu, aby členský stát stanovil pro přiznání krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením podmínku předchozího skutečného pobytu žadatele na svém území, s vyloučením veškerých ostatních prvků, jež umožňují prokázat existenci skutečného pouta mezi žadatelem a tímto členským státem, a podmínku skutečného pobytu žadatele na svém území v okamžiku podání žádosti.

Volný pohyb zboží

Ačkoli již není judikatura v této oblasti natolik obsáhlá jako v předchozích desetiletích, zůstává i nadále počet zahájených věcí vysoký.

¹⁷ Rozsudek ze dne 7. října 2010, *Lassal*, C-162/09. Viz Výroční zpráva 2010, s. 17.

¹⁸ Viz poznámka pod čarou 15.

¹⁹ Směrnice Rady 68/360/EHS ze dne 15. října 1968 o odstranění omezení pohybu a pobytu pracovníků členských států a jejich rodinných příslušníků uvnitř Společenství (Úř. věst. L 257, s. 13; Zvl. vyd. 05/01, s. 27).

Ve věci *Francesco Guarnieri & Cie* (rozsudek ze dne 7. dubna 2011, věc C-291/09), která se týkala obchodního sporu mezi monackou a belgickou společností, Soudní dvůr nejprve konstatoval, že se na zboží pocházející z Monaka uplatní pravidla Smlouvy týkající se volného pohybu zboží. Podle čl. 3 odst. 2 písm. b) nařízení č. 2913/92²⁰, kterým se vydává celní kodex Společenství, je totiž území Monackého knížectví považováno za součást celního území Unie. Jelikož se z tohoto důvodu na obchod mezi Monakem a členskými státy nemohou uplatnit žádná cla nebo poplatky s rovnocenným účinkem, je třeba na zboží pocházející z Monaka a vyvážené přímo do členského státu pohlížet jako na zboží pocházející z uvedených států. Dále se Soudní dvůr vyslovil k otázce, zda ustanovení členského státu, které ukládá všem takovým cizím státním příslušníkům, jako jsou monaštiní státní příslušníci, aby složili *cautio judicatum solvi*, pokud hodlají žalovat státního příslušníka tohoto členského státu, zatímco státní příslušníci posledně uvedeného státu takovou povinnost nemají, představuje překážku volného pohybu zboží podle článku 34 SFEU. Na tuto otázku odpověděl záporně. Podle jeho názoru vede opatření tohoto typu k tomu, že hospodářské subjekty, které se rozhodly podat žalobu, podléhají odlišnému procesnímu režimu v závislosti na tom, zda mají státní příslušnost dotyčného členského státu, či nikoli. Avšak okolnost, že státní příslušníci jiných členských států z tohoto důvodu snad váhají, zda prodat zboží kupujícím usazeným v uvedeném členském státě, kteří jsou jeho státními příslušníky, je příliš neurčitá a nepřímá na to, aby takové vnitrostátní opatření mohlo být považováno za překážku obchodu uvnitř Společenství, jelikož tak nelze považovat za prokázanou příčinnou souvislost mezi narušením obchodu uvnitř Společenství a dotyčným rozdílným zacházením.

V souvislosti s volným pohybem zboží je třeba ještě zmínit jeden rozsudek. Jedná se o věc *Komise v. Rakousko* (rozsudek ze dne 21. prosince 2011, věc C-28/09), jejímž předmětem byla vnitrostátní právní úprava ukládající nákladním vozidlům o hmotnosti vyšší než 7,5 tuny přepravujícím určité zboží zákaz provozu na úseku silnice první třídy tvořící jednu z hlavních pozemních komunikací propojujících některé členské státy. Soudní dvůr rozhodl, že členský stát, který stanoví takovou právní úpravu za účelem zajištění ochrany kvality vnějšího ovzduší v dotyčné oblasti v souladu s čl. 8 odst. 3 směrnice 96/62 o posuzování a řízení kvality vnějšího ovzduší²¹, ve spojení se směrnicí 1999/30/ES o mezních hodnotách pro oxid siřičitý, oxid dusičitý a oxidy dusíku²², porušuje povinnosti, které pro něj vyplývají z článků 28 ES a 29 ES. Soudní dvůr totiž konstatoval, že v rozsahu, v němž tento zákaz nutí dotčené podniky hledat rentabilní náhradní řešení přepravy předmětného zboží, představuje narušení volného pohybu zboží a musí být považován za opatření s účinkem rovnocenným množstevním omezením, které je neslučitelné s povinnostmi vyplývajícími z článků 28 ES a 29 ES, není-li objektivně odůvodněno. Soudní dvůr přitom zastává názor, že ačkoli kategorické požadavky spočívající v ochraně životního prostředí, která v zásadě zahrnuje i ochranu zdraví, mohou odůvodnit vnitrostátní opatření způsobilá narušit obchod v rámci Společenství, pokud jsou tato opatření s to zaručit uskutečnění tohoto cíle a nepřekračují meze toho, co je k jeho dosažení nezbytné, nemůže být uvedený zákaz z tohoto titulu odůvodněn, jelikož není prokázáno, že sledovaného cíle nelze dosáhnout jinými opatřeními, která omezují volný pohyb v menší míře, zejména rozšířením zákazu provozu vztahujícího se na těžká nákladní vozidla patřící do určitých tříd na vozidla dalších tříd nebo nahrazením variabilního omezení rychlosti trvalým omezením rychlosti na 100 km/h.

²⁰ Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství (Úř. věst. L 302, s. 1; Zvl. vyd. 02/04, s. 307).

²¹ Směrnice Rady 96/62/ES ze dne 27. září 1996 o posuzování a řízení kvality vnějšího ovzduší (Úř. věst. 296, s. 55; Zvl. vyd. 15/03, s. 95).

²² Směrnice Rady 1999/30/ES ze dne 22. dubna 1999 o mezních hodnotách pro oxid siřičitý, oxid dusičitý a oxidy dusíku, částice a olovo ve vnějším ovzduší (Úř. věst. L 163, s. 41; Zvl. vyd. 15/04, s. 164).

Volný pohyb osob, služeb a kapitálu

Také v tomto roce vydal Soudní dvůr řadu rozsudků v oblasti svobody usazování, volného pohybu služeb, pracovníků a kapitálu. V zájmu jasnosti budou vybrané rozsudky rozděleny podle jednotlivých svobod a dále případně i dotčených oblastí činnosti.

V oblasti svobody usazování se Soudní dvůr v několika souvisejících věcech vyslovil k pojmu „činnosti spjaté s výkonem veřejné moci“ a k vyloučení povolání notáře z působnosti článku 49 SFEU (dříve článku 43 ES). Na základě žalob pro nesplnění povinnosti podaných proti šesti členským státům, jejichž právní předpisy vyhrazovaly přístup k povolání notáře pouze vlastním státním příslušníkům, Soudní dvůr ve svých rozsudcích *Komise v. Belgie* (rozsudek ze dne 24. května 2011, věc C-47/08), *Komise v. Francie* (rozsudek ze dne 24. května 2011, věc C-50/08), *Komise v. Lucembursko* (rozsudek ze dne 24. května 2011, věc C-51/08), *Komise v. Rakousko* (rozsudek ze dne 24. května 2011, věc C-53/08), *Komise v. Německo* (rozsudek ze dne 24. května 2011, věc C-54/08) a *Komise v. Řecko* (rozsudek ze dne 24. května 2011, věc C-61/08) judikoval, že čl. 45 první pododstavec ES představuje výjimku ze základního pravidla svobody usazování, která musí být vykládána způsobem, který omezuje její působnost na případy, kdy je to striktně nezbytné k hájení zájmů, jejichž ochranu toto ustanovení členským státům umožňuje. Tato výjimka musí být navíc omezena na činnosti, které jsou samy o sobě přímo a specificky spjaty s výkonem veřejné moci. Pokud jde o činnosti svěřené notářům, Soudní dvůr upřesnil, že při posouzení, zda tyto činnosti zahrnují takovou přímou a specifickou účast na výkonu veřejné moci, je třeba přihlídnout k povaze činností vykonávaných příslušníky tohoto povolání. V této souvislosti pak konstatoval, že jednotlivé činnosti vykonávané notáři v dotčených členských státech nepředstavují navzdory významným právním důsledkům notářských zápisů přímou a specifickou účast notářů na výkonu veřejné moci ve smyslu článku 45 prvního pododstavce ES (nyní článku 51 prvního pododstavce SFEU), jelikož zvláštní význam přísluší vůli stran nebo dohledu či rozhodnutí soudu. Soudní dvůr rovněž uvedl, že v rozsahu své příslušné územní působnosti vykonávají notáři své povolání za podmínek hospodářské soutěže, což není pro výkon veřejné moci charakteristické. Zároveň jsou notáři, na rozdíl od veřejných orgánů, za jejichž pochybení odpovídá stát, ve vztahu ke svým klientům přímo a osobně odpovědní za škody způsobené jakýmkoli nesprávným postupem při výkonu svých činností. Soudní dvůr tak dospěl k závěru, že dotyčné členské státy nesplnily povinnosti, které pro ně vyplývají z článku 43 ES (nyní článku 49 SFEU), jelikož činnosti svěřené notářům v právních rádech těchto členských států nejsou spjaty s výkonem veřejné moci ve smyslu čl. 45 prvního pododstavce ES (nyní článku 51 prvního pododstavce SFEU).

Na poli svobody usazování upřesnil Soudní dvůr také svou judikaturu týkající se omezení uložených v souvislosti s přemístěním sídla společnosti do jiného členského státu, než je stát, v němž byla založena.

Ve věci *National Grid Indus* (rozsudek ze dne 29. listopadu 2011, věc C-371/10) Soudní dvůr rozhodl, že článek 49 SFEU nebrání právní úpravě členského státu, podle které se výše daně z latentních kapitálových zisků plynoucích z aktiv společnosti stanoví definitivně – bez ohledu na kapitálové ztráty nebo zisky, které mohou být realizovány později – v okamžiku, kdy společnost z důvodu přemístění sídla svého skutečného vedení do jiného členského státu přestane dosahovat zdanitelných zisků v prvním členském státě. V této souvislosti je irrelevantní, že se zdaněné latentní kapitálové zisky vztahují ke kurzovým ziskům, jež se v hostitelském členském státě nemohou s ohledem na daňové právní předpisy platné v tomto státě projevit. Podle Soudního dvora je tato právní úprava v souladu se zásadou proporcionality vzhledem k cíli, kterým je zdanění kapitálových zisků v členském státě původu, které byly dosaženy v rámci daňové pravomoci tohoto státu. Je totiž přiměřené, pokud členský stát původu za účelem zachování výkonu své daňové pravomoci vyměří daň z latentních kapitálových zisků, které byly dosaženy na jeho území v okamžiku, kdy

jeho daňová pravomoc týkající se předmětné společnosti zaniká, a to v projednávané věci okamžikem přemístění sídla jejího skutečného vedení do jiného členského státu. Soudní dvůr naopak judikoval, že článek 49 SFEU brání právní úpravě členského státu, která stanovuje okamžitý výběr daně z latentních kapitálových zisků plynoucích z aktiv společnosti, která přemísťuje sídlo svého skutečného vedení do jiného členského státu, v okamžiku tohoto přemístění. Soudní dvůr měl totiž za to, že právní úprava, která společnosti přemísťující sídlo svého skutečného vedení do jiného členského státu nabízí volbu mezi okamžitým zaplacením daně, které způsobuje hotovostní nevýhodu pro tuto společnost, ale zároveň ji zbavuje pozdější administrativní zátěže, a mezi odkladem zaplacení uvedené daně spolu s případnými úroky podle použitelné vnitrostátní právní úpravy, který je nevyhnutelně spojen s administrativní zátěží pro dotčnou společnost a se sledováním přemístěných aktiv, představuje opatření, které omezuje svobodu usazování méně než okamžitý výběr uvedené daně a může zabezpečit vyvážené rozdělení daňové pravomoci mezi členské státy.

Výkladem ustanovení Smlouvy upravujících svobodu usazování a volný pohyb služeb se Soudní dvůr zabýval rovněž v souvislosti se stanovením výše odměn advokátů.

Ve věci *Komise v. Itálie* (rozsudek ze dne 29. března 2011, věc C-565/08) vytýkala Komise Italské republice, že v rozporu s články 43 ES a 49 ES (nyní články 49 SFEU a 56 SFEU) přijala pravidla, která ukládají advokátům povinnost dodržovat maximální sazby při určení svých odměn. Soudní dvůr odmítl argumenty Komise a dospěl k závěru, že se Italská republika nedopustila nesplnění povinností, které má na základě článků 43 ES (nyní článku 49 SFEU) a 49 ES (nyní článku 56 SFEU), jelikož dotčený režim nebyl vytvořen způsobem, který by za podmínek obvyklé a účinné hospodářské soutěže znesnadňoval přístup na trh služeb advokátů. Podle Soudního dvora je tomu tak u režimu, který se vyznačuje pružností, jež umožňuje přiměřenou odměnu za všechny druhy advokátních služeb vzhledem k tomu, že je za určitých podmínek možné přesáhnout maximální sazby odměn jejich zvýšením na dvojnásobek nebo čtyřnásobek, nebo dokonce na ještě vyšší částku, a rovněž je tomu v případě, kdy v některých situacích mohou advokáti se svým klientem uzavřít ke stanovení výše odměn zvláštní dohodu. Soudní dvůr upřesnil, že existenci omezení ve smyslu Smlouvy nelze dovodit z pouhé skutečnosti, že se advokáti usazení v jiných členských státech, než je hostitelský členský stát, musí při výpočtu svých odměn za služby poskytnuté v hostitelském členském státě přizpůsobit pravidlům použitelným v tomto členském státě, ale že musí být založena na skutečnosti, že takový režim brání advokátům pocházejícím z jiných členských států v přístupu na trh hostitelského členského státu.

Co se týče svobody volného pohybu služeb, vydal Soudní dvůr několik významných rozsudků v nejrůznějších oblastech zahrnujících vysílací služby, hazardní hry, činnosti soudních znalců, veřejné zdraví nebo obchodní sdělení. V těchto rozsudcích Soudní dvůr buď aplikoval zásadu volného pohybu služeb zakotvenou ve Smlouvě, nebo vyložil konkrétní směrnici určenou k provedení této zásady v dané oblasti.

Z judikatury ke článku 56 SFEU lze v první řadě uvést rozsudek *Football Association Premier League a další* (rozsudek ze dne 4. října 2011, spojené věci C-403/08 a C-429/08), který se týká výhradního práva, poskytnutého na teritoriálním základě některým vysílatelům, vysílat přímé přenosy fotbalových zápasů, a praxe některých provozovatelů restauračních zařízení obejít tuto exkluzivitu za použití zahraničních dekodovacích karet. Podle Soudního dvora brání článek 56 SFEU právní úpravě, podle které je nezákonné dovážet do dotčeného státu, prodávat a používat v něm zahraniční dekodovací zařízení umožňující přístup ke kódované službě družicového vysílání pocházejícího z jiného členského státu a obsahujícího předměty chráněné právní úpravou prvního uvedeného státu. Takové omezení nelze především odůvodnit s ohledem na cíl chránit práva duševního vlastnictví. Soudní dvůr uznal, že sportovní utkání jsou jako taková jedinečná a do této

míry i originální, a díky tomu se mohou stát předmětem hodným ochrany srovnatelné s ochranou děl. Uvedl však, že jelikož ochrana práv, která tvoří zvláštní předmět dotčeného duševního vlastnictví, zajišťuje majitelům příslušných práv možnost domáhat se pouze přiměřené odměny, a nikoli nejvyšší možné odměny za obchodní využití předmětů ochrany, je tato ochrana zajištěna, je-li příjem družicového vysílání podmíněn držbou dekodovacího zařízení, a lze tedy s vysokou mírou přesnosti určit celkový počet skutečných i potenciálních diváků dotyčného vysílání, tedy diváků, kteří mají bydliště ve vysílacím členském státě i mimo něj. Soudní dvůr navíc uvedl, že premie placená vysílajícími organizacemi za získání územní exkluzivity může vést k umělým cenovým rozdílům mezi rozdělenými vnitrostátními trhy. Podle Soudního dvora jsou přitom toto rozdělení trhů a umělé cenové rozdíly neslučitelné se základním cílem Smlouvy, jímž je dosažení vnitřního trhu.

Dále je třeba uvést rozsudek ve věci *Dickinger a Ömer* (rozsudek ze dne 15. září 2011, věc C-347/09), který potvrzuje a upřesňuje judikaturu Soudního dvora v oblasti monopolu na provozování hazardních her. Soudní dvůr v tomto ohledu připomněl, že i když monopol na provozování hazardních her představuje omezení volného pohybu služeb, může být takové omezení přesto odůvodněno naléhavými důvody obecného zájmu, jako je cíl zajištění zvláště vysoké úrovně ochrany spotřebitelů, což musí ověřit vnitrostátní soud. Pokud jde konkrétně o možnost držitele monopolu vést expanzivní politiku, Soudní dvůr upřesnil, že k tomu, aby byla vnitrostátní právní úprava zřizující monopol v oblasti hazardních her koherentní s cílem potírání trestné činnosti i s cílem omezování herních příležitostí, musí zaprvé spočívat na konstatování, že kriminální a podvodné činnosti spojené s hrami a hráčská závislost představují na území dotyčného členského státu problém, kterému by mohlo čelit rozšíření povolených a regulovaných činností, a zadruhé umožňovat pouze uměřenou reklamu, přísně omezenou na to, co je nezbytné pro nasměrování spotřebitelů ke kontrolovaným herním sítím. K dosažení tohoto cíle usměrňování do kontrolovaných kanálů musejí subjekty s povolením představovat spolehlivou, ale zároveň i atraktivní alternativu k neregulovaným činnostem, což samo o sobě může znamenat rozšířenou nabídku her, reklamu v určitém rozsahu a využití nových technik distribuce. Soudní dvůr však v tomto ohledu uvedl, že reklama musí zůstat uměřená a přísně omezená na to, co je nezbytné a nesmí směřovat k podněcování přirozeného sklonu spotřebitelů ke hram povzbuzováním jejich aktivní účasti na hře, zejména tím, že bude hra banalizována nebo bude o ní vytvářen pozitivní obraz související se skutečností, že dosažené příjmy jsou určeny na činnosti obecného zájmu, nebo i tím, že bude zvyšována atraktivita hry prostřednictvím lákavých reklamních sdělení navozujících představy o velkých výhrách.

Ve svém rozsudku *Peñarroja Fa* (rozsudek ze dne 17. března 2011, spojené věci C-372/09 a C-373/09) měl Soudní dvůr rovněž příležitost se zabývat podmínkami kvalifikace, jež lze uložit soudním znalcům, kteří chtějí vykonávat své činnosti v překladatelském oboru. V tomto případě odpovídal na několik předběžných otázek předložených francouzským Cour de cassation a v první řadě konstatoval, že činnosti soudních znalců v oblasti překladatelství nejsou činnostmi spojenými s výkonem veřejné moci ve smyslu čl. 45 prvního pododstavce ES (nyní čl. 51 prvního pododstavce SFEU), jelikož překlady vyhotovené takovým znalcem jsou pouze pomocné povahy a nedotýkají se posouzení soudního orgánu a svobodného výkonu soudní pravomoci. Soudní dvůr poté rozhodl, že článek 49 ES (nyní článek 56 SFEU) brání vnitrostátní právní úpravě, podle které zápis do seznamu soudních znalců – překladatelů podléhá splnění podmínek kvalifikace, aniž se jednotlivci musí dozvědět důvody přijatého rozhodnutí, které se jich týká, a aniž může být toto rozhodnutí předmětem účinného opravného prostředku podaného k soudu umožňujícího ověřit jeho legalitu, zejména stran požadavku vyplývajícího z unijního práva, aby byla řádně zohledněna jejich kvalifikace získaná a uznaná v jiných členských státech. Soudní dvůr taktéž rozhodl, že článek 49 ES (nyní článek 56 SFEU) brání požadavku, ze kterého vyplývá, že zápis určité osoby jako překladatele do celostátního seznamu soudních znalců nelze provést, pokud znalec nedoloží svůj zápis na

seznam soudních znalců sestavovaný cour d'appel po tři po sobě následující roky, jestliže je patrné, že takový požadavek zamezuje v rámci posuzování žádosti osoby usazené v jiném členském státě, která takový zápis nedoloží, tomu, aby kvalifikace získaná touto osobou a uznaná v jiném členském státě byla náležitě zohledněna za účelem zjištění toho, zda a v jaké míře může odpovídat dovednostem obvykle očekávaným od osoby zapsané po tři po sobě následující roky na seznam vedený cour d'appel. V této souvislosti Soudní dvůr připomněl, že je na vnitrostátních orgánech, aby zajistily zejména to, že kvalifikace získaná v jiných členských státech bude odpovídajícím způsobem uznávána a bude k ní řádně přihlíženo.

Závěrem lze poukázat na věc *Komise v. Lucembursko* (rozsudek ze dne 27. ledna 2011, věc C-490/09), jejímž předmětem byly lucemburské právní předpisy, které vylučovaly náhradu výdajů na laboratorní analýzy a zkoušky provedené v jiných členských státech. V tomto rozsudku Soudní dvůr konstatoval, že Lucemburské velkovévodství nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z článku 49 ES (nyní článku 56 SFEU), když v rámci své právní úpravy v oblasti sociálního zabezpečení neupravilo možnost hrazení těchto výdajů prostřednictvím náhrady výdajů vynaložených na tyto analýzy a zkoušky, ale umožňovalo pouze přímou úhradu ze strany zdravotních pojišťoven. Soudní dvůr to odůvodnil tím, že v rozsahu, v němž použití takové právní úpravy znamená v praxi vyloučení možnosti hrazení laboratorních analýz a zkoušek provedených téměř všemi, nebo dokonce úplně všemi poskytovateli zdravotních služeb usazenými v jiných členských státech, odrazuje osoby pojištěné v rámci systému sociálního zabezpečení uvedeného členského státu od toho, aby se na takové poskytovatele obracely, nebo jim v tom dokonce brání, a představuje jak pro tyto pojištěnce, tak pro poskytovatele překážku volného pohybu služeb.

Z rozsudků, které se týkaly výkladu konkrétní směrnice, upozorníme nejprve na rozsudek ve věci *Société fiduciaire nationale d'expertise comptable* (rozsudek ze dne 5. dubna 2011, věc C-119/09), jejímž předmětem byl výklad směrnice 2006/123²³. V této věci se francouzský Conseil d'État Soudního dvora dotázal, zda členské státy mohou příslušníkům regulovaného povolání – jako jsou účetní experti – obecně zakázat provádění aktivního získávání zákazníků. Soudní dvůr nejprve rozhodl, že pojem „obchodní sdělení“, tak jak je definován v čl. 4 bodě 12 směrnice 2006/123, zahrnuje nejen klasickou reklamu, nýbrž i jiné formy reklamy a oznamování informací za účelem získání nových zákazníků, a že tedy aktivní získávání zákazníků spadá pod pojem „obchodní sdělení“. Tento soud dále konstatoval, že zákaz jakékoli činnosti aktivního získávání zákazníků bez ohledu na její formu, její obsah nebo použité prostředky, který zahrnuje zákaz všech komunikačních prostředků umožňujících provádění této formy obchodního sdělení, musí být považován za absolutní zákaz obchodních sdělení, který článek 24 odst. 1 směrnice 2006/123 nepřipouští. Na základě toho dospěl Soudní dvůr k závěru, že jelikož právní úprava absolutně zakazuje jakoukoli formu obchodního sdělení, a spadá proto do působnosti čl. 24 odst. 1 směrnice 2006/123, je s touto směrnicí neslučitelná a není možné ji odůvodnit na základě čl. 24 odst. 2 uvedené směrnice, i když je nediskriminační, opodstatněná naléhavým důvodem obecného zájmu a přiměřená.

V oblasti televizního vysílání lze dále upozornit na rozsudek *Mesopotamia Broadcast a Roj TV* (rozsudek ze dne 22. září 2011, spojené věci C-244/10 a C-245/10). V tomto rozsudku Soudní dvůr judikoval, že článek 22a směrnice 89/552²⁴, ve znění směrnice 97/36, který stanoví, že členské státy dbají na to, aby vysílání neobsahovalo „podněty k nenávisti z důvodu rasy, pohlaví, náboženství

²³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (Úř. věst. L 376, s. 36).

²⁴ Směrnice Rady 89/552/EHS ze dne 3. října 1989 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání (Úř. věst. L 298, s. 23; Zvl. vyd. 06/01, s. 224), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/36/ES ze dne 30. června 1997 (Úř. věst. L 202, s. 60; Zvl. vyd. 06/02, s. 321).

nebo národnosti“, musí být vykládán v tom smyslu, že je třeba mít za to, že skutkové okolnosti, na které se vztahuje vnitrostátní pravidlo zakazující narušování porozumění mezi národy, jsou zahrnuty ve výše uvedeném pojmu. Podle Soudního dvora nebrání tento článek tomu, aby členský stát na základě takové obecné právní úpravy, jako je zákon o sdruženích, přijal opatření vůči subjektu televizního vysílání usazenému v jiném členském státě z důvodu, že činnosti a cíle tohoto subjektu porušují zákaz narušování porozumění mezi národy, za předpokladu, že uvedená opatření nebrání, což musí ověřit vnitrostátní soud, vlastnímu dalšímu přenosu televizního vysílání uskutečňovaného uvedeným subjektem z jiného členského státu na území členského státu, v němž je uvedené vysílání přijímáno.

V souvislosti s volným pohybem pracovníků si pozornost zaslouží dvě věci. V první řadě lze uvést rozsudek *Toki* (rozsudek ze dne 5. dubna 2011, věc C-424/09), ve kterém se jednalo o výklad směrnice 89/48²⁵. V této věci byl řecké státní příslušníci, která získala diplom ve Spojeném království v oboru environmentálního inženýrství, odmítnut přístup k regulovanému povolání inženýra v Řecku z důvodu, že nebyla plnohodnotnou členkou Engineering Council, což je britská soukromá organizace, která je uvedena výslovně ve směrnici 89/48, avšak členství v této organizaci není ve Spojeném království pro účely výkonu regulovaného povolání inženýra povinné. Soudní dvůr nejprve upřesnil, že mechanismus uznávání upravený v čl. 3 prvním pododstavci písm. b) směrnice 89/48 je použitelný nezávisle na otázce, zda je dotyčná osoba plnohodnotným členem dotyčného sdružení nebo organizace, či nikoliv. Poté uvedl, že odborná praxe, kterou žadatel odůvodňuje žádost o povolení vykonávat regulované povolání v hostitelském členském státě, musí splňovat tři následující podmínky: 1) uplatňovaná praxe musí spočívat v práci na plný úvazek po dobu nejméně dvou let během předchozích deseti let; 2) tato práce musí spočívat v nepřetržitém a pravidelném výkonu souboru odborných činností charakteristických pro dotyčné povolání v členském státě původu, aniž je nutné, aby tato práce zahrnovala veškeré tyto činnosti, a 3) povolání, jak je obvykle vykonáváno v členském státě původu, musí být co do činností, které zahrnuje, rovnocenné s povoláním, k jehož výkonu bylo v hostitelském členském státě zažádáno o povolení.

Jako další lze uvést věc *Casteels* (rozsudek ze dne 10. března 2011, věc C-379/09), která se týká ochrany nároků migrujícího pracovníka na penzijní připojištění. V tomto rozsudku Soudní dvůr rozhodl, že článek 45 SFEU brání v rámci povinného použití kolektivní smlouvy tomu, aby při určení doby pro nabytí konečných nároků na plnění z penzijního připojištění v určitém členském státě nebyly zohledněny roky zaměstnání odpracované zaměstnancem pro stejného zaměstnavatele v jeho provozovnách nacházejících se v různých členských státech a na základě téže rámcové pracovní smlouvy. Tento článek rovněž brání tomu, aby byl zaměstnanec, který byl přeložen z provozovny svého zaměstnavatele nacházející se v jednom členském státě do provozovny téhož zaměstnavatele nacházející se v jiném členském státě, považován za zaměstnance, který odešel od tohoto zaměstnavatele z vlastního popudu. Soudní dvůr také upřesnil, že článek 48 SFEU nemá přímý účinek, kterého by se mohl jednotlivec dovolávat vůči zaměstnavateli ze soukromého sektoru v rámci sporu vedeného před vnitrostátními soudy.

Zásada volného pohybu kapitálu byla předmětem několika rozsudků vydaných v daňové oblasti. Zde lze na prvním místě uvést rozsudek *Komise v. Rakousko* (rozsudek ze dne 16. června 2011, věc C-10/10), v němž Soudní dvůr rozhodl, že členský stát, který umožní odpočitatelnost darů poskytnutých zařízením pověřeným výzkumnými a vzdělávacími činnostmi výhradně v případě,

²⁵ Směrnice Rady 89/48/EHS ze dne 21. prosince 1988 o obecném systému pro uznávání vysokoškolských diplomů vydaných po ukončení nejméně tříletého odborného vzdělávání a přípravy (Úř. věst. L 19, s. 16; Zvl. vyd. 05/01, s. 337), naposledy změněná směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/19/ES ze dne 14. května 2001 (Úř. věst. L 206, s. 1; Zvl. vyd. 05/04, s. 138).

že uvedená zařízení jsou usazena na jeho území, porušuje povinnosti, které pro něj vyplývají z článku 56 ES (nyní článku 63 SFEU) a z článku 40 Dohody o Evropském hospodářském prostoru. Podle Soudního dvora nemůže kritérium pro rozlišování mezi daňovými poplatníky spočívající výhradně v místě usazení příjemce daru z povahy věci představovat platné kritérium pro posouzení objektivní srovnatelnosti situací, a tedy pro prokázání objektivního rozdílu mezi nimi. Soudní dvůr navíc uvedl, že ačkoli podpora výzkumu a rozvoje může představovat naléhavý důvod obecného zájmu, vnitrostátní právní úprava, která vyhrazuje nároky na daňové úlevy pouze pro výzkum prováděný v dotyčném členském státě, je přímo v rozporu s cílem politiky Unie v oblasti výzkumu a technologického rozvoje. Podle čl. 163 odst. 2 ES má totiž tato politika za cíl zejména odstranit daňové překážky spolupráce v oblasti výzkumu, a v důsledku toho nemůže být prováděna prostřednictvím podpory výzkumu a vývoje na vnitrostátní úrovni.

Na druhém místě je třeba uvést rozsudek ve věci *Schröder* (rozsudek ze dne 31. března 2011, věc C-450/09), v němž Soudní dvůr rozhodl, že článek 63 SFEU brání právní úpravě členského státu, která ačkoli umožňuje daňovému poplatníkovi-rezidentovi odpočíst renty vyplácené jednomu z rodičů, který na něho převedl nemovitosti nacházející se na území tohoto státu, od příjmů z pronájmu pocházejících z těchto nemovitostí, nepřiznává nárok na takový odpočet daňovému poplatníkovi-nerezidentovi v případě, že závazek vyplácet tyto renty vyplývá z převodu uvedených nemovitostí. Soudní dvůr v tomto ohledu uvedl, že v případě, že závazek daňového poplatníka-nerezidenta vyplácet rentu některému z jeho rodičů vyplývá ze skutečnosti, že na něho byly převedeny nemovitosti nacházející se v dotyčném členském státě, představuje tato renta výdaj přímo související s provozem těchto nemovitostí, takže uvedený daňový poplatník se v tomto ohledu nachází v situaci, která je srovnatelná se situací daňového poplatníka-rezidenta. Za těchto podmínek je vnitrostátní právní úprava, která v oblasti daní z příjmu upírá nerezidentům nárok odpočíst od základu daně takový výdaj, zatímco rezidentům ho přiznává, bez řádného odůvodnění v rozporu s článkem 63 SFEU.

Závěrem je vhodné zmínit rozsudek ve věci *Stewart* (rozsudek ze dne 21. července 2011, věc C-503/09), která Soudnímu dvoru umožnila rozhodnout v oblasti sociálního zabezpečení migrujících pracovníků o povaze krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením a posoudit podmínku obvyklého bydliště v dotyčném členském státě uloženou pro účely přiznání uvedené dávky. Z rozsudku Soudního dvora vyplývá zaprvé to, že krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením je dávkou v invaliditě ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení (EHS) č. 1408/71²⁶, je-li nesporné, že ke dni podání žádosti žadatel trpí trvalým nebo dlouhodobým zdravotním postižením, jelikož se tato dávka v takové situaci přímo vztahuje k riziku invalidity ve smyslu uvedeného ustanovení, a zadruhé to, že čl. 10 odst. 1 první pododstavec nařízení č. 1408/71 brání tomu, aby členský stát stanovil pro přiznání krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, která je považována za dávku v invaliditě, podmínku obvyklého bydliště žadatele na svém území.

Sbližování právních předpisů

Hojná judikatura v oblasti sbližování právních předpisů je opět velmi rozmanitá, stejně jako zákonodárná činnost, z níž tato judikatura vychází.

²⁶ Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství (Úř. věst. L 149, s. 2; Zvl. vyd. 05/01, s. 35), ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 (Úř. věst. 1997, L 28, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 3), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 ze dne 13. dubna 2005 (Úř. věst. L 117, s. 1).

V oblasti ochrany spotřebitele vyložil Soudní dvůr ve svém rozsudku *Gebr. Weber a Putz* (rozsudek ze dne 16. června 2011, spojené věci C-65/09 a C-87/09) čl. 3 odst. 2 a 3 směrnice 1999/44 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží²⁷, který stanoví, že v případě, že je dodané zboží v rozporu se smlouvou, má spotřebitel nárok požadovat od prodávajícího bezplatnou opravu nebo výměnu zboží. Konkrétně měl Soudní dvůr odpovědět na otázky, zda bezplatná výměna zahrnuje odstranění vadného zboží a instalaci náhradního zboží a zda prodávající může odmítnout nahradit nepřiměřené náklady na výměnu v případě, kdy jde o jediný možný způsob zjednání nápravy.

Ve své odpovědi na první otázku Soudní dvůr připomněl, že bezplatné uvedení spotřebního zboží prodávajícím do stavu odpovídajícího smlouvě představuje podstatný prvek ochrany, kterou spotřebiteli zaručuje uvedená směrnice. Soudní dvůr vycházel z účelu této směrnice, kterým je zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitelů, a dospěl k závěru, že čl. 3 odst. 2 a 3 směrnice 1999/44 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud je spotřební zboží, které není v souladu se smlouvou a které spotřebitel v dobré víře nainstaloval v souladu s jeho povahou a zamýšleným použitím před tím, než se projevila vada, uvedeno do stavu odpovídajícího smlouvě prostřednictvím výměny, má prodávající povinnost sám toto zboží odstranit z místa, kde bylo nainstalováno, a nainstalovat zde zboží náhradní, anebo nahradit náklady na toto odstranění a instalaci náhradního zboží. Soudní dvůr k tomu dodal, že tato povinnost je nezávislá na otázce, zda se prodávající na základě kupní smlouvy zavázal původně koupené spotřební zboží nainstalovat.

Pokud jde o druhou otázku, Soudní dvůr rozhodl, že čl. 3 odst. 3 uvedené směrnice brání tomu, aby vnitrostátní legislativa přiznávala prodávajícímu právo odmítnout výměnu zboží, které je v rozporu se smlouvou, jako jediný možný způsob zjednání nápravy z důvodu, že tato výměna pro něj v důsledku povinnosti odstranit toto zboží z místa, kde bylo instalováno, a povinnosti nainstalovat zde zboží náhradní, znamená vynaložit výdaje nepřiměřené hodnotě, kterou by zboží mělo v případě souladu se smlouvou, a významu rozporu se smlouvou. K zajištění spravedlivé rovnováhy mezi zájmy spotřebitele a zájmy prodávajícího však Soudní dvůr rovněž připustil, že dotčené ustanovení nebrání tomu, aby byl nárok spotřebitele na náhradu nákladů na odstranění vadného zboží a instalaci náhradního zboží v takovém případě omezen na povinnost prodávajícího nahradit náklady v přiměřené výši stanovené podle kritérií vymezených v rozsudku.

Z věcí, které se týkaly odpovědnosti za vadné výrobky, lze poukázat na rozsudek *Dutruieux* (rozsudek ze dne 21. prosince 2011, věc C-495/10), v níž se Soudní dvůr, jemuž byla položena předběžná otázka ohledně výkladu, znovu²⁸ vyslovil k rozsahu harmonizace provedené směrnicí 85/374²⁹. V tomto případě spočívala položená otázka v tom, zda uvedená směrnice brání zachování francouzského systému objektivní odpovědnosti veřejných zdravotnických zařízení ve vztahu k pacientům z důvodu škody, která jim byla způsobena vadou přístroje nebo výrobku, které byly použity v rámci poskytované léčby.

²⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží (Úř. věst. L 171, s. 12; Zvl. vyd. 15/04, s. 223).

²⁸ Viz rozsudek ze dne 4. června 2009, *Moteurs Leroy Somer*, C-285/08, Sb. rozh. I-4733.

²⁹ Směrnice Rady 85/374/EHS ze dne 25. července 1985 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/34/ES ze dne 10. května 1999 (Úř. věst. L 210, s. 29; Zvl. vyd. 15/04, s. 147).

Soudní dvůr nejprve připomněl svou judikaturu k rozsahu a úrovni harmonizace provedené směrnicí 85/374 a potvrdil, že tato směrnice ve všech otázkách, které upravuje, sleduje úplnou³⁰ a vyčerpávající³¹ harmonizaci. K odpovědi na otázku, zda uvedená směrnice brání podle této judikatury danému vnitrostátnímu systému odpovědnosti, musel Soudní dvůr nejprve určit, zda tento systém spadá do působnosti této směrnice. V návaznosti na to tedy posuzoval rozsah působnosti této směrnice, pokud jde o okruh osob, jejichž odpovědnost může být založena podle systému odpovědnosti, který zavedla. Podle jeho názoru je tento okruh, který zahrnuje, jak uvádí článek 3 uvedené směrnice, výrobce, dovozce výrobku do Společenství a dodavatele, jestliže nelze identifikovat výrobce, vymezen taxativně. Soudní dvůr proto rozhodl, že odpovědnost poskytovatele služeb, který v rámci poskytování takových služeb, jako je léčba v nemocnicích, použije vadné přístroje nebo výrobky, kterých není výrobcem ve smyslu ustanovení článku 3 směrnice 85/374, a způsobí tím škody příjemci služby, nespadá do působnosti této směrnice. Z toho poté vyvodil, že uvedená směrnice nebrání tomu, aby členský stát zavedl takový systém, jako je systém dotčený v původním řízení, který stanoví odpovědnost takového poskytovatele za takto způsobené škody i při neexistenci jakéhokoli jeho zavinění, avšak pod podmínkou, že bude zachována možnost poškozené osoby nebo uvedeného poskytovatele založit odpovědnost výrobce na základě této směrnice, jsou-li splněny podmínky v ní stanovené.

V oblasti humánních léčivých přípravků lze upozornit na dva rozsudky vydané ve stejný den (rozsudky ze dne 5. května 2011, *Novo Nordisk*, C-249/09, a *MSD Sharp & Dohme*, C-316/09), v nichž Soudní dvůr poskytl zásadní upřesnění některých ustanovení směrnice 2001/83 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků³², která upravují reklamu na tyto léčivé přípravky.

V prvně citované věci *Novo Nordisk* se spor v původním řízení týkal zdravotní společnosti specializované na léčbu diabetu, které bylo rozhodnutím Úřadu pro léčivé přípravky Estonské republiky zakázáno zveřejnit v lékařském časopise reklamu na lék na bázi inzulinu určenou osobám způsobilým předepisovat léčivé přípravky z důvodu, že porušuje ustanovení vnitrostátního práva, jež stanoví, že reklama na léčivý přípravek nesmí obsahovat informace, které nejsou uvedeny v souhrnu údajů o přípravku. Předkládající soud, u něhož byla podána žaloba na neplatnost tohoto rozhodnutí, položil Soudnímu dvoru dvě předběžné otázky týkající se výkladu čl. 87 odst. 2 směrnice 2001/83, podle něhož „všechny prvky reklamy na léčivý přípravek musí být v souladu s údaji uvedenými v souhrnu údajů o přípravku“.

Předmětem první otázky předkládajícího soudu bylo to, zda musí být čl. 87 odst. 2 směrnice 2001/83 vykládán tak, že se vztahuje i na citace převzaté z lékařských časopisů nebo vědeckých prací, obsažené v reklamě na léčivý přípravek určené osobám způsobilým předepisovat léčivé přípravky. Soudní dvůr odpověděl kladně a uvedl, že ze systematického zařazení článku 87 směrnice 2001/83 i ze znění a obsahu celého tohoto článku vyplývá, že jeho odstavec 2 je obecnou normou týkající se veškeré reklamy na léčivé přípravky, včetně reklamy určené osobám způsobilým je předepisovat nebo vydávat.

³⁰ Viz zejména rozsudek ze dne 25. dubna 2002, *Komise v. Francie*, C-52/00, Recueil, s. I-3827, bod 24; rozsudek ze dne 25. dubna 2002, *Komise v. Řecko*, C-154/00, Recueil, s. I-3879, bod 20, a rozsudek ze dne 10. ledna 2006, *Skov a Bilka*, C-402/03, Sb. rozh. s. I-199, bod 23.

³¹ Viz výše uvedený rozsudek *Moteurs Leroy Somer*, body 24 a 25.

³² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků (Úř. věst. L 311, s. 67; Zvl. vyd. 13/27, s. 69), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/27/ES ze dne 31. března 2004 (Úř. věst. L 136, s. 34; Zvl. vyd. 13/34, s. 262).

Ve své druhé otázce se vnitrostátní soud dotazoval Soudního dvora na rozsah zákazu uloženého čl. 87 odst. 2 směrnice 2001/83. Soudní dvůr odpověděl tak, že toto ustanovení musí být vykládáno v tom smyslu, že zakazuje, aby v reklamě na léčivý přípravek určené osobám způsobilým jej předepisovat nebo vydávat byla zveřejňována tvrzení, která jsou v rozporu se souhrnem údajů o přípravku, avšak nepožaduje, aby všechna tvrzení uvedená v této reklamě byla obsažena v uvedeném souhrnu nebo aby z něj byla dovoditelná. Soudní dvůr dále upřesnil, že taková reklama může obsahovat doplňující tvrzení k údajům zmíněným v článku 11 uvedené směrnice za podmínky, že tato tvrzení potvrzují uvedené údaje nebo je zpřesňují – přičemž jsou s nimi slučitelná – a nezakazují je a jsou v souladu s požadavky stanovenými v čl. 87 odst. 3 a čl. 92 odst. 2 a 3 této směrnice.

Ve druhé výše uvedené věci *MSD Sharp & Dohme* se měl Soudní dvůr vyslovit k výkladu čl. 88 odst. 1 písm. a) této směrnice 2001/83, který zakazuje reklamu určenou široké veřejnosti na léčivé přípravky, které lze vydávat pouze na lékařský předpis. V projednávaném případě farmaceutická společnost tvrdila, že jeden z jejích konkurentů porušil ustanovení vnitrostátního práva, které toto pravidlo provádí, když na své internetové stránce zveřejnil všem přístupné informace o třech léčivých přípravcích, které vyrábí a které mohou být vydány pouze na lékařský předpis. Vnitrostátní soudy na návrh žalobkyně nařídily zákaz předmětného zveřejnění. Předkládající soud, jemuž žalovaná strana předložila opravný prostředek, se Soudního dvora dotázal, zda sporné zveřejnění představuje skutečně reklamu ve smyslu čl. 88 odst. 1 písm. a) směrnice 2001/83. Soudní dvůr odpověděl, že toto ustanovení musí být vykládáno v tom smyslu, že nezakazuje farmaceutickému podniku šířit informace o léčivých přípravcích na lékařský předpis na internetové stránce, pokud jsou tyto informace přístupné na této stránce pouze tomu, kdo si je sám vyhledá, a pokud toto šíření spočívá pouze v přesném zobrazení obalu léčivého přípravku v souladu s článkem 62 uvedené směrnice, jakož i v doslovném a úplném převzetí údajů obsažených v příbalové informaci nebo souhrnu údajů o přípravku, které byly schváleny příslušnými orgány v oblasti léčivých přípravků. Zakázáno je naopak šířit na takové stránce informace o léčivém přípravku, které u výrobce prošly výběrem či úpravami, pokud takové manipulace s informacemi lze vysvětlit pouze propagačními účely.

Stále v oblasti humánních léčivých přípravků, avšak tentokrát ohledně nařízení č. 469/2009 o dodatkových ochranných osvědčeních pro léčivé přípravky³³, lze poukázat na věc *Medeva* (rozsudek ze dne 24. listopadu 2011, věc C-322/10), v níž Soudní dvůr odpovídal na žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, jejímž předmětem bylo upřesnění podmínek pro získání dodatkového ochranného osvědčení (dále jen „DOO“).

Ke zmírnění nedostatečné patentové ochrany článek 3 nařízení č. 469/2009 stanoví, že majitel patentu může získat DOO, pokud splní mimo jiné podmínku, aby výrobek byl již chráněn platným základním patentem a aby byl platně registrován jako léčivý přípravek. Pokud jde o kritéria umožňující určit, zda „je výrobek chráněn platným základním patentem“, Soudní dvůr nejprve upřesnil, že článek 3 písm. a) uvedeného nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby příslušné orgány průmyslového vlastnictví členského státu vydaly DOO, které se vztahuje na účinné látky, jež nejsou uvedeny ve znění nároků základního patentu, který byl uplatněn na podporu takové žádosti. Ohledně druhé podmínky upravené v článku 3 písm. b) nařízení č. 469/2009, podle níž musí být výrobek platně registrován jako léčivý přípravek, a pokud jde o kombinaci látek léčivého přípravku, Soudní dvůr uvedl, že jsou-li splněny i ostatní podmínky stanovené v článku 3, nebrání čl. 3 písm. b) tohoto nařízení tomu, aby příslušné

³³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 469/2009 ze dne 6. května 2009 o dodatkových ochranných osvědčeních pro léčivé přípravky (Úř. věst. L 152, s. 1).

orgány průmyslového vlastnictví členského státu vydaly DOO pro kombinaci dvou účinných látek, která odpovídá kombinaci uvedené ve znění nároků uplatněného základního patentu, pokud léčivý přípravek, jehož registrace byla předložena na podporu žádosti o DOO, obsahuje nejen tuto kombinaci dvou účinných látek, nýbrž i další účinné látky.

V oblasti ochrany biotechnologických vynálezů vydal Soudní dvůr v rámci řízení o předběžné otázce ve věci *Brüstle* (rozsudek ze dne 18. října 2011, věc C-34/10) jedno zásadní rozhodnutí, v němž definoval pojem „lidské embryo“. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla předložena v souvislosti s řízením o žalobě podané organizací Greenpeace a znějící na prohlášení neplatnosti patentu, který se týkal neurálních progenitorových buněk získávaných z embryonálních kmenových buněk používaných k léčbě nervových poruch. V této věci byl Soudní dvůr dotázán na výklad pojmu „lidské embryo“, který není definován ve směrnici 98/44 o právní ochraně biotechnologických vynálezů³⁴, a na rozsah vyloučení patentovatelnosti u vynálezů týkajících se použití lidských embryí pro průmyslové a obchodní účely, upraveného v čl. 6 odst. 2 písm. b) uvedené směrnice.

Soudní dvůr nejprve upřesnil, že pojem „lidské embryo“ obsažený v čl. 6 odst. 2 směrnice 98/44 je třeba chápat jako autonomní pojem unijního práva, který musí být na celém území Unie vykládán jednotně. Dále uvedl, že kontext a cíl této směrnice ukazují, že zákonodárce Unie zamýšlel vyloučit každou možnost patentovatelnosti, pokud by tím mohlo být narušeno respektování lidské důstojnosti, a konstatoval, že pojem „lidské embryo“ musí být chápán široce a že v tomto ohledu je „lidským embryem“ ve smyslu výše uvedeného ustanovení každé neoplozené lidské vajíčko, do kterého bylo implantováno buněčné jádro ze zralé lidské buňky, a každé neoplozené lidské vajíčko, které bylo partenogenezí stimulováno k dělení a dalšímu vývoji. Soudní dvůr naopak rozhodl, že otázka zjištění, zda je kmenová buňka získaná z lidského embrya ve stadiu blastocysty lidským embryem ve smyslu tohoto ustanovení, přísluší vnitrostátnímu soudu, který ji musí posoudit ve světle vývoje vědeckých poznatků.

Soudní dvůr dále uvedl, že vyloučení patentovatelnosti týkající se pojmu „použití lidských embryí pro průmyslové nebo obchodní účely“ zahrnuje rovněž použití pro účely vědeckého výzkumu. Soudní dvůr měl totiž za to, že udělení patentu na určitý vynález v zásadě implikuje jeho průmyslové nebo obchodní využití, a i když je nutno odlišovat účel vědeckého výzkumu od průmyslového či obchodního účelu, nelze použití lidských embryí pro výzkumné účely, které by bylo předmětem přihlášky k patentu, oddělit od samotného patentu a práv, která jsou s ním spojená.

Závěrem se Soudní dvůr vyslovil k patentovatelnosti vynálezu, jehož předmětem je získávání neurálních progenitorových buněk. V této souvislosti rozhodl, že patentovatelnost vynálezu musí být vyloučena, pokud – tak jako je tomu v projednávaném případě – realizace tohoto vynálezu vyžaduje předchozí zničení lidských embryí nebo jejich použití jako výchozího materiálu bez ohledu na stadium, ve kterém k nim dochází, a to i když popis nárokové technické informace použití lidských embryí nezmiňuje.

Ve věcech *Monsanto a další* (rozsudek ze dne 8. září 2011, spojené věci C-58/10 až C-68/10), se Soudní dvůr zabýval podmínkami, za kterých mohou vnitrostátní orgány přijmout mimořádná opatření k pozastavení či dočasnému zákazu používání či uvádění na trh geneticky

³⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/44/ES ze dne 6. července 1998 o právní ochraně biotechnologických vynálezů (Úř. věst. L 213, s. 13; Zvl. vyd. 13/20, s. 395).

modifikovaných organismů (dále jen „GMO“), které ke svému uvádění na trh již získaly povolení na základě směrnice 90/220 o GMO³⁵ (zrušené směrnicí 2001/18³⁶).

Soudní dvůr uvedl, že kukuřice MON 810, která byla povolena především jako osivo pro účely kultivace na základě směrnice 90/220, byla v projednávaném případě oznámena jako „stávající produkt“ podle nařízení č. 1829/2003 o geneticky modifikovaných potravinách³⁷ a poté se stala předmětem dosud nevyřízené žádosti o prodloužení povolení na základě tohoto nařízení. Soudní dvůr měl za to, že za takových okolností nemůže členský stát použít ochrannou doložku upravenou směrnicí 2001/18 k přijetí opatření, která pozastavují nebo dočasně zakazují používání či uvádění na trh takového GMO, jako je kukuřice MON 810. Soudní dvůr naopak upřesnil, že taková mimořádná opatření lze přijmout na základě nařízení č. 1829/2003.

V této souvislosti Soudní dvůr stanovil, že jestliže členský stát hodlá přijmout mimořádná opatření na základě posledně uvedeného nařízení, musí dodržet jak hmotněprávní podmínky stanovené v uvedeném článku, tak procesní podmínky zakotvené v nařízení č. 178/2002³⁸, na které v tomto ohledu prvně uvedené nařízení odkazuje. Členský stát musí „úředně“ informovat Komisi o nutnosti přijetí mimořádných opatření. V případě, že je Komise nečinná, musí ji, jakož i ostatní členské státy uvědomit o obsahu dočasných ochranných opatření, která přijal.

Pokud jde o hmotněprávní podmínky ochranných opatření přijatých na základě nařízení č. 1829/2003, Soudní dvůr navíc rozhodl, že toto nařízení členským státům ukládá, aby vedle naléhavosti prokázaly, že jde o situaci, která může představovat významné riziko, které zjevně ohrožuje lidské zdraví, zdraví zvířat nebo životní prostředí. Tato opatření mohou být bez ohledu na svou dočasnou a preventivní povahu přijímána pouze tehdy, jsou-li založena na co nejúplnějším posouzení rizika s ohledem na zvláštní okolnosti projednávaného případu, které ukazují na to, že tato opatření je nutno přijmout.

Závěrem Soudní dvůr uvedl, že ve světle systematiky systému zakotveného nařízením č. 1829/2003 a jeho cíle zabránit umělým nesrovnalostem spadá posuzování a řízení vážného a zřejmého rizika v poslední instanci výlučně do pravomoci Komise a Rady, s výhradou přezkumu soudem Unie.

O výklad nařízení č. 1829/2003 o geneticky modifikovaných potravinách³⁹ se jednalo rovněž ve věci *Bablok a další* (rozsudek ze dne 6. září 2011, věc C-442/09). V původním řízení došlo ke sporu mezi jedním včelařem a Freistaat Bayern (Německo), který byl vlastníkem pozemků, na nichž byla pěstována kukuřice MON 810 (GMO). Tento včelař tvrdil, že v důsledku přítomnosti DNA kukuřice MON 810 v pylu kukuřice a v několika vzorcích medu mohou být jeho včelařské produkty nevhodné k uvádění na trh a ke spotřebě. Vzhledem k tomu, že předkládající soud

³⁵ Směrnice Rady 90/220/EHS ze dne 23. dubna 1990 o záměrném uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí (Úř. věst. L 117, s. 15).

³⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/18/ES ze dne 12. března 2001 o záměrném uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/220/EHS (Úř. věst. L 106, s. 1; Zvl. vyd. 15/06, s. 77).

³⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 ze dne 22. září 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivech (Úř. věst. L 268, s. 1; Zvl. vyd. 13/32, s. 432).

³⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin (Úř. věst. L 31, s. 1; Zvl. vyd. 15/06, s. 463).

³⁹ Viz poznámka pod čarou 37.

shledal, že v okamžiku, kdy je sporný pyl součástí medu nebo doplňků stravy na bázi pylu, ztrácí svou schopnost oplodnění, předložil Soudnímu dvoru předběžnou otázku, jejíž podstatou bylo, zda pouhá přítomnost pylu z geneticky modifikované kukuřice, který ztratil svou schopnost reprodukce, má v dotčených včelařských produktech za následek, že pro uvádění těchto produktů na trh musí být vydáno povolení.

Soudní dvůr měl tedy upřesnit pojem „geneticky modifikovaný organismus“ ve smyslu čl. 2 bodu 5 nařízení č. 1829/2003. V této souvislosti se vyslovil v tom smyslu, že taková látka, jako je pyl pocházející z odrůdy geneticky modifikované kukuřice, která ztratila schopnost reprodukce a je zbavena veškeré schopnosti přenosu genetického materiálu, který obsahuje, již pod tento pojem nespadá. Uvedl nicméně, že produkty, jako je med a doplňky stravy, jejichž součástí takový pyl je, představují potraviny obsahující složky vyrobené z GMO ve smyslu uvedeného nařízení. V tomto ohledu Soudní dvůr konstatoval, že sporný pyl je „vyrobený z GMO“ a představuje „složku“ medu a doplňků stravy na bázi pylu. Co se týče medu, uvedl, že pyl není cizorodým tělesem nebo nečistotou v medu, ale jeho běžnou součástí, takže musí být skutečně kvalifikován jako „složka“. Dotčený pyl tedy spadá do působnosti nařízení a musí před svým uvedením na trh podléhat režimu povolení, který toto nařízení upravuje. Soudní dvůr navíc poznamenal, že úmyslné či náhodné vnesení tohoto pylu do medu nemůže vést k tomu, že by se na potravinu obsahující složky vyrobené z GMO nevztahoval tento povolovací režim. Závěrem upřesnil, že povinnost získat pro potravinu povolení a povinnost dohledu, které jsou upraveny v čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 2 nařízení č. 1829/2003, vznikají bez ohledu na procentuální množství geneticky modifikovaného materiálu obsažené v dotčeném produktu, a že na tuto povinnost nelze obdobně použít takovou prahovou hodnotu, jako je hodnota upravená u označování v čl. 12 odst. 2 stejného nařízení.

V oblasti ochrany autorského práva v informační společnosti si zvláštní pozornost zaslouží dvě rozhodnutí.

První z nich se týká vnitrostátních opatření pro potírání protiprávního stahování děl na internetu (rozsudek ze dne 24. listopadu 2011, *Scarlet Extended*, C-70/10). Ke sporu v této věci došlo mezi společností Scarlet Extended SA (dále jen „Scarlet“), poskytovatelem internetového připojení (dále jen „ISP“) a organizací SABAM, belgickou správcovskou společností, která zastupuje autory, skladatele a vydavatele hudebních děl při udělování souhlasu s užíváním jejich hudebních děl třetími osobami. SABAM konstatovala, že uživatelé internetu, kteří využívají služeb společnosti Scarlet, přenášeli po internetu bez povolení a bez úhrady poplatků díla obsažená v jejím katalogu prostřednictvím sítí „peer-to-peer“. Společnost SABAM předložila věc vnitrostátnímu soudu, který v prvním stupni řízení vydal proti danému ISP soudní příkaz, v němž mu nařídil, aby ukončil toto porušování autorského práva tím způsobem, že svým zákazníkům znemožní jakoukoli formu odesílání nebo přijímání elektronických souborů obsahujících hudební díla z repertoáru společnosti SABAM prostřednictvím programu „peer-to-peer“. Odvolací soud, jemuž ISP věc předložil, řízení přerušil a dotázal se Soudního dvora v rámci řízení o předběžné otázce, zda je takový příkaz slučitelný s unijním právem.

Soudní dvůr odpověděl, že směrnice 2000/31⁴⁰, 2001/29⁴¹, 2004/48⁴², 95/46⁴³ a 2002/58⁴⁴, vykládané společně a s ohledem na požadavky vyplývající z ochrany příslušných základních práv, je třeba vykládat v tom smyslu, že brání tomu, aby byla ISP uložena povinnost zavést systém filtrování všech elektronických sdělení přenášitelných prostřednictvím jeho služeb, zejména s využitím programů „peer-to-peer“, použitelný vůči všem jeho zákazníkům bez rozdílu, preventivně, výlučně na jeho náklady a bez časového omezení, který je způsobilý identifikovat pohyb elektronických souborů obsahujících hudební, kinematografické nebo audiovizuální dílo, k němuž navrhovatel údajně vlastní práva duševního vlastnictví, v síti tohoto poskytovatele za účelem zablokování přenosu souborů, jejichž výměna porušuje autorská práva.

Své rozhodnutí odůvodnil Soudní dvůr tím, že takový příkaz nerespektuje zákaz uvedený v čl. 15 odst. 1 směrnice 2000/31, jehož předmětem je uložit takovému poskytovateli obecnou povinnost dohledu, ani požadavek zajistit spravedlivou rovnováhu mezi právem duševního vlastnictví na straně jedné a svobodou podnikání, právem na ochranu osobních údajů a svobodou přijímat a rozšiřovat informace na straně druhé.

Ve druhé věci (rozsudek ze dne 16. června 2011, *Stichting de Thuiskopie*, C-462/09) se Soudní dvůr vyjádřil ke způsobům provedení a rozsahu povinnosti členských států, které připouštějí výjimku pro rozmnožování k soukromému užití, zaručit zaplacení spravedlivé odměny nositelům autorského práva podle čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 o autorském právu a právech s ním souvisejících v informační společnosti⁴⁵. V projednávaném případě šlo o specifickou situaci, v níž je prodejce nosiče určeného k rozmnožování jednající jako podnikatel usazený v jiném členském státě, než je ten, který má výše uvedenou povinnost, a řídí své činnosti do tohoto státu.

Soudní dvůr v první řadě připustil, že i když je osobou povinnou zaplatit spravedlivou odměnu v zásadě koncový uživatel, který soukromě pořídí rozmnoženinu chráněného díla, mohou členské státy vzhledem ke skutečnosti, že je v praxi obtížné identifikovat soukromé uživatele a ukládat jim povinnost, aby nositelům práv poskytli náhradu za újmu, kterou jim způsobili, zavést poplatek za soukromé rozmnožování k tíži osob, které dávají tomuto koncovému uživateli k dispozici vybavení, přístroje nebo nosiče k rozmnožování, neboť tyto osoby mají možnost promítnout výši tohoto poplatku do ceny za poskytnutí uvedeného vybavení, kterou platí koncový uživatel. Soudní dvůr vyložil ustanovení této směrnice tak, že členskému státu, který ve svém vnitrostátním právu zavedl výjimku pro rozmnožování k soukromému užití, ukládají povinnost dosáhnout určitého výsledku v tom smyslu, že je tento stát v rámci svých pravomocí povinen zajistit, že bude skutečně vybrána spravedlivá odměna, která má autorům nahradit způsobenou újmu, zejména pokud tato újma vznikla na území uvedeného členského státu. V této souvislosti Soudní dvůr konstatoval, že pouhá skutečnost, že prodejce vybavení, přístrojů nebo nosičů k rozmnožování jednající jako podnikatel je

⁴⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (Úř. věst. L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399).

⁴¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).

⁴² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. L 157, s. 16; Zvl. vyd. 17/02, s. 32).

⁴³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. L 281, s. 31; Zvl. vyd. 13/15, s. 355).

⁴⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Úř. věst. L 201, s. 37; Zvl. vyd. 13/29, s. 514).

⁴⁵ Viz poznámka pod čarou 41.

usazen v jiném členském státě, než ve kterém mají bydliště kupující, nemá v tomto ohledu na tuto povinnost dosáhnout stanoveného výsledku žádný vliv. Je na vnitrostátním soudu, aby v případě, že nelze zajistit výběr spravedlivé odměny od kupujících, vykládal vnitrostátní právo tak, že umožní výběr této odměny od povinné osoby jednající jako podnikatel.

V oblasti ochrany práv duševního vlastnictví v širším smyslu se Soudní dvůr ve věci *Realchemie Nederland* (rozsudek ze dne 18. října 2011, věc C-406/09) vyslovil k dosahu pravidla obsaženého v článku 14 směrnice 2004/48 o dodržování práv duševního vlastnictví⁴⁶, podle něhož mají členské státy povinnost zajistit, aby náklady řízení strany úspěšné ve sporu, který se týká porušení práva duševního vlastnictví, byly zpravidla uhrazeny stranou, která ve sporu neuspěla.

Soudní dvůr v této věci rozhodl, že se na náklady související s řízením o vykonatelnosti zahájeným v členském státě, během kterého se navrhuje uznání a výkon rozhodnutí vydaného v jiném členském státě v rámci sporu směřujícího k zajištění dodržování práva duševního vlastnictví, vztahuje článek 14 směrnice 2004/48. Podle Soudního dvora je totiž tento výklad v souladu jak s obecným cílem směrnice 2004/48, kterým je sbližování právních systémů členských států k zajištění vysoké, rovnocenné a stejnorodé úrovně ochrany duševního vlastnictví, tak se zvláštním cílem uvedeného článku 14, kterým je zabránit tomu, aby poškozená strana byla odrazena od zahájení soudního řízení k ochraně práv duševního vlastnictví. V souladu s uvedenými cíli musí původce porušení práv duševního vlastnictví obecně nést veškeré finanční následky svého jednání.

Ve věci *Association Belge des Consommateurs Test-Achats a další* (rozsudek ze dne 1. března 2011, věc C-236/09) položil Cour constitutionnelle Belgického království Soudnímu dvoru otázku ohledně platnosti čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/113⁴⁷, který stanoví, že „bez ohledu na odstavec 1 mohou členské státy do 21. prosince 2007 rozhodnout o povolení přiměřených rozdílů ve výši pojistného a pojistného plnění u jednotlivých pojištěnců, je-li pohlaví určujícím faktorem při hodnocení rizika založeném na příslušných a přesných pojistněmatematických a statistických údajích“. Soudní dvůr připomněl, že je nesporné, že cílem sledovaným směrnicí 2004/113 v oblasti pojišťovnictví je, jak odráží její čl. 5 odst. 1, použití pravidla stejné výše pojistného a stejného pojistného plnění pro obě pohlaví. Osmnáctý bod odůvodnění této směrnice výslovně uvádí, že aby se zajistilo rovné zacházení s ženami a muži, nemělo by používání pohlaví jako pojistněmatematického faktoru vést k rozdílům ve výši pojistného a v pojistném plnění. Devatenáctý bod odůvodnění uvedené směrnice označuje možnost členských států nepoužít pravidlo stejné výše pojistného a stejného pojistného plnění pro obě pohlaví jako „výjimku“. Směrnice 2004/113 tak vychází z předpokladu, že pro účely použití zásady rovného zacházení s ženami a muži zakotvené v článcích 21 a 23 Listiny základních práv Evropské unie jsou situace žen a mužů, pokud jde o jimi sjednanou výši pojistného a pojistné plnění, srovnatelné. Soudní dvůr poté rozhodl, že čl. 5 odst. 2 směrnice 2004/113, který dotčným členským státům umožňuje ponechat bez časového omezení v platnosti výjimku z pravidla stejné výše pojistného a stejného pojistného plnění pro obě pohlaví, je v rozporu s uskutečňováním cíle rovného zacházení s muži a ženami, jež sleduje uvedená směrnice, a je neslučitelný s články 21 a 23 Listiny základních práv Evropské unie. Dospěl proto k závěru, že toto ustanovení musí být s účinností od 21. prosince 2012 považováno za neplatné.

⁴⁶ Viz poznámka pod čarou 42.

⁴⁷ Směrnice Rady 2004/113/ES ze dne 13. prosince 2004, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování (Úř. věst. L 373, s. 37).

Ve věci *Churchill Insurance Company a Evans* (rozsudek ze dne 1. prosince 2011, věc C-442/10), týkající se první, druhé a třetí směrnice 72/166⁴⁸, 84/5⁴⁹ a 90/232⁵⁰, upravujících pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a nyní kodifikovaných směrnicí 2009/103⁵¹, byla Soudnímu dvoru předložena předběžná otázka, v jejímž rámci se měl vyslovit k rozsahu povinné pojistné ochrany ve vztahu k třetím osobám poškozeným nehodou.

Ve svém rozsudku Soudní dvůr judikoval, že článek 1 první pododstavec třetí směrnice 90/232 a čl. 2 odst. 1 druhé směrnice 84/5 brání vnitrostátní právní úpravě, jejímž důsledkem by bylo automatické vyloučení povinnosti pojistitele odškodnit osobu poškozenou dopravní nehodou, jestliže byla tato nehoda zaviněna řidičem nepojištěným v předmětné pojistné smlouvě a jestliže byla tato poškozená osoba, která byla cestujícím ve vozidle v okamžiku nehody, pojištěna pro řízení daného vozidla a dovolila tomuto řidiči toto vozidlo řídit. Soudní dvůr upřesnil, že tento výklad se neliší v závislosti na tom, zda pojištěný poškozený věděl, že osoba, které dovolil řídit vozidlo, k tomu nebyla pojištěna, zda se domníval, že pojištěna je, nebo zda se touto otázkou zabýval, či nikoli. Připustil nicméně, že to nevylučuje možnost členských států tuto okolnost zohlednit v rámci svých pravidel týkajících se občanskoprávní odpovědnosti, avšak pod podmínkou, že jejich pravomoci v této oblasti budou vykonávány v souladu s unijním právem, a to konkrétně s čl. 3 odst. 1 první směrnice, čl. 2 odst. 1 druhé směrnice a článkem 1 třetí směrnice, a že uvedená vnitrostátní ustanovení nezbaví tyto směrnice jejich užitečného účinku. Podle Soudního dvora tak vnitrostátní právní úprava definovaná na základě obecných a abstraktních kritérií nemůže pouze z důvodu podílu osoby cestující ve vozidle na vzniku škody odmítnout nebo nepřiměřeně omezit její nárok na odškodnění z povinného pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel. Rozsah poskytnutí náhrady škody může být na základě individuálního posouzení omezen pouze za výjimečných okolností.

Doprava

Ve věci *Lucembursko v. Parlament a Rada* (rozsudek ze dne 12. května 2011, věc C-176/09) se Soudní dvůr zabýval platností směrnice 2009/12 o letištních poplatcích⁵². Přestože jediné letiště tohoto členského státu nesplňuje kvantitativní kritérium uložené uvedenou směrnicí (5 milionů odbavených cestujících ročně) a nachází se v blízkosti jiných letišť umístěných v sousedních členských státech, vztahují se na něj administrativní a finanční povinnosti upravené v této směrnici, neboť je podle této směrnice považováno za letiště, které má privilegované postavení jako místo vstupu do tohoto státu. Lucemburské velkovévodství zpochybňovalo platnost uvedené směrnice a dovolávalo se porušení zásady rovného zacházení, jelikož existují jiná regionální letiště, která

⁴⁸ Směrnice Rady 72/166/EHS ze dne 24. dubna 1972 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontroly povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění (Úř. věst. L 103, s. 1; Zvl. vyd. 06/01, s. 10).

⁴⁹ Druhá směrnice Rady 84/5/EHS ze dne 30. prosince 1983 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel (Úř. věst. 1984, L 8, s. 17; Zvl. vyd. 06/07, s. 3).

⁵⁰ Třetí směrnice Rady 90/232/EHS ze dne 14. května 1990 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel (Úř. věst. L 129, s. 33; Zvl. vyd. 06/01, s. 249).

⁵¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/103/ES ze dne 16. září 2009 o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontrole povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění (Úř. věst. L 263, s. 11). Tato směrnice nebyla v rozhodné době v platnosti.

⁵² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/12/ES ze dne 11. března 2009 o letištních poplatcích (Úř. věst. L 70, s. 11).

vykazují vyšší počet odbavených cestujících, a jelikož s jeho jediným letištěm bylo zacházeno jako s letištěm, jehož roční počet odbavených cestujících přesahoval pět milionů.

Soudní dvůr nejprve připomněl, že unijní zákonodárce rozlišoval mezi dvěma kategoriemi letišť a že letiště s nejvyšším počtem ročně odbavených cestujících v určitém členském státě, v němž žádné letiště nedosahuje hranice pěti milionů odbavených cestujících, je považováno za místo vstupu do daného členského státu, neboť má privilegované postavení. Poté Soudní dvůr rozhodl, že se unijní zákonodárce nedopustil nesprávného posouzení ani nepřekročil svou pravomoc, když zavedl rozlišování mezi vedlejšími a hlavními letišti bez ohledu na roční pohyby uživatelů letiště; vedlejší letiště totiž nemohou být považována za místo vstupu do daného členského státu ve smyslu uvedené směrnice. Závěrem stanovil, že k odůvodnění použití uvedené směrnice postačí pouhá skutečnost, že určité letiště požívá privilegované postavení. Tento soud rovněž uvedl, že zátěž vyplývající ze systému zavedeného touto směrnicí není zjevně nepřiměřená výhodám, které z něho plynou, a že unijní zákonodárce měl správně za to, že není nezbytné, aby se uvedená směrnice vztahovala na letiště vykazující nižší objem provozu než pět milionů odbavených cestujících ročně, jestliže nejsou hlavním letištěm svého členského státu.

Hospodářská soutěž

Ať už v souvislosti s posuzováním kasačních opravných prostředků podaných proti rozsudkům Tribunálu nebo s rozhodováním v rámci řízení o předběžných otázkách měl Soudní dvůr příležitost vyjasnit různé aspekty práva hospodářské soutěže, a to na úrovni hmotněprávních ustanovení Smlouvy i postupů, které zajišťují jejich aplikaci, a především pak v oblasti rozdělení pravomocí mezi unijní orgány a orgány členských států.

Ve věci *Paint Graphos a další* (rozsudek ze dne 8. září 2011, spojené věci C-78/08 až C-80/08) bylo Soudnímu dvoru položeno několik předběžných otázek týkajících se daňových výhod, které družstevním společnostem přiznával italský zákon. Soudní dvůr se měl vyslovit k použití ustanovení upravujících státní podpory⁵³ na různá osvobození od daně, která italská právní úprava přiznává uvedeným družstevním společnostem. Předkládající soud měl totiž za to, že je třeba nejprve určit, zda a případně za jakých podmínek zakládá skutečnost, že uvedené družstevní společnosti takto ušetří na daních – a tato úspora je často výrazná – podporu neslučitelnou se společným trhem ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES. Vzhledem k přímému účinku čl. 88 odst. 3 ES by totiž taková neslučitelnost měla za následek povinnost, aby vnitrostátní orgány, včetně soudních orgánů, italský dekret upravující tyto daňové výhody nepoužily.

Soudní dvůr tedy vysvětlil, jak je třeba vyložit podmínky, jimž čl. 87 odst. 1 ES podřizuje kvalifikaci vnitrostátního opatření jako státní podpory, tedy zaprvé financování tohoto opatření státem nebo ze státních prostředků, zadruhé selektivitu uvedeného opatření a zatřetí jeho dopad na obchod mezi členskými státy a z toho vyplývající narušení hospodářské soutěže. Tento soud připomněl, že daňová výhoda představuje státní podporu a že podpory zvýhodňující určité podniky nebo určitá odvětví výroby jsou zakázány. Soudní dvůr taktéž připomněl, že opatření, které je výjimkou z použití obecné daňové soustavy, může být nicméně odůvodněno, pokud dotyčný členský stát prokáže, že toto opatření vyplývá přímo ze základních nebo řídicích principů jeho daňové soustavy, a upřesnil při tom, že cíl státních zásahů však sám o sobě nepostačuje k tomu, aby tyto zásahy nebyly kvalifikovány jako státní podpory. K tomu, aby mohla být daňová osvobození, jako jsou ta, která se týkají italských družstev, odůvodněna povahou nebo obecnou systematikou daňové soustavy dotčeného členského státu, je třeba dále zajistit, aby byla v souladu se zásadou

⁵³ Články 87 a 88 Smlouvy o ES (Úř. věst. 2002, C 325, s. 67).

proporcionality a nepřesáhla meze toho, co je nezbytné v tom smyslu, že sledovaného legitimního cíle nelze dosáhnout opatřeními menšího rozsahu. Závěrem se Soudní dvůr zabýval otázkou dopadu na obchod mezi členskými státy a otázkou narušení soutěže podle čl. 87 odst. 1 ES. V této souvislosti připomněl, že pokud podpora poskytnutá členským státem posiluje postavení podniku vzhledem k jiným konkurenčním podnikům v rámci obchodu uvnitř Společenství, je třeba mít za to, že je tento obchod podporou ovlivněn. Dále upřesnil, že v tomto ohledu není nezbytné, aby se podnik-příjemce sám o sobě podílel na obchodu uvnitř Společenství. Pokud totiž členský stát určitému podniku poskytne podporu, může zůstat vnitrostátní činnost zachována nebo může vzrůst s tím důsledkem, že se sníží vyhlídky podniků usazených v jiných členských státech na proniknutí na trh tohoto členského státu. Mimoto posílení podniku, který se až dosud na obchodu uvnitř Společenství nepodílel, jej může uvést do situace, která mu umožní proniknout na trh jiného členského státu. Soudní dvůr z toho vyvodil, že daňová výhoda poskytnutá italským družstevním společností je způsobilá ovlivnit obchod mezi členskými státy a narušit hospodářskou soutěž a představuje státní podporu, avšak za předpokladu, že jsou splněny všechny podmínky článku 87 odst. 1 ES. Soudní dvůr poznamenal, že je na předkládajícím soudu, aby posoudil selektivní povahu daňových osvobození přiznaných družstevním společností, jakož i jejich případné odůvodnění povahou nebo obecnou systematikou vnitrostátní daňové soustavy, do níž spadají. Za tímto účelem Soudní dvůr doporučil italskému soudu, aby zejména určil, zda se družstevní společnosti fakticky nacházejí v situaci srovnatelné se situací jiných hospodářských subjektů založených ve formě právních entit se ziskovým účelem, a je-li tomu skutečně tak, zda je zaprvé příznivější daňové zacházení vyhrazené uvedeným družstevním společností vlastní základním zásadám daňové soustavy používané v dotčeném členském státě a zda je zadruhé v souladu se zásadami soudržnosti a proporcionality.

Ve věci *Komise a Španělsko v. Government of Gibraltar a Spojené království* (rozsudek ze dne 15. listopadu 2011, spojené věci C-106/09 P a C-107/09 P) zrušil Soudní dvůr rozsudek Soudu prvního stupně (nyní Tribunál) ze dne 18. prosince 2008, kterým tento soud zrušil rozhodnutí Komise týkající se režimu podpor, který Spojené království Velké Británie a Severního Irska zamýšlelo zavést prostřednictvím reformy korporační daně na Gibraltar. Soudní dvůr měl za to, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že návrh daňové reformy neposkytuje společností *offshore* selektivní zvýhodnění. Soudní dvůr totiž uvedl, že rozdílné zdanění vyplývající z použití „obecného“ daňového režimu sice samo o sobě nemůže postačovat k prokázání selektivity zdanění, avšak tato selektivita přesto existuje, jsou-li tak jako v projednávaném případě kritéria zdanění stanovená daňovým systémem způsobilá označit podniky – beneficianty na základě vlastností, které jsou pro ně jakožto privilegovanou kategorii specifické. Soudní dvůr poukázal především na to, že kvalifikace daňového systému jako „selektivního“ není podřízena podmínce, aby byl koncipován takovým způsobem, aby všechny podniky podléhaly stejnému daňovému zatížení a aby některé z nich měly prospěch z derogativních pravidel, která jim přiznávají selektivní zvýhodnění. Takové pojetí kritéria selektivity by podle Soudního dvora vyžadovalo, aby byl daňový režim ke své kvalifikaci jako selektivní koncipován podle určité legislativní techniky. Tento přístup by pak měl za důsledek, že vnitrostátní daňová pravidla by bez dalšího nespádala do přezkumu v oblasti státních podpor pouze z tohoto důvodu, že byla přijata na základě jiné legislativní techniky, ačkoliv mají stejné účinky.

Ve věci *TeliaSonera Sverige* (rozsudek ze dne 17. února 2011, věc C-52/09) se Soudní dvůr zabýval protisoutěžními praktikami v oblasti telekomunikací na velkoobchodním trhu vstupních produktů asymetrické digitální účastnické přípojky používané pro širokopásmové připojení. Švédský soud se Soudního dvora dotázal na kritéria, na jejichž základě musí být tarifní praktika stlačování marží považována za zneužití dominantního postavení. Tato praktika, zvaná „tarifní núžkový efekt“, spočívá v tom, že operátor, který je obecně vertikálně integrovaný, stanoví jak maloobchodní tarify na trhu, tak tarif za vstupní produkty nezbytné k přístupu na maloobchodní trh, aniž mezi nimi

ponechá dostatečný prostor pro pokrytí dalších nákladů vzniklých za dodání maloobchodního produktu. Taková praktika může ve smyslu článku 102 představovat zneužití dominantního postavení, které má vertikálně integrovaný telekomunikační podnik.

Soudní dvůr připomněl, že článek 102 druhý pododstavec písm. a) SFEU výslovně zakazuje, aby dominantní podnik přímo či nepřímo vynucoval nepřiměřené ceny. Poté uvedl, že seznam zneužívajících jednání uvedený v článku 102 SFEU není taxativní, takže výčet zneužívajících jednání obsažený v tomto ustanovení nevyčerpává způsoby zneužití dominantního postavení zakázané unijním právem. Zneužití dominantního postavení zakázané tímto ustanovením je totiž pojmem objektivním, který se vztahuje na jednání podniku v dominantním postavení, která mají na trhu, na němž je stupeň hospodářské soutěže již oslabený právě v důsledku přítomnosti takového podniku, za následek bránění, za použití prostředků odlišných od těch, které jsou používány při běžné soutěži výrobků nebo služeb na základě plnění hospodářských subjektů, zachování stupně hospodářské soutěže, který ještě na trhu existuje, nebo rozvoji této hospodářské soutěže. Za účelem určení, zda podnik v dominantním postavení toto postavení zneužil tím, že uplatňuje své tarifní praktiky, je tak podle Soudního dvoru třeba posoudit celkové okolnosti a přezkoumat, zda toto jednání nesměřuje k odnětí nebo omezení možnosti volby kupujícího, pokud jde o zdroje zásobování, k zabránění soutěžitelům v přístupu na trh, k uplatňování rozdílných podmínek vůči obchodním partnerům při plněních stejné povahy nebo k posilování dominantního postavení prostřednictvím narušené hospodářské soutěže.

Soudní dvůr tedy dospěl k závěru, že neexistuje-li žádné objektivní odůvodnění, může představovat zneužití ve smyslu článku 102 SFEU skutečnost, že vertikálně integrovaný podnik, který má dominantní postavení na velkoobchodním trhu vstupních produktů asymetrické digitální účastnické přípojky, používá tarifní praktiky, jejichž výsledkem je, že rozdíl mezi cenami uplatňovanými na tomto velkoobchodním trhu a cenami uplatňovanými na maloobchodním trhu služeb širokopásmového připojení poskytovaných koncovým uživatelům není dostatečný k tomu, aby pokryl konkrétní náklady, které vznikly témuž podniku v souvislosti s přístupem na posledně uvedený trh.

V rámci posouzení zneužívající povahy takových praktik Soudní dvůr upřesnil okolnosti projednávaného případu, které nejsou relevantní pro posouzení existence dominantního postavení. Jednalo se podle něj o následující okolnosti: neexistenci jakékoli právními předpisy stanovené povinnosti dotčeného podniku k dodávkám vstupních produktů spočívajících v asymetrické digitální účastnické přípojce na velkoobchodním trhu, na kterém má dominantní postavení; stupeň dominantního postavení, které má tento podnik na daném trhu; okolnost, že uvedený podnik nemá zároveň dominantní postavení na maloobchodním trhu služeb širokopásmového připojení poskytovaných koncovým uživatelům; okolnost, že zákazníci, vůči nimž jsou takové tarifní praktiky uplatňovány, jsou novými nebo stávajícími zákazníky dotčeného podniku; nemožnost dominantního podniku nahradit případné ztráty, které mu může způsobit zavedení takové tarifní praktiky, ani stupeň zralosti dotčených trhů a skutečnost, že na nich existuje nová technologie, jež vyžaduje vysoké investice.

Soudní dvůr závěrem rozhodl, že je třeba vzít v zásadě a přednostně v úvahu ceny a náklady dotčeného podniku na trhu maloobchodních služeb. Ceny a náklady soutěžitelů na tomtéž trhu je třeba přezkoumat pouze tehdy, není-li s ohledem na okolnosti možné odkázat na tyto ceny a náklady. Soudní dvůr rovněž uvedl, že je nutné prokázat, že tyto praktiky mají, zejména s ohledem na nezbytnost velkoobchodního výrobku, přinejmenším potenciální protisoutěžní účinek na maloobchodním trhu, aniž je to jakkoli hospodářsky odůvodněné.

Ve věci *General Química a další v. Komise* (rozsudek ze dne 20. ledna 2011, věc C-90/09) se Soudní dvůr vyslovil k režimu domněnky skutečného výkonu rozhodujícího vlivu mateřské společnosti na jednání dceřiné společnosti v rámci kartelové dohody v odvětví gumárenských chemikálií. Tato věc se týkala holdingové společnosti vlastníci 100 % kapitálu prostřední společnosti, která vlastní veškerý kapitál dceřiné společnosti. Podle Soudního dvora nelze vyloučit, že holdingová společnost může být činěna společně a nerozdílně odpovědnou za porušení unijního práva, kterých se dopustila dceřiná společnost její skupiny, jejíž kapitál nevlastní přímo, za předpokladu, že tato holdingová společnost vykonává na uvedenou dceřinou společnost rozhodující vliv, a to i nepřímo, prostřednictvím společnosti, která se nachází mezi nimi. Tak je tomu zejména v případě, kdy dceřiná společnost neurčuje samostatně své jednání na trhu ve vztahu k prostřední společnosti, jež rovněž nejedná na trhu samostatně, nýbrž v zásadě uplatňuje pokyny, které jí uděluje holdingová společnost. V takové situaci totiž holdingová společnost, prostřední společnost a koncová dceřiná společnost skupiny tvoří součást téže hospodářské jednotky, a představují tak jediný podnik ve smyslu unijního práva hospodářské soutěže. Soudní dvůr tedy potvrdil, že Komise má právo uložit holdingové společnosti povinnost, aby společně a nerozdílně uhradila pokutu uloženou koncové dceřiné společnosti ve skupině, aniž by bylo nutné prokázat její přímou účast na takovém protiprávním jednání, pokud tato holdingová společnost nevyvrátí uvedenou domněnku tím, že prokáže, že prostřední společnost i uvedená dceřiná společnost jednají na trhu samostatně. Soudní dvůr však zrušil rozsudek Tribunálu, který potvrdil rozhodnutí Komise, z důvodu, že Tribunál byl povinen vzít v úvahu a konkrétně zkoumat skutečnosti, které byly uplatněny mateřskou společností za účelem prokázání samostatnosti dceřiné společnosti při provádění její obchodní politiky, aby ověřil, zda se Komise dopustila nesprávného posouzení tím, že měla za to, že tyto důkazy nemohou v projednávaném případě prokázat, že tato dceřiná společnost netvoří jedinou hospodářskou jednotku s mateřskou společností. Tribunál se podle Soudního dvora dopustil nesprávného právního posouzení, když tvrdil, že argumenty předložené k prokázání existence takové samostatnosti nemohou obstát, aniž přistoupil ke konkrétnímu zkoumání skutečností, kterých se dovolávala mateřská společnost, avšak odkázal pouze na judikaturu.

K režimu domněnky o skutečném výkonu rozhodujícího vlivu mateřské společnosti na jednání dceřiné společnosti se Soudní dvůr vyslovil také ve věci *Elf Aquitaine v. Komise* (rozsudek ze dne 29. září 2011, C-521/09 P), která se týkala kartelové dohody v odvětví chemických výrobků.

Rozhodnutím z roku 2005 uložila Komise pokuty několika společnostem, mezi nimi i společnosti Elf Aquitaine S.A. a její dceřiné společnosti Arkema S.A., u nichž měla za to, že se účastnily kartelové dohody na trhu s látkou používanou jako chemický meziprodukt.

Každá z obou společností podala u Tribunálu žalobu na zrušení rozhodnutí Komise, nebo snížení pokut, které jim byly uloženy.

Tribunál zamítl všechny argumenty uplatňované oběma společnostmi. Klasicky rozhodl, že jestliže mateřská společnost vlastní veškeré nebo téměř veškeré jmění dceřiné společnosti, může Komise předpokládat, že mateřská společnost vykonává na obchodní politiku dceřiné společnosti rozhodující vliv.

Soudní dvůr nejprve připomněl, že pokud je rozhodnutí v oblasti práva hospodářské soutěže určeno několika osobám a řeší otázku přičitatelnosti protiprávního jednání, musí obsahovat dostatečné odůvodnění ve vztahu ke každé z osob, jimž je určeno. Takové rozhodnutí tak musí ohledně mateřské společnosti, jež je činěna odpovědnou za protiprávní jednání své dceřiné společnosti, obsahovat podrobný popis důvodů, které mohou odůvodnit přičitatelnost protiprávního jednání této společnosti.

Soudní dvůr přitom zdůraznil, že vzhledem k tomu, že se rozhodnutí Komise opíralo výlučně o domněnku o skutečném výkonu rozhodujícího vlivu společnosti Elf Aquitaine S.A. na jednání její dceřiné společnosti, měla Komise povinnost – s tím, že se jinak tato domněnka stane fakticky nevyvratitelnou – odpovídajícím způsobem uvést, z jakých důvodů skutkové i právní okolnosti uplatněné společností Elf Aquitaine S.A. nestačily k vyvrácení uvedené domněnky. Vyvratitelnost domněnky totiž k jejímu vyvrácení vyžaduje, aby dotčené osoby podaly důkaz o hospodářských, organizačních a právních vztazích mezi dotčenými společnostmi.

Podle Soudního dvora tedy Tribunálu příslušelo, aby věnoval zvláštní pozornost otázce, zda rozhodnutí Komise obsahuje podrobný popis důvodů, pro které nebyly okolnosti uplatněné společností Elf Aquitaine S.A. dostatečné k vyvrácení domněnky uplatněné v tomto rozhodnutí.

Soudní dvůr dále konstatoval, že odůvodnění rozhodnutí Komise ohledně argumentů vznesených společností Elf Aquitaine S.A. spočívalo pouze v sérii pouhých tvrzení a negací, které se opakují a nejsou vůbec zevrubné, a při neexistenci dodatečných upřesnění nemá tedy tato série tvrzení a negací takovou povahu, aby společnost Elf Aquitaine S.A. umožnila seznat odůvodnění přijatého opatření a příslušnému soudu umožnila provádět kontrolu.

V důsledku toho Soudní dvůr zrušil rozsudek Tribunálu, jakož i rozhodnutí Komise v rozsahu, v němž společnost Elf Aquitaine S.A. přičetlo odpovědnost za protiprávní jednání a uložilo jí pokutu.

Ve věci, jejímž předmětem byla kartelová dohoda v oblasti měděných průmyslových trubek, které se účastnily tři společnosti spadající do jedné skupiny, přijala Komise rozhodnutí v řízení podle článku 81 ES a článku 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru⁵⁴. Tyto tři společnosti podaly u Tribunálu žalobu, ve které se dovolávaly žalobních důvodů týkajících se výše pokuty, kterou jim Komise uložila. Tribunál všechny žalobní důvody zamítl a společnosti podaly u Soudního dvora kasační opravný prostředek (rozsudek ze dne 8. prosince 2011, *KME Germany a další v. Komise*, C-272/09 P).

Kromě přezkumu použití kritérií, která jsou předmětem ustálené judikatury používané evropskými soudy a jež jsou rozhodující pro stanovení výše pokut v případě protisoutěžní praxe, tedy délky protiprávního jednání, jeho závažnosti a případné spolupráce dotčených společností, se Soudní dvůr vyslovil ke kasačnímu důvodu vycházejícímu z porušení práva na účinnou soudní ochranu. Společnosti tvrdily, že Tribunál porušil unijní právo a jejich základní právo na účinnou a neomezenou soudní ochranu, jelikož důkladně a pečlivě nepřezkoumal jejich argumenty a v nepřiměřeném a neodůvodněném rozsahu věc přenechal posuzovací pravomoci Komise. Tyto společnosti se odvolávaly na článek 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jakož i na Listinu základních práv Evropské unie⁵⁵.

Soudní dvůr připomněl, že zásada účinné soudní ochrany představuje obecnou zásadu unijního práva, která je v současnosti vyjádřena v článku 47 Listiny, že soudní přezkum rozhodnutí orgánů byl upraven zakládajícími smlouvami a dále upřesnil, že pro upravené sankce byl vedle přezkumu legality, zakotveného v článku 263 SFEU, zamýšlen přezkum v plné jurisdikci.

Ohledně přezkumu legality Soudní dvůr v souladu se svou předchozí judikaturou rozhodl, že ačkoli má Komise v oblastech, ve kterých se provádí komplexní hospodářské posouzení, určitý prostor pro uvážení, neznamená to však, že unijní soud nesmí výklad Komise hospodářských

⁵⁴ Dohoda o Evropském hospodářském prostoru (Úř. věst. 1994, L 1, s. 181; Zvl. vyd. 11/52, s. 3).

⁵⁵ Listina základních práv Evropské unie (Úř. věst. 2010, C 83, s. 401).

údajů přezkoumávat. Unijní soud pak musí provést tento přezkum na základě informací, které mu předložila navrhovatelka.

Soudní dvůr měl tedy za to, že se unijní soud nemůže opírat o prostor pro uvážení, který má Komise, ani stran volby zohledněných skutečností při posouzení kritérií provedení Komisí za účelem jejich zohlednění k určení výše pokut, ani stran vyhodnocení těchto skutečností, a z tohoto důvodu upustit od důkladného přezkumu právního i skutkového stavu.

Co se týče pravomoci přezkumu v plné jurisdikci ohledně výše pokut Soudní dvůr upřesnil, že tato pravomoc opravňuje soud, aby nad rámec pouhého přezkumu legality sankce nahradil posouzení Komise svým posouzením a uloženou peněžitou pokutu zrušil, snížil nebo zvýšil. Soudní dvůr však zdůraznil, že výkon pravomoci přezkumu v plné jurisdikci neznamená, že je soud povinen provést přezkum celého napadeného rozhodnutí z úřední povinnosti, protože by to znamenalo celé nové prošetření věci.

Soudní dvůr tak nejprve dospěl k závěru, že unijní soud musí provést přezkum právního i skutkového stavu a má pravomoc posoudit důkazy, zrušit rozhodnutí Komise a změnit výši pokut. Uvedl tedy, že soudní přezkum, tak jak je upraven unijním právem, není v rozporu s požadavky zásady účinné soudní ochrany obsažené v Listině základních práv. Soudní dvůr poté rozhodl, že Tribunál vykonal ve věci, která mu byla předložena, úplný a celkový přezkum právního i skutkového stavu, k němuž je povinen.

Věci *Solvay v. Komise* (rozsudek ze dne 25. října 2011, spojené věci C-109/10 P a C-110/10 P) umožnily Soudnímu dvoru upřesnit meze povinnosti dodržení práva na obhajobu. Komise uložila poprvé v roce 1990 společnosti Solvay sankci za zneužití dominantního postavení na trhu s uhličitánem sodným a cenovou dohodu s konkurentem. Rozhodnutí, kterými Komise uložila belgické společnosti sankci, byla zrušena. Komise tedy přijala v roce 2000 nová rozhodnutí, v nichž společnost Solvay uložila nové pokuty za stejné skutky. Tato společnost podala u Tribunálu žalobu, v níž Komisi vytýkala porušení práva na přístup k dokumentům, které měla Komise k dispozici, a to zejména z důvodu, že některé z nich ztratila. Solvay rovněž tvrdila, že ji Komise měla před přijetím nových rozhodnutí vyslechnout. Jelikož Tribunál žaloby společnosti Solvay zamítl, podala tato společnost Soudnímu dvoru kasační opravný prostředek, na jehož základě měl tento soud posoudit stejné výtky.

Soudní dvůr nejprve připomněl, že právo přístupu ke spisu znamená, že Komise umožní dotčenému podniku přezkoumat všechny dokumenty obsažené ve vyšetřovacím spise, které by mohly být relevantní pro jeho obhajobu. Porušení práva na přístup ke spisu v průběhu řízení předcházejícího přijetí rozhodnutí může v zásadě vést ke zrušení tohoto rozhodnutí, pokud bylo porušeno právo na obhajobu.

Soudní dvůr upřesnil, že se v této věci nejednalo o několik chybějících dokumentů, jejichž obsah byl mohl být zrekonstruován na základě jiných zdrojů, nýbrž o celé podpisy, které mohly obsahovat podstatné důkazy z řízení konaného před Komisí a které mohly být rovněž relevantní pro obhajobu společnosti Solvay.

Soudní dvůr proto rozhodl, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že neposkytnutí přístupu ke všem dokumentům ve spisu společnosti Solvay nepředstavovalo porušení práv na obhajobu.

Pokud jde o slyšení dotčeného podniku před přijetím rozhodnutí Komise, Soudní dvůr připomněl, že právo na slyšení je součástí práva na obhajobu, a že tedy musí být přezkoumáno v závislosti

na konkrétních okolnostech každého případu. Pokud Komise po zrušení rozhodnutí z důvodu vady řízení týkající se výlučně podmínek jeho konečného přijetí kolegiem komisařů přijme nové rozhodnutí v podstatě s totožným obsahem, které je založeno na týchž námitkách, není povinna dotčené podniky znovu vyslechnout. Soudní dvůr měl nicméně za to, že otázka vyslechnutí společnosti Solvay nemůže být oddělena od přístupu ke spisu, jelikož ve správním řízení, které předcházelo přijetí prvních rozhodnutí z roku 1990, Komise společnosti Solvay neposkytla všechny dokumenty nacházející se v jejím spise. Navzdory této skutečnosti a bez ohledu na význam, který judikatura Soudního dvora a Tribunálu přiznává přístupu ke spisu, přijala Komise stejná rozhodnutí, jako ta, která byla zrušena z důvodu nesprávného ověření prostřednictvím podpisů při konečném přijetí, aniž bylo zahájeno nové správní řízení, v rámci kterého měla společnost Solvay vyslechnout, a to až když by jí poskytla přístup ke spisu.

Soudní dvůr tedy dospěl k závěru, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že slyšení společnosti Solvay nebylo pro účely přijetí nových rozhodnutí nezbytné a zrušil rozsudky Tribunálu a ve věci samé i rozhodnutí Komise.

Ve věcech, jejichž předmětem byly dohody a jednání ve vzájemné shodě evropských výrobců nosníků, přijala Evropská komise v roce 1994 rozhodnutí proti společnosti ARBED (nyní Arcelor Mittal) a v roce 1998 rozhodnutí proti společnosti Thyssen Stahl (nyní ThyssenKrupp), ve kterých oběma těmito společnostem uložila pokuty. Obě rozhodnutí byla zrušena Soudním dvorem z důvodu, že byla porušena práva na obhajobu. Komise však v roce 2006 přijala dvě nová rozhodnutí pro stejné skutky, k nimž došlo v letech 1988 až 1991, a vycházela v nich z ustanovení Smlouvy o ESUO, jejíž platnost uplynula dne 23. července 2002. Právě tato dvě poslední rozhodnutí byla předložena nejprve Tribunálu (který je potvrdil) a poté Soudnímu dvoru. Soudní dvůr svými rozsudky (rozsudek ze dne 29. března 2011, *ArcelorMittal Luxembourg v. Komise a Komise v. ArcelorMittal Luxembourg a další*, C-201/09 P, jakož i rozsudek ze dne 29. března 2011, *ThyssenKrupp Nirosta v. Komise*, C-352/09 P) rozsudek Tribunálu potvrdil a vyslovil se především k možnosti použití procesní pravidla přijatá na základě Smlouvy o ES na protiprávní jednání uvedená ve Smlouvě o ESUO po uplynutí její platnosti. Měl totiž v tomto ohledu za to, že v případě změny právní úpravy je třeba zajistit, nerozhodne-li zákonodárce jinak, kontinuitu právních struktur. Neexistuje-li žádný náznak toho, že by si zákonodárce Unie býval přál, aby koluzní jednání zakázaná podle Smlouvy o ESUO nebyla po jejím uplynutí platnosti jakkoliv sankcionována, Soudní dvůr rozhodl, že by bylo v rozporu s účelem a soudržností Smluv a neslučitelné s kontinuitou právního řádu Unie, kdyby Komise nebyla oprávněna zajišťovat jednotné použití norem vztahujících se ke Smlouvě o ESUO, které vyvolávají účinky i po uplynutí platnosti této smlouvy. Soudní dvůr poté upřesnil, že zásady právní jistoty a ochrany legitimního očekávání vyžadují v projednávaném případě použití hmotněprávních pravidel upravených Smlouvou o ESUO, a zdůraznil, že s řádnou péčí postupující podnik nemohl nevědět o důsledcích svého jednání ani počítat s tím, že by se v důsledku nahrazení právního rámce Smlouvy o ESUO právním rámcem Smlouvy o ES mohl vyhnout jakýmkoliv sankcím. Soudní dvůr proto jednak uvedl, že pravomoc Komise uložit dotyčným společnostem pokuty vyplývá z pravidel přijatých na základě Smlouvy o ES a že řízení musí být s těmito pravidly v souladu, a jednak upřesnil, že hmotným právem stanovujícím použitelnou sankci je právo obsažené ve Smlouvě o ESUO.

Ve věci týkající se rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž, v níž tento orgán rozhodl, že se určitý podnik podle vnitrostátního práva nedopustil zneužití dominantního postavení, a uvedl, že není namístě konstatovat porušení Smlouvy o ES, byly Soudnímu dvoru položeny předběžné otázky k rozsahu pravomocí vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž (rozsudek ze dne 3. května 2011, *Tele2 Polska*, C-375/09).

Soudní dvůr nejprve připomněl, že nařízení č. 1/2003⁵⁶ zavedlo v rámci obecné zásady loajální spolupráce a s cílem zaručit soudržné uplatňování pravidel hospodářské soutěže v členských státech mechanismus spolupráce mezi Komisí a vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž.

Dále Soudní dvůr poznamenal, že pokud se vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž na základě informací, které má k dispozici, domnívá, že nejsou splněny podmínky zákazu, nařízení jasně stanoví, že pravomoc tohoto orgánu je omezena na přijetí rozhodnutí, že není důvod k jeho zásahu.

Soudní dvůr měl totiž za to, že kdyby bylo vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž umožněno, aby přijímaly rozhodnutí konstatující, že nedošlo k porušení ustanovení Smlouvy upravujících zneužití dominantního postavení, byl by zpochybněn systém spolupráce zavedený nařízením č. 1/2003 a byla by narušena pravomoc Komise. V návaznosti na to pak rozhodl, že takové negativní rozhodnutí ve věci samé by mohlo ohrozit jednotné používání pravidel hospodářské soutěže zavedených Smlouvou⁵⁷, které je jedním z cílů uvedeného nařízení, jelikož by mohlo Komisi bránit v pozdějším konstatování, že dotčené praktiky tato ustanovení porušují.

Soudní dvůr proto rozhodl, že pouze Komise má pravomoc konstatovat, že nebyl porušen zákaz zneužití dominantního postavení upravený v článku 102 SFEU, a to i když je tento článek použit v řízení vedeném vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž. V tomto ohledu dospěl Soudní dvůr k závěru, že vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž nemůže přijmout rozhodnutí konstatující, že nedošlo k porušení zákazu zneužití dominantního postavení, pokud zkoumá, zda jsou splněny podmínky pro použití článku 102 SFEU, a má za to, že ke zneužívajícímu jednání nedošlo.

Soudní dvůr také rozhodl, že unijní právo brání použití vnitrostátního pravidla, které stanoví ukončení řízení vedeného podle článku 102 SFEU rozhodnutím konstatujícím, že k porušení tohoto článku nedošlo. Tento soud totiž upřesnil, že vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž může použít svá vnitrostátní pravidla pouze tehdy, není-li konkrétní pravidlo stanoveno unijním právem.

Ve věci *Pfleiderer* (rozsudek ze dne 14. června 2011, věc C-360/09) položil německý soud předběžnou otázku, jež Soudnímu dvoru poskytla příležitost, aby se vyjádřil k možnosti, zda v rámci řízení o uložení pokut u kartelových dohod lze třetím osobám, včetně osob poškozených kartelovou dohodou, zpřístupnit žádosti o shovívavost a informace a dokumenty, které žadatelé o shovívavost dobrovolně poskytli vnitrostátnímu orgánu pro hospodářskou soutěž.

Soudní dvůr nejprve připomněl, že ani ustanovení Smlouvy o ES v oblasti hospodářské soutěže, ani nařízení č. 1/2003⁵⁸ nestanoví společná pravidla pro shovívavost nebo společná pravidla pro právo na přístup k dokumentům týkajícím se řízení o shovívavosti, jež byly dobrovolně předloženy vnitrostátnímu orgánu pro hospodářskou soutěž na základě vnitrostátního programu shovívavosti. Tento soud dodal, že oznámení Komise týkající se spolupráce v rámci sítě orgánů pro

⁵⁶ Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 Smlouvy (Úř. věst. L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205).

⁵⁷ Články 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie (Úř. věst. 2010, C 83, s. 47).

⁵⁸ Viz poznámka pod čarou 56.

hospodářskou soutěž⁵⁹ a oznámení o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů⁶⁰ nejsou pro členské státy závazná, stejně jako pro ně není závazný ani vzorový program shovívavosti vypracovaný v rámci evropské sítě pro hospodářskou soutěž.

Soudní dvůr poté rozhodl, že ustanovení unijního práva v oblasti kartelových dohod, a zvláště nařízení č. 1/2003, nebrání tomu, aby osobě, která byla poškozena porušením unijního práva v oblasti hospodářské soutěže a domáhá se náhrady škody, byly zpřístupněny dokumenty týkající se řízení o shovívavosti vedeného s osobou, která se tohoto porušení dopustila. Soudní dvůr však upřesnil, že soudům členských států přísluší, aby na základě svého vnitrostátního práva stanovily podmínky, za kterých musí být takový přístup povolen nebo odepřen, a musí při tom zvážit zájmy chráněné unijním právem.

Daně

V oblasti daně z přidané hodnoty si zvláštní pozornost zaslouží věc *Komise v. Německo* (rozsudek ze dne 15. listopadu 2011, C-539/09). Zde vytýkala Komise Spolkové republiky Německo, že bránila tomu, aby Účetní dvůr Evropské unie provedl na jejím území kontroly týkající se správní spolupráce podle nařízení č. 1798/2003⁶¹. Soudní dvůr rozhodl, že tímto jednáním porušila Spolková republika Německo povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 248 odst. 1 až 3 ES, jenž stanoví, že Účetní dvůr přezkoumává účetnictví všech příjmů a výdajů Společenství, legalitu a řádnost těchto příjmů a výdajů, jakož i řádné finanční řízení a opravňuje jej k provádění kontrol na základě účetních dokladů a podle potřeby na místě, zejména v členských státech.

Podle Soudního dvora je totiž cílem systému vlastních zdrojů zavedeného v rámci provádění Smlouvy, pokud jde o zdroje z DPH, stanovit k tíži členských států povinnost poskytnout Společenství jako vlastní zdroje část finančních prostředků, které vyberou jako uvedenou daň. Vzhledem k tomu, že cílem mechanismů spolupráce, které jsou pro členské státy na základě uvedeného nařízení č. 1798/2003 závazné, je bojovat proti vyhýbání se povinnosti odvádět DPH a únikům DPH, mohou mít tyto mechanismy samy o sobě přímý a zásadní vliv na účinný výběr příjmů z uvedené daně, a tudíž na poskytnutí zdrojů z DPH rozpočtu Společenství. Účinné uplatňování pravidel spolupráce, kterou zavádí nařízení č. 1798/2003, členským státem tak může být určující nejen pro to, aby byl uvedený členský stát schopen účinně bojovat proti vyhýbání se povinnosti odvádět DPH a únikům DPH na vlastním území, ale rovněž aby byly další členské státy schopny přijmout obdobná opatření na svém příslušném území, obzvláště pokud správné uplatnění DPH v těchto dalších členských státech závisí na informacích, které uvedený stát má. Kontrola vykonávaná Účetním dvorem ohledně správní spolupráce podle nařízení č. 1798/2003 se tedy skutečně týká přezkumu příjmů Společenství z hlediska jejich legality a jejich řádného finančního řízení, a vykazuje tak přímou spojitost s působností svěřenou tomuto orgánu článkem 248 ES.

⁵⁹ Oznámení Komise 2004/C 101/04 o spolupráci v rámci sítě orgánů pro hospodářskou soutěž (Úř. věst. C 101, s. 43).

⁶⁰ Oznámení Komise 2006/C 298/11 o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. C 298, s. 17).

⁶¹ Nařízení Rady (ES) č. 1798/2003 ze dne 7. října 2003 o správní spolupráci v oblasti daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 264, s. 1; Zvl. vyd. 09/01, s. 392).

Ochranné známky

Soudní dvůr se také opětovně zabýval právem ochranných známek, ať již z hlediska ochranné známky Společenství⁶² nebo z hlediska sbližování právních předpisů členských států na tomto poli⁶³.

Ve věci, ve které se jednalo o platnost ochranné známky tvořené příjmením italského návrháře Elia Fiorucciho (rozsudek ze dne 5. července 2011, *Edwin v. OHIM*, C-263/09 P), se Soudní dvůr v rámci kasačního opravného prostředku podaného proti rozsudku Tribunálu (rozsudek ze dne 14. května 2009, věc T-165/06) vyjádřil k případům neplatnosti ochranné známky Společenství. V této souvislosti judikoval, že podle čl. 52 odst. 2 nařízení č. 40/94⁶⁴ může být ochranná známka Společenství prohlášena za neplatnou na základě návrhu dotyčné osoby, která uplatní jiné starší právo. Seznam práv obsažený v tomto článku nepředstavuje taxativní výčet práv, která jsou určena k ochraně zájmů různého druhu, jako je právo na jméno, právo k vlastnímu portrétu, autorské právo a právo k průmyslovému vlastnictví. Soudní dvůr proto rozhodl, že v případech, kdy je uplatňováno právo na jméno, znění a struktura článku, který mu byl předložen k výkladu, nedovolují, aby se použití tohoto ustanovení omezovalo jen na případy, kdy zápis ochranné známky Společenství koliduje s právem, jehož výlučným účelem je ochrana jména jakožto atributu osobnosti: tak jako další práva je tedy právo na jméno chráněno rovněž ve svých hospodářských aspektech. Soudní dvůr navíc potvrdil pravomoc Tribunálu k přezkumu legality posouzení dovolávané vnitrostátní právní úpravy provedené Úřadem pro harmonizaci na vnitřním trhu. Dále pak s Tribunálem souhlasil v tom směru, že z konstatování ohledně obsahu vnitrostátní právní úpravy dotčené v dané věci vyvodil, že nositel proslulého jména má právo bránit užívání svého jména jako ochranné známky, jestliže k zápisu uvedené ochranné známky nedal souhlas.

Ve věci *DHL Express France* (rozsudek ze dne 12. dubna 2011, věc C-235/09) Soudní dvůr na základě předběžné otázky, která mu byla předložena, rozhodl, že zákaz pokračovat v jednání, jež představuje porušení nebo hrozbu porušení práv z ochranné známky, který nařídil soud pro ochranné známky Společenství, se vztahuje v zásadě na celé území Evropské unie. Takový rozsah zákazu je totiž odůvodněn jak cílem jednotné ochrany ochranné známky Společenství, který sleduje nařízení č. 40/94⁶⁵, tak jednotnou povahou této ochranné známky. Soudní dvůr však upřesnil, že územní působnost tohoto zákazu může být omezena, a to především pokud na části území Evropské unie nedošlo k zásahu nebo hrozbě zásahu do funkcí vlastních ochranné známce. Územní rozsah výlučného práva majitele ochranné známky Společenství totiž nemůže jít nad rámec toho, co toto právo svému majiteli umožňuje za účelem ochrany ochranné známky, kterou vlastní. Soudní dvůr dodal, že ostatní členské státy jsou v zásadě povinny soudní rozhodnutí uznat a vykonat, čímž mu přiznají přeshraniční účinek. V tomto ohledu odkázal na zásadu loajální spolupráce uvedenou v čl. 4 odst. 3 druhém pododstavci Smlouvy o Evropské unii a poté rozhodl, že členské státy jsou povinny stanovit opatření, řízení a nápravná opatření potřebná k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví, na něž se vztahuje směrnice č. 2004/48⁶⁶. V návaznosti na to pak rozhodl, že donucovací opatření, jako je penále, nařízené soudem pro ochranné známky Společenství na základě jeho vnitrostátního práva, má účinky i v jiných členských státech, než

⁶² Nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství (Úř. věst. 1994, L 11, s. 1; Zvl. vyd. 17/01, s. 146).

⁶³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. L 157, s. 45; Zvl. vyd. 17/02, s. 32).

⁶⁴ Viz poznámka pod čarou 62.

⁶⁵ Viz předchozí poznámka pod čarou.

⁶⁶ Viz poznámka pod čarou 63.

je stát tohoto soudu. Taková opatření mohou být účinná pouze tehdy, jsou-li účinná na stejném území, na kterém má účinky samotné soudní rozhodnutí. Avšak v případě, že vnitrostátní právo členského státu, v němž je žádáno o výkon rozhodnutí, nestanoví žádné donucovací opatření obdobné opatření nařízenému soudem pro ochranné známky Společenství, musí soud, který ve věci rozhoduje, dosáhnout represivního cíle prostřednictvím využití příslušných ustanovení svého vnitrostátního práva, která mohou odpovídajícím způsobem zaručit dodržování původně stanoveného donucovacího opatření.

Ve věci, v níž došlo ke sporu mezi společností L'Oréal a některými jejími dceřinými společnostmi na jedné straně a společností eBay International a některými jejími dceřinými společnostmi, jakož i jednotlivými prodejci na straně druhé (rozsudek ze dne 12. července 2011, *L'Oréal a další*, C-324/09), položil britský soud Soudnímu dvoru několik předběžných otázek týkajících se placených služeb optimalizace pro vyhledávače klíčových slov odpovídajících zapsaným ochranným známkám, jež Soudnímu dvoru poskytly příležitost, aby se vyslovil k několika bodům, které jsou relevantní pro právo ochranných známek Společenství. V této souvislosti uvedl, že pokud jsou nabídky k prodeji nebo reklamy výrobků označených ochrannými známkami Společenství, jejichž užívání nebylo jejich majitelem povoleno, určeny spotřebitelům nacházejícím se na území Evropské unie, použijí se pravidla unijního práva. Pro účely posouzení, zda jsou takové nabídky k prodeji nebo reklamy skutečně určeny spotřebitelům v Unii, vyzval Soudní dvůr vnitrostátní soudy, aby ověřily, zda existují relevantní indicie, a to především zeměpisné oblasti, do kterých je prodávající ochoten dotčené zboží zaslat. Soudní dvůr rovněž upřesnil, že předměty označené ochrannou známkou, které jsou nabízeny jakožto bezplatné vzorky poskytnuté majitelem uvedené ochranné známky jeho autorizovaným distributorům, nejsou předmětem uvádění na trh ve smyslu směrnice 89/104⁶⁷ nebo nařízení č. 40/94⁶⁸. Soudní dvůr pak konkretizoval podrobnosti ohledně odpovědnosti provozovatele internetového tržiště, který sice není uživatelem ochranné známky, jestliže se spokojí s tím, že svým zákazníkům umožní reprodukovat označení odpovídající ochranným známkám, avšak je i přesto odpovědný, hraje-li aktivní roli takové povahy, že je možné konstatovat, že údaje týkající se těchto nabídek zná nebo kontroluje. Provozovatel tak nemůže být zproštěn odpovědnosti, pokud asistuje svým zákazníkům při optimalizaci prezentace nabídek nebo jejich propagace. Tento provozovatel se nemůže zprostit odpovědnosti ani tehdy, pokud si byl vědom skutečností nebo okolností, na základě nichž by hospodářský subjekt postupující s řádnou péčí konstatoval protiprávnost nabídek k prodeji online, a pokud nejednal neprodleně, aby dotčené údaje odstranil nebo k nim znemožnil přístup. Soudní dvůr rozhodl, že v posledně uvedeném případě lze dotyčnému provozovateli soudně uložit mimo jiné i povinnost předat informace umožňující identifikovat zákazníky-proávající, a to při dodržení ochrany osobních údajů. Podle Soudního dvora vyžaduje unijní právo od členských států, aby zajistily, že vnitrostátní soudy příslušné v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví nařídí provozovateli internetového tržiště přijetí opatření, která přispějí nejen k ukončení porušování těchto práv, ale také k předcházení dalším porušováním tohoto druhu. Takto povolené soudní příkazy však musejí být účinné, přiměřené, odrazující a nesmí vytvářet překážku právem dovolenému obchodu.

Na základě kasačního opravného prostředku podaného proti rozsudku Tribunálu (rozsudek ze dne 16. prosince 2008, spojené věci T-225/06, T-255/06, T-257/06 a T-309/06) měl Soudní dvůr příležitost rozhodovat o sporu, k němuž došlo mezi společnostmi Anheuser-Busch a Budějovický Budvar a který se týkal užívání ochranné známky BUD pro označení některých výrobků, a to především piva. První důvod kasačního opravného prostředku se týkal dosahu starších práv (národní ochranná

⁶⁷ První směrnice Rady 89/104/EHS ze dne 21. prosince 1988, kterou se sbližují právní předpisy členských států o ochranných známkách (Úř. věst. 1989, L 40, s. 1; Zvl. vyd. 17/01, s. 92).

⁶⁸ Viz poznámka pod čarou 62.

známka a označení původu chráněná v některých členských státech) uplatňovaných na podporu námitek podaných proti zápisu dotčených ochranných známek⁶⁹: ve svém rozsudku *Anheuser-Busch v. Budějovický Budvar* (rozsudek ze dne 29. března 2011, věc C-96/09 P), Soudní dvůr rozhodl, že skutečnost, že starší práva byla chráněna v několika členských státech, nepostačuje k vyvození závěru, že neměla čistě místní dosah. I když zeměpisný rozsah ochrany přesahuje místní rozsah, musí být práva užívána dostatečně významným způsobem v obchodním styku na podstatné části území, v němž jsou chráněna. Soudní dvůr navíc dodal, že užívání v obchodním styku musí být pro každé z dotčených území posuzováno odděleně. Dále také uvedl, že jen na území ochrany starších práv, ať již jde o celé toto území nebo pouze jeho část, mohou výlučná práva související s označením kolidovat s ochrannou známkou Společenství. Závěrem Soudní dvůr konstatoval, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že užívání označení v obchodním styku postačí prokázat před zveřejněním přihlášky ochranné známky, a nikoliv nejpozději ke dni podání této přihlášky. Především s ohledem na značnou dobu, která může uplynout mezi podáním přihlášky k zápisu a jejím zveřejněním, může totiž použití časového kritéria stanoveného k nabytí práva k ochranné známce, tedy dne podání přihlášky ochranné známky Společenství, podle Soudního dvora lépe zaručit, že uváděné užívání dotčeného označení je skutečným užíváním, a nikoliv jednáním, jehož účelem by bylo pouze zabránit zápisu nové ochranné známky. Rozsudek byl proto částečně zrušen a věc byla vrácena Tribunálu k rozhodnutí.

Soudní dvůr se otázkou práv společností Anheuser-Busch a Budějovický Budvar zabýval znovu v rozsudku *Budějovický Budvar* (rozsudek ze dne 22. září 2011, věc C-482/09). Předběžné otázky předložené britským soudem vycházely ze zvláštních skutkových okolností, které Soudní dvůr zohlednil pro účely vydání svého rozsudku. Obě společnosti totiž po dobu třiceti let užívaly v dobré víře výraz „Budweiser“ jako ochrannou známku k označení piva, a to před zápisem tohoto označení jako ochranné známky. V odpovědi na první dvě otázky položené britským soudem Soudní dvůr nejprve stanovil, že pojem „strpění“ ve smyslu čl. 9 odst. 1 směrnice 89/104⁷⁰ je pojmem unijního práva a nelze mít za to, že majitel starší ochranné známky strpěl prokázané a dlouhodobé poctivé užívání pozdější ochranné známky totožné s jeho ochrannou známkou třetí osobou, pokud o tomto užívání dlouhodobě věděl, avšak neměl žádnou možnost podat proti tomuto užívání námitky. Soudní dvůr dále zdůraznil, že lhůta pro zánik práva strpěním nemůže začít plynout od okamžiku prostého užívání pozdější ochranné známky, a to ani v případě, že si ji její majitel nechá následně zapsat, neboť – jak upřesnil Soudní dvůr – zápis starší ochranné známky v dotčeném členském státě není nezbytnou podmínkou pro začátek běhu lhůty pro zánik práva strpěním. Podmínkami, které jsou nezbytné pro začátek běhu této lhůty a vnitrostátnímu soudu přísluší je ověřit, jsou totiž zápis pozdější ochranné známky v dotčeném členském státě, skutečnost, že přihláška této ochranné známky byla podána v dobré víře, ale i užívání pozdější ochranné známky jejím majitelem v členském státě, ve kterém byla zapsána, a konečně skutečnost, že majitel starší ochranné známky si byl vědom zápisu pozdější ochranné známky a jejího užívání po provedení zápisu. V odpovědi na třetí předběžnou otázku Soudní dvůr připomněl, že pozdější zapsaná ochranná známka může být prohlášena za neplatnou pouze tehdy, když zasahuje nebo je způsobilá zasáhnout do základní funkce starší ochranné známky v souladu s čl. 4 odst. 1 směrnice 89/104, již je zaručit spotřebitelům původ výrobků nebo služeb, které označuje. Soudní dvůr výslovně odkázal na dobrou víru a rozhodl, že souběžné poctivé a dlouhodobé užívání dvou totožných ochranných známek, jež označují totožné výrobky, nezasahuje nebo není způsobilé zasáhnout do základní funkce starší ochranné známky a že pozdější ochranná známka nesmí být proto zrušena. Soudní dvůr však sám omezil dosah svého rozsudku a připomněl při tom opakovaně zvláštní okolnosti

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Viz poznámka pod čarou 67.

případu, a dokonce okolnosti, které vedly ke vzniku sporu, označil za okolnosti mající „výjimečnou povahu“.

Sociální politika

Ačkoli v této oblasti opakovaně vyvstávají otázky rovného zacházení, nebyly jedinou problematikou, již se Soudní dvůr v rámci svého rozhodování zabýval.

Ve dvou případech měl Soudní dvůr příležitost vyložit zásadu zákazu diskriminace na základě věku.

Ve věcech *Hennigs a Mai* (rozsudek ze dne 8. září 2011, spojené věci C-297/10 a C-298/10) Soudní dvůr nejprve uvedl, že zásada zákazu diskriminace na základě věku zakotvená v článku 21 Listiny základních práv Evropské unie a konkretizovaná směrnicí Rady 2000/78, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání⁷¹, a konkrétně pak články 2 a 6 odst. 1 této směrnice zakazují opatření upravené v kolektivní smlouvě, které stanoví, že v rámci každé platové třídy se stupeň základního platu smluvního zaměstnance ve veřejné službě k okamžiku jeho nástupu do zaměstnání určuje na základě jeho věku. V této souvislosti uvedl, že skutečnost, že unijní právo uvedené opatření zakazuje a že toto opatření je obsaženo v kolektivní smlouvě, neporušuje právo na sjednávání a uzavírání kolektivních smluv zaručené článkem 28 Listiny. Ačkoli je kritérium odpracovaných let k dosažení legitimního cíle, který spočívá v zohlednění odborné praxe zaměstnance nabyté před jeho vstupem do zaměstnání obecně přiměřené, překračuje určení základního platového stupně zaměstnance ve veřejné službě na základě věku při nástupu do zaměstnání meze toho, co je nezbytné a přiměřené k dosažení tohoto cíle. Podle Soudního dvora se zdá být kritérium, které spočívá rovněž na letech služby či nabyté odborné praxi bez odvolávání se na věk, z hlediska směrnice 2000/78 vhodnější k dosažení zmíněného legitimního cíle. Tento soud měl dále za to, že článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78, jakož i článek 28 Listiny nebrání opatření stanovenému v kolektivní smlouvě, které nahrazuje systém odměňování smluvních zaměstnanců ve veřejné službě zavádějící diskriminaci na základě věku systémem odměňování na základě objektivních kritérií, a zároveň po přechodnou a omezenou dobu zachovává určité diskriminační účinky prvního systému s cílem zajistit přechod stávajících zaměstnanců k novému systému beze ztrát na jejich příjmech. Přechodný režim za účelem ochrany nabytých výhod musí být totiž považován za režim sledující legitimní cíl ve smyslu čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78. Kromě toho Soudní dvůr konstatoval, že vzhledem k širokému prostoru pro uvážení přiznanému sociálním partnerům v oblasti úpravy odměňování není ze strany sociálních partnerů nepřiměřené přijmout přechodná opatření, která jsou vhodná a nezbytná k zamezení ztráty v příjmech dotčených zaměstnanců.

Ve věci *Prigge a další* (rozsudek ze dne 13. září 2011, věc C-447/09) měl Soudní dvůr nejprve za to, že čl. 2 odst. 5 směrnice 2000/78⁷² musí být vykládán v tom smyslu, že členské státy mohou prostřednictvím zmocňovacích pravidel umožnit, aby sociální partneři přijali opatření ve smyslu tohoto ustanovení v oblastech v něm uvedených, na které se vztahují kolektivní smlouvy, za předpokladu, že tato pravidla budou dostatečně přesná, aby zajistila, že uvedená opatření budou splňovat požadavky stanovené v uvedeném čl. 2 odst. 5 této směrnice. Opatření, které stanoví věkovou hranici, od které piloti již nemohou vykonávat svou činnost, na 60 let, zatímco vnitrostátní a mezinárodní právní úprava stanoví tento věk na 65 let, není podle Soudního dvora opatřením nutným pro veřejnou bezpečnost a pro ochranu zdraví ve smyslu téhož čl. 2 odst. 5 směrnice

⁷¹ Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. L 303, s. 16; Zvl. vyd. 05/04, s. 79).

⁷² Viz předchozí poznámka pod čarou.

2000/78. Soudní dvůr dále rozhodl, že čl. 4 odst. 1 směrnice 2000/78 brání tomu, aby ustanovení kolektivní smlouvy stanovilo věkovou hranici, od které se má za to, že piloti již nemají fyzickou zdatnost k výkonu svého povolání, na 60 let, zatímco vnitrostátní a mezinárodní právní úprava stanoví tento věk na 65 let. Vzhledem k tomu, že uvedený čl. 4 odst. 1 této směrnice umožňuje výjimku ze zásady zákazu diskriminace, musí být totiž vykládán restriktivně. Ačkoli lze požadavek na obzvláštní fyzickou zdatnost považovat za podstatný a určující profesní požadavek ve smyslu uvedeného ustanovení pro výkon povolání pilota aerolinií a ačkoli cíl zaručit bezpečnost letového provozu sledovaný uvedeným opatřením představuje legitimní cíl ve smyslu tohoto čl. 4 odst. 1 směrnice 2000/78, představuje stanovení věkové hranice, od které se má za to, že piloti aerolinií, na které se vztahuje kolektivní smlouva, již nemají fyzickou zdatnost k výkonu svého povolání, na 60 let za takových okolností a vzhledem k vnitrostátní a mezinárodní právní úpravě nepřiměřený požadavek ve smyslu uvedeného ustanovení. Závěrem Soudní dvůr rozhodl, že čl. 6 odst. 1 první pododstavec směrnice 2000/78 musí být vykládán v tom smyslu, že bezpečnost letového provozu nepředstavuje legitimní cíl ve smyslu tohoto ustanovení. Třebaže seznam legitimních cílů obsažených v uvedeném čl. 6 odst. 1 prvním pododstavci této směrnice není taxativní, jsou cíli, které lze považovat za legitimní ve smyslu tohoto ustanovení, a tudíž za způsobilé k odůvodnění výjimky ze zásady zákazu diskriminace na základě věku, cíle spadající do sociální politiky, jako například ty, které souvisejí s politikou zaměstnanosti, trhu práce nebo odborného vzdělávání.

Výkladem směrnice 2000/78⁷³, avšak v rámci jiného druhu diskriminace, se Soudní dvůr zabýval i ve věci *Römer* (rozsudek ze dne 10. května 2011, věc C-147/08). Tato věc se týkala diskriminace na základě sexuální orientace v souvislosti s výší doplňkového starobního důchodu. Soudní dvůr řešil nejprve věcnou působnost uvedené směrnice a měl za to, že směrnice 2000/78 musí být vykládána tak, že takové doplňkové starobní důchody, jako jsou důchody vyplácené veřejnoprávním zaměstnavatelem bývalým zaměstnancům a jejich pozůstalým na základě vnitrostátního zákona, které představují odměnu ve smyslu článku 157 SFEU, nejsou vyloučeny z její věcné působnosti na základě jejího čl. 3 odst. 3 ani na základě jejího dvacátého druhého bodu odůvodnění. Soudní dvůr dále uvedl, že ustanovení článku 1 ve vzájemném spojení s článkem 2 a čl. 3 odst. 1 písm. c) směrnice 2000/78 brání vnitrostátnímu ustanovení, na základě něhož osoba, která uzavřela registrované partnerství, pobírá nižší částku doplňkového starobního důchodu, než je doplňkový starobní důchod poskytovaný osobě, která uzavřela manželství a není trvale odloučena, jestliže je v dotýcném členském státě manželství vyhrazeno osobám opačného pohlaví a koexistuje s registrovaným partnerstvím, které je vyhrazeno osobám téhož pohlaví, a jestliže existuje přímá diskriminace na základě sexuální orientace v důsledku toho, že se ve vnitrostátním právu uvedený registrovaný partner nachází v právní a skutkové situaci srovnatelné se situací osoby, která uzavřela manželství, pokud jde o uvedený důchod. Posouzení srovnatelnosti spadá podle Soudního dvora do pravomoci vnitrostátního soudu a musí být zaměřeno na příslušná práva a povinnosti manželů a osob, které uzavřely registrované partnerství, tak jak jsou upraveny v rámci odpovídajících institutů, a které jsou relevantní s ohledem na předmět dané dávky a podmínky pro její přiznání. Nakonec tento soud upřesnil, že v případě, že by takové vnitrostátní ustanovení představovalo diskriminaci ve smyslu článku 2 směrnice 2000/78, mohl by se jednotlivec dotčený tímto ustanovením dožadovat práva na rovné zacházení nejdříve po uplynutí lhůty k provedení uvedené směrnice, a to aniž by bylo třeba čekat na to, až vnitrostátní zákonodárce zajistí soulad uvedeného ustanovení s unijním právem.

⁷³ Viz poznámka pod čarou 71.

Ve věci *KHS* (rozsudek ze dne 22. listopadu 2011, věc C-214/10) Soudní dvůr rozhodl, že čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/88⁷⁴ nebrání vnitrostátním právním ustanovením nebo zvyklostem, jako jsou kolektivní smlouvy, které prostřednictvím období převoditelnosti v délce patnácti měsíců, po jehož uplynutí zaniká nárok na placenou dovolenou za kalendářní rok, omezují kumulování nároků na takovou dovolenou v případě pracovníka, který je po dobu několika po sobě následujících referenčních období práce neschopný. Takové neomezené kumulování by podle Soudního dvora již neodpovídalo samotnému účelu práva na placenou dovolenou za kalendářní rok. Tento účel je totiž dvojitý, jelikož má na jedné straně umožnit pracovníkovi, aby si odpočinul od výkonu svých pracovních úkolů, a na straně druhé mu má poskytnout volný čas a čas na oddech. V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že jakkoli se pozitivní účinek placené dovolené za kalendářní rok na bezpečnost a zdraví pracovníka plně projeví, je-li tato dovolená čerpána v roce stanoveném pro tuto dovolenou, tedy v probíhajícím roce, neztrácí tato doba odpočinku význam, je-li čerpána v průběhu pozdějšího období. Pokud však převedení překročí určitý časový limit, ztrácí dovolená za kalendářní rok pozitivní účinek na pracovníka z hlediska účelu poskytnutí času na odpočinek a zachovává si pouze funkci poskytnutí volného času a času na oddech. Soudní dvůr tedy konstatoval, že vzhledem k samotnému účelu nároku na placenou dovolenou za kalendářní rok nemůže mít pracovník, který je práce neschopný během několika po sobě následujících roků, právo neomezeně kumulovat nároky na placenou dovolenou za kalendářní rok získané během tohoto období. V této souvislosti rozhodl, že k tomu, aby bylo respektováno právo na placenou dovolenou za kalendářní rok, jehož účelem je ochrana pracovníka, musí každé období převoditelnosti zohledňovat zvláštní okolnosti, v nichž se nachází pracovník, který je po dobu několika po sobě následujících referenčních období práce neschopný. Toto období převoditelnosti musí především podstatně překračovat dobu referenčního období, za které bylo přiznáno. Soudní dvůr proto dospěl k závěru, že je oprávněně možné vycházet z toho, že období převoditelnosti v délce patnácti měsíců není v rozporu s účelem nároku na placenou dovolenou za kalendářní rok, neboť zaručuje jeho pozitivní účinek na pracovníka v podobě poskytnutí času na odpočinek.

Ve věci *Scattolon* (rozsudek ze dne 6. září 2011, věc C-108/10) upřesnil Soudní dvůr rozsah ochrany práv pracovníků, kteří byli převzati novým zaměstnavatelem. Soudní dvůr měl nejprve za to, že převzetí zaměstnanců, jimž byl svěřen výkon pomocných služeb ve školách, mezi něž patří především údržba a administrativní podpora, veřejným orgánem členského státu od jiného veřejného orgánu, je převodem podniku, na který se vztahuje směrnice 77/187⁷⁵, pokud uvedení zaměstnanci tvoří strukturované seskupení zaměstnanců, kteří jsou chráněni jakožto zaměstnanci podle vnitrostátního práva tohoto členského státu. Soudní dvůr poté rozhodl, že pokud vede převod ve smyslu směrnice 77/187 k bezprostřednímu použití kolektivní smlouvy platné u nabyvatele na převáděné zaměstnance a pokud jsou podmínky pro odměňování upravené v této smlouvě vázány především na dosažený počet let služby, brání článek 3 této směrnice tomu, aby u převedených zaměstnanců došlo ve srovnání se situací bezprostředně předcházející jejich převodu k podstatnému snížení platu z důvodu, že při stanovení jejich počátečního platového zařazení u nabyvatele není zohledněn počet let služby, kterých dosáhli u převodce, který odpovídá počtu let služby dosažených zaměstnanci nabyvatele. Je na vnitrostátním soudu, aby posoudil, zda při takovém převodu k takovému snížení platu došlo.

Ve věci *van Ardennen* (rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, věc C-435/10) se Soudní dvůr vyjádřil k rozsahu ochrany zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele. V této

⁷⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES o některých aspektech úpravy pracovní doby (Úř. věst. L 299, s. 9; Zvl. vyd. 05/04, s. 381).

⁷⁵ Směrnice Rady 77/187/EHS ze dne 14. února 1977 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se zachování práv zaměstnanců v případě převodů podniků, závodů nebo částí závodů (Úř. věst. L 61, s. 26).

souvislosti rozhodl, že články 3 a 4 směrnice 80/987⁷⁶ brání vnitrostátní právní úpravě, která podmiňuje možnost zaměstnanců, jejichž zaměstnavatel je v úpadku, uplatnit v plném rozsahu nárok na uspokojení nesplacených mzdových pohledávek, které nebyly zpochybněny a jsou uznány vnitrostátní právní úpravou, povinností zaregistrovat se jako uchazeč o zaměstnání. Členské státy totiž mají možnost omezit na základě článku 4 směrnice 80/987 povinnost úhrady podle jejího článku 3 pouze výjimečně. Soudní dvůr dále uvedl, že tento článek 4 musí být vykládán restriktivním způsobem a v souladu se svým sociálním cílem, kterým je zajistit minimální ochranu všem zaměstnancům. Pro tyto účely jsou případy, kdy je možné omezit povinnost záručních institucí vyplatit podporu, směrnici 80/987 taxativně vymezeny a předmětná ustanovení musí být vykládána úzce s ohledem na jejich povahu výjimky a na cíle této směrnice. Vykládat směrnici, a zejména její články 3 a 4 tak, že uspokojení mzdových pohledávek zaměstnance, které nebyly zpochybněny a jsou uznány vnitrostátní právní úpravou, se z důvodu nesplnění povinnosti registrovat se jako uchazeč o zaměstnání v dané lhůtě paušálně a automaticky snižuje, takže tento zaměstnanec nemá nárok na zajištění mzdových ztrát, které skutečně utrpěl v průběhu referenčního období, je podle Soudního dvora v rozporu s cílem uvedené směrnice.

Životní prostředí

Odhodlané provádění politiky ochrany životního prostředí Evropskou unií vyvolalo řadu otázek, na něž příslušelo Soudnímu dvoru odpovědět.

Ve věcech *Stichting Natuur en Milieu a další* (rozsudek ze dne 26. května 2011, spojené věci C-165/09 až C-167/09) se Soudní dvůr zabýval otázkou výkladu směrnice 2008/1⁷⁷, která zavádí zásady upravující řízení a podmínky pro udělení povolení pro výstavbu a provozování velkých průmyslových zařízení, a směrnice 2001/81⁷⁸, která upravuje systém národních stropů pro emise některých znečišťujících látek. Soudní dvůr stanovil, že členské státy nejsou povinny při udělování povolení v oblasti životního prostředí pro výstavbu a provozování průmyslového zařízení zohlednit mezi podmínkami pro udělení tohoto povolení národní emisní stropy SO₂ a NO_x stanovené směrnici 2001/81. Musejí však dodržet povinnost, vyplývající z této směrnice, snížit emise zejména těchto znečišťujících látek na množství, která nepřesahují stropy uvedené v příloze I této směrnice, a to nejpozději do konce roku 2010. Během přechodného období od 27. listopadu 2002 do 31. prosince 2010 nesměly členské státy přijímat opatření, která by mohla vážně ohrozit výsledek stanovený touto směrnici⁷⁹. Soudní dvůr však uznal, že členské státy mohly v průběhu uvedeného období přijmout specifické opatření, týkající se pouze zdroje SO₂ a NO_x, neboť měl za to, že toto opatření nemůže vážně ohrozit uskutečnění dotčeného výsledku. Soudní dvůr byl toho názoru, že během uvedeného období neukládala samotná směrnice 2001/81 členským státům povinnost odeprít nebo omezit udělení povolení v oblasti životního prostředí pro výstavbu a provozování průmyslového zařízení ani přijmout specifická kompenzační opatření pro každé vydané povolení tohoto druhu, a to ani v případě překročení nebo hrozícího překročení národních emisních stropů SO₂ a NO_x. Závěrem rozhodl, že článek 4 směrnice 2001/81 není bezpodmínečný ani dostatečně

⁷⁶ Směrnice Rady 80/987/EHS ze dne 20. října 1980 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se ochrany zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele (Úř. věst. L 283, s. 23; Zvl. vyd. 05/01, s. 217), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/74/ES ze dne 23. září 2002 (Úř. věst. L 270, s. 10; Zvl. vyd. 05/04, s. 261).

⁷⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/1/ES ze dne 15. ledna 2008 o integrované prevenci a omezování znečištění (Úř. věst. L 24, s. 8).

⁷⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/81/ES ze dne 23. října 2001 o národních emisních stropech pro některé látky znečišťující ovzduší (Úř. věst. L 309, s. 22; Zvl. vyd. 15/06, s. 320).

⁷⁹ Článek 4 odst. 3 SFEU a čl. 288 odst. 3 SFEU. Směrnice 2001/81/ES, viz poznámka pod čarou 78.

přesný, aby se jej jednotlivci mohli před 31. prosincem 2010 dovolávat před vnitrostátními soudy. Naopak měl za to, že článek 6 přiznává bezprostředně dotčeným jednotlivcům práva, kterých se lze dovolávat před vnitrostátními soudy a na jejich základě se domáhat toho, aby členské státy během přechodného období přijaly nebo plánovaly přiměřené a soudržné politiky a opatření vhodné ke snížení emisí uvedených znečišťujících látek tak, aby splnily národní stropy stanovené v příloze I této směrnice. Podle názoru Soudního dvora mohou jednotlivci rovněž nárokovat to, aby členské státy za tímto účelem poskytly veřejnosti a dotčeným organizacím vypracované programy prostřednictvím jasných, srozumitelných a snadno dostupných informací.

Ve věci *The Air Transport Association of America a další* (rozsudek ze dne 21. prosince 2011, věc C-366/10) Soudní dvůr určil, že směrnice 2008/101⁸⁰ musí být vykládána ve světle příslušných pravidel mezinárodního mořského práva a mezinárodního leteckého práva. Podle jeho názoru se může unijní právní úprava použít na provozovatele letadla, jakmile se jeho letadlo nachází na území některého z členských států, a zvláště na letišti na takovémto území. V této souvislosti uvedl, že stanoví-li směrnice 2008/101 jako kritérium pro svou použitelnost na provozovatele letadel registrovaných v členském státě nebo ve třetím státě to, že tato letadla letí z letiště nacházejícího se na území některého z členských států nebo na letišti nacházející se na takovém území, neporušuje tím zásadu teritoriality ani svrchovanost třetích států, z nichž nebo do nichž jsou tyto lety uskutečňovány, neboť se uvedená letadla fyzicky nacházejí na území některého z členských států Unie, a z tohoto titulu tedy podléhají plné jurisdikci Unie. Soudní dvůr poté upřesnil, že se unijní zákonodárce může v zásadě rozhodnout, že výkon obchodní činnosti, v daném případě letecké dopravy, povolí na území Unie pouze za podmínky, že hospodářské subjekty budou dodržovat kritéria stanovená Uní směřující ke splnění cílů, které si stanovila v oblasti ochrany životního prostředí, zejména když tyto cíle navazují na takové mezinárodní dohody, které Unie schválila, jako jsou rámcová úmluva⁸¹ a Kjótský protokol. Podle odůvodnění Soudního dvora nemůže skutečnost, že v rámci uplatňování unijní právní úpravy v oblasti životního prostředí mají některé faktory přispívající ke znečišťování ovzduší, moře nebo zemského povrchu členských států původ v události, která zčásti nastala mimo toto území, z hlediska zásad mezinárodního obyčejového práva zpochybnit plnou použitelnost unijního práva na uvedeném území.

Ve věci *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (rozsudek ze dne 12. května 2011, věc C-115/09) Soudní dvůr rozhodl, že článek 10a směrnice 85/337⁸² brání právní úpravě, která nevládním organizacím podporujícím ochranu životního prostředí uvedeným v čl. 1 odst. 2 této směrnice nepřiznává možnost uplatňovat před soudem v rámci žaloby podané proti rozhodnutí o povolení záměrů, jež mohou mít významný vliv na životní prostředí ve smyslu čl. 1 odst. 1 této směrnice, porušení pravidla vyplývajícího z unijního práva, jehož cílem je ochrana životního prostředí, z toho důvodu, že toto pravidlo chrání pouze obecné zájmy, a nikoli zájmy jednotlivců.

Ve věcech *Boxus a další* (rozsudek ze dne 18. října 2011, spojené věci C-128/09 až C-131/09, C-134/09 a C-135/09) Soudní dvůr stanovil, že čl. 1 odst. 5 směrnice 85/337⁸³ musí být vykládán v tom smyslu,

⁸⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/101/ES ze dne 19. listopadu 2008, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem začlenění činností v oblasti letectví do systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství (Úř. věst. 2009, L 8, s. 3).

⁸¹ Rámcová úmluva Organizace spojených národů o změně klimatu, podepsaná 9. května 1992 v New Yorku.

⁸² Směrnice Rady 85/337/EHS ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 175, s. 40; Zvl. vyd. 15/01, s. 248), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/35/ES ze dne 26. května 2003 (Úř. věst. L 156, s. 17; Zvl. vyd. 15/07, s. 466).

⁸³ Viz předchozí poznámka pod čarou.

že z působnosti uvedené směrnice jsou vyloučeny pouze záměry, jejichž jednotlivé části byly přijaty zvláštním zákonem tak, že cílů této směrnice bylo dosaženo prostřednictvím zákonodárského procesu. Vnitrostátnímu soudu přísluší ověřit, zda byly obě tyto podmínky dodrženy s ohledem jak na obsah přijatého zákona, tak na celý zákonodárský proces, který vedl k jeho přijetí. V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že zákon, který pouze schvaluje předchozí správní akt a uvádí jen naléhavé důvody obecného zájmu, aniž byl předtím zahájen zákonodárský proces týkající se meritorní stránky věci, který by umožnil splnit uvedené podmínky, nelze považovat za zvláštní zákon ve smyslu tohoto ustanovení a nepostačoval by tedy k tomu, aby byl záměr vyloučen z působnosti směrnice 85/337. Při výkladu čl. 9 odst. 2 Aarhuské úmluvy⁸⁴ a čl. 10a směrnice 85/337 dospěl Soudní dvůr k závěru, že pokud je záměr, na který se vztahují tato ustanovení, přijat zákonem, musí být možné, aby přezkum dodržení podmínek stanovených v čl. 1 odst. 5 uvedené směrnice provedl soud nebo nezávislý a nestranný orgán zřízený zákonem. Soudní dvůr rovněž připomněl, že v případě, že by proti takovému zákonu nebylo možné podat opravný prostředek, přísluší každému vnitrostátnímu soudu, kterému byla v rámci jeho pravomoci věc předložena, aby tento přezkum provedl a případně tento zákon nepoužil.

Víza, azyl a přistěhovalectví

Vnitrostátní soudy, které jsou pověřeny kontrolou činností členských států v této obzvláště citlivé oblasti, využily několikrát mechanismu předběžné otázky, v jehož rámci vyzvaly Soudní dvůr k upřesnění požadavků upravených unijním právem v oblasti zacházení se státními příslušníky třetích států, kteří usilují o získání práva pobytu na území Unie.

Ve věci *El Dridi* (rozsudek ze dne 28. dubna 2011, věc C-61/11 PPU) byl Soudní dvůr dotázán, zda směrnice 2008/115⁸⁵, a především její články 15 a 16, musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, jež stanoví uložení trestu odnětí svobody neoprávněně pobývajícím cizinci pouze z toho důvodu, že tento cizinec v rozporu s příkazem k opuštění území tohoto státu v určité lhůtě setrvává na tomto území, aniž k tomu má legitimní důvod. Soudní dvůr, který se věcí zabýval v rámci žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce projednávané v naléhavém řízení, odpověděl kladně, jelikož měl za to, že takový trest může zejména z důvodu jeho podmínek a způsobů ukládání ohrozit dosažení cíle sledovaného uvedenou směrnicí, kterým je vypracování účinné politiky pro vyhošťování a dobrovolný návrat neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.

Výkladu směrnice 2008/115⁸⁶ se týká také věc *Achughbabian* (rozsudek ze dne 6. prosince 2011, věc C-329/11), která souvisí s vnitrostátní právní úpravou stanovící trestní sankce. V daném případě byla Soudnímu dvoru položena otázka, zda s ohledem na svou působnost brání směrnice 2008/115 vnitrostátní právní úpravě, podle níž se státnímu příslušníkovi třetí země uloží trest odnětí svobody již z toho důvodu, že neoprávněně vstoupil na státní území nebo tam neoprávněně pobývá. Soudní dvůr v první řadě konstatoval, že se směrnice týká jen přijímání a výkonu rozhodnutí o navrácení státních příslušníků třetích zemí neoprávněně pobývajících v určitém členském státě. Směrnice tedy nemá za cíl harmonizovat veškeré vnitrostátní normy týkající se pobytu cizinců. Z toho

⁸⁴ Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, schválená jménem Evropského společenství rozhodnutím Rady 2005/370/ES ze dne 17. února 2005 (Úř. věst. 124, s. 1).

⁸⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. L 348, s. 98).

⁸⁶ Viz předchozí poznámka pod čarou.

podle názoru Soudního dvora vyplývá, že tato směrnice nebrání tomu, aby právo členského státu kvalifikovalo neoprávněný pobyt jako přečin a upravovalo trestněprávní sankce, jejichž účelem je odrazovat od takového porušování vnitrostátních pravidel v oblasti pobytu a toto porušování postihovat. Tato směrnice nebrání ani tomu, aby byl státní příslušník třetí země zajištěn za účelem určení oprávněnosti svého pobytu.

Soudní dvůr dále rozhodl, že směrnice 2008/115 musí být vykládána v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která za neoprávněný pobyt ukládá trestněprávní sankci, pokud lze podle této právní úpravy uložit trest odnětí svobody státnímu příslušníkovi třetí země, který sice na území uvedeného členského státu pobývá neoprávněně a není ochoten toto území opustit dobrovolně, ale vůči kterému nebyla uplatněna donucovací opatření ve smyslu článku 8 této směrnice a v jehož případě – byl-li zajištěn za účelem přípravy a uskutečnění vyhoštění – ještě neuplynula maximální doba trvání tohoto zajištění. Soudní dvůr poté uvedl, že tato směrnice takovéto právní úpravě naopak nebrání tehdy, lze-li podle ní uložit trest odnětí svobody státnímu příslušníkovi třetí země, s nímž bylo vedeno řízení o navrácení upravené uvedenou směrnicí a který na území tohoto státu pobývá neoprávněně, a není dán legitimní důvod bránící jeho navrácení. Přestože členské státy, které jsou vázány směrnicí 2008/115, nemohou stanovit trest odnětí svobody pro neoprávněně pobývající státní příslušníky třetích zemí v situaci, kdy tito musejí být na základě společných norem a postupů stanovených touto směrnicí vyhoštěni a kdy mohou být za účelem přípravy a uskutečnění tohoto vyhoštění nanejvýš zajištěni, není tím vyloučena možnost členských států přijmout nebo ponechat v platnosti ustanovení, včetně ustanovení trestněprávních, upravující v souladu se zásadami uvedené směrnice a s jejím cílem situaci, kdy s použitím donucovacích opatření nebylo možné neoprávněně pobývajících státního příslušníka třetí země vyhostit.

Věc *Samba Diouf* (rozsudek ze dne 28. července 2011, věc C-69/10) se týkala státního příslušníka třetího státu, jehož žádost o mezinárodní ochranu podaná u orgánů členského státu byla zamítnuta v rámci zrychleného řízení. Tento žadatel tedy podal žalobu, kterou se domáhal, aby rozhodnutí, kterým byla zamítnuta jeho žádost, bylo zrušeno v rozsahu, v němž jím vnitrostátní orgány stanovily, že o opodstatněnosti jeho žádosti rozhodnou ve zrychleném řízení, a dále aby uvedené rozhodnutí bylo změněno nebo případně zrušeno i v rozsahu, v němž mu bylo tímto rozhodnutím odepřeno přiznání mezinárodní ochrany. V rámci přezkumu přípustnosti návrhového žádání znějícího na zrušení rozhodnutí vnitrostátních orgánů uplatnit v dané věci zrychlené řízení měl vnitrostátní soud za to, že použití vnitrostátního právního předpisu, který stanoví, že proti takovému rozhodnutí nelze podat žádný procesní prostředek, vyvolává otázky týkající se výkladu článku 39 směrnice 2005/85 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka⁸⁷ s ohledem na použití obecné zásady práva na účinný procesní prostředek. Soudní dvůr, jemuž byla položena předběžná otázka, rozhodl, že článek 39 uvedené směrnice a zásada účinné soudní ochrany musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, podle níž nelze podat žádný samostatný opravný prostředek proti rozhodnutí příslušného vnitrostátního orgánu posoudit žádost o azyl v takovém zrychleném řízení, pokud důvody, které vedly tento orgán k posouzení opodstatněnosti uvedené žádosti v rámci tohoto řízení, mohou být účinně podrobeny soudnímu přezkumu v rámci opravného prostředku, který lze podat proti konečnému rozhodnutí, což přísluší posoudit vnitrostátnímu soudu. Podle Soudního dvora totiž rozhodnutí týkající se řízení, které má být použito k posouzení žádosti o azyl, jež je posuzováno samostatně a nezávisle na konečném rozhodnutí, které vyhoví této žádosti, nebo ji zamítne, představuje přípravný akt ke konečnému rozhodnutí o žádosti. Za těchto podmínek nepředstavuje neexistence procesního prostředku v této fázi řízení porušení

⁸⁷ Směrnice Rady 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka (Úř. věst. L 326, s. 13).

práva na účinný procesní prostředek, avšak za podmínky, že legalita konečného rozhodnutí přijatého ve zrychleném řízení, a zejména důvody, které vedly příslušný orgán k zamítnutí žádosti o azyl jako neopodstatněné, mohou být důkladně přezkoumány vnitrostátním soudem v rámci žaloby proti rozhodnutí o zamítnutí uvedené žádosti. Soudní dvůr naopak stanovil, že účinnost takového procesního prostředku by nebyla zajištěna, pokud by z důvodu nemožnosti podat procesní prostředek proti rozhodnutí příslušného orgánu posoudit žádost o azyl ve zrychleném řízení nemohly být předmětem takového přezkumu důvody, které vedly tento orgán k posouzení opodstatněnosti žádosti ve zrychleném řízení, jelikož tyto důvody jsou stejné jako důvody, které vedly k zamítnutí žádosti. Taková situace by znemožnila přezkum legality rozhodnutí po skutkové i právní stránce. Soudní dvůr byl proto toho názoru, že je nezbytné, aby tyto důvody mohly být později účinně zpochybněny před vnitrostátním soudem a přezkoumány tímto soudem v rámci žaloby, již lze podat proti konečnému rozhodnutí, kterým je ukončeno řízení o žádosti o azyl.

Stále v oblasti azylového práva byl Soudní dvůr ve věcech *NS* (rozsudek ze dne 21. prosince 2011, spojené věci C-411/10 a C-493/10) dotázán, zda členské státy mohou přemístit žadatele o azyl do jiných členských států v případě, že hrozí vážné porušení práv, která těmto žadatelům o azyl zaručuje Listina základních práv Evropské unie. Za tím účelem se Soudní dvůr zabýval jednak výkladem článků 1, 4, 18 a 47 Listiny základních práv a jednak článku 3 nařízení č. 343/2003⁸⁸.

Soudní dvůr nejprve vyložil článek 4 Listiny základních práv Evropské unie v tom smyslu, že členské státy, včetně vnitrostátních soudů, nemohou přemístit žadatele o azyl do příslušného členského státu ve smyslu nařízení č. 343/2003, nemohou-li nevědět, že systematické nedostatky azylového řízení a podmínek přijímání žadatelů o azyl v tomto členském státě představují závažné a prokazatelné důvody pro domněnku, že žadatel bude vystaven skutečnému riziku nelidského nebo ponižujícího zacházení ve smyslu tohoto ustanovení. Z toho podle Soudního dvora vyplývá, že unijní právo brání uplatnění nevyvratitelné domněnky, podle které členský stát, jehož čl. 3 odst. 1 nařízení č. 343/2003 určuje jako příslušný členský stát, dodržuje základní práva Evropské unie, což je řešení, které není popřeno články 1, 18 a 47 Listiny základních práv.

Soudní dvůr závěrem uvedl, že nelze-li přemístit žadatele do jiného členského státu Unie, je-li tento stát označen podle kritérií kapitoly III tohoto nařízení za příslušný členský stát, přísluší členskému státu, který měl toto přemístění provést, aby s výhradou možnosti posoudit žádost sám, uvedené v čl. 3 odst. 2 nařízení č. 343/2003, pokračoval v přezkumu kritérií této kapitoly za účelem ověření, zda některé z dále uvedených kritérií umožňuje označit jiný členský stát za příslušný k posouzení žádosti o azyl. Soudní dvůr však považoval za nezbytné, aby členský stát, v němž se žadatel o azyl nachází, dbal na to, aby postupem určování příslušného členského státu, který by byl nepřiměřeně dlouhý, nezhoršoval situaci, kdy jsou porušována základní práva tohoto žadatele. V případě potřeby mu přísluší, aby v souladu s podmínkami stanovenými v čl. 3 odst. 2 nařízení č. 343/2003 posoudil žádost sám. Články 1, 18 a 47 Listiny základních práv Evropské unie nevedou podle rozhodnutí Soudního dvora k jiné odpovědi.

⁸⁸ Nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. února 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států (Úř. věst. L 50, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 109).

Justiční spolupráce v občanských věcech a mezinárodní právo soukromé

V průběhu roku 2011 vydal Soudní dvůr několik rozhodnutí týkajících se nařízení č. 44/2001⁸⁹, z nichž dvě si zaslouží zvláštní pozornost.

Předmětem prvního z těchto rozhodnutí, *BVG* (rozsudek ze dne 12. května 2011, věc C-144/10), byla oblast působnosti čl. 22 bodu 2 nařízení č. 44/2001, který stanoví, že „bez ohledu na bydliště mají výlučnou příslušnost [...] pro řízení, jejichž předmětem je platnost založení, nulita nebo zrušení společností nebo jiných právnických osob nebo sdružení právnických nebo fyzických osob nebo platnost usnesení jejich orgánů, soudy členského státu, na jehož území má společnost, právnická osoba nebo sdružení sídlo“. Soudní dvůr byl toho názoru, že se toto pravidlo výlučné příslušnosti nevztahuje na spor, v jehož rámci společnost namítá, že se vůči ní nelze dovolávat smlouvy z důvodu, že v důsledku porušení jejích stanov je usnesení jejích orgánů, které vedlo k uzavření této smlouvy, údajně neplatné. Podle něho musí být totiž jakákoli otázka platnosti rozhodnutí orgánů společnosti, která je účastnicí řízení, uzavřít smlouvu považována v rámci sporu smluvní povahy za akcesorickou. V návaznosti na to uvedl, že předmět takového sporu smluvní povahy nemusí mít nutně zvláště úzký vztah se soudem, v jehož obvodě má sídlo účastník řízení, který se dovolává údajně neplatnosti usnesení svých vlastních orgánů. Soudní dvůr měl tedy za to, že kdyby byly tyto spory podřízeny výlučné příslušnosti soudů členského státu, v jejichž obvodu má sídlo společnost, která je jednou ze smluvních stran, bylo by to v rozporu s řádným výkonem spravedlnosti.

Druhé rozhodnutí, které se týkalo věci *eDate Advertising a další* (rozsudek ze dne 25. října 2011, spojené věci C-509/09 a C-161/10), poskytlo Soudnímu dvoru příležitost upřesnit, jak musí být vykládáno slovní spojení „místo, kde došlo nebo může dojít ke škodné události“ ve smyslu čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001 v případě údajného porušení osobnostních práv prostřednictvím obsahu informací zveřejněných na internetových stránkách. Soudní dvůr nejprve připomněl, že se tento výraz vztahuje k místu příčinné události a zároveň k místu, kde došlo k újmě. Poté konstatoval, že zveřejnění obsahu informací na internetových stránkách se liší od územně omezeného šíření tiskoviny v tom, že s tímto obsahem se může okamžitě seznámit neomezený počet uživatelů internetu kdekoli na světě. Univerzální šíření je tedy podle názoru Soudního dvora jednak způsobilé zvýšit závažnost porušení osobnostních práv a jednak může značně ztížit lokalizaci místa, kde došlo k újmě vyplývající z těchto porušení. Z toho tento soud vyvodil, že obtíže se zavedením určovatele týkajícího se realizace újmy, která spočívá v šíření informací, si vynucují přizpůsobení tohoto hraničního určovatele. Vzhledem k tomu, že dopad obsahu informace zveřejněné na internetu na osobnostní práva určité osoby může být nejlépe posouzen soudem místa, kde má údajný poškozený centrum svých zájmů, určil Soudní dvůr tento soud za soud příslušný k rozhodnutí o celé újmě způsobené na území Evropské unie. V této souvislosti Soudní dvůr stanovil, že místem, kde má osoba centrum svých zájmů, je obecně místo jejího obvyklého bydliště. K tomu poté dodal, že tato osoba má kromě toho možnost podat žalobu na náhradu celé nemajetkové újmy k soudům členského státu, v němž je usazen vydavatel obsahu informací zveřejněných na internetu. Tato osoba může také místo žaloby na náhradu celé nemajetkové újmy podat žalobu k soudům každého členského státu, na jehož území je nebo byl přístupný obsah informace zveřejněné na internetu, avšak tyto soudy jsou příslušné pouze k rozhodování o újmě způsobené na území členského státu sídla soudu, jemuž je žaloba podána.

⁸⁹ Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42).

V tomto rozhodnutí se Soudní dvůr vyslovil i k metodologickému dosahu článku 3 směrnice 2000/31⁹⁰. V tomto ohledu rozhodl, že tento článek sice neukládá provedení do vnitrostátního právního řádu ve formě zvláštního kolizního pravidla, avšak členské státy musí v koordinované oblasti zajistit, aby s výhradou výjimek povolených v souladu s podmínkami stanovenými v čl. 3 odst. 4 uvedené směrnice nebyl poskytovatel služby elektronického obchodu podřízen přísnějším požadavkům, než jsou ty, které stanoví hmotné právo použitelné v členském státě, v němž je tento poskytovatel usazen.

Poprvé ve věci *Koelzsch* (rozsudek ze dne 15. března 2011, věc C-29/10) se Soudní dvůr zabýval žádostí o výklad článku 6 Římské úmluvy o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy ze dne 19. června 1980⁹¹, který upravuje otázku individuálních pracovních smluv, a to v rámci mezinárodního sporu vzniklého v důsledku rozvázání pracovní smlouvy řidiče nákladních vozidel. Podle čl. 6 odst. 1 uvedené Úmluvy „nesmí být zaměstnanec v důsledku volby rozhodného práva stranami zbaven ochrany, kterou mu poskytují kogentní ustanovení práva, které by bylo použito podle odstavce 2 v případě neexistence volby rozhodného práva“. Soudní dvůr měl v daném případě poskytnout výklad hraničního určovatele upraveného v čl. 6 odst. 2 písm. a) Římské úmluvy. V této souvislosti rozhodl, že toto ustanovení musí být vykládáno v tom smyslu, že v případě, kdy zaměstnanec vykonává svou činnost ve více než jednom smluvním státě, je zemí, v níž zaměstnanec při plnění smlouvy obvykle vykonává svoji práci ve smyslu tohoto ustanovení, země, v níž nebo z níž zaměstnanec s přihlédnutím ke všem okolnostem, které charakterizují uvedenou činnost, plní podstatnou část svých povinností vůči svému zaměstnavateli. Hraniční určovatel upravený v tomto ustanovení se totiž má použít i v případě, kdy zaměstnanec vykonává svou činnost ve více než jednom smluvním státě, pokud je soud, který má ve věci rozhodnout, schopen určit stát, se kterým má práce podstatnou vazbu. Soudní dvůr rovněž upřesnil, že vzhledem k cíli článku 6 Římské úmluvy, kterým je zajištění přiměřené ochrany zaměstnance, musí být hraniční určovatel země obvyklého výkonu práce upravený v odst. 2 písm. a) tohoto článku vykládán široce. Podobně jako u výkladu, který v rámci Bruselské úmluvy ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti, uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech⁹² Soudní dvůr poskytl ohledně jejího čl. 5 bodu 1, musí být hraniční určovatel země obvyklého výkonu práce chápán tak, že odkazuje na místo, na kterém nebo ze kterého zaměstnanec skutečně vykonává svou pracovní činnost a v případě neexistence střediska činnosti místo, kde zaměstnanec vykonává podstatnou část své činnosti. Tento výklad se podle Soudního dvora ostatně rovněž shoduje se zněním nového ustanovení o kolizních normách vztahujících se na individuální pracovní smlouvy, zavedeného nařízením č. 593/2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I)⁹³, a především jeho článkem 8.

Soudní dvůr nakonec dodal, že co se týče práce vykonávané v odvětví mezinárodní dopravy, musí předkládající soud při určení státu, kde zaměstnanec obvykle vykonává svou práci, zohlednit všechny specifické okolnosti, které tuto práci charakterizují. Za tím účelem musí předkládající soud zejména určit, ve kterém státě se nachází místo, ze kterého zaměstnanec uskutečňuje své

⁹⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu) (Úř. věst. L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399).

⁹¹ Římská úmluva z roku 1980 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (konsolidované znění) (Úř. věst. 1998, C 027, s. 34).

⁹² Bruselská úmluva z roku 1968 o soudní příslušnosti, uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32).

⁹³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. L 177, s. 6).

služební jízdy, dostává příkazy ke svým služebním jízdám a organizuje svoji práci, jakož i místo, kde se nacházejí pracovní nástroje. Musí rovněž ověřit, do jakých míst je přeprava převážně uskutečňována, na jakých místech se provádí překládka zboží, jakož i do jakého místa se zaměstnanec po uskutečnění svých služebních jízd vrací.

Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech

V této oblasti upozorníme pouze na věci *Gueye a Salmerón Sánchez* (rozsudek ze dne 15. září 2011, spojené věci C-483/09 a C-1/10), v nichž se Soudní dvůr zabýval výkladem článků 2, 3, 8 a 10 rámcového rozhodnutí Rady 2001/220⁹⁴ o postavení obětí v trestním řízení a vymezil především rozsah práva na výslech oběti uznaného rámcovým rozhodnutím a jeho účinky na tresty ukládané pachatelům trestných činů.

Soudní dvůr nejprve rozhodl, že články 2, 3 a 8 uvedeného rámcového rozhodnutí nebrání tomu, aby byla pachatelům násilných trestných činů spáchaných v prostředí rodiny uložena obligatorní sankce zákazu přibližování v minimální době trvání stanovená trestním právem členského státu jako vedlejší trest, a to i v případě, že oběti těchto činů s uložením takovéto sankce nesouhlasí.

V souvislosti s tím v první řadě uvedl, že cílem povinností stanovených v čl. 2 odst. 1 uvedeného rámcového rozhodnutí je zajistit, aby se oběť mohla přiměřeným způsobem účinně zúčastnit trestního řízení, což neznamená, že by opatření obligatorního zákazu přibližování nemohlo být uloženo proti přání oběti. Zadruhé pak stanovil, že procesní právo být vyslechnut ve smyslu čl. 3 prvního pododstavce tohoto rámcového rozhodnutí neposkytuje obětem žádné právo ohledně výběru druhů trestů ani výměry těchto trestů. Soudní dvůr poté upřesnil, že trestněprávní ochrana proti aktům domácího násilí má za cíl chránit nejen zájmy oběti, ale i obecnější společenské zájmy. Závěrem poukázal na to, že ochranu poskytovanou článkem 8 tohoto rámcového rozhodnutí, která má za úkol zejména chránit přiměřeným způsobem oběť před pachatelem trestného činu během trestního řízení, nelze chápat v tom smyslu, že členské státy jsou rovněž povinny chránit oběť před nepřímými účinky, které mohou být v pozdějším stadiu vyvolány v důsledku trestů uložených vnitrostátním soudem.

Kromě toho Soudní dvůr konstatoval, že povinnost uložit opatření zákazu přibližování v souladu s dotčeným hmotným právem nespadá do oblasti působnosti uvedeného rámcového rozhodnutí.

Dále měl pak Soudní dvůr za to, že čl. 10 odst. 1 tohoto rámcového rozhodnutí musí být vykládán v tom smyslu, že členským státům umožňuje, aby s ohledem na zvláštní kategorii trestných činů spáchaných v prostředí rodiny vyloučily použití mediace ve všech trestních řízeních týkajících se takovýchto trestných činů.

Společná zahraniční a bezpečnostní politika

V mezích omezené pravomoci, kterou v této oblasti má, vydal Soudní dvůr tři rozhodnutí, která si zaslouží zvláštní zmínku.

V oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky připomněl Soudní dvůr, jemuž Francouzská republika podala kasační opravný prostředek (rozsudek ze dne 21. prosince 2011, *Francie v. People's*

⁹⁴ Rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV ze dne 15. března 2001 o postavení obětí v trestním řízení (Úř. věst. L 82, s. 1).

Mojahedin Organization of Iran, C-27/09 P) proti rozsudku Tribunálu⁹⁵, který zrušil, pokud jde o People's Mojahedin Organization of Iran, rozhodnutí č. 2008/583⁹⁶ (dále jen „sporné rozhodnutí“), že v případě prvotního rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků nemá rozhodující orgán povinnost předem sdělit dotyčné osobě nebo entitě důvody, které vedou tento orgán k zařazení jména této osoby nebo entity na seznam, na který odkazuje čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001⁹⁷. Takové opatření totiž musí mít ze své povahy možnost využít momentu překvapení a musí se uplatnit neprodleně, aby nebyla zmařena jeho účinnost. Naproti tomu v případě následného rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků, kterým se ponechává jméno osoby nebo entity na seznamu, na který odkazuje čl. 2 odst. 3 uvedeného nařízení, není již tento moment překvapení nezbytný k tomu, aby zajistil účinnost opatření, takže přijetí takového rozhodnutí musí v zásadě předcházet sdělení důkazů, jakož i možnost slyšení přiznaná dotyčné osobě nebo entitě. Soudní dvůr měl tedy za to, že Tribunál dospěl právem k závěru, že jelikož byl sporným rozhodnutím název People's Mojahedin Organization of Iran (dále jen „PMOI“) ponechán na seznamu, na který odkazuje čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001, nemohla Rada sdělit nové důkazy proti PMOI současně s přijetím sporného rozhodnutí. Rada byla jednoznačně povinna zajistit dodržení práv obhajoby PMOI, a sice sdělit důkazy, které měla k dispozici, a umožnit její slyšení, a to před přijetím tohoto rozhodnutí. V této souvislosti Soudní dvůr stanovil, že ochrana, kterou poskytuje požadavek na sdělení důkazů a právo předložit vyjádření před přijetím takového opatření, jako je sporné rozhodnutí, které spouští uplatnění omezujících opatření, je pro práva obhajoby podstatná a zásadní. To platí tím spíše, že taková opatření mají podstatný vliv na práva a svobody osob a skupin, na které se vztahují.

Závěrem Soudní dvůr uvedl, že vzhledem k zásadnímu významu, který je nutno přiznat dodržování práv obhajoby, jež je výslovně zakotveno v čl. 41 odst. 2 písm. a) Listiny základních práv Evropské unie, v řízení, které předchází přijetí takového rozhodnutí, jako je sporné rozhodnutí, se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že Rada neprokázala, že sporné rozhodnutí muselo být přijato tak naléhavě, že nebylo možné, aby tento orgán sdělil PMOI nové informace v její neprospěch, z nichž vycházel, a umožnil její slyšení před přijetím sporného rozhodnutí.

V dalším případě, v němž se jednalo o omezující opatření přijatá proti Íránské islámské republice s cílem zabránit šíření jaderných zbraní, podala íránská banka Bank Melli Iran vlastněná íránským státem Soudnímu dvoru kasační opravný prostředek, jímž se domáhala zrušení rozsudku Tribunálu⁹⁸, kterým tento soud zamítl její žalobu⁹⁹ na zrušení opatření, která se jí týkala (rozsudek ze dne 16. listopadu 2011, *Bank Melli Iran v. Rada*, C-548/09 P). Soudní dvůr stanovil, že zásada účinné soudní ochrany znamená, že unijní orgán, který přijme akt, z něhož pro určitou osobu nebo pro určitý subjekt vyplývají omezující opatření, musí v co možná největším rozsahu sdělit důvody, na nichž je tento akt založen, a to buď v okamžiku jeho přijetí, nebo alespoň co možná nejdříve po jeho přijetí, aby tyto osoby nebo subjekty mohly využít svého práva tento akt napadnout. Přitom

⁹⁵ Rozsudek ze dne 4. prosince 2008, *People's Mojahedin Organization of Iran v. Rada* (T-284/08).

⁹⁶ Rozhodnutí Rady 2008/583/ES ze dne 15. července 2008, kterým se provádí čl. 2 odst. 3 nařízení (ES) č. 2580/2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu a kterým se zrušuje rozhodnutí 2007/868/ES (Úř. věst. L 188, s. 21).

⁹⁷ Nařízení Rady (ES) č. 2580/2001 ze dne 27. prosince 2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu (Úř. věst. L 344, s. 70; Zvl. vyd. 18/01, s. 207, a oprava v Úř. věst. 2010, L 52, s. 58).

⁹⁸ Rozsudek ze dne 14. října 2009, *Bank Melli Iran v. Rada* (T-390/08).

⁹⁹ Žaloba na neplatnost bodu 4 tabulky B přílohy rozhodnutí Rady 2008/475/ES ze dne 23. června 2008, kterým se provádí čl. 7 odst. 2 nařízení (ES) č. 423/2007 o omezujících opatřeních vůči Íránu (Úř. věst. L 163, s. 29).

právě za účelem dodržení této zásady ukládá čl. 15 odst. 3 nařízení č. 423/2007¹⁰⁰ Radě povinnost uvést individuální a konkrétní důvody pro rozhodnutí přijatá podle čl. 7 odst. 2 uvedeného nařízení a uvědomit o nich dotčené osoby a subjekty. Zmrazení finančních prostředků má totiž pro dotyčné subjekty závažné důsledky, jelikož může omezovat výkon jejich základních práv. Z toho podle Soudního dvora vyplývá, že svou povinnost upravenou tímto ustanovením musí Rada splnit prostřednictvím individuálního oznámení. Soudní dvůr navíc uvedl, že přestože je individuální sdělení v zásadě nezbytné, postačuje konstatovat, že čl. 15 odst. 3 tohoto nařízení nevyžaduje žádnou určitou formu, ale hovoří pouze o povinnosti „uvědomit“. Podle Soudního dvora je třeba, aby toto ustanovení mělo užitečný účinek, tedy aby zajišťovalo účinnou soudní ochranu osob a subjektů dotčených omezujícími opatřeními přijatými na základě čl. 7 odst. 2 tohoto nařízení.

V této věci Soudní dvůr dále rozhodl, že se volba právního základu aktu Společenství musí zakládat na objektivních skutečnostech, které mohou být předmětem soudního přezkumu, mezi něž patří zejména cíl a obsah aktu. Tento soud uvedl, že nařízení č. 423/2007 se již podle svého názvu týká přijetí omezujících opatření vůči Íránské islámské republice. Z odůvodnění a veškerých ustanovení tohoto nařízení pak vyplývá, že jeho cílem je zabránit politice tohoto státu v jaderné oblasti nebo tuto politiku zbrzdít s ohledem na rizika, která jsou s ní spojena, a to omezujícími opatřeními v hospodářské oblasti. Jedná se o boj proti riziku vyplývajícimu z íránského programu šíření jaderných zbraní, a nikoli proti šíření jaderných zbraní obecně. Vzhledem k tomu, že cílem a obsahem předmětného aktu je jednoznačně přijetí hospodářských opatření vůči Íránské islámské republice, nebylo podle Soudního dvora nezbytné použít čl. 308 ES, protože dostatečným právním základem je článek 301 ES, neboť posledně uvedený článek umožňuje určitý postup Unie směřující k pozastavení, omezení nebo úplnému přerušení hospodářských vztahů s jednou nebo několika třetími zeměmi s tím, že tento postup může zahrnovat opatření, kterými se zmrazují finanční prostředky subjektů, které jsou, tak jako Bank Melli Iran, spojeny s režimem dotyčné třetí země. Soudní dvůr se rovněž vyslovil k nutnosti zahrnout mezi právní základy také společný postoj 2007/140¹⁰¹ a uvedl, že článek 301 ES stanoví, že k tomu, aby mohla být přijata opatření Společenství, musí existovat společný postoj nebo společná akce, a nikoli že tato opatření musejí být založena na tomto společném postoji nebo na této společné akci. Společný postoj nemůže být podle jeho názoru v žádném případě právním základem aktu Společenství. Společné postoje Rady v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP), jako jsou společné postoje 2007/140 a 2008/479¹⁰², jsou totiž přijímány v rámci uvedené Smlouvy o EU v souladu s jejím článkem 15, zatímco nařízení Rady, jako je nařízení č. 423/2007, jsou přijímána v rámci Smlouvy o ES. V důsledku toho proto Soudní dvůr rozhodl, že Rada mohla přijmout akt Společenství pouze na základě pravomocí, které jí byly svěřeny Smlouvou o ES, tj. v projednávané věci články 60 ES a 301 ES.

V další věci, která se rovněž týkala nařízení č. 423/2007¹⁰³ o omezujících opatřeních vůči Íránské islámské republice, poskytl Soudní dvůr na základě žádosti podané Oberlandesgericht Düsseldorf výklad jeho čl. 7 odst. 3 a 4 (rozsudek ze dne 21. prosince 2011, *Afrasiabi a další*, C-72/11).

V souvislosti s tímto výkladem Soudní dvůr rozhodl, že čl. 7 odst. 3 uvedeného nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že zákaz nepřímého zpřístupnění hospodářského zdroje ve smyslu čl. 1 písm. i) tohoto nařízení zahrnuje jednání související s dodáním funkční slinovací pece, která však

¹⁰⁰ Nařízení Rady (ES) č. 423/2007 ze dne 19. dubna 2007 o omezujících opatřeních vůči Íránu (Úř. věst. L 103, s. 1).

¹⁰¹ Společný postoj Rady 2007/140/SZBP ze dne 27. února 2007 o omezujících opatřeních vůči Íránu (Úř. věst. L 61, s. 49).

¹⁰² Společný postoj Rady 2008/479/SZBP ze dne 23. června 2008, kterým se mění společný postoj 2007/140 (Úř. věst. L 163, s. 43).

¹⁰³ Viz poznámka pod čarou 100.

není okamžitě použitelná, a její instalaci v Íránu ve prospěch třetí osoby, která jedná jménem, pod kontrolou nebo na příkaz osoby, subjektu nebo orgánu uvedených v přílohách IV a V tohoto nařízení a má v úmyslu využívat tuto pec ve prospěch takové osoby, subjektu nebo orgánu k výrobě zboží, které může přispět k šíření jaderných zbraní v tomto státě. Soudní dvůr dále uvedl, že čl. 7 odst. 4 tohoto nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že: a) zahrnuje činnosti, které pod pláštíkem formálního zdání, pro něž nesplňují znaky porušení čl. 7 odst. 3 uvedeného nařízení, mají přesto za cíl nebo následek, přímý nebo nepřímý, zmaření zákazu stanoveného v posledně uvedeném ustanovení; b) výrazy „vědomě“ a „záměrně“ implikují kumulativní prvky vědomí a vůle, které jsou dány, pokud osoba, která se účastní na činnosti mající takový cíl nebo následek, o něj záměrně usiluje, nebo má alespoň za to, že její účast může mít tento cíl nebo následek a je s takovou možností srozuměna.

C – Složení Soudního dvora



(Protokolární pořádek ke dni 7. října 2011)

První řada zleva doprava:

Předseda senátu U. Løhmus; první generální advokát J. Mazák; předsedové senátu K. Lenaerts a A. Tizzano; předseda Soudního dvora V. Skouris; předsedové senátu J. N. Cunha Rodrigues, J.-C. Bonichot, J. Malenovský a M. Safjan.

Druhá řada zleva doprava:

Soudci A. Borg Barthet a E. Juhász; generální advokátka J. Kokott; soudce A. Rosas; předsedkyně senátu A. Prechal; soudkyně R. Silva de Lapuerta; soudci K. Schiemann, G. Arestis a M. Ilešič.

Třetí řada zleva doprava:

Generální advokátka V. Trstenjak; generální advokát Y. Bot; generální advokátka E. Sharpston; soudci A. Ó Caoimh, E. Levits a L. Bay Larsen; generální advokát P. Mengozzi; soudce T. von Danwitz; soudce A. Arabadžev.

Čtvrtá řada zleva doprava:

Soudce C. G. Fernlund; generální advokát P. Cruz Villalón; soudkyně M. Berger; soudce J.-J. Kasel; soudkyně C. Toader; soudce D. Šváby; generální advokát N. Jääskinen; soudce E. Jarašiūnas; vedoucí soudní kanceláře A. Calot Escobar.

1. Členové Soudního dvora

(v pořadí podle data nástupu do funkce)



Vassilios Skouris

narozen v roce 1948; diplom obdržel na svobodné univerzitě v Berlíně (1970); doktorát z ústavního a správního práva na univerzitě v Hamburku (1973); profesor na univerzitě v Hamburku (1972–1977); profesor veřejného práva na univerzitě v Bielefeldu (1978); profesor veřejného práva na univerzitě v Soluni (1982); ministr vnitra (v letech 1989 a 1996); člen správního výboru na krétské univerzitě (1983–1987); ředitel Centra mezinárodního a evropského hospodářského práva v Soluni (1997–2005); předseda Řeckého sdružení pro evropské právo (1992–1994); člen Řeckého národního výboru pro výzkum (1993–1995); člen Vrchního výboru pro výběr řeckých zaměstnanců státní správy (1994–1996); člen vědecké rady Akademie evropského práva v Trevíru (od 1995); člen správního výboru řecké justiční akademie (1995–1996); člen vědecké rady ministerstva zahraničních věcí (1997–1999); předseda Řecké ekonomické a sociální rady v roce 1998; soudce Soudního dvora od 8. června 1999; předseda Soudního dvora od 7. října 2003.



Antonio Tizzano

narozen v roce 1940; profesor práva Evropské unie na Univerzitě La Sapienza v Římě; profesor na univerzitách „Istituto Orientale“ (1969–1979) a „Federico II“ v Neapoli (1979–1992), Katánii (1969–1977) a Mogadišu (1967–1972); advokát u italského Kasačního soudu; právní poradce na Stálém zastoupení Italské republiky při Evropských společenstvích (1984–1992); člen italské delegace během jednání o přistoupení Španělského království a Portugalské republiky k Evropským společenstvím, jednání týkajících se Jednotného evropského aktu a Smlouvy o Evropské unii; autor početné řady publikací, včetně Komentářů k evropským smlouvám a kodexů Evropské unie; zakladatel a od roku 1996 ředitel revue „Il Diritto dell’Unione Europea“; člen řídicích nebo redakčních výborů několika právnických periodik; působil jako zpravodaj během mnoha mezinárodních kongresů; konference a přednášky na několika mezinárodních institucích, včetně Akademie mezinárodního práva v Haagu (1987); člen skupiny nezávislých expertů prověřujících finanční hospodaření Komise Evropských společenství (1999); generální advokát Soudního dvora od 7. října 2000 do 3. května 2006; soudce Soudního dvora od 4. května 2006.



José Narciso da Cunha Rodrigues

narozen v roce 1940; různé funkce v soudnictví (1964–1977); vládou pověřen různými úkoly za účelem uskutečnění a koordinace studie reformy soudního systému; vládní zmocněnec u Evropské komise pro lidská práva a Evropského soudu pro lidská práva (1980–1984); znalec u řídicího výboru pro lidská práva Rady Evropy (1980–1985); člen revizní komise pro trestní zákoník a trestní řád; Procurador-Geral da República (1984–2000); člen kontrolního výboru Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) (1999–2000); soudce Soudního dvora od 7. října 2000.



Allan Rosas

narozen v roce 1948; doktor práv na univerzitě v Turku (Finsko); profesor práv na univerzitě v Turku (1978–1981) a v Åbo Akademi (Turku/Åbo) (1981–1996); ředitel Institutu pro lidská práva tamtéž (1985–1995); různé odpovědné univerzitní funkce národní a mezinárodní; člen vědeckých společností; koordinátor národních i mezinárodních výzkumných projektů a programů, zvláště v následujících oblastech: právo Společenství, mezinárodní právo, základní lidská práva a svobody; ústavní právo a srovnávací nauka o veřejné správě; zástupce finské vlády jakožto člen nebo poradce finských delegací na různých mezinárodních konferencích a setkáních; odborník na finské právo, zejména ve vládních a parlamentních právních komisích ve Finsku, stejně jako v Organizaci spojených národů, v UNESCO, v Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) a v Radě Evropy; od roku 1995 hlavní právní poradce právní služby Evropské komise pověřený vnějšími vztahy; od března roku 2001 zástupce generálního ředitele právní služby Evropské komise; soudce Soudního dvora od 17. ledna 2002.



Rosario Silva de Lapuerta

narozena v roce 1954; licenciée en droit (diplom v oboru právo) (univerzita Complutense v Madridu); abogado del Estado (soudní úřednice) v Malaze; abogado del Estado v právní sekci ministerstva dopravy, turistiky a komunikací, poté v právní sekci ministerstva zahraničních věcí; abogado del Estado-Jefe ve státní právní službě pověřena zastupováním v řízení před Soudním dvorem a zástupkyně generálního ředitele sekce právní pomoci v mezinárodním právu a právu Společenství Abogacía General del Estado (ministerstvo spravedlnosti); členka poradní přípravné skupiny Komise pro budoucnost soudního systému Společenství; vedoucí španělské delegace skupiny „Přátelé předsednictví“ pro reformu soudního systému Společenství v rámci Niceské smlouvy a zvláštní pracovní skupiny Rady „Soudní dvůr“; profesorka práva Společenství na diplomatické škole v Madridu; spolu-šéfredaktorka časopisu „Noticias de la Unión Europea“; soudkyně Soudního dvora od 7. října 2003.

**Koen Lenaerts**

narozen v roce 1954; licencié en droit (diplom v oboru právo) a doktor práv (Katholieke Universiteit Leuven); Master of Laws, Master in Public Administration (Harvard University); asistent (1979–1983), později profesor evropského práva na Katholieke Universiteit Leuven (od roku 1983); referendář Soudního dvora (1984–1985); profesor na Collège d'Europe v Bruggách (1984–1989); advokát bruselské advokátní komory (1986–1989); hostující profesor na Harvard Law School (1989); soudce Soudu prvního stupně od 25. září 1989 do 6. října 2003; soudce Soudního dvora od 7. října 2003.

**Juliane Kokott**

narozena v roce 1957; studium práv (univerzity v Bonnu a Ženevě); LL.M. (American University/Washington D.C.); doktorka práv (univerzita v Heidelbergu, 1985; Harvardská univerzita, 1990); hostující profesorka na univerzitě v Berkeley (1991); profesorka veřejného práva německého a cizích států, mezinárodního práva a evropského práva na univerzitách v Augsburgu (1992), Heidelbergu (1993) a Düsseldorfu (1994); zastupující soudkyně německé vlády u Mezinárodního smírčího a rozhodčího soudu Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE); viceprezidentka Federální poradní rady pro globální změny (WBGU, 1996); profesorka mezinárodního práva a mezinárodního práva obchodního a evropského práva na univerzitě v St. Gallen (1999); ředitelka Institutu evropského a mezinárodního obchodního práva na univerzitě v St. Gallen (2000); zástupkyně ředitele studijního programu specializovaného na obchodní právo na univerzitě v St. Gallen (2001); generální advokátka Soudního dvora od 7. října 2003.

**Konrad Hermann Theodor Schiemann**

narozen v roce 1937; studium práv v Cambridge; barrister (1964–1980); Queen's Counsel (1980–1986); soudce High Court of England and Wales (1986–1995); Lord Justice of Appeal (1995–2003); přední člen od roku 1985 a v roce 2003 pokladník Honourable Society of the Inner Temple; soudce Soudního dvora od 8. ledna 2004.

**Endre Juhász**

narozen v roce 1944; držitel diplomu v oboru právo univerzity v Segedíně, Maďarsko (1967); přijímací zkouška do maďarské advokátní komory (1970); postgraduální studium v oboru srovnávacího práva na univerzitě ve Štrasburku, Francie (1969, 1970, 1971, 1972); úředník právního odboru ministerstva zahraničního obchodu (1966–1974), ředitel pro legislativní záležitosti (1973–1974); první obchodní atašé na velvyslanectví Maďarska v Bruselu, odpovědný za otázky Společenství (1974–1979); ředitel na ministerstvu zahraničního obchodu (1979–1983); první obchodní atašé, dále pak obchodní poradce na velvyslanectví Maďarska ve Washingtonu DC, Spojené státy (1983–1989); generální ředitel na ministerstvu obchodu a ministerstvu mezinárodních hospodářských vztahů (1989–1991); hlavní vyjednavatel pro dohodu o přidružení mezi Maďarskem a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy (1990–1991); generální tajemník ministerstva mezinárodních hospodářských vztahů, ředitel Úřadu pro evropské záležitosti (1992); státní tajemník při ministerstvu mezinárodních hospodářských vztahů (1993–1994); státní tajemník, předseda Úřadu pro evropské záležitosti ministerstva průmyslu a obchodu (1994); zvláštní a zplnomocněný velvyslanec, vedoucí diplomatické mise Maďarské republiky při Evropské unii (leden 1995 – květen 2003); hlavní vyjednavatel pro přistoupení Maďarské republiky k Evropské unii (červenec 1998 – duben 2003); ministr bez portfeje pro koordinaci otázek evropské integrace (od května 2003); soudce Soudního dvora od 11. května 2004.

**George Arestis**

narozen v roce 1945; držitel diplomu v oboru právo univerzity v Athénách (1968); M. A. Comparative Politics and Government, University of Kent v Canterbury (1970); výkon profese advokáta na Kypru (1972–1982); jmenování do funkce District Court Judge (1982); povýšen do funkce President District Court (1995); Administrative President District Court v Nikósii (1997–2003); soudce Nejvyššího soudu Kypru (2003); soudce Soudního dvora od 11. května 2004.

**Anthony Borg Barthet U.O.M.**

narozen v roce 1947; doktorát v oboru právo Královské univerzity na Maltě v roce 1973; nástup do maltské veřejné správy jako Notary to Government v roce 1975; poradce republiky v roce 1978, první poradce republiky v roce 1979, náměstek Attorney General v roce 1988, jmenovaný Attorney General prezidentem Malty v roce 1989; lektor občanského práva na částečný úvazek na Maltské univerzitě (1985–1989); člen univerzitní rady Maltské univerzity (1998–2004); člen komise pro správu spravedlnosti (1994–2004); člen výboru guvernéřů rozhodčího centra na Maltě (1998–2004); soudce Soudního dvora od 11. května 2004.

**Marko Ilešič**

narozen v roce 1947; doktor práv (univerzita v Lublani); zaměření na srovnávací právo (univerzity ve Štrasburku a Coimbre); justiční zkouška; profesor občanského, obchodního a mezinárodního práva soukromého; proděkan (1995–2001) a děkan (2001–2004) právnické fakulty univerzity v Lublani; autor četných právních publikací; honorární soudce a předseda senátu pracovního soudu v Lublani (1975–1986); předseda sportovního tribunálu Slovinska (1978–1986); předseda burzovní rozhodčí komory v Lublani; rozhodce Jugoslávské obchodní komory (do roku 1991) a Slovinské obchodní komory (od roku 1991); rozhodce Mezinárodní obchodní komory v Paříži; soudce odvolacího soudu UEFA a FIFA; předseda Unie sdružení slovinských právníků (1993–2005); člen Asociace mezinárodního práva, Mezinárodního námořního výboru a dalších mezinárodních právních asociací; soudce Soudního dvora od 11. května 2004.

**Jiří Malenovský**

narozen v roce 1950; doktor práv Univerzity Karlovy v Praze (1975); odborný asistent (1974–1990), proděkan (1989–1991) a vedoucí katedry mezinárodního a evropského práva (1990–1992) Masarykovy univerzity v Brně; soudce Ústavního soudu ČSFR (1992); velvyslanec při Radě Evropy (1993–1998); předseda Výboru delegátů ministrů Rady Evropy (1995); vrchní ředitel na ministerstvu zahraničních věcí (1998–2000); předseda české a slovenské sekce Asociace mezinárodního práva (1999–2001); soudce Ústavního soudu (2000–2004); člen Legislativní rady (1998–2000); člen Stálého rozhodčího soudu v Haagu (od roku 2000); profesor v oboru mezinárodního práva veřejného na Masarykově univerzitě v Brně (2001); soudce Soudního dvora od 11. května 2004.

**Uno Lõhmus**

narozen v roce 1952; doktorát v oboru právo v roce 1986; člen advokátní komory (1977–1998); hostující profesor v oboru trestního práva na univerzitě v Tartu; soudce Evropského soudu pro lidská práva (1994–1998); předseda Nejvyššího soudu Estonska (1998–2004); člen právní komise pro Ústavu; konzultant redakčního výboru pro trestní zákon; člen redakční pracovní skupiny pro trestní řád; autor řady publikací o lidských právech a ústavním právu; soudce Soudního dvora od 11. května 2004.

**Egils Levits**

narozen v roce 1955; držitel diplomu v oboru právo a politických věd univerzity v Hamburku; vědecký spolupracovník na Právnické fakultě univerzity v Kielu; poradce lotyšského parlamentu pro otázky mezinárodního práva, ústavního práva a legislativní reformy; velvyslanec Lotyšska v Německu a Švýcarsku (1992–1993), v Rakousku, Švýcarsku a Maďarsku (1994–1995); místopředseda vlády a ministr spravedlnosti, pověřený řízením ministerstva zahraničních věcí (1993–1994); smírčí soudce Smírčího a rozhodčího soudu OBSE (od roku 1997); člen Stálého rozhodčího soudu (od roku 2001); v roce 1995 zvolen soudcem Evropského soudu pro lidská práva, znovu zvolen v roce 1998 a 2001; četné publikace v oblasti ústavního práva a správního práva, legislativní reformy a práva Společenství; soudce Soudního dvora od 11. května 2004.

**Aindrias Ó Caoimh**

narozen v roce 1950; bakalář v oboru občanského práva (National University of Ireland, University College Dublin, 1971); barrister (King's Inns, 1972); diplom vyššího studia evropského práva (University College Dublin, 1977); barrister u irské advokátní komory (1972–1999); docent evropského práva (King's Inns, Dublin); Senior Counsel (1994–1999); zástupce irské vlády v četných věcech před Soudním dvorem Evropských společenství; soudce High Court v Irsku (od roku 1999); Bench (doyen) Honorable Society of King's Inns (od roku 1999); náměstek předsedy Irské společnosti evropského práva; člen Asociace mezinárodního práva (irská sekce); syn Andrease O'Keeffeho (Aindrias Ó Caoimh), soudce Soudního dvora (1974–1985); soudce Soudního dvora od 13. října 2004.

**Lars Bay Larsen**

narozen v roce 1953; diplom politických věd (1976), licencié en droit (diplom v oboru právo) (1983), univerzita v Kodani; úředník na ministerstvu spravedlnosti (1983–1985); lektor (1984–1991), poté přidružený profesor (1991–1996) rodinného práva na univerzitě v Kodani; vedoucí sekce Advokatsamfund (1985–1986); vedoucí oddělení (1986–1991) na ministerstvu spravedlnosti; člen advokátní komory (1991); vedoucí divize (1991–1995), vedoucí policejního odboru (1995–1999), vedoucí právního odboru (2000–2003) na ministerstvu spravedlnosti; zástupce Dánska ve Výboru K-4 (1995–2000), v Groupe central de Schengen (1996–1998) a v Europol Management Board (1998–2000); soudce u Højesteret (2003–2006); soudce Soudního dvora od 11. ledna 2006.

**Eleanor Sharpston**

narozena v roce 1955; studia ekonomie, jazyků a práv na King's College, Cambridge (1973–1977); asistentka a výzkumná pracovnice na Corpus Christi College, Oxford (1977–1980); členka advokátní komory (Middle Temple, 1980); barrister (1980–1987 a 1990–2005); referendářka u generálního advokáta, poté u soudce Sira Gordona Slyna (1987–1990); profesorka evropského práva a práva srovnávacího (Director of European Legal Studies) na University College London (1990–1992); profesorka (Lecturer) na právnické fakultě (1992–1998), poté přidružená profesorka (Affiliated Lecturer) (1998–2005) na univerzitě v Cambridge; Fellow of King's College, Cambridge (1992–2010); Emeritus Fellow of King's College, Cambridge (od roku 2011); přidružená profesorka a výzkumná pracovnice (Senior Research Fellow) v Centre for European Legal Studies na univerzitě v Cambridge (1998–2005); Queen's Counsel (1999); Benchers of Middle Temple (2005); Honorary Fellow of Corpus Christi College, Oxford (2010); LL.D (h.c.) Glasgow (2010) a Nottingham Trent (2011); generální advokátka Soudního dvora od 11. ledna 2006.

**Paolo Mengozzi**

narozen v roce 1938; profesor mezinárodního práva a vedoucí katedry Jeana Monneta práva Evropských společenství univerzity v Bologni; doktor *honoris causa* univerzity Carlos III v Madridu; hostující profesor při univerzitách Johnse Hopkinse (Bologna Center), St. Johns (New York), Georgetown, Paris-II, Georgia (Atény) a Mezinárodního univerzitního institutu (Lucemburk); koordinátor programu European Business Law Pallas Program, organizovaného při univerzitě v Nimègue; člen poradního výboru Komise Evropských společenství pro veřejné zakázky; zástupce státního tajemníka pro průmysl a obchod u příležitosti půlročního italského předsednictví v Radě; člen poradní přípravné skupiny Evropských společenství pro Mezinárodní obchodní organizaci (WTO) a ředitel zasedání výzkumného centra akademie mezinárodního práva v Haagu, věnovaného WTO, v roce 1997; soudce Soudu prvního stupně od 4. března 1998 do 3. května 2006; generální advokát Soudního dvora od 4. května 2006.

**Pernilla Lindh**

narozena v roce 1945; licenciée en droit (diplom v oboru právo) na univerzitě v Lundu; soudní asistentka a soudkyně soudu prvního stupně v Trollhättan (1971–1974), soudní asistentka u odvolacího soudu ve Stockholmu (1974–1975); soudkyně soudu prvního stupně ve Stockholmu (1975); rada pro právní a administrativní záležitosti v kabinetu předsedy odvolacího soudu ve Stockholmu (1975–1978); rada se zvláštním posláním u Domstolverket (úřad pro správu soudnictví) (1977); rada v úřadu kancléře pro soudnictví (Justice Chancellor) (1979–1980); přísedící soudkyně odvolacího soudu ve Stockholmu (1980–1981); právní poradce na ministerstvu obchodu (1981–1982); právní poradce, poté ředitelka právního odboru a vrchní ředitelka právní sekce ministerstva zahraničních věcí (1982–1995); hodnost velvyslankyně v roce 1992; zástupkyně předsedy Swedish Market Court; zodpovědná za právní a institucionální otázky při vyjednávání EHP (zástupkyně předsedy, poté předsedkyně skupiny ESVO) a při vyjednávání o přistoupení Švédského království k Evropské unii; soudkyně Soudu prvního stupně od 18. ledna 1995 do 6. října 2006; soudkyně Soudního dvora od 7. října 2006 do 6. října 2011.

**Yves Bot**

narozen v roce 1947; diplom právnické fakulty v Rouenu; doktor práv (univerzita Paříž II Panthéon-Assas); hostující profesor na právnické fakultě v Le Mans; státní zástupce, poté první státní zástupce na státním zastupitelství v Le Mans (1974–1982); státní zástupce u tribunal de grande instance de Dieppe (okresní soud v Dieppe) (1982–1984); zastupující státní zástupce u tribunal de grande instance de Strasbourg (okresní soud ve Štrasburku) (1984–1986); státní zástupce u tribunal de grande instance de Bastia (okresní soud v Bastii) (1986–1988); generální advokát u cour d'appel de Caen (odvolací soud v Caen) (1988–1991); státní zástupce u tribunal de grande instance du Mans (okresní soud v Le Mans) (1991–1993); vysoký úředník na ministerstvu spravedlnosti pověřený zvláštními úkoly pro ministra (1993–1995); státní zástupce u tribunal de grande instance de Nanterre (okresní soud v Nanterre) (1995–2002); státní zástupce u tribunal de grande instance de Paris (okresní soud v Paříži) (2002–2004); hlavní státní zástupce u cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži) (2004–2006); generální advokát Soudního dvora od 7. října 2006.

**Ján Mazák**

narozen v roce 1954; doktor práv (univerzita Pavola Jozefa Šafaříka, Košice, 1978); profesor občanského práva (1994) a práva Společenství (2004); ředitel institutu práva Společenství na právnické fakultě v Košicích (2004); soudce u Krajského soudu v Košicích (1980); místopředseda (1982) a předseda (1990) Městského soudu v Košicích; člen slovenské advokátní komory (1991); právní poradce při Ústavním soudu (1993–1998); náměstek ministra spravedlnosti (1998–2000); předseda Ústavního soudu (2000–2006); člen Benátské komise (2004); generální advokát Soudního dvora od 7. října 2006.

**Jean-Claude Bonichot**

narozen v roce 1955; licencié en droit (diplom v oboru právo) na univerzitě v Metách, diplom Institut d'études politiques de Paris (Institut politických věd v Paříži), bývalý žák École nationale d'administration (Národní škola správní); zpravodaj (1982–1985), vládní komisař (1985–1987 a 1992–1999); přisedící (1999–2000); předseda šestého podsenátu senátu pro sporné věci (2000–2006) Conseil d'État (Nejvyšší správní soud); referendář u Soudního dvora (1987–1991); ředitel kabinetu ministra práce, zaměstnanosti a odborného vzdělávání, poté ředitel kabinetu státního ministra, ministra pro veřejnou službu a modernizaci správy (1991–1992); vedoucí právní mise Conseil d'État u Caisse nationale d'assurance maladie des travailleurs salariés (Národní zaměstnanecká zdravotní pojišťovna) (2001–2006); hostující profesor na univerzitě v Metách (1988–2000), poté na univerzitě v Paříži I Panthéon-Sorbonne (od roku 2000); autor četných publikací o správním právu, právu Společenství a evropském právu lidských práv; zakladatel a předseda redakčního výboru Bulletin de jurisprudence de droit de l'urbanisme (Právní bulletin pro právo urbanismu), spoluzakladatel a člen redakčního výboru Bulletin juridique des collectivités locales (Právní bulletin pro místní celky), předseda vědeckého výboru pro výzkum týkající se institucí a práva urbanismu a bydlení; soudce Soudního dvora od 7. října 2006.

**Thomas von Danwitz**

narozen v roce 1962; studia v Bonnu, v Ženevě a v Paříži; státní zkouška v oboru právo (1986 a 1992); doktor práv (univerzita v Bonnu, 1988); mezinárodní diplom v oboru veřejné správy [École nationale d'administration, (Národní škola správní), 1990]; habilitace (univerzita v Bonnu, 1996); profesor německého veřejného práva a práva evropského (1996–2003), děkan právnické fakulty na univerzitě v Ruhr, Bochum (2000–2001); profesor německého veřejného práva a práva evropského (univerzita v Kolíně, 2003–2006); ředitel institutu pro veřejné právo a správní vědu (2006); hostující profesor na Fletcher School of Law and Diplomacy (2000), na univerzitě Françoise Rabelaise (Tours, 2001–2006) a na univerzitě v Paříži I Panthéon-Sorbonne, (2005–2006); doktor honoris causa univerzity Françoise Rabelaise (Tours, 2010); soudce Soudního dvora od 7. října 2006.

**Verica Trstenjak**

narozena v roce 1962; justiční zkouška (1987); doktorka práv na univerzitě v Lublani (1995); profesorka (od roku 1996) teorie práva a státu (právní nauka) a soukromého práva; vědecká pracovnice; doktorandská studia na univerzitě v Curychu, Institutu srovnávacího práva na univerzitě ve Vídni, na Institutu Maxe Plancka pro mezinárodní právo soukromé v Hamburku, na svobodné univerzitě v Amsterdamu; hostující profesorka na univerzitě ve Vídni, ve Freiburgu (Německo) a na právní škole Bucerius v Hamburku; vedoucí právní služby (1994–1996) a státní tajemnice ministerstva vědy a technologie (1996–2000); generální tajemnice vlády (2000); členka pracovní skupiny pro evropský občanský zákoník (Study Group on European Civil Code) od roku 2003; vedoucí výzkumného projektu Humboldt (Humboldt Stiftung); publikování více než sta právnických článků a několika knih o evropském právu a právu soukromém, držitelka ceny Asociace slovinských právníků „právník roku 2003“; členka redakční rady několika právnických časopisů; generální tajemnice Sdružení slovinských právníků, členka několika právnických sdružení, mezi jinými Gesellschaft für Rechtsvergleichung; soudkyně Soudu prvního stupně od 7. července 2004 do 6. října 2006; generální advokátka Soudního dvora od 7. října 2006.

**Alexander Arabadžev**

narozen v roce 1949; studium práv (univerzita svatého Klimenta Ochridského, Sofie); soudce u soudu prvního stupně v Blagoevgradu (1975–1983); soudce krajského soudu v Blagoevgradu (1983–1986); soudce Nejvyššího soudu (1986–1991); soudce Ústavního soudu (1991–2000); člen Evropské komise pro lidská práva (1997–1999); člen Evropského konventu o budoucnosti Evropy (2002–2003); poslanec (2001–2006); pozorovatel u Evropského parlamentu; soudce Soudního dvora od 12. ledna 2007.



Camelia Toader

narozena v roce 1963; licenciée en droit (diplom v oboru právo) (1986), doktorka práv (1997) (univerzita v Bukurešti); justiční čekatelka u soudu prvního stupně v Bufta (1986–1988); soudkyně u soudu prvního stupně 5. obvodu v Bukurešti (1988–1992); členka advokátní komory v Bukurešti (1992); lektorka (1992–2005), poté od roku 2005 profesorka občanského práva a evropského smluvního práva na univerzitě v Bukurešti; několik doktorandských a výzkumných studií na institutu Maxe Plancka pro mezinárodní právo soukromé v Hamburku (mezi lety 1992 a 2004); vedoucí odboru pro evropskou integraci na ministerstvu spravedlnosti (1997–1999); soudkyně Nejvyššího soudu (1999–2007); hostující profesorka na univerzitě ve Vídni (2000 a 2011); vyučující práva Společenství na Národní justiční akademii (2003 a 2005–2006); členka redakční rady několika právních časopisů; od roku 2010 přidružená členka Mezinárodní akademie pro srovnávací právo, emeritní vědecká pracovnice centra pro studium evropského práva na institutu právního výzkumu rumunské akademie; soudkyně Soudního dvora od 12. ledna 2007.



Jean-Jacques Kasel

narozen v roce 1946; doktor práv, speciální diplom v oboru správního práva (ULB, 1970); diplom z IEP v Paříži (Ecofin, 1972); advokátní koncipient; právní poradce Banque de Paris et des Pays-Bas (1972–1973); atašé, poté vyslanec tajemník na ministerstvu zahraničních věcí (1973–1976); předseda pracovních skupin Rady ministrů (1976); první tajemník zastupitelského úřadu (Paříž), zástupce stálého představitele při OECD (styčný diplomat pro UNESCO, 1976–1979); vedoucí kabinetu místopředsedy vlády (1979–1980); předseda pracovních skupin CPE (Asie, Afrika, Latinská Amerika), poradce a následně zástupce vedoucího kabinetu předsedy Komise Evropských společenství (1981); ředitel pro záležitosti rozpočtu a služebního řádu v generálním sekretariátu Rady ministrů (1981–1984); rada stálého zastoupení při Evropských společenstvích (1984–1985); předseda rozpočtového výboru; zplnomocněný vyslanec, ředitel pro politické a kulturní záležitosti (1986–1991); diplomatický poradce předsedy vlády (1986–1991); velvyslanec v Řecku (1989–1991, nerezidentní), předseda politického výboru (1991); velvyslanec, stálý zástupce při Evropských společenstvích (1991–1998); předseda Coreperu (1997); velvyslanec (Brusel, 1998–2002); stálý představitel při NATO (1998–2002); dvorní maršálek a vedoucí kanceláře jeho královské Výsosti velkovévody (2002–2007); soudce Soudního dvora od 15. ledna 2008.

**Marek Safjan**

narozen v roce 1949; doktor práv (univerzita ve Varšavě, 1980); doktor právních věd (univerzita ve Varšavě, 1990); řádný profesor práva (1998); ředitel institutu občanského práva na univerzitě ve Varšavě (1992–1996); prorektor univerzity ve Varšavě (1994–1997); generální tajemník polské sekce Sdružení přátel francouzské právní kultury založeného Henrim Capitantem (1994–1998); zástupce Polska ve výboru pro bioetiku Rady Evropy (1991–1997); soudce Ústavního soudu (1997–1998), poté předseda téhož soudu (1998–2006); člen Mezinárodní akademie srovnávacího práva (od roku 1994) a její místopředseda (od roku 2010), člen Mezinárodního sdružení pro právo, etiku a vědu (od roku 1995), člen polského helsinského výboru; člen Polské akademie umění a literatury; vyznamenání za zásluhy udělené generálním tajemníkem Rady Evropy (2007); autor četné řady publikací v oblasti občanského práva, lékařského práva a evropského práva; soudce Soudního dvora od 7. října 2009.

**Daniel Šváby**

narozen v roce 1951; doktor práv (univerzita v Bratislavě); soudce obvodního soudu v Bratislavě; soudce odvolacího soudu u občanskoprávního senátu a místopředseda Městského soudu v Bratislavě; člen odboru občanského a rodinného práva právního institutu ministerstva spravedlnosti; dočasně přidělený soudce obchodního kolegia Nejvyššího soudu; člen Evropské komise pro lidská práva (Štrasburk); soudce Ústavního soudu (2000–2004); soudce Soudu prvního stupně od 12. května 2004 do 6. října 2009; soudce Soudního dvora od 7. října 2009.

**Maria Berger**

narozena v roce 1956; studium práv a ekonomie (1975–1979), doktorka práv; asistentka a lektorka na Institutu pro veřejné právo a politické vědy na univerzitě v Innsbrucku (1979–1984); rada na spolkovém ministerstvu vědy a výzkumu, naposledy ve funkci zástupkyně vedoucího oddělení (1984–1988); pověřená otázkami EU v Úřadu spolkového kancléře (1988–1989); ředitelka Odboru evropské integrace Úřadu spolkového kancléře (příprava na přistoupení Rakouska k Evropské unii) (1989–1992); ředitelka na Kontrolním úřadu ESVO v Ženevě a Bruselu (1993–1994); proděkanka Donau-Universität v Krems (1995–1996); poslankyně Evropského parlamentu (listopad 1996 – leden 2007 a prosinec 2008 – červenec 2009) a členka právního výboru; náhradnice v evropském Konventu o budoucnosti Evropy (únor 2002 – červenec 2003); členka městské rady v Perg (září 1997 – září 2009); spolková ministryně spravedlnosti (leden 2007 – prosinec 2008); soudkyně Soudního dvora od 7. října 2009.

**Niilo Jääskinen**

narozen v roce 1958; licence en droit (diplom v oboru právo) (1980), diplom „magister“ v oboru právo (1982), doktorát (2008) na univerzitě v Helsinkách; lektor na univerzitě v Helsinkách (1980–1986); referendář a soudce dočasně přidělený k soudu prvního stupně v Rovaniemi (1983–1984); právní poradce (1987–1989), poté vedoucí oddělení evropského práva na ministerstvu spravedlnosti (1990–1995); právní poradce na ministerstvu zahraničních věcí (1989–1990); poradce a tajemník pro evropské záležitosti Velkého výboru finského parlamentu (1995–2000); dočasně přidělený soudce (červenec 2000 – prosinec 2002), poté soudce (leden 2003 – září 2009) Nejvyššího správního soudu; odpovědný za právní a ústavní otázky při jednáních o přistoupení Finské republiky k Evropské unii; generální advokát Soudního dvora od 7. října 2009.

**Pedro Cruz Villalón**

narozen v roce 1946; vysokoškolský diplom v oboru právo (1963–1968) a titul doktora práv (1975) obdržel na univerzitě v Seville; postgraduální studium na univerzitě ve Freiburgu im Breisgau (1969–1971); profesor práva a politiky na univerzitě v Seville (1978–1986); vedoucí katedry ústavního práva na univerzitě v Seville (1986–1992); referendář u ústavního soudu (1986–1987); soudce ústavního soudu (1992–1998); předseda ústavního soudu (1998–2001); fellow na Wissenschaftskolleg v Berlíně (2001–2002); vedoucí katedry ústavního práva na Autonomní univerzitě v Madridu (2002–2009); volený člen Státní rady (2004–2009); autor řady publikací; generální advokát Soudního dvora od 14. prosince 2009.

**Alexandra (Sacha) Prechal**

narozena v roce 1959; studia práv (univerzita v Groningenu, 1977–1983); doktorka práv (univerzita v Amsterdamu, 1995); odborná asistentka právnické fakulty v Maastrichtu (1983–1987); referendářka Soudního dvora Evropských společenství (1987–1991); lektorka na Institutu Evropa právnické fakulty univerzity v Amsterdamu (1991–1995); profesorka evropského práva na právnické fakultě univerzity v Tilburgu (1995–2003); profesorka evropského práva na právnické fakultě univerzity v Utrechtu a členka správní rady Institutu Evropa univerzity v Utrechtu (od roku 2003); členka redakčních výborů několika národních a mezinárodních právnických časopisů; autorka četných publikací; členka nizozemské Královské akademie věd; soudkyně Soudního dvora od 10. června 2010.

**Egidijus Jarašiūnas**

narozen v roce 1952; držitel diplomu v oboru právo univerzity ve Vilniusu (1974–1979); doktor právních věd Litevské právní akademie (1999), advokát litevské advokátní komory (1979–1990); poslanec Nejvyšší rady (Parlamentu) Litevské republiky (1990–1992), poté člen Seimas (Parlamentu) Litevské republiky a člen Komise státu a práva (1992–1996); soudce Ústavního soudu Litevské republiky (1996–2005), poté poradce předsedy Ústavního soudu Litvy (od roku 2006); asistent na katedře ústavního práva Právnické fakulty Univerzity Mykolase Romerise (1997–2000), poté přidružený profesor (2000–2004) a následně profesor (od roku 2004) na uvedené fakultě a konečně vedoucí této katedry (2005–2007); děkan právnické fakulty Univerzity Mykolase Romerise (2007–2010); člen Benátské komise (2006–2010); signatář aktu ze dne 11. března 1990 o obnovení nezávislosti Litvy; autor řady právních publikací; soudce Soudního dvora od 6. října 2010.

**Carl Gustav Fernlund**

narozen v roce 1950; diplom v oboru právo na univerzitě v Lundu (1975); vedoucí soudní kanceláře soudu prvního stupně v Landskrone (1976–1978); přisedící odvolacího správního soudu (1978–1982); zastupující soudce odvolacího správního soudu (1982); právní poradce stálého ústavního výboru švédského parlamentu (1983–1985); právní poradce na ministerstvu financí (1985–1990); ředitel odboru daně z příjmů fyzických osob ministerstva financí (1990–1996); ředitel odboru spotřební daně ministerstva financí (1996–1998); finanční poradce stálého zastoupení Švédska při Evropské unii (1998–2000); generální ředitel pro právní věci oddělení daní a cel ministerstva financí (2000–2005); soudce Nejvyššího správního soudu (2005–2009); předseda správního odvolacího soudu v Göteborgu (2009–2011); soudce Soudního dvora od 6. října 2011.

**Alfredo Calot Escobar**

narozen v roce 1961; licencié en droit (diplom v oboru právo) na univerzitě ve Valencii (1979–1984); obchodní analytik u Rady obchodních komor Valencijského autonomního společenství (1986); právník lingvista u Soudního dvora (1986–1990); právník revizor u Soudního dvora (1990–1993); rada na odboru tisku a informací Soudního dvora (1993–1995); rada na sekretariátu institucionálního výboru Evropského parlamentu (1995–1996); atašé vedoucího kanceláře Soudního dvora (1996–1999); referendář u Soudního dvora (1999–2000); vedoucí španělského překladatelského oddělení Soudního dvora (2000–2001); ředitel, poté generální ředitel překladatelské služby Soudního dvora (2001–2010); vedoucí kanceláře Soudního dvora od 7. října 2010.

2. Změny ve složení Soudního dvora v roce 2011

Slavnostní zasedání ze dne 6. října 2011

V důsledku odstoupení soudkyně Pernilly Lindh jmenovali zástupci vlád členských států Evropské unie rozhodnutím ze dne 8. září 2011 na zbývající část jejího funkčního období, tedy do 6. října 2012, soudcem Soudního dvora Evropské unie pana Carla Gustava Fernlunda.

3. Protokolární pořádky

od 1. ledna 2011 do 6. října 2011

Pan V. SKOURIS, předseda Soudního dvora
Pan A. TIZZANO, předseda prvního senátu
Pan J. N. CUNHA RODRIGUES, předseda druhého senátu
Pan K. LENAERTS, předseda třetího senátu
Pan J.-C. BONICHOT, předseda čtvrtého senátu
Pan Y. BOT, první generální advokát
Pan K. SCHIEMANN, předseda osmého senátu
Pan A. ARABADŽEV, předseda šestého senátu
Pan J.-J. KASEL, předseda pátého senátu
Pan D. ŠVÁBY, předseda sedmého senátu
Pan A. ROSAS, soudce
Paní R. SILVA de LAPUERTA, soudkyně
Paní J. KOKOTT, generální advokátka
Pan E. JUHÁSZ, soudce
Pan G. ARESTIS, soudce
Pan A. BORG BARTHET, soudce
Pan M. ILEŠIČ, soudce
Pan J. MALENOVSKÝ, soudce
Pan U. LÖHMUS, soudce
Pan E. LEVITS, soudce
Pan A. Ó CAOIMH, soudce
Pan L. BAY LARSEN, soudce
Paní E. SHARPSTON, generální advokátka
Pan P. MENGOZZI, generální advokát
Paní P. LINDH, soudkyně
Pan J. MAZÁK, generální advokát
Pan T. von DANWITZ, soudce
Paní V. TRSTENJAK, generální advokátka
Paní C. TOADER, soudkyně
Pan M. SAFJAN, soudce
Paní M. BERGER, soudkyně
Pan N. JÄÄSKINEN, generální advokát
Pan P. CRUZ VILLALÓN, generální advokát
Paní A. PRECHAL, soudkyně
Pan E. JARAŠIŪNAS, soudce

Pan A. CALOT ESCOBAR, vedoucí soudní kanceláře

od 7. října 2011 do 31. prosince 2011

Pan V. SKOURIS, předseda Soudního dvora
Pan A. TIZZANO, předseda prvního senátu
Pan J. N. CUNHA RODRIGUES, předseda druhého senátu
Pan K. LENAERTS, předseda třetího senátu
Pan J.-C. BONICHOT, předseda čtvrtého senátu
Pan J. MAZÁK, první generální advokát
Pan J. MALENOVSKÝ, předseda sedmého senátu
Pan U. LÖHMUS, předseda šestého senátu
Pan M. SAFJAN, předseda pátého senátu
Paní A. PRECHAL, předsedkyně osmého senátu
Pan A. ROSAS, soudce
Paní R. SILVA de LAPUERTA, soudkyně
Paní J. KOKOTT, generální advokátka
Pan K. SCHIEMANN, soudce
Pan E. JUHÁSZ, soudce
Pan G. ARESTIS, soudce
Pan A. BORG BARTHET, soudce
Pan M. ILEŠIČ, soudce
Pan E. LEVITS, soudce
Pan A. Ó CAOIMH, soudce
Pan L. BAY LARSEN, soudce
Paní E. SHARPSTON, generální advokátka
Pan P. MENGOZZI, generální advokát
Pan Y. BOT, generální advokát
Pan T. von DANWITZ, soudce
Paní V. TRSTENJAK, generální advokátka
Pan A. ARABADŽEV, soudce
Paní C. TOADER, soudkyně
Pan J.-J. KASEL, soudce
Pan D. ŠVÁBY, soudce
Paní M. BERGER, soudkyně
Pan N. JÄÄSKINEN, generální advokát
Pan P. CRUZ VILLALÓN, generální advokát
Pan E. JARAŠIŪNAS, soudce
Pan C. G. FERNLUND, soudce

Pan A. CALOT ESCOBAR, vedoucí soudní kanceláře

4. Bývalí členové Soudního dvora

Pilotti Massimo, soudce (1952–1958), předseda od roku 1952 do roku 1958
Serrarens Petrus, soudce (1952–1958)
Van Kleffens Adrianus, soudce (1952–1958)
Rueff Jacques, soudce (1952–1959 a 1960–1962)
Riese Otto, soudce (1952–1963)
Lagrange Maurice, generální advokát (1952–1964)
Delvaux Louis, soudce (1952–1967)
Hammes Charles Léon, soudce (1952–1967), předseda od roku 1964 do roku 1967
Roemer Karl, generální advokát (1953–1973)
Catalano Nicola, soudce (1958–1962)
Rossi Rino, soudce (1958–1964)
Donner Andreas Matthias, soudce (1958–1979), předseda od roku 1958 do roku 1964
Trabucchi Alberto, soudce (1962–1972), poté generální advokát (1973–1976)
Lecourt Robert, soudce (1962–1976), předseda od roku 1967 do roku 1976
Strauss Walter, soudce (1963–1970)
Gand Joseph, generální advokát (1964–1970)
Monaco Riccardo, soudce (1964–1976)
Mertens de Wilmars Josse J., soudce (1967–1984), předseda od roku 1980 do roku 1984
Pescatore Pierre, soudce (1967–1985)
Dutheillet de Lamothe Alain Louis, generální advokát (1970–1972)
Kutscher Hans, soudce (1970–1980), předseda od roku 1976 do roku 1980
Mayras Henri, generální advokát (1972–1981)
O'Dalaigh Cearbhall, soudce (1973–1974)
Sørensen Max, soudce (1973–1979)
Reischl Gerhard, generální advokát (1973–1981)
Warner Jean-Pierre, generální advokát (1973–1981)
Mackenzie Stuart Alexander J., soudce (1973–1988), předseda od roku 1984 do roku 1988
O'Keeffe Aindrias, soudce (1974–1985)
Touffait Adolphe, soudce (1976–1982)
Capotorti Francesco, soudce (1976), poté generální advokát (1976–1982)
Bosco Giacinto, soudce (1976–1988)
Koopmans Thymen, soudce (1979–1990)
Due Ole, soudce (1979–1994), předseda od roku 1988 do roku 1994
Everling Ulrich, soudce (1980–1988)
Chloros Alexandros, soudce (1981–1982)
Rozès Simone, generální advokátka (1981–1984)
Verloren van Themaat Pieter, generální advokát (1981–1986)
Slynn Sir Gordon, generální advokát (1981–1988), poté soudce (1988–1992)
Grévisse Fernand, soudce (1981–1982 a 1988–1994)
Bahlmann Kai, soudce (1982–1988)
Galmot Yves, soudce (1982–1988)
Mancini G. Federico, generální advokát (1982–1988), poté soudce (1988–1999)
Kakouris Constantinos, soudce (1983–1997)

Darmon Marco, generální advokát (1984–1994)
Joliet René, soudce (1984–1995)
Lenz Carl Otto, generální advokát (1984–1997)
O’Higgins Thomas Francis, soudce (1985–1991)
Schockweiler Fernand, soudce (1985–1996)
Da Cruz Vilaça José Luís, generální advokát (1986–1988)
De Carvalho Moithinho de Almeida José Carlos, soudce (1986–2000)
Mischo Jean, generální advokát (1986–1991 a 1997–2003)
Rodríguez Iglesias Gil Carlos, soudce (1986–2003), předseda od roku 1994 do roku 2003
Diez de Velasco Manuel, soudce (1988–1994)
Zuleeg Manfred, soudce (1988–1994)
Van Gerven Walter, generální advokát (1988–1994)
Tesauro Giuseppe, generální advokát (1988–1998)
Jacobs Francis Geoffrey, generální advokát (1988–2006)
Kapteyn Paul Joan George, soudce (1990–2000)
Murray John L., soudce (1991–1999)
Gulmann Claus Christian, generální advokát (1991–1994), poté soudce (1994–2006)
Edward David Alexander Ogilvy, soudce (1992–2004)
Elmer Michael Bendik, generální advokát (1994–1997)
Hirsch Günter, soudce (1994–2000)
Cosmas Georges, generální advokát (1994–2000)
La Pergola Antonio Mario, soudce (1994 a 1999–2006), generální advokát (1995–1999)
Puissochet Jean-Pierre, soudce (1994–2006)
Léger Philippe, generální advokát (1994–2006)
Ragnemalm Hans, soudce (1995–2000)
Fennelly Nial, generální advokát (1995–2000)
Sevón Leif, soudce (1995–2002)
Wathelet Melchior, soudce (1995–2003)
Jann Peter, soudce (1995–2009)
Ruiz-Jarabo Colomer Dámaso, generální advokát (1995–2009)
Schintgen Romain, soudce (1996–2008)
Ioannou Krateros, soudce (1997–1999)
Alber Siegbert, generální advokát (1997–2003)
Saggio Antonio, generální advokát (1998–2000)
O’Kelly Macken Fidelma, soudkyně (1999–2004)
Von Bahr Stig, soudce (2000–2006)
Colneric Ninon, soudkyně (2000–2006)
Geelhoed Leendert A., generální advokát (2000–2006)
Stix-Hackl Christine, generální advokátka (2000–2006)
Timmermans Christiaan Willem Anton, soudce (2000–2010)
Poiares Pessoa Maduro Luís Miguel, generální advokát (2003–2009)
Makarczyk Jerzy, soudce (2004–2009)
Klučka Ján, soudce (2004–2009)
Kūris Pranas, soudce (2004–2010)
Lindh Pernilla, soudkyně (2006–2011)

Předsedové

Pilotti Massimo (1952–1958)
Donner Andreas Matthias (1958–1964)
Hammes Charles Léon (1964–1967)
Lecourt Robert (1967–1976)
Kutscher Hans (1976–1980)
Mertens de Wilmars Josse J. (1980–1984)
Mackenzie Stuart Alexander John (1984–1988)
Due Ole (1988–1994)
Rodríguez Iglésias Gil Carlos (1994–2003)

Vedoucí soudní kanceláře:

Van Houtte Albert (1953–1982)
Heim Paul (1982–1988)
Giraud Jean-Guy (1988–1994)
Grass Roger (1994–2010)

D – Soudní statistiky Soudního dvora

Obecná činnost Soudního dvora

1. Zahájené, ukončené, projednávané věci (2007–2011)

Zahájené věci

2. Povaha řízení (2007–2011)
3. Předmět řízení (2011)
4. Žaloby pro nesplnění povinnosti státem (2007–2011)

Ukončené věci

5. Povaha řízení (2007–2011)
6. Rozsudky, usnesení, posudky (2011)
7. Soudní kolegia (2007–2011)
8. Věci ukončené rozsudkem, posudkem nebo judikujícím usnesením (2007–2011)
9. Předmět řízení (2007–2011)
10. Předmět řízení (2011)
11. Rozsudky pro nesplnění povinnosti státem: směr rozhodnutí (2007–2011)
12. Délka trvání řízení (rozsudky a judikující usnesení) (2007–2011)

Věci projednávané k 31. prosinci

13. Povaha řízení (2007–2011)
14. Soudní kolegia (2007–2011)

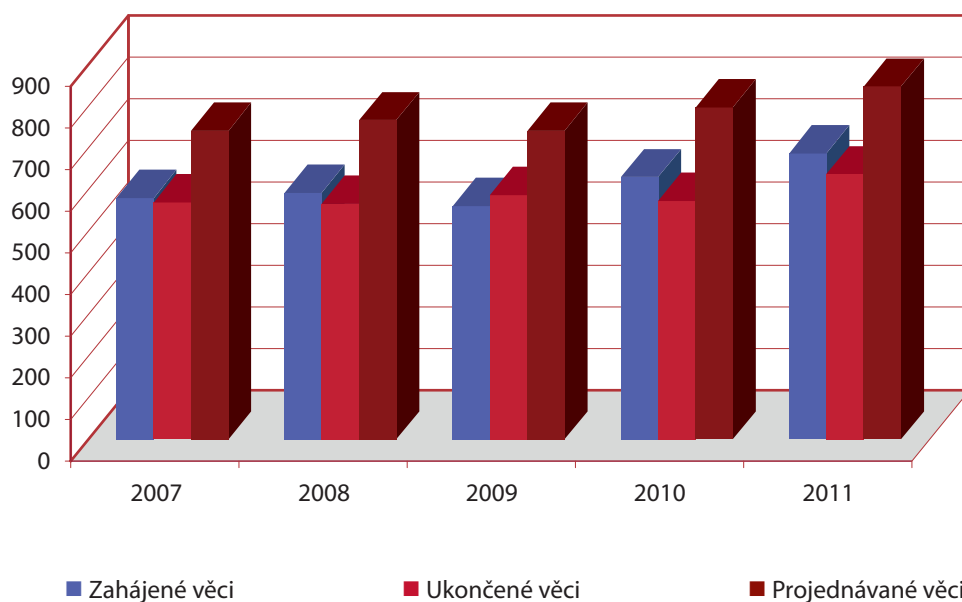
Různé

15. Zrychlená řízení (2007–2011)
16. Řízení o naléhavé předběžné otázce (2008–2011)
17. Předběžná opatření (2011)

Obecný vývoj soudní činnosti (1952–2011)

18. Zahájené věci a rozsudky
19. Zahájená řízení o předběžných otázkách (podle členského státu a za rok)
20. Zahájená řízení o předběžných otázkách (podle členského státu a soudu)
21. Podané žaloby pro nesplnění povinnosti státem

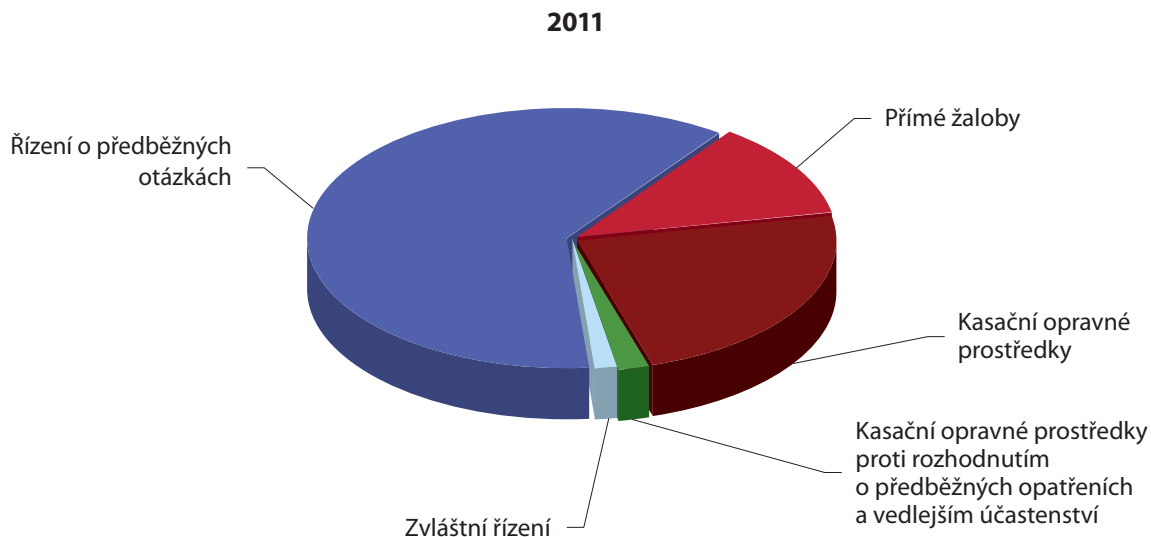
1. *Obecná činnost Soudního dvora* Zahájené, ukončené, projednávané věci (2007–2011)¹



	2007	2008	2009	2010	2011
Zahájené věci	581	593	562	631	688
Ukončené věci	570	567	588	574	638
Projednávané věci	742	768	742	799	849

¹ Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

2. Zahájené věci – Povaha řízení (2007–2011)¹



	2007	2008	2009	2010	2011
Řízení o předběžných otázkách	265	288	302	385	423
Přímé žaloby	222	210	143	136	81
Kasační opravné prostředky	79	78	105	97	162
Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastenství	8	8	2	6	13
Posudky		1	1		
Zvláštní řízení ²	7	8	9	7	9
Celkem	581	593	562	631	688
Návrhy na předběžná opatření	3	3	2	2	3

¹ Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

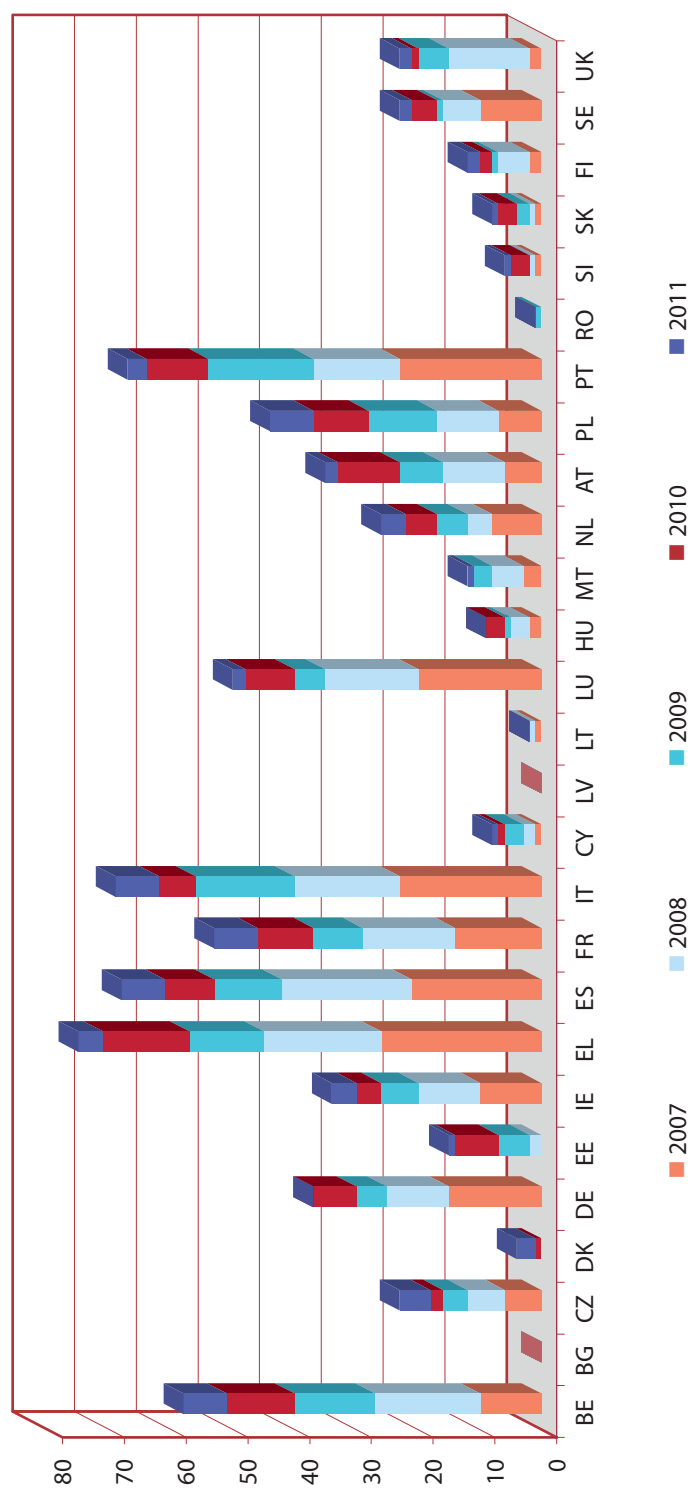
² Za „zvláštní řízení“ jsou považována: oprava rozsudku (článek 66 jednacího řádu); určení nákladů řízení (článek 74 jednacího řádu); právní pomoc (článek 76 jednacího řádu); odpor proti rozsudku pro zmeškání (článek 94 jednacího řádu); námitka třetí osoby (článek 97 jednacího řádu); obnova řízení (článek 98 jednacího řádu); výklad rozsudku (článek 102 jednacího řádu); přezkum návrhu prvního generálního advokáta, aby Soudní dvůr přezkoumal rozhodnutí Tribunálu (článek 62 statutu Soudního dvora); řízení o zabavení pohledávky (protokol o výsadách a imunitách); věci v oblasti imunit (protokol o výsadách a imunitách).

3. Zahájené věci – Předmět řízení (2011)¹

	Přímé žaloby	Řízení o předběžných otázkách	Kasační opravné prostředky	Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastenství	Celkem	Zvláštní řízení
Celní unie a společný celní tarif		19			19	
Cestovní ruch		1			1	
Daně	19	66			85	
Doprava	2	19			21	
Duševní a průmyslové vlastnictví	2	17	39		58	
Evropské občanství	1	12			13	
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům...)	1	3			4	
Hospodářská a měnová politika			1		1	
Hospodářská soutěž		7	52	1	60	
Hospodářská, sociální a teritoriální soudržnost		2	4		6	
Institucionální právo	7	2	17	10	36	1
Obchodní politika		2	2		4	
Ochrana spotřebitele	2	21			23	
Právní zásady Unie		9	2		11	
Právo podniků	2	1			3	
Přistoupení nových států		2			2	
Přístup k dokumentům			6		6	
Prostor svobody, bezpečnosti a práva		44			44	
Průmyslová politika	3	7			10	
Sbližování právních předpisů		15			15	
Sociální politika	3	37	1		41	
Sociální zabezpečení migrujících pracovníků		11			11	
Společná zahraniční a bezpečnostní politika	1	9	6	1	17	
Státní podpory	2	3	14		19	
Svoboda usazování	4	11			15	
Veřejné zakázky		9	3		12	
Veřejné zdraví		2			2	
Vnější činnost Evropské unie	1	5	1		7	
Volný pohyb kapitálu	3	19			22	
Volný pohyb osob	1	11	2		14	
Volný pohyb služeb	1	12	3		16	
Volný pohyb zboží	3	2			5	
Vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport		1			1	
Zemědělství	3	23	5		31	
Životní prostředí	20	19	3		42	
SFEU	81	423	161	12	677	1
Institucionální právo				1	1	
Řízení						7
Služební řád			1		1	
Výsady a imunity						1
Různé			1	1	2	8
CELKEM	81	423	162	13	679	9

¹ Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

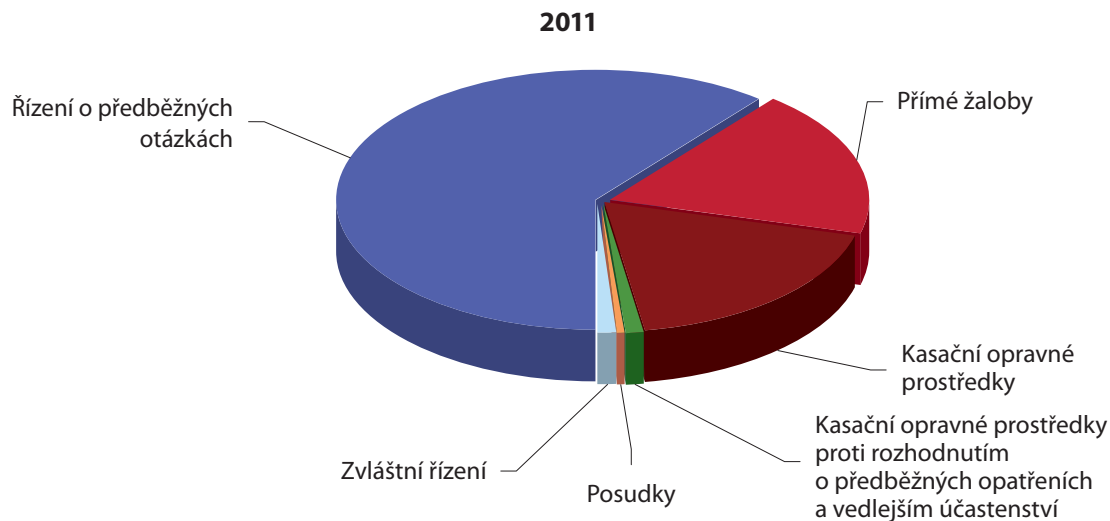
4. Zahájené věci – Žaloby pro nesplnění povinnosti státem (2007–2011)¹



	2007	2008	2009	2010	2011
Belgie	10	17	13	11	7
Bulharsko					
Česká republika	6	6	4	2	5
Dánsko				1	3
Německo	15	10	5	7	
Estonsko		2	5	7	1
Irsko	10	10	6	4	4
Řecko	26	19	12	14	4
Španělsko	21	21	11	8	7
Francie	14	15	8	9	7
Itálie	23	17	16	6	7
Kypr	1	2	3	1	1
Lotyšsko					
Litva	1	1			
Lucembursko	20	15	5	8	2
Maďarsko	2	3	1	3	
Malta	3	5	3		1
Nizozemsko	8	4	5	5	4
Rakousko	6	10	7	10	2
Polsko	7	10	11	9	7
Portugalsko	23	14	17	10	3
Rumunsko			1		
Slovinsko	1	1		3	1
Slovensko	1	1	2	3	1
Finsko	2	5	1	2	2
Švédsko	10	6	1	4	2
Spojené království	2	13	5	1	2
Celkem	212	207	142	128	73

¹ Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

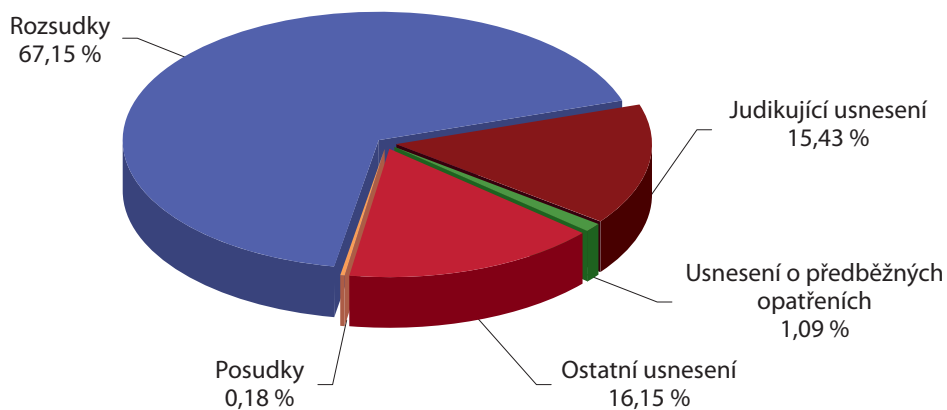
5. Ukončené věci – Povaha řízení (2007–2011)¹



	2007	2008	2009	2010	2011
Řízení o předběžných otázkách	235	301	259	339	388
Přímé žaloby	241	181	215	139	117
Kasační opravné prostředky	88	69	97	84	117
Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastenství	2	8	7	4	7
Posudky			1		1
Zvláštní řízení	4	8	9	8	8
Celkem	570	567	588	574	638

¹ Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

6. Ukončené věci – Rozsudky, usnesení, posudky (2011)¹



	Rozsudky	Judikující usnesení ²	Usnesení o předběžných opatřeních ³	Ostatní usnesení ⁴	Posudky	Celkem
Řízení o předběžných otázkách	237	38		45		320
Přímé žaloby	82	1		34		117
Kasační opravné prostředky	51	41	2	5		99
Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastenství			4	3		7
Posudky					1	1
Zvláštní řízení		5		2		7
Celkem	370	85	6	89	1	551

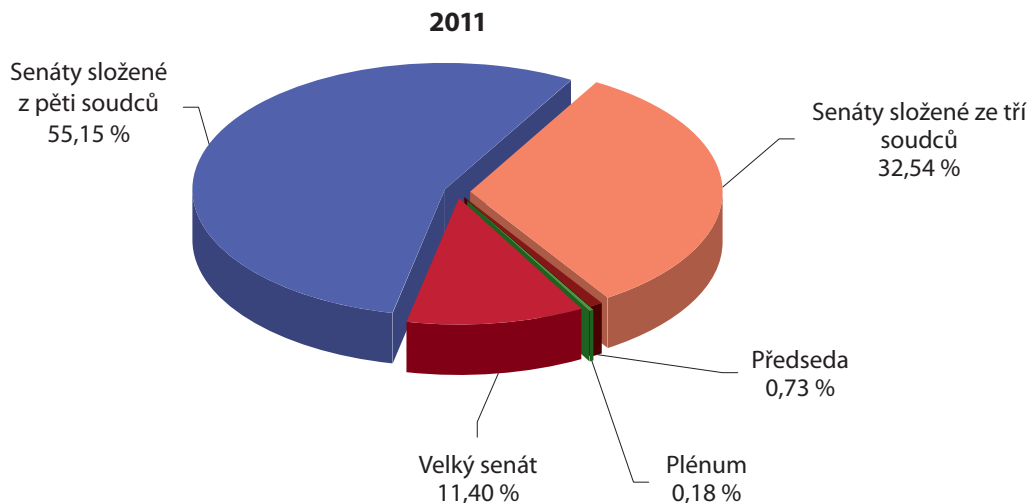
¹ Uvedená čísla (čistá čísla) uvádějí celkový počet věcí s ohledem na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (řada spojených věcí = jedna věc).

² Usnesení ukončující řízení jiná než usnesení o vyškrtnutí, nevydání rozhodnutí ve věci nebo postoupení Tribunálu.

³ Usnesení vydaná k návrhu na základě článků 278 SFEU nebo 279 SFEU (dříve článků 242 ES a 243 ES) nebo na základě článku 280 SFEU (dříve článku 244 ES) nebo na základě odpovídajících ustanovení SESAE nebo na základě kasačního opravného prostředku proti usnesení o předběžném opatření nebo vedlejším účastenství.

⁴ Usnesení ukončující řízení vyškrtnutím, nevydáním rozhodnutí ve věci nebo postoupením Tribunálu.

7. Ukončené věci – Soudní kolegia (2007–2011)¹

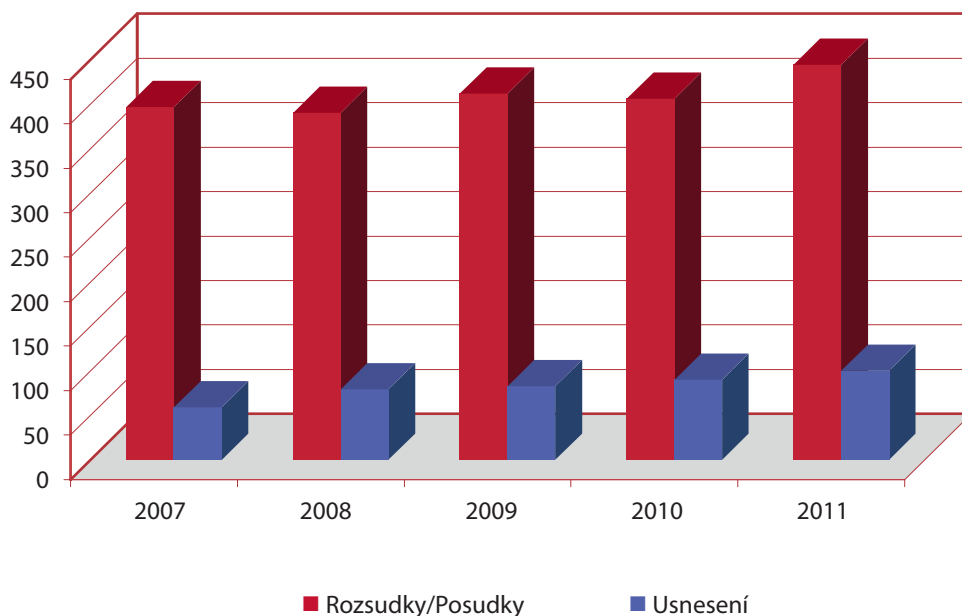


	2007			2008			2009			2010			2011		
	Rozsudky/Posudky	Usnesení ²	Celkem	Rozsudky/Posudky	Usnesení ²	Celkem	Rozsudky/Posudky	Usnesení ²	Celkem	Rozsudky/Posudky	Usnesení ²	Celkem	Rozsudky/Posudky	Usnesení ²	Celkem
Plénium													1		1
Velký senát	51		51	66		66	41		41	70	1	71	62		62
Senáty složené z pěti soudců	241	8	249	259	13	272	275	8	283	280	8	288	290	10	300
Senáty složené ze tří soudců	105	49	154	65	59	124	96	70	166	56	76	132	91	86	177
Předseda		2	2		7	7		5	5		5	5		4	4
Celkem	397	59	456	390	79	469	412	83	495	406	90	496	444	100	544

¹ Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

² Usnesení ukončující řízení jiná než usnesení o vyřknutí, nevydání rozhodnutí ve věci nebo postoupení Tribunálu.

8. Věci ukončené rozsudkem, posudkem nebo judikujícím usnesením – Předmět řízení (2007–2011)^{1 2}



	2007	2008	2009	2010	2011
Rozsudky/Posudky	397	390	412	406	444
Usnesení	59	79	83	90	100
Celkem	456	469	495	496	544

¹ Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

² Usnesení ukončující řízení jiná než usnesení o vyškrtnutí, nevydání rozhodnutí ve věci nebo postoupení Tribunálu.

9. Věci ukončené rozsudkem, posudkem nebo judikujícím usnesením – Předmět řízení (2007–2011)¹

	2007	2008	2009	2010	2011
Bruselská úmluva	2	1	2		
Celní unie a společný celní tarif ⁴	12	8	5	15	19
Daně	44	38	44	66	49
Doprava	6	4	9	4	7
Duševní a průmyslové vlastnictví	21	22	31	38	47
Energie	4	4	4	2	2
Evropské občanství	2	7	3	6	7
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům...) ²				1	4
Hospodářská a měnová politika	1	1	1	1	
Hospodářská soutěž	17	23	28	13	19
Institucionální právo	6	15	29	26	20
Obchodní politika	1	1	5	2	2
Ochrana spotřebitele ³				3	4
Politika rybolovu	6	6	4	2	1
Právní zásady Unie	4	4	4	4	15
Právo podniků	16	17	17	17	8
Přistoupení nových států	1		1		1
Přístup k dokumentům					2
Prostor svobody, bezpečnosti a práva	17	4	26	24	23
Průmyslová politika	11	12	6	9	9
Regionální politika	7	1	3	2	
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)					1
Římská úmluva			1		
Rozpočet Společenství ²				1	
Sbližování právních předpisů	21	21	32	15	15
Sociální politika	26	25	33	36	36
Sociální zabezpečení migrujících pracovníků	7	5	3	6	8
Společná zahraniční a bezpečnostní politika	4	2	2	2	4
Společný celní tarif ⁴	10	5	13	7	2
Spravedlnost a vnitřní věci		1			
Státní podpory	9	26	10	16	48
Svoboda usazování	19	29	13	17	21
Veřejné zakázky					7
Veřejné zdraví					3
Vlastní zdroje Společenství ²	3		10	5	2
Vnější činnost Evropské unie	9	8	8	10	8
Volný pohyb kapitálu	13	9	7	6	14
Volný pohyb osob	19	27	19	17	9
Volný pohyb služeb	24	8	17	30	27
Volný pohyb zboží	14	12	13	6	8

>>>

	2007	2008	2009	2010	2011
Výsady a imunity	1	2			
Výzkum, informace, vzdělávání, statistiky				1	
Zemědělství	23	54	18	15	23
Životní prostředí ³				9	35
Životní prostředí a spotřebitelé ³	50	43	60	48	25
Smlouva o ES/SFEU	430	445	481	482	535
Smlouva o ESAE	1				
Smlouva o ESUO	1	2			1
Smlouva o EU	4	6	1	4	1
Řízení	3	5	5	6	5
Služební řád	17	11	8	4	
Výsady a imunity					2
Různé	20	16	13	10	7
CELKEM	456	469	495	496	544

¹ Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

² Oddíly „Rozpočet Společenství“ a „Vlastní zdroje Společenství“ byly v případě věcí zahájených po 1. prosinci 2009 spojeny do oddílu „Finanční předpisy“.

³ Položka „Životní prostředí a spotřebitelé“ byla pro věci zahájené po 1. prosinci 2009 rozdělena do dvou částí.

⁴ Položky „Společný celní tarif“ a „Celní unie“ byly pro věci zahájené po 1. prosinci 2009 spojeny.

10. *Věci ukončené rozsudkem, posudkem nebo judikujícím usnesením – Předmět řízení (2011)*¹

	Rozsudky/Posudky	Usnesení ²	Celkem
Celní unie a společný celní tarif ⁵	18	1	19
Daně	39	10	49
Doprava	6	1	7
Duševní vlastnictví	26	21	47
Energie	2		2
Evropské občanství	7		7
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům...) ³	4		4
Hospodářská soutěž	17	2	19
Institucionální právo	8	12	20
Obchodní politika	2		2
Ochrana spotřebitele ⁴	2	2	4
Politika rybolovu	1		1
Právní zásady Unie	7	8	15
Právo podniků	7	1	8
Přistoupení nových států	1		1
Přístup k dokumentům		2	2
Prostor svobody, bezpečnosti a práva	22	1	23
Průmyslová politika	8	1	9
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)	1		1
Sbližování právních předpisů	13	2	15
Sociální politika	28	8	36
Sociální zabezpečení migrujících pracovníků	8		8
Společná zahraniční a bezpečnostní politika	4		4
Společný celní tarif ⁵	2		2
Státní podpory	42	6	48
Svoboda usazování	20	1	21
Veřejné zakázky	3	4	7
Veřejné zdraví	1	2	3
Vlastní zdroje Společenství ³	2		2
Vnější činnost Evropské unie	7	1	8
Volný pohyb kapitálu	13	1	14
Volný pohyb osob	9		9
Volný pohyb služeb	26	1	27
Volný pohyb zboží	8		8
Zemědělství	21	2	23
Životní prostředí ⁴	34	1	35
Životní prostředí a spotřebitelé ⁴	21	4	25

>>>

Smlouva o ES/SFEU	440	95	535
Smlouva o ESUO	1		1
Smlouva o ESUO	1		1
Řízení		5	5
Výsady a imunity	2		2
Různé	2	5	7
CELKEM	444	100	544

¹ Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

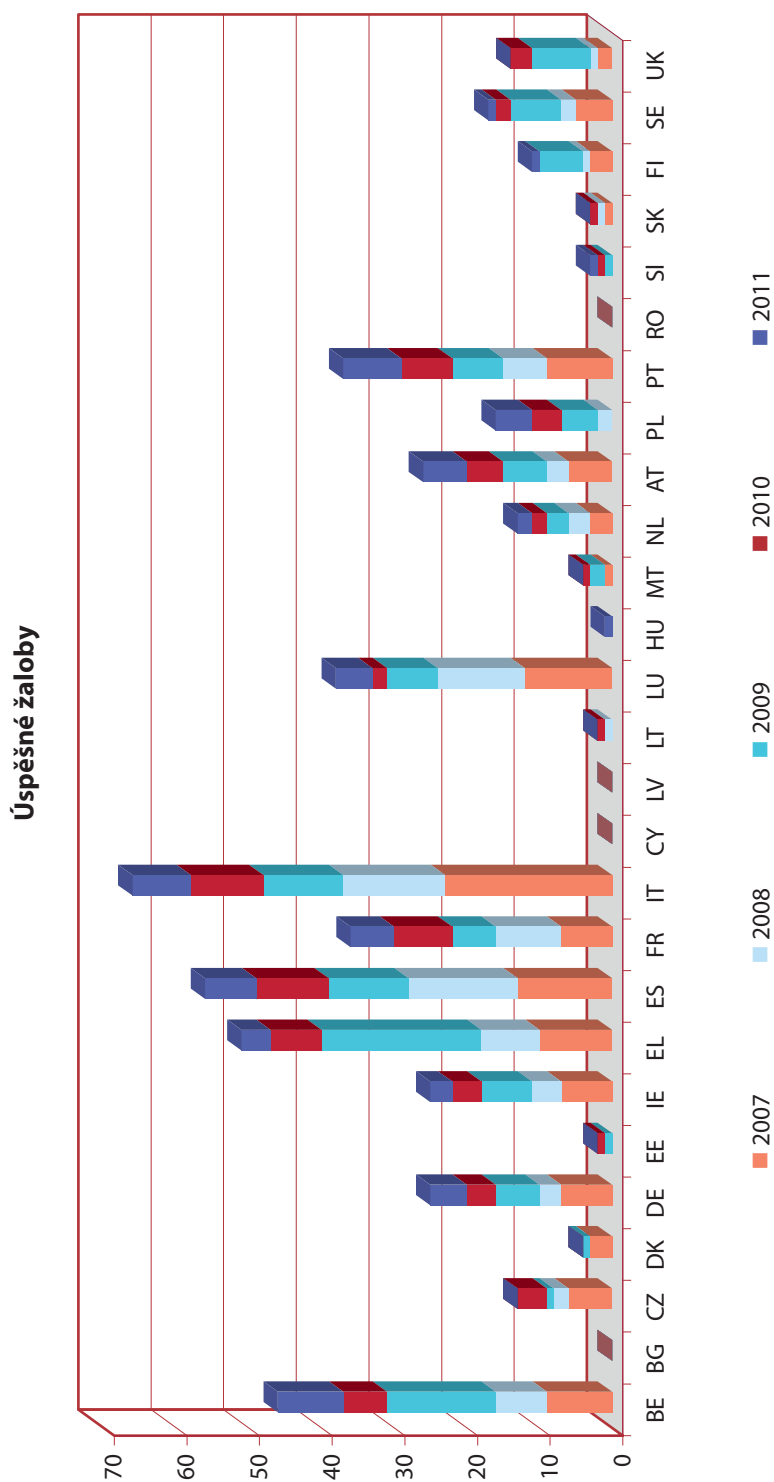
² Usnesení ukončující řízení jiná než usnesení o vyškrtnutí, nevydání rozhodnutí ve věci nebo postoupení Tribunálu.

³ Oddíly „Rozpočet Společenství“ a „Vlastní zdroje Společenství“ byly v případě věcí zahájených po 1. prosinci 2009 spojeny do oddílu „Finanční předpisy“.

⁴ Položka „Životní prostředí a spotřebitelé“ byla pro věci zahájené po 1. prosinci 2009 rozdělena do dvou částí.

⁵ Položky „Společný celní tarif“ a „Celní unie“ byly pro věci zahájené po 1. prosinci 2009 spojeny.

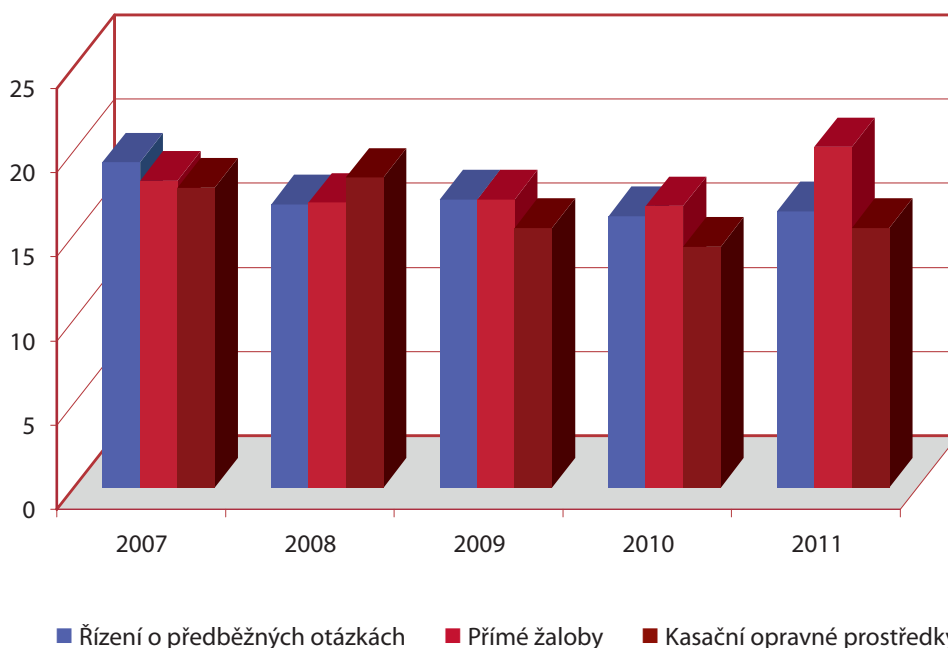
11. Ukončené věci – Rozsudky pro nesplnění povinnosti státem: směr rozhodnutí (2007–2011)¹



	2007			2008			2009			2010			2011		
	Úspěšné	Zamítnuté	Úspěšné	Úspěšné	Zamítnuté	Úspěšné	Úspěšné	Zamítnuté	Úspěšné	Úspěšné	Zamítnuté	Úspěšné	Úspěšné	Zamítnuté	
Belgie	9	1					15	1		6	1		9	1	
Bulharsko															
Česká republika	6		2				1			4					
Dánsko	3						1								
Německo	7	1	3		3		6	2		4	2		5		
Estonsko							1			1					
Irsko	7	2	4				7			4			3		
Řecko	10	3	8		1		22			7			4		
Španělsko	13	1	15		1		11			10	2		7	1	
Francie	7		9		1		6			8	2		6		
Itálie	23	2	14		1		11	4		10			8	1	
Kypr														1	
Lotyšsko															
Litva			1							1					
Lucembursko	12		12				7			2			5		
Maďarsko													1	1	
Malta	1						2			1	1			1	
Nizozemsko	3	1	3				3			2	1		2		
Rakousko	6		3				6			5			6		
Polsko			2				5			4	1		5		
Portugalsko	9		6				7	1		7	1		8	1	
Rumunsko														1	
Slovinsko							1			1			1		
Slovensko	1		1							1				1	
Finsko	3	1	1		1		6	1					1		
Švédsko	5		2		1		7			2			1		
Spojené království	2	4	1				8	1		3	1				
Celkem	127	16	94	9	9	133	10	83	12	72	9				

¹ Uvedená čísla (čistá čísla) uvádějí celkový počet věcí s ohledem na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (řada spojených věcí = jedna věc).

12. Ukončené věci – Délka trvání řízení (2007–2011)¹ (judikující rozsudky a usnesení)

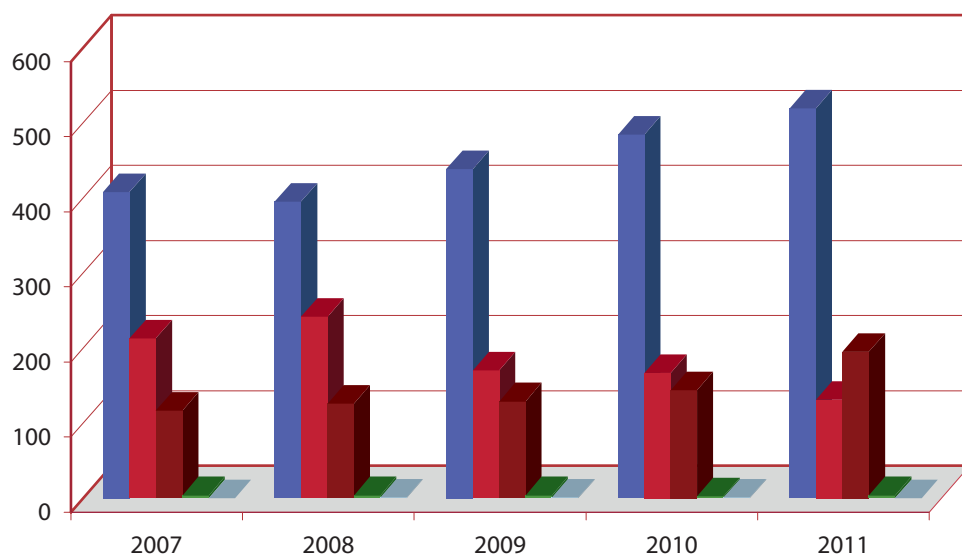


	2007	2008	2009	2010	2011
Řízení o předběžných otázkách	19,3	16,8	17,1	16,1	16,4
Řízení o naléhavé předběžné otázce		2,1	2,5	2,1	2,5
Přímé žaloby	18,2	16,9	17,1	16,7	20,2
Kasační opravné prostředky	17,8	18,4	15,4	14,3	15,4

¹ Délka trvání je vyjádřena v měsících a desetínách měsíce.

Z výpočtu délky trvání řízení jsou vyloučeny: věci zahrnující mezitímní rozsudek nebo dokazování; posudky; zvláštní řízení (a sice určení nákladů řízení, právní pomoc, odpor proti rozsudku, námitky třetí osoby, výklad rozsudku, obnova řízení, oprava rozsudku, řízení o soudním zabavení pohledávky); věci ukončené usnesením o vyškrtnutí, nevydáním rozhodnutí ve věci, postoupením Tribunálu, řízení o předběžných opatřeních, jakož i kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastenství.

13. Věci projednávané k 31. prosinci – Povaha řízení (2007–2011)¹

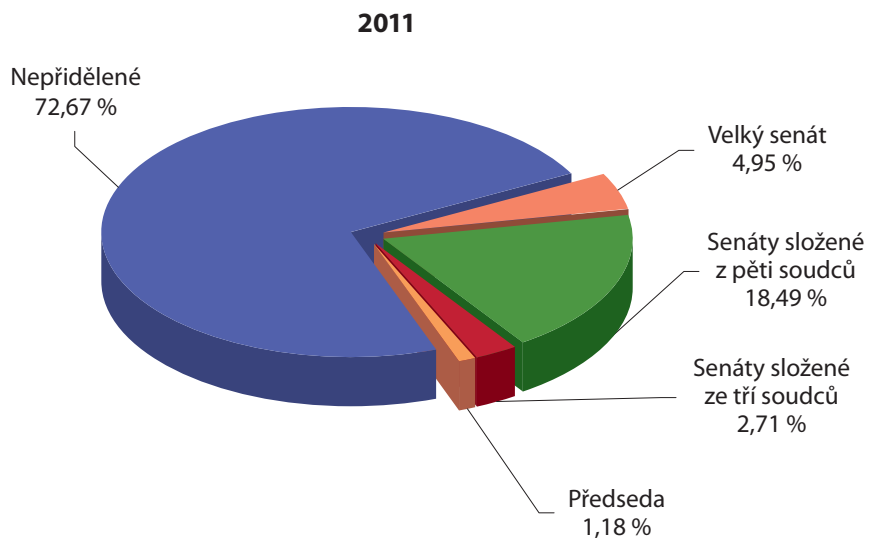


■ Řízení o předběžných otázkách ■ Přímé žaloby ■ Kasační opravné prostředky
 ■ Zvláštní řízení ■ Posudky

	2007	2008	2009	2010	2011
Řízení o předběžných otázkách	408	395	438	484	519
Přímé žaloby	213	242	170	167	131
Kasační opravné prostředky	117	126	129	144	195
Zvláštní řízení	4	4	4	3	4
Posudky		1	1	1	
Celkem	742	768	742	799	849

¹ Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

14. Věci projednávané k 31. prosinci – Soudní kolegia (2007–2011)¹



	2007	2008	2009	2010	2011
Nepřidělené	481	524	490	519	617
Plénium				1	
Velký senát	59	40	65	49	42
Senáty složené z pěti soudců	170	177	169	193	157
Senáty složené ze tří soudců	24	19	15	33	23
Předseda	8	8	3	4	10
Celkem	742	768	742	799	849

¹ Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

15. Různé – Zrychlená řízení (2007–2011)¹

	2007		2008		2009		2010		2011	
	Povolení	Zamítnutí	Povolení	Zamítnutí	Povolení	Zamítnutí	Povolení	Zamítnutí	Povolení	Zamítnutí
Přímé žaloby		1						1		
Řízení o předběžných otázkách		5	2	6	1	3	4	7	2	6
Kasační opravné prostředky		1				1				5
Zvláštní řízení						1				
Celkem		7	2	6	1	5	4	8	2	11

16. Různé – Řízení o naléhavé předběžné otázce (2008–2011)²

	2008		2009		2010		2011	
	Povolení	Zamítnutí	Povolení	Zamítnutí	Povolení	Zamítnutí	Povolení	Zamítnutí
Zemědělství		1						
Policejní a soudní spolupráce v trestních věcech	2	1		1				
Prostor svobody, bezpečnosti a práva	1	1	2		5	1	2	3
Celkem	3	3	2	1	5	1	2	3

¹ Od 1. července 2000 lze na základě článků 62a a 104a jednacího řádu věc projednat ve zrychleném řízení.

² Ode dne 1. března 2008 lze žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věcech spadajících do prostoru svobody, bezpečnosti a práva projednat podle ustanovení článku 104b jednacího řádu v naléhavém řízení.

17. Různé – Předběžná opatření (2011)¹

	Zahájená řízení o předběžných opatřeních	Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastenství	Směr rozhodnutí		
			Zamítnutí	Povolení	Vyškrtnutí nebo nevydání rozhodnutí ve věci
Duševní a průmyslové vlastnictví	2				
Hospodářská soutěž		1			1
Institucionální právo		11	3		1
Obchodní politika					1
Přístup k dokumentům			1		
Společná zahraniční a bezpečnostní politika		1			
Státní podpory			1		
Vnější činnost Evropské unie	1				
Životní prostředí					1
CELKEM	3	13	5		4

¹ Uvedená čísla (čistá čísla) uvádějí celkový počet věcí s ohledem na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (řada spojených věcí = jedna věc).

18. Obecný vývoj soudní činnosti (1952–2011) – Zahájené věci a rozsudky

Roky	Zahájené věci ¹							Rozsudky/ posudky ²
	Přímé žaloby	Řízení o předběžných otázkách	Kasační opravné prostředky	Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastenství	Žádosti o posudek	Celkem	Návrhy na předběžná opatření	
1953	4					4		
1954	10					10		2
1955	9					9	2	4
1956	11					11	2	6
1957	19					19	2	4
1958	43					43		10
1959	46				1	47	5	13
1960	22				1	23	2	18
1961	24	1			1	26	1	11
1962	30	5				35	2	20
1963	99	6				105	7	17
1964	49	6				55	4	31
1965	55	7				62	4	52
1966	30	1				31	2	24
1967	14	23				37		24
1968	24	9				33	1	27
1969	60	17				77	2	30
1970	47	32				79		64
1971	59	37				96	1	60
1972	42	40				82	2	61
1973	131	61				192	6	80
1974	63	39				102	8	63
1975	61	69			1	131	5	78
1976	51	75			1	127	6	88
1977	74	84				158	6	100
1978	146	123			1	270	7	97
1979	1 218	106				1 324	6	138
1980	180	99				279	14	132
1981	214	108				322	17	128
1982	217	129				346	16	185
1983	199	98				297	11	151
1984	183	129				312	17	165
1985	294	139				433	23	211
1986	238	91				329	23	174
1987	251	144				395	21	208
1988	193	179				372	17	238
1989	244	139				383	19	188

>>>

Roky	Zahájené věci ¹							Rozsudky/ posudky ²
	Přímé žaloby	Řízení o předběžných otázkách	Kasační opravné prostředky	Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastenství	Žádosti o posudek	Celkem	Návrhy na předběžná opatření	
1990	221	141	15	1		378	12	193
1991	140	186	13	1	2	342	9	204
1992	251	162	24	1	2	440	5	210
1993	265	204	17			486	13	203
1994	125	203	12	1	3	344	4	188
1995	109	251	46	2		408	3	172
1996	132	256	25	3		416	4	193
1997	169	239	30	5		443	1	242
1998	147	264	66	4		481	2	254
1999	214	255	68	4		541	4	235
2000	197	224	66	13	2	502	4	273
2001	187	237	72	7		503	6	244
2002	204	216	46	4		470	1	269
2003	277	210	63	5	1	556	7	308
2004	219	249	52	6	1	527	3	375
2005	179	221	66	1		467	2	362
2006	201	251	80	3		535	1	351
2007	221	265	79	8		573	3	379
2008	210	288	77	8	1	584	3	333
2009	143	302	104	2	1	552	1	377
2010	136	385	97	6		624	2	370
2011	81	423	162	13		679	3	371
Celkem	8 682	7 428	1 280	98	19	17 507	354	9 008

¹ Hrubá čísla; s vyloučením zvláštních řízení.

² Čistá čísla.

19. Obecný vývoj soudní činnosti (1952–2011) – Zahájená řízení o předběžných otázkách (podle členského státu a za rok)¹⁾

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Další ¹⁾	Celkem
1961																		1											1
1962																		5											5
1963																1		5											6
1964																		4											6
1965										2								1											7
1966					4													1											1
1967	5				11					3					1			3											23
1968	1				4					1	1							2											9
1969	4				11					1					1														17
1970	4				21					2	2							3											32
1971	1				18					6	5				1			6											37
1972	5				20					1	4							10											40
1973	8				37					4	5				1			6											61
1974	5				15					6	5							7								1			39
1975	7			1	26					15	14				1			4								1			69
1976	11				28					8	12							14								1			75
1977	16			1	30		2			14	7							9								5			84
1978	7			3	46		1			12	11							38								5			123
1979	13			1	33		2			18	19				1			11								8			106
1980	14			2	24		3			14	19							17								6			99
1981	12			1	41					17	11				4			17								5			108
1982	10			1	36					39	18							21								4			129
1983	9			4	36		2			15	7							19								6			98
1984	13			2	38		1			34	10							22								9			129
1985	13				40		2			45	11				6			14								8			139
>>>																													

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Další ¹	Celkem
1986	13			4	18		4	2	1	19	5				1			16									8		91
1987	15			5	32		2	17	1	36	5				3			19									9		144
1988	30			4	34				1	38	28				2			26									16		179
1989	13			2	47		1	2	2	28	10				1			18			1						14		139
1990	17			5	34		4	2	6	21	25				4			9			2						12		141
1991	19			2	54		2	3	5	29	36				2			17			3						14		186
1992	16			3	62			1	5	15	22				1			18			1						18		162
1993	22			7	57		1	5	7	22	24				1			43			3						12		204
1994	19			4	44		2		13	36	46				1			13			1						24		203
1995	14			8	51		3	10	10	43	58				2			19	2		5					6	20		251
1996	30			4	66			4	6	24	70				2			10	6		6				3	4	21		256
1997	19			7	46		1	2	9	10	50				3			24	35		2				6	7	18		239
1998	12			7	49		3	5	55	16	39				2			21	16		7				2	6	24		264
1999	13			3	49		2	3	4	17	43				4			23	56		7				4	5	22		255
2000	15			3	47		2	3	5	12	50							12	31		8				5	4	26	1	224
2001	10			5	53		1	4	4	15	40				2			14	57		4				3	4	21		237
2002	18			8	59			7	3	8	37				4			12	31		3				7	5	14		216
2003	18			3	43		2	4	8	9	45				4			28	15		1				4	4	22		210
2004	24			4	50		1	18	8	21	48				1	2		28	12		1				4	5	22		249
2005	21		1	4	51		2	11	10	17	18				2	3		36	15	1	2				4	11	12		221
2006	17		3	3	77		1	14	17	24	34			1	1	4		20	12	2	3			1	5	2	10		251
2007	22	1	2	5	59	2	2	8	14	26	43			1	2			19	20	7	3	1		1	5	6	16		265
2008	24		1	6	71	2	1	9	17	12	39	1	3	3	4	6		34	25	4	1				4	7	14		288
2009	35	8	5	3	59	2		11	11	28	29	1	4	3		10	1	24	15	10	3	1	2	1	2	5	28	1	302
2010	37	9	3	10	71		4	6	22	33	49		3	2	9	6		24	15	8	10	17	1	5	6	6	29		385
2011	34	22	5	6	83	1	7	9	27	31	44		10	1	2	13		22	24	11	11	14	1	3	12	4	26		423
Celkem	685	40	20	141	1 885	7	62	160	271	847	1 100	2	20	11	75	46	1	789	387	43	88	33	4	11	76	91	531	2	7 428

¹ Věc C-265/00, Campina Melkunie (Cour de justice Benelux / Benelux Gerechtshof),
věc C-196/09, Miles a další (Rada pro stížnosti evropských škol).

20. Obecný vývoj soudní činnosti (1952–2011) – Zahájená řízení o předběžných otázkách (podle členského státu a soudu)

			Celkem
Belgie	Cour constitutionnelle	21	
	Cour de cassation	85	
	Conseil d'État	64	
	Ostatní soudy	515	685
Bulharsko	Софийски градски съд Търговско отделение	1	
	Ostatní soudy	39	40
Česká republika	Nejvyšší soud		
	Nejvyšší správní soud	10	
	Ústavní soud		
	Ostatní soudy	10	20
Dánsko	Højesteret	30	
	Ostatní soudy	111	141
Německo	Bundesgerichtshof	148	
	Bundesverwaltungsgericht	105	
	Bundesfinanzhof	279	
	Bundesarbeitsgericht	23	
	Bundessozialgericht	74	
	Staatsgerichtshof des Landes Hessen	1	
	Ostatní soudy	1 255	1 885
Estonsko	Riigikohus	2	
	Ostatní soudy	5	7
Irsko	Supreme Court	19	
	High Court	20	
	Ostatní soudy	23	62
Řecko	Άρειος Πάγος	10	
	Συμβούλιο της Επικρατείας	50	
	Ostatní soudy	100	160
Španělsko	Tribunal Supremo	46	
	Audiencia Nacional	1	
	Juzgado Central de lo Penal	7	
	Ostatní soudy	217	271
Francie	Cour de cassation	95	
	Conseil d'État	75	
	Ostatní soudy	677	847
Itálie	Corte suprema di Cassazione	110	
	Corte Costituzionale	1	
	Consiglio di Stato	75	
	Ostatní soudy	914	1 100
Kypr	Ανώτατο Δικαστήριο	2	
	Ostatní soudy		2
Lotyšsko	Augstākā tiesa	18	
	Satversmes tiesa		
	Ostatní soudy	2	20

>>>

			Celkem
Litva	Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas	1	
	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	3	
	Lietuvos vyriausiasis administracinis Teismas	3	
	Ostatní soudy	4	11
Lucembursko	Cour supérieure de justice	10	
	Cour de cassation	8	
	Conseil d'État	13	
	Cour administrative	8	
	Ostatní soudy	36	75
Maďarsko	Legfelsőbb Bíróság	3	
	Fővárosi Ítéltábla	2	
	Szegedi Ítéltábla	1	
	Ostatní soudy	40	46
Malta	Qorti Kostituzzjonali		
	Qorti ta' l- Appel		
	Ostatní soudy	1	1
Nizozemsko	Raad van State	74	
	Hoge Raad der Nederlanden	207	
	Centrale Raad van Beroep	49	
	College van Beroep voor het Bedrijfsleven	140	
	Tariefcommissie	34	
	Ostatní soudy	285	789
Rakousko	Verfassungsgerichtshof	4	
	Oberster Gerichtshof	87	
	Oberster Patent- und Markensenat	3	
	Bundesvergabeamt	24	
	Verwaltungsgerichtshof	66	
	Vergabekontrollsenat	4	
	Ostatní soudy	199	387
Polsko	Sąd Najwyższy	5	
	Naczelny Sąd Administracyjny	15	
	Trybunał Konstytucyjny		
	Ostatní soudy	23	43
Portugalsko	Supremo Tribunal de Justiça	2	
	Supremo Tribunal Administrativo	45	
	Ostatní soudy	41	88
Rumunsko	Tribunal Dâmbovița	3	
	Curtea de Apel	14	
	Ostatní soudy	16	33
Slovinsko	Vrhovno sodišče	1	
	Ustavno sodišče		
	Ostatní soudy	3	4

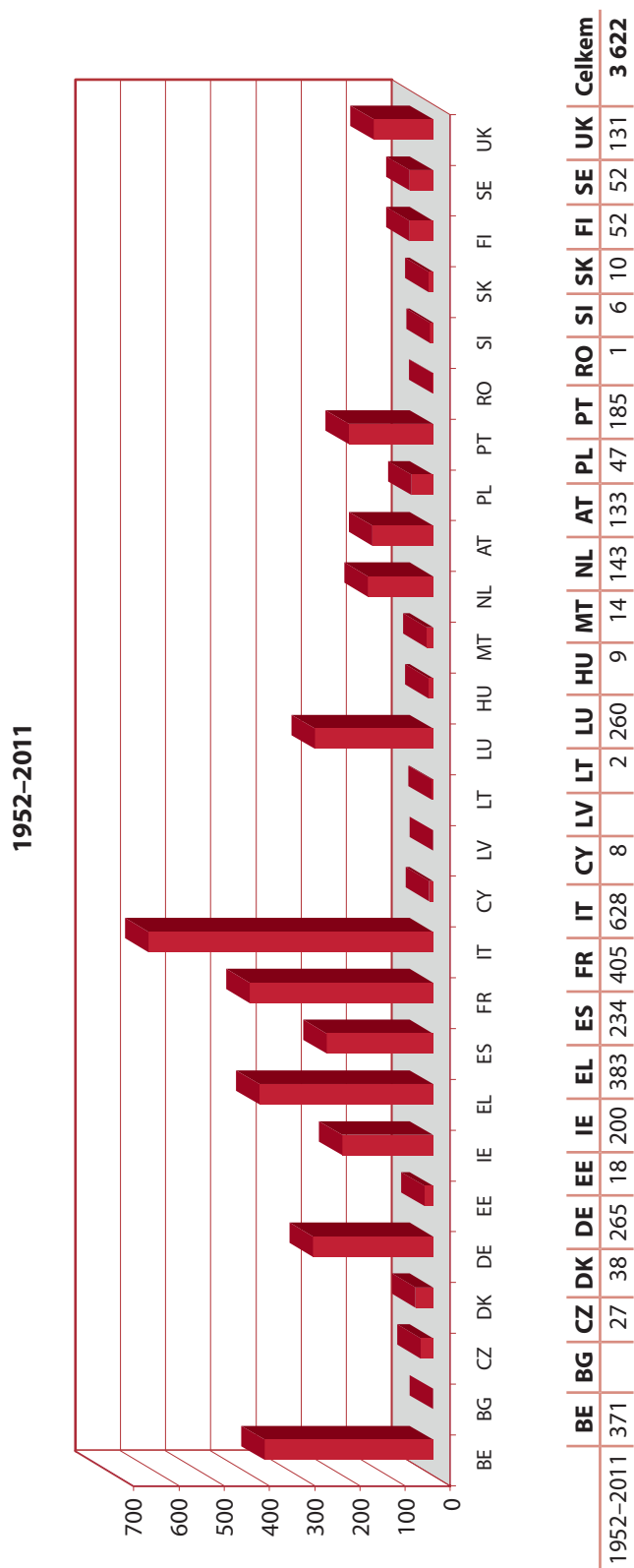
>>>

			Celkem
Slovensko	Ústavný Súd		
	Najvyšší súd	6	
	Ostatní soudy	5	11
Finsko	Korkein hallinto-oikeus	38	
	Korkein oikeus	12	
	Ostatní soudy	26	76
Švédsko	Högsta Domstolen	14	
	Marknadsdomstolen	5	
	Regeringsrätten	24	
	Ostatní soudy	48	91
Spojené království	House of Lords	40	
	Supreme Court	3	
	Court of Appeal	69	
	Ostatní soudy	419	531
Jiné	Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtshof ¹	1	1
	Rada pro stížnosti evropských škol ²	1	1
Celkem			7 428

¹ Věc C-265/00, Campina Melkunie.

² Věc C-196/09, Miles a další

21. Obecný vývoj soudní činnosti (1952–2011) – Podané žaloby pro nesplnění povinnosti státem





Kapitola II

Tribunál

A – Činnost Tribunálu v roce 2011

Autor: předseda Tribunálu Marc Jaeger

Rok 2011 sice nebyl rokem částečné personální obměny, z hlediska složení soudního kolegia však tento rok nebyl pro Tribunál ani obdobím naprosté neměnnosti. Tribunál do svých řad přijal M. Kančevu jmenovanou za T. Čipeva, který ze své funkce odstoupil v červnu 2010, a musel s politováním přihlížet odchodu E. Moavera Milanesiho. Tyto změny, k nimž dochází nad rámec stanoveného kalendáře personálních obměn prováděných každé tři roky, se staly pravidelnou součástí života soudu a je třeba na ně reagovat vhodnými organizačními opatřeními a opatřeními v rámci soudní správy.

Ze statistického hlediska lze rok 2011 bezesporu označit za rekordní rok. Celkový počet 722 nově zapsaných věcí představuje takřka 15% nárůst oproti roku 2010 (636 zahájených věcí), přičemž už v roce 2010 byl zaznamenán do té doby nevídaný počet nových věcí. Rovněž pozoruhodný nárůst počtu vyřízených věcí (+ 35 %) znamenal bezprecedentní aktivitu soudu – 714 ukončených věcí (v porovnání s 527 v roce 2010), k nimž je třeba přičíst 52 věcí týkajících se předběžných opatření. Tato čísla je třeba vnímat jako výsledek hloubkových reforem, které Tribunál provedl jak v oblasti *case managementu* v širokém slova smyslu, tak v oblasti rozvoje nástrojů výpočetní techniky a metod písemného zpracování.

Přestože soud musí usilovat o trvalé udržení tempa, v jakém pracoval v roce 2011, kvůli měnícím se okolnostem nelze vždy zaručit, že se toto tempo bude každý rok stejné. Je tedy třeba pokračovat v reformách, aby Tribunál mohl reagovat na systémový nárůst počtu sporů, ale také snižovat počet nevyřízených věcí. Navzdory shora uvedeným mimořádným výsledkům počet projednávaných věcí vzrostl na 1 308 věcí a délka řízení se prodloužila s tím, že průměrná délka řízení činila 26,7 měsíce (v porovnání s 24,7 měsíce v roce 2010).

Vzhledem k tomu, že možnosti interních reforem již byly plně využity, je nutné se nyní zaměřit na modernizaci procesních pravidel Tribunálu v zájmu zajištění větší efektivity a flexibility procesního zpracování různých typů věcí před Tribunálem za současného respektování procesních práv účastníků řízení. Nad rámec těchto jistě nezbytných zlepšení však ze statistické bilance za rok 2011 vyplývá hlavně to, že budoucnost Tribunálu závisí na strukturálních změnách a na zajištění nových zdrojů, a to v nepříznivém ekonomickém, finančním a rozpočtovém kontextu.

Z hlediska svého charakteru se soudní agenda Tribunálu v roce 2011 vyznačovala nárůstem sporů v oblasti státních podpor (67 zahájených věcí), potvrzením vysokého podílu věcí týkajících se duševního vlastnictví (219 věcí, tj. 30 % všech sporů) a náhlým a výrazným nárůstem žalob souvisejících s omezujícími opatřeními přijatými Evropskou unií ve vztahu k situaci v některých třetích státech (93 zahájených věcí), což zvláště názorným způsobem dokládá přímý dopad legislativní a nařizovací činnosti Unie na situaci soudu. Obecně se soudní agenda vyznačovala též rostoucí diversifikací a čím dál tím větší složitostí, o čemž svědčí následující text věnovaný různým oblastem působnosti Tribunálu jako soudu, který rozhoduje o otázkách legality (I), o náhradě škody (II), o kasačních opravných prostředcích (III) a o předběžných opatřeních (IV).

I. Soudní agenda v oblasti přezkumu legality

Přípustnost žalob podávaných na základě článku 263 SFEU

1. Lhůta k podání žaloby

Přípustnost žalob na neplatnost je podmíněna dodržáním lhůty upravené v čl. 263 šestém pododstavci SFEU, který stanoví, že žaloby na neplatnost musí být podány ve lhůtě dvou měsíců, a to podle okolností ode dne vyhlášení příslušného aktu, ode dne jeho oznámení navrhovateli nebo ode dne, kdy se o něm navrhovatel dozvěděl. Podle čl. 102 odst. 1 jednacího řádu Tribunálu platí, že jestliže byl napadený akt zveřejněn, začíná tato lhůta běžet od konce čtrnáctého dne po jeho zveřejnění.

Ve věci *PPG a SNF v. ECHA* (usnesení ze dne 21. září 2011, T-268/10, dosud nezveřejněné, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku, vydané rozšířeným kolegiem) bylo napadeno rozhodnutí Evropské agentury pro chemické látky, které bylo zveřejněno na její internetové stránce, jak to ukládá nařízení REACH¹. Tribunál poukázal na to, že se čl. 102 odst. 1 jednacího řádu vztahuje pouze na rozhodnutí zveřejněná v *Úředním věstníku Evropské unie* a že v projednávané věci neexistuje žádné ustanovení, které by vyžadovalo zveřejnění napadeného rozhodnutí v *Úředním věstníku* (na rozdíl například od rozhodnutí týkajících se státních podpor), a určil, že prodloužení lhůty o čtrnáct dní se neuplatní. Tribunál proto rozhodl, že žaloba je nepřipustná.

V usnesení ze dne 1. dubna 2011, *Doherty v. Komise* (T-468/10, dosud nezveřejněné), dále Tribunál určil, že časem rozhodným při doručení žaloby faxem je vzhledem k ustanovením čl. 43 odst. 3 jednacího řádu (který stanoví, že pro počítání procesních lhůt je rozhodný pouze den doručení do soudní kanceláře) čas zaregistrovaný soudní kanceláří Tribunálu. Vzhledem k tomu, že sídlo Soudního dvora Evropské unie je v souladu s protokolem č. 6 ke Smlouvě o FEU umístěno v Lucemburku, jedná se o čas platný v Lucemburku.

Konečně v usnesení ze dne 22. června 2011, *Evropaiki Dynamiki v. Komise* (T-409/09, dosud nezveřejněné, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), Tribunál určil, že lhůta deseti dnů z důvodu vzdálenosti podle čl. 102 odst. 2 jednacího řádu se týká pouze procesních lhůt, nikoli pětileté promlčecí doby podle článku 46 statutu Soudního dvora Evropské unie, jejímž uplynutím se promlčuje nárok z mimosmluvní odpovědnosti. Procesní lhůty, jako jsou lhůty k podání žaloby, se tak již svou povahou liší od pětileté promlčecí doby u nároku z mimosmluvní odpovědnosti vůči Unii. Lhůty k podání žaloby jsou totiž kogentní a nejsou pro účastníky řízení nebo soudce dispozitivní, protože byly zavedeny za účelem zajistit jasnost a jistotu právních situací. Je tedy na unijním soudu, aby posoudil, a to i bez návrhu, zda byla žaloba podána ve stanovených lhůtách. Soud naproti tomu nemůže bez návrhu uplatnit důvod vycházející z promlčení nároku z mimosmluvní odpovědnosti.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Úř. věst. L 396, s. 1).

2. Článek 263 čtvrtý pododstavec SFEU – první případy použití tohoto ustanovení

a) Pojem „nařizovací akt“

Podle čl. 230 čtvrtého pododstavce ES podléhá přípustnost žalob podaných jednotlivci proti aktům, jichž nejsou adresáty, dvojí podmínce, a sice, že se napadený akt musí žalobců bezprostředně a osobně dotýkat. Podle judikatury platí, že fyzické nebo právnické osoby, které nejsou adresáty rozhodnutí, mohou tvrdit, že jsou osobně dotčeny, pouze tehdy, když jsou tímto rozhodnutím dotčeny z důvodu určitých vlastností, které jsou pro ně zvláštní, nebo faktické situace, která je vymezuje vzhledem ke všem ostatním osobám a tím je individualizuje způsobem podobným tomu, jakým by byl individualizován adresát takového rozhodnutí².

Po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost dne 1. prosince 2009 došlo ke změně podmínek přípustnosti žaloby na neplatnost. Podle čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU tak může každá fyzická nebo právnická osoba podat žalobu proti aktům, které se jí bezprostředně a osobně dotýkají, jakož i proti nařizovacím aktům, které se jí bezprostředně dotýkají a nevyžadují přijetí prováděcích opatření. Toto nové ustanovení, jehož účelem je usnadnit jednotlivcům přístup k unijnímu soudu, vykládal Tribunál vůbec poprvé.

Ve věci *Inuit Tapiriit Kanatami a další v. Parlament a Rada* (usnesení ze dne 6. září 2011, T-18/10, dosud nezveřejněné, vydané rozšířeným senátem) tak Tribunál vůbec poprvé definoval pojem „nařizovací akt“ ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU. V rámci výkladu posledně uvedeného ustanovení uvedl, že i když toto ustanovení neobsahuje pojem „rozhodnutí“, umožňuje podat žalobu zaprvé proti individuálním aktům, zadruhé proti aktům s obecnou působností, které se bezprostředně a osobně dotýkají fyzické nebo právnické osoby, a zatřetí proti nařizovacím aktům, které se jí bezprostředně dotýkají a nevyžadují přijetí prováděcích opatření. Z obecného významu pojmu „nařizovací“ podle Tribunálu vyplývá, že akty, na něž se vztahuje tato třetí možnost, mají také obecnou působnost. Tato možnost se však netýká všech aktů s obecnou působností, ale pouze těch, které nejsou legislativní povahy, jak to vyplývá ze systematiky článku 263 a z geneze procesu, jenž vedl k přijetí tohoto ustanovení, které bylo původně navrženo jako čl. III-365 čtvrtý pododstavec návrhu Smlouvy o Ústavě pro Evropu. Tribunál, který dále provedl teleologický výklad, dodal, že je v souladu s účelem tohoto ustanovení – tj. umožnit jednotlivci, aby podal žalobu proti aktům s obecnou působností, které nejsou legislativními akty, a zamezit tak případům, kdy by tento jednotlivce musel nejprve porušit právo, aby měl přístup k soudu – jsou-li podmínky přípustnosti žaloby proti legislativnímu aktu přísnější než podmínky přípustnosti žaloby proti aktu nařizovacímu.

Tribunál v dané věci uvedl, že napadený akt, konkrétně nařízení o obchodování s produkty z tuleňů³, byl přijat na základě spolurozhodovacího postupu podle Smlouvy o ES (článek 251 ES). Tribunál zdůraznil, že z článku 289 SFEU vyplývá, že akty přijaté postupem vymezeným v článku 294 SFEU (řádný legislativní postup) jsou legislativní akty a že tento postup v podstatě odpovídá spolurozhodovacímu postupu, a s ohledem na jednotlivé kategorie právních aktů upravených Smlouvou o FEU dospěl k závěru, že napadené nařízení musí být kvalifikováno jako legislativní akt. Kvalifikace aktu jako aktu legislativního nebo nařizovacího podle Smlouvy o FEU tak spočívá na tom, zda byl přijat legislativním postupem, či nikoli. Přípustnost žaloby, kterou žalobci podali, je tedy v dané věci podmíněna tím, že prokážou, že byli tímto nařízením bezprostředně a osobně dotčeni ve smyslu druhého z výše popsanych případů uvedeného v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU.

² Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. července 1963, *Plaumann v. Komise*, 25/62, Recueil, s. 197, 223.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1007/2009 ze dne 16. září 2009 o obchodování s produkty z tuleňů (Úř. věst. L 286, s. 36).

b) Bezprostřední dotčení a pojem „akt vyžadující přijetí prováděcích opatření“

Na základě této definice pojmu „nařizovací akt“ dospěl Tribunál v rozsudku ze dne 25. října 2011, *Microban International a Microban (Europe) v. Komise* (T-262/10, dosud nezveřejněný), k závěru, že žaloba podaná proti rozhodnutí Komise o nezařazení triclosanu, chemické látky vyráběné žalobkyněmi, do seznamu přísad, které mohou být použity při výrobě materiálů a předmětů z plastů určených pro styk s potravinami, je přípustná.

Tribunál zaprvé konstatoval, že napadené rozhodnutí bylo Komisí přijato v rámci jejích výkonných pravomocí, a nikoli jejích pravomocí zákonodárných, a zadruhé, že toto rozhodnutí má obecnou působnost, jelikož se uplatňuje na objektivně určené situace a způsobuje právní následky vůči kategorii osob pojímaných obecným a abstraktním způsobem. Tribunál z toho dovodil, že napadené rozhodnutí je nařizovacím aktem ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU.

Tribunál připomněl, že cílem čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU, který fyzické nebo právnické osobě umožňuje podat žalobu proti nařizovacím aktům, které se jí bezprostředně dotýkají a nevyžadují přijetí prováděcího opatření, je zmírnění podmínek pro podání přímých žalob, a určil, že pojem „bezprostřední dotčení“, jenž byl nově zaveden v tomto ustanovení, nemůže být vykládán uže než pojem „bezprostřední dotčení“ obsažený v čl. 230 čtvrtém pododstavci ES. Jelikož bylo prokázáno, že žalobkyně jsou napadeným rozhodnutím bezprostředně dotčeny ve smyslu pojmu „bezprostřední dotčení“, který je obsažen v čl. 230 čtvrtém pododstavci ES, Tribunál z toho dovodil, že jsou napadeným rozhodnutím bezprostředně dotčeny i ve smyslu pojmu „bezprostřední dotčení“, jenž byl nově zaveden v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU.

Pokud jde o otázku, zda napadené rozhodnutí vyžaduje přijetí prováděcích opatření, Tribunál shledal, že na základě směrnice 2002/72/ES⁴ mohou být po 1. lednu 2010 užívány pouze přísady uvedené v prozatímním seznamu. Kromě toho podle téže směrnice je přísada z prozatímního seznamu odstraněna, jestliže Komise rozhodne nezařadit ji do pozitivního seznamu. Bezprostředním následkem rozhodnutí o nezařazení bylo proto odstranění triclosanu z prozatímního seznamu a zákaz jeho uvádění na trh, aniž bylo nutné, aby členské státy přijaly jakékoli prováděcí opatření. Mimoto v rozsahu, v němž přechodné opatření umožňovalo prodloužit možnost uvádění triclosanu na trh až do 1. listopadu 2011, samo o sobě nevyžadovalo žádné prováděcí opatření ze strany členských států, neboť případné přesunutí termínu z 1. listopadu 2011 na dřívější datum je pro členské státy čistě fakultativní. Tribunál nakonec zdůraznil, že přestože přechodné opatření může v souladu s posledně zmiňovanou možností vést k přijetí prováděcích opatření ze strany členských států, zmíněné přechodné opatření má za cíl pouze usnadnit provedení napadeného rozhodnutí. Jedná se tedy o pomocnou úlohu ve srovnání s hlavním cílem napadeného rozhodnutí, jež tvoří zákaz uvádění triclosanu na trh.

Tribunál konstatoval, že napadený akt je nařizovacím aktem, který se žalobkyň bezprostředně dotýká a nevyžaduje přijetí prováděcích opatření, a na základě nových ustanovení článku 263 SFEU tedy žalobu prohlásil za přípustnou.

⁴ Směrnice Komise 2002/72/ES ze dne 6. srpna 2002 o materiálech a předmětech z plastů určených pro styk s potravinami (Úř. věst. L 220, s. 18; Zvl. vyd. 13/29, s. 535).

3. Pravomoc Tribunálu zrušit rozhodnutí, jímž se vymáhá penále uložené Soudním dvorem za to, že nebylo vyhověno rozsudku o nesplnění povinnosti státem

Ve věci *Portugalsko v. Komise* (rozsudek ze dne 29. března 2011, T-33/09, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku) byl Tribunálu podán návrh na zrušení rozhodnutí Komise ve věci žádosti o zaplacení penále dlužného na základě rozsudku Soudního dvora ze dne 10. ledna 2008, *Komise v. Portugalsko*⁵, který následoval po prvním rozsudku⁶, jímž bylo určeno, že tento stát nesplnil své povinnosti tím, že nezrušil vnitrostátní právní úpravu, která podmiňuje přiznání náhrady škody osobám, jež byly poškozeny porušením unijního práva v oblasti veřejných zakázek, předložením důkazu o zavinění z nedbalosti nebo úmyslu.

Tribunál v tomto ohledu konstatoval, že Smlouva neobsahuje žádné zvláštní ustanovení týkající se řešení sporů mezi členským státem a Komisí při vymáhání částek dlužných na základě rozsudku Soudního dvora o nesplnění povinnosti státem, kterým se členskému státu ukládá zaplatit Komisi penále v případě, že nebylo vyhověno prvnímu rozsudku o nesplnění povinnosti státem. Z toho plyne, že se použijí procesní prostředky stanovené Smlouvou a že rozhodnutí, kterým Komise stanovuje částku dlužnou členským státem z titulu penále, jež mu bylo uloženo, může být předmětem žaloby na neplatnost, která spadá do pravomoci Tribunálu.

Tribunál však nesmí při výkonu této pravomoci zasahovat do výlučné pravomoci vyhrazené Soudnímu dvoru ve věcech týkajících se nesplnění povinnosti státem. Tribunál tak nemůže v rámci žaloby na neplatnost směřující proti rozhodnutí Komise, které se týká výkonu takového rozsudku Soudního dvora, rozhodnout o otázce týkající se nesplnění povinností členským státem, jež pro něj vyplývají ze Smlouvy, o které nebylo nejprve rozhodnuto Soudním dvorem.

Tribunál také uvedl, že v rámci výkonu rozsudku Soudního dvora, kterým je členskému státu uloženo penále, musí mít Komise možnost posoudit opatření přijatá členským státem k vyhovění rozsudku Soudního dvora, přičemž však nemůže zasahovat do práv členských států, jak vyplývají z řízení o nesplnění povinnosti státem, ani do výlučné pravomoci Soudního dvora rozhodovat o souladu vnitrostátních právních předpisů s unijním právem. Předtím, než Komise začne s vymáháním penále, je tedy povinna ověřit, zda výtky, jejichž opodstatněnost byla Soudním dvorem potvrzena v rozsudku vydaném v řízení o nesplnění povinnosti státem, nadále platí i ke dni uplynutí lhůty stanovené Soudním dvorem členskému státu k tomu, aby s neplněním povinností skoncoval. Komise však v tomto rámci nemůže rozhodnout, že opatření přijatá členským státem k vyhovění rozsudku nejsou v souladu s unijním právem, a vyvozovat z toho důsledky pro výpočet penále stanoveného Soudním dvorem. Pokud má Komise za to, že nový právní režim zavedený členským státem stále ještě nepředstavuje řádné provedení směrnice, musí zahájit řízení o nesplnění povinnosti státem.

V dané věci Tribunál připomněl, že z rozsudku Soudního dvora ze dne 10. ledna 2008, *Komise v. Portugalsko* (C-70/06), vyplývá, že tento členský stát měl spornou vnitrostátní právní úpravu zrušit a že povinnost platit penále trvala do dne tohoto zrušení. Tato právní úprava byla zrušena zákonem, který nabyl účinnosti dne 30. ledna 2008. Komise nicméně nedospěla k závěru, že by neplnění povinností skončilo k tomuto datu, nýbrž že se tak stalo 18. července 2008, kdy nabyla

⁵ C-70/06, Sb. rozh. s. I-1. Ve sporu stejné povahy byl vydán rozsudek ze dne 19. října 2011, *Francie v. Komise* (T-139/06, dosud nezveřejněný).

⁶ Rozsudek Soudního dvora ze dne 14. října 2004, *Komise v. Portugalsko*, C-275/03, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí.

účinnosti nová právní úprava. Tribunál shledal, že tak Komise jednala v rozporu s výrokem uvedeného rozsudku a napadené rozhodnutí zrušil.

Pravidla hospodářské soutěže platná pro podniky

1. Obecné poznámky

a) Pojem „podnik“

Ve spojených věcech *Gosselin v. Komise a Stichting Administratiekantoort Portielje v. Komise* (rozsudek ze dne 16. června 2011, T-208/08 a T-209/08, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku) Tribunál upřesnil podmínky, za nichž se použije judikatura, podle níž přímá či nepřímá účast určitého subjektu na hospodářské činnosti podniku, v němž vlastní podíly, jejichž prostřednictvím tento podnik ovládá, dovoluje, aby byl tento subjekt kvalifikován jako podnik ve smyslu práva hospodářské soutěže. Komise ve svém rozhodnutí dospěla k závěru, že se nadace Portielje, která drží akcie ve společnosti Gosselin jakožto svěřenský správce, nepřímo účastnila hospodářské činnosti této společnosti. Tribunál však poukázal na to, že jelikož judikatura neuznává domněnku „vměšování se“ do řízení podniku, důkazní břemeno v tomto ohledu náleží Komisi. V dané věci ale Tribunál dospěl k názoru, že Komise předložila jen argumenty zakládající se na struktuře společnosti – neboť pouze tvrdila, že nadace Portielje vlastní takřka veškerý kapitál společnosti Gosselin a že hlavní tři členové jejího vedení byli zároveň členy správní rady společnosti Gosselin – a nepodala žádný konkrétní důkaz o tom, že se nadace Portielje skutečně vměšovala do řízení společnosti Gosselin. Tribunál proto vyslovil závěr, že Komise neprokázala, že by nadace Portielje byla podnikem.

b) Omezení hospodářské soutěže – potenciální hospodářská soutěž

Ve věci *Visa Europe a Visa International Service v. Komise* (rozsudek ze dne 14. dubna 2011, T-461/07, dosud nezveřejněný) žalobkyně Komisi vytýkaly, že účinky protiprávního jednání, kterého se měly dopustit, na hospodářskou soutěž vyhodnotila z hlediska možnosti posílit hospodářskou soutěž na dotčeném trhu, tedy kritéria, jež bylo z hospodářského a právního hlediska nesprávné. Tribunál tento argument odmítl, přičemž uvedl, že i když Komise uznala, že hospodářská soutěž na dotčeném trhu není neúčinná, nebrání jí to v tom, aby uložila sankci za jednání, jež vedlo k vyloučení potenciálního soutěžitele. Podmínky hospodářské soutěže na daném trhu se totiž zkoumají nejen s ohledem na skutečnou hospodářskou soutěž mezi podniky již přítomnými na relevantním trhu, ale i s ohledem na potenciální hospodářskou soutěž. Tribunál tedy potvrdil přístup Komise založený na posouzení omezujících účinků z hlediska hospodářské soutěže na potenciální hospodářskou soutěž a na strukturu dotčeného trhu.

Tento rozsudek též poskytl Tribunálu příležitost upřesnit hranice pojmu „potenciální soutěžitel“. V této souvislosti uvedl, že přestože je úmysl podniku vstoupit na trh případně relevantní pro účely ověření, zda může být považován za potenciálního soutěžitele, rozhodným kritériem, na němž má spočívat kvalifikace subjektu jako potenciálního soutěžitele, je nicméně jeho schopnost vstoupit na daný trh.

c) Přiměřená lhůta

V rozsudcích ze dne 16. června 2011, *Heineken Nederland a Heineken v. Komise a Bavaria v. Komise* (T-240/07 a T-235/07, dosud nezveřejněné, v současnosti probíhají řízení o kasačním opravném prostředku), vydaných v rámci kartelu nizozemských piv, Komise snížila každému z podniků pokutu o 100 000 eur z důvodu nepřiměřené délky správního řízení, které od provedení kontrol trvalo

déle než sedm let. Tribunál měl v tomto ohledu za to, že délka správního řízení vedla k porušení zásady přiměřené lhůty a že Komise přistoupila k paušálnímu snížení pokut bez přihlédnutí k výši pokut uložených těmto podnikům – tj. 219,28 milionu eur společnosti Heineken NV a její dceřiné společnosti a 22,85 milionu eur společnosti Bavaria NV – takže takovéto snížení pokuty nemůže toto porušení odpovídajícím způsobem napravit. Tribunál proto stanovil snížení pokuty na 5 % výše pokuty.

2. Přínosy v oblasti článku 101 SFEU

a) Provádění důkazů

V rozsudcích týkajících se kartelu plynem izolovaných spínacích přístrojů podal Tribunál upřesnění k režimu dokazování v oblasti kartelových dohod.

– Přípustnost

Ve věci *Fuji Electric v. Komise* (rozsudek ze dne 12. července 2011, T-132/07, dosud nezveřejněný) Komise tvrdila, že výtky, které žalobkyně neuplatnila v průběhu správního řízení, ale až před Tribunálem, a dokumenty, které nepředložila v průběhu správního řízení, ale až před Tribunálem, jsou nepřípustné. Tribunál tento přístup odmítl a zdůraznil, že pravidla, jež zakotvují práva a povinnosti podniků v rámci správního řízení upraveného právem hospodářské soutěže, nelze vykládat v tom smyslu, že by určité osobě ukládala, aby spolupracovala a aby v reakci na oznámení námitek, které jí zaslala Komise, uplatnila již ve fázi správního řízení veškeré výtky, které by si přála uplatnit na podporu žaloby na neplatnost.

Komise také navrhovala, aby výtky, jimiž byly zpochybněny skutkové či právní okolnosti, které žalobkyně výslovně uznala v průběhu správního řízení, byly prohlášeny za nepřípustné. Tribunál však uvedl, že jestliže se dotýčná osoba dobrovolně rozhodne spolupracovat a během správního řízení výslovně či konkludentně přizná okolnosti, které odůvodňují, aby jí bylo přičteno protiprávní jednání, není nicméně omezena ve výkonu práva podat žalobu, jímž disponuje na základě Smlouvy. Bez výslovně stanoveného právního základu sledujícího tento účel porušuje takovéto omezení základní zásady legality a dodržování práva na obhajobu.

– Svědectví

V rozsudku ze dne 12. července 2011, *Hitachi a další v. Komise* (T-112/07, dosud nezveřejněný), Tribunál nejprve připomněl, že prohlášení podniku, kterému je vytýkána účast na kartelové dohodě, jehož správnost je popírána několika dalšími dotýčnými podniky, nemůže být považováno za dostatečný důkaz existence protiprávního jednání spáchaného těmito podniky, aniž je podpořeno jinými důkazními materiály. Tribunál dále upřesnil, že písemná svědectví zaměstnanců společnosti vypracovaná pod jejím dohledem a poskytnutá touto společností pro účely její obhajoby v rámci správního řízení vedeného Komisí nemohou být v zásadě kvalifikována jako důkazy, které by byly od prohlášení této společnosti odlišné a na nich nezávislé. Taková svědectví jsou k těmto prohlášením pouze doplňková, neboť mohou upřesnit a konkretizovat jejich obsah. Musí tedy být rovněž potvrzena dalšími důkazy.

– Okolnosti

V rozsudcích ze dne 12. července 2011, *Hitachi a další v. Komise*, uvedený výše, *Toshiba v. Komise* (T-113/07, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku) a *Mitsubishi Electric v. Komise* (T-133/07, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení

o kasačním opravném prostředku), Tribunál připomněl, že dospěje-li Komise pouze na základě jednání dotčených podniků k závěru, že došlo k protiprávnímu jednání, stačí, aby podniky prokázaly existenci okolností, které poskytují jiné vysvětlení skutkového stavu zjištěného Komisí, a umožňují tak nahradit vysvětlení skutkového stavu, které použila Komise, jiným přijatelným vysvětlením. Neexistence listinných důkazů se sice může zdát v rámci celkového posouzení souboru nepřímých důkazů uplatněného Komisí jako relevantní, sama o sobě však neumožňuje dotyčnému podniku zpochybnit tvrzení Komise tím, že předloží alternativní vysvětlení skutečností. Tak tomu je pouze tehdy, jestliže důkazy předložené Komisí neumožňují prokázat existenci protiprávního jednání jednoznačně a vyžadují výklad.

– Přezkum prováděný Tribunálem

Ve výše uvedené věci *Mitsubishi Electric v. Komise* zpochybnila žalobkyně judikaturu, podle níž jsou pružnější normy v oblasti dokazování přípustné v případě, že Komise čelí těžkostem při dokazování protiprávního jednání. Na podporu své argumentace žalobkyně uvedla, že se pokuty ukládané ve věcech kartelových dohod v posledních letech neustále zvyšovaly, což musí ovlivnit intenzitu přezkumu rozhodnutí Komise. Tribunál tento argument odmítl s tím, že zvýšení pokut sice může mít závažnější důsledky pro účastníky kartelových dohod, kterým jsou tyto pokuty ukládány, má však za následek – jelikož je iniciativa Komise v tomto smyslu obecně známá – že stanou-li se podniky odpovědnými za protiprávní jednání, dbají o to více na to, aby vytvářely co nejnížší množství použitelných důkazů, což činí úkol Komise obtížnějším.

V rozsudku ze dne 25. října 2011, *Aragonesas Industrias y Energía v. Komise* (T-348/08, dosud nezveřejněný), Tribunál také připomněl, že jelikož mu přísluší posoudit, zda jsou důkazy a ostatní poznatky uplatněné Komisí v napadeném rozhodnutí dostatečné k prokázání existence protiprávního jednání, přísluší mu rovněž označit důkazy použité Komisí k prokázání účasti žalobkyně na dotčeném protiprávním jednání. Za tím účelem se vyhledávání uvedených důkazů může týkat pouze části odůvodnění napadeného rozhodnutí, v níž Komise popisuje kontradiktorní fázi správního řízení.

b) Účast na jediném a pokračujícím protiprávním jednání

V rozsudku ze dne 16. června 2011, *Verhuizingen Coppens v. Komise* (T-210/08, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), Tribunál připomněl, že aby bylo možno učinit určitý podnik odpovědným za jedině a pokračující protiprávní jednání, vyžaduje se vědomost o protiprávním chování ostatních účastníků podílejících se na daném protiprávním jednání. Tribunál ale nejprve poukázal na to, že v dané věci se sice žalobkyně skutečně podílela na sestavení fiktivních nabídek stěhování, nevěděla však o protisoutěžních aktivitách ostatních podniků týkajících se dohod o finančních náhradách za odmítnuté nebo nepodané nabídky. Jelikož z odůvodnění rozhodnutí – bez ohledu na jeho výrok – jasně vyplývalo, že Komise tyto praktiky považovala za jedině a pokračující protiprávní jednání, Tribunál zrušil závěr o existenci protiprávního jednání i uloženou pokutu.

c) Výpočet pokuty

Rok 2011 se vyznačoval velmi vysokým počtem věcí týkajících se kartelových dohod, které nastolovaly celou řadu problémů spojených s výpočtem ukládané pokuty, a prvními případy, v nichž měl Tribunál podat výklad pokynů z roku 2006⁷.

– Hodnota tržeb

V rozsudku ze dne 16. června 2011, *Team Relocations a další v. Komise* (T-204/08 a T-212/08, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), Tribunál upřesnil výklad pojmu „tržby“, který se zohledňuje při uplatňování pokynů z roku 2006. Tribunál v této souvislosti odmítl názor žalobkyně, podle níž měla být zohledněna jen hodnota tržeb z těch služeb, které byly skutečně ovlivněny protiprávním jednáním. Dospěl totiž k závěru, že za hodnotu tržeb ve smyslu těchto pokynů je třeba považovat tržby dosažené na relevantním trhu.

– Závažnost

Ve věci *Ziegler v. Komise* (rozsudek ze dne 16. června 2011, T-199/08, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku) poukazovala žalobkyně na nedostatek odůvodnění, který měl dopad na výpočet základní částky pokuty. Tribunál v tomto ohledu uvedl, že pokyny z roku 2006 přinesly „zásadní metodickou změnu výpočtu pokut“. Zejména bylo zrušeno rozdělení protiprávních jednání do tří kategorií („méně závažné“, „závažné“ a „velmi závažné“) a za účelem podrobnějšího rozlišování byla zavedena stupnice od 0 do 30 %. Základní částka pokuty mimoto nově „souvis[í] s určitým podílem tržeb a závis[í] na stupni závažnosti protiprávního jednání vynásobeném počtem let, během nichž k takovému jednání docházelo“. Obvykle se „[p]odíl tržeb, k němuž se bude přihlížet, [...] bude nacházet na stupnici do 30 %“. V případě horizontálních dohod o určování cen, rozdělení trhů a omezení produkce, které „[z]e své podstaty patří m[ě]zi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže“, se podíl tržeb, k němuž se přihlíží, bude většinou nacházet „v horní části stupnice“. Za těchto okolností – a jako logický důsledek toho, že Komise v dané oblasti disponuje prostorem pro uvážení – je Komise povinna odůvodnit své rozhodnutí týkající se zohledněného podílu tržeb a nemůže se spokojit s tím, že odůvodní jen kvalifikaci protiprávního jednání jako „velmi závažného“. V obecnější rovině Tribunál sice uznal, že rozhodnutí bylo v tomto ohledu z hlediska dosavadní judikatury dostatečně odůvodněné, zároveň však zdůraznil skutečnost, že uvedená judikatura byla vypracována zejména ve vztahu k předchozím pokynům, a vyzval tedy Komisi, aby při uplatňování pokynů z roku 2006 prohloubila část odůvodnění týkající se výpočtu pokut, a mimo jiné tak podnikům umožnila, aby se podrobně seznámily se způsobem výpočtu pokuty, která jim je uložena.

Ve výše uvedeném rozsudku *Team Relocations a další v. Komise* Tribunál konstatoval, že pokyny z roku 2006 zrušily jak rozdělení protiprávních jednání do kategorií, tak i paušální částky a zavedly systém umožňující podrobnější rozlišování podle závažnosti protiprávních jednání, a uzavřel, že Komise smí libovolně individualizovat závažnost role každého podniku buď při určování procentního podílu hodnoty zohledněných tržeb, nebo při posuzování polehčujících či přitěžujících okolností. V posledně uvedeném případě je však nutno při posouzení uvedených okolností odpovídajícím způsobem zohlednit relativní závažnost účasti na jediném protiprávním jednání i změny této závažnosti v čase.

⁷ Pokyny pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení (ES) č. 1/2003, přijaté dne 1. září 2006 (Úř. věst. 2006, C 210, s. 2).

– Doba trvání

Ve výše uvedených spojených věcech *Team Relocations a další v. Komise* bylo zpochybněno systematické násobení částky stanovené podle hodnoty tržeb počtem let účasti podniku na protiprávním jednání, tak jak je upraveno v pokynech z roku 2006, neboť tento systém přiznává uváděné době trvání protiprávního jednání význam, který je ve srovnání s ostatními relevantními faktory, zejména se závažností protiprávního jednání, nadměrný. Jak již bylo řečeno v souvislosti se závažností protiprávního jednání, Tribunál sice uvedl, že nový přístup Komise je i v tomto ohledu zásadní metodickou změnou, neboť při násobení počtem let účasti na protiprávním jednání se částka každoročně zvyšuje o 100 %, zdůraznil však, že čl. 23 odst. 3 nařízení (ES) č. 1/2003⁸ takovému vývoji nebrání.

Naproti tomu ve výše uvedeném rozsudku z téhož dne *Gosselin Group a Stichting Administratiekantoor Portielje v. Komise* Tribunál z této změny vyvodil důsledky pro práci Komise. Tribunál tak upřesnil, že pokud podle ustálené judikatury platí, že důkazní břemeno u protiprávních jednání porušujících čl. [101] odst. 1 [SFEU] nese Komise, která musí za účelem odůvodnění pevného přesvědčení, že tvrzené protiprávní jednání bylo spácháno, podat přesné a shodující se důkazy, je tomu tak zvláště v případě důkazů týkajících se doby trvání protiprávního jednání, což je kritérium, jehož váha byla v pokynech z roku 2006 podstatně posílena.

– Rovné zacházení – zohledňovaný obrat

Ve výše uvedených rozsudcích *Toshiba v. Komise a Mitsubishi Electric v. Komise* Tribunál poukázal na to, že Komise považovala rok 2001 za referenční rok pro účely stanovení hodnoty celosvětových prodejů a pro účely výpočtu výchozí částky pokut společností Toshiba a Mitsubishi Electric, jejichž aktivity v oblasti plynem izolovaných spínacích přístrojů převzal v roce 2002 jejich společný podnik TM T & D, zatímco v případě evropských výrobců vycházela z roku 2003, tj. z posledního celého roku, ve kterém docházelo k protiprávnímu jednání. Komise uvedla, že tímto rozlišením chtěla zohlednit skutečnost, že během převážné části trvání protiprávního jednání vlastnila společnost Toshiba podstatně menší podíl na celosvětovém trhu s tímto výrobkem než společnost Mitsubishi. Tribunál sice považuje takový cíl za legitimní, má však za to, že k jeho dosažení mohlo být použito jiných, nediskriminačních metod, jako je například rozdělení výchozí částky pokuty stanovené na základě obratu za rok 2003 podle poměru prodeje dotyčného výrobku během posledního roku, který předcházel vytvoření společného podniku. Vzhledem k tomu, že Komise porušila zásadu rovného zacházení a že Tribunálu scházejí údaje, na jejichž základě by mohl vypočítat novou částku pokuty, tedy Tribunál pokuty uložené oběma těmito podnikům zrušil.

– Odrazení

Ve věci *Arkema France a další v. Komise* (rozsudek ze dne 7. června 2011, T-217/06, dosud nezveřejněný) zvýšila Komise peněžitou sankci o 200 %, aby jí zajistila dostatečný odrazující účinek vzhledem k velikosti a hospodářské síle dotyčného podniku. Toto zvýšení bylo založeno na celosvětovém obratu společnosti Total, která je mateřskou společností žalobkyně. Tribunál však poukázal na skutečnost, že několik dní před přijetím rozhodnutí Komise přestala být žalobkyně ovládána společností Total, a dospěl tedy k názoru, že zvýšení pokuty z titulu odrazujícího účinku není odůvodněné. Tribunál totiž připomněl, že nutnost zajistit pokutě dostatečný odrazující účinek vyžaduje mimo jiné úpravu částky pokuty tak, aby zohlednila zamýšlený dopad na podnik, kterému

⁸ Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 [ES] a 82 [ES] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205).

je uložena, aby se nestala zanedbatelnou nebo naopak nadměrnou, zejména s ohledem na jeho finanční schopnost. Tohoto cíle, tj. odrazení, tedy nelze právoplatně dosáhnout bez přihlédnutí k situaci podniku v den uložení pokuty. Vzhledem k tomu, že hospodářská jednotka tvořená společnostmi Arkema a Total zanikla před datem vydání rozhodnutí, zdroje posledně uvedené společnosti nelze brát v úvahu při určování, o kolik má být pokuta uložena společnosti Arkema a jejím dceřiným společnostem zvýšena. Tribunál proto určil, že 200% zvýšení je v jejich případě nadměrné a že k zajištění dostatečně odrazujícího účinku pokuty, která jim byla uložena, je vhodné zvýšení o 25 %. Z tohoto důvodu Tribunál rozhodl, že se částka pokuty uložené společnosti Arkema snižuje z 219,1 na 113,3 milionu eur.

– Spolupráce

Ve výše uvedeném rozsudku *Fuji Electric v. Komise* Tribunál upřesnil, že i když je pravda, že datum, ke kterému jsou důkazy předány Komisi, ovlivňuje jejich kvalifikaci jako důkazů s významnou přidanou hodnotou, jelikož tato kvalifikace závisí na důkazech již obsažených ve spise Komise ke dni jejich předání, pouhá skutečnost, že tyto důkazy byly předány po doručení oznámení námitek nevylučuje, že mohou i přes pokročilou fázi správního řízení stále představovat významnou přidanou hodnotu. Zejména se podnik může v žádosti o přiznání výhod vyplývajících z oznámení o spolupráci, která je předložena po zaslání oznámení námitek, soustředit na skutečnosti, které podle jeho názoru nebyly právně dostačujícím způsobem prokázány, aby poskytl významnou přidanou hodnotu oproti důkazům, které již Komise vlastní.

Ve věci *Deltafina v. Komise* (rozsudek ze dne 9. září 2011, T-12/06, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku) se Komise vůbec poprvé rozhodla poskytnout žalobkyni podmíněnou ochranu před pokutami podle oznámení o spolupráci. Tribunál uvedl, že s ohledem na skutečnost, že poskytnutí plné ochrany před pokutami je výjimkou ze zásady osobní odpovědnosti podniku za porušení pravidel hospodářské soutěže, je logické, že Komise na oplátku může od podniku požadovat, aby ji neopomněl informovat o rozhodných skutečnostech, o nichž se dozvěděl a které mohou ovlivnit průběh správního řízení a účinnost vyšetřování. Tribunál ale poukázal na skutečnost, že žalobkyně na schůzce se svými konkurenty dobrovolně a bez informování Komise vyrazila, že jejím útvarům podala žádost o ochranu před pokutami, a to před tím, než mohla Komise provést šetření ohledně předmětné kartelové dohody. Vzhledem k tomu, že takové chování nesvědčí o duchu opravdové spolupráce, Tribunál určil, že se Komise nedopustila nesprávného posouzení, když společnosti Deltafina neposkytla konečnou ochranu před pokutami.

– Přitěžující okolnosti

V rozsudku ze dne 17. května 2011, *Arkema France v. Komise* (T-343/08, dosud nezveřejněný), Tribunál uvedl, že ačkoli žádná promlčecí lhůta Komisi nebrání v konstatování, že došlo k opakování protiprávního jednání, nemění to nic na tom, že Komise podle zásady proporcionality nemůže časově neomezeně zohledňovat starší rozhodnutí, kterým nebo kterými byly podniku uloženy sankce. Tribunál v dané věci konstatoval, že žalobkyně od roku 1961 až do května 1984 nepřetržitě porušovala pravidla hospodářské soutěže účastí na kartelových dohodách, za něž jí byla uložena sankce nejprve v roce 1984, dále v roce 1986 a nakonec v roce 1994, a že navzdory této řadě rozhodnutí své protiprávní jednání opakovala účastí na nové kartelové dohodě od 17. května 1995 do 9. února 2000, za níž byla uložena sankce v napadeném rozhodnutí. V důsledku toho Komise zvýšila základní částku pokuty uložené žalobkyni o 90 %. Tribunál potvrdil postup Komise s tím, že jelikož tato řada rozhodnutí, jež byla přijata v krátkých časových odstupech a z nichž poslední bylo přijato rok před její účastí na protiprávním jednání, za které byla uložena sankce v napadeném rozhodnutí, svědčí o sklonech žalobkyně k porušování pravidel práva hospodářské soutěže, Komise

tím, že uvedenou řadu rozhodnutí zohlednila v rámci posuzování opakování protiprávního jednání žalobkyně, neporušila zásadu proporcionality.

V napadeném rozhodnutí ve věcech *ENI v. Komise a Polimeri Europa v. Komise* (rozsudky ze dne 13. července 2011, T-39/07 a T-59/07, dosud nezveřejněné, v současnosti probíhají řízení o kasačním opravném prostředku) Komise uvedla, že podniku EniChem již byly v minulosti uloženy sankce za jeho účast na dvou kartelových dohodách, a dospěla k názoru, že základní částka pokuty uložené žalobkyním, tj. společnosti Eni a její dceřiné společnosti Polimeri, musí být zvýšena o 50 % z titulu přitěžující okolnosti spočívající v opakování protiprávního jednání. Komise měla za to, že ačkoli právnické osoby zapojené do předmětných protiprávních jednání nebyly totožné, opakování předmětného protiprávního jednání se dopustil stejný podnik. Tribunál však poukázal na to, že jelikož byly změny ve struktuře a v ovládání dotyčných společností komplexní, měla být Komise zvláště přesná a předložit veškeré podrobné skutečnosti nezbytné k prokázání, že společnosti, kterých se týkalo napadené rozhodnutí, a společnosti, kterých se týkala předchozí rozhodnutí, tvoří tentýž „podnik“ ve smyslu článku [101 SFEU]. Tribunál dospěl k názoru, že tomu tak v daném případě nebylo, a že tedy opakování protiprávního jednání nebylo prokázáno. Pokutu proto snížil z 272,25 na 181,5 milionu eur.

V rozsudku z téhož dne vydaném ve spojených věcech *ThyssenKrupp Liften Ascenseurs a další v. Komise* (T-144/07, T-147/07 až T-150/07 a T-154/07, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku) Tribunál připomněl, že Komise zvýšila pokuty uložené mateřské společnosti ThyssenKrupp AG, její dceřiné společnosti ThyssenKrupp Elevator AG a některým dceřiným společnostem působícím v jiných zemích o 50 % z titulu opakování protiprávního jednání, neboť některé ze společností patřících do skupiny ThyssenKrupp již byly v roce 1998 sankcionovány za svou účast na kartelové dohodě týkající se příplatku za legování. Tribunál v tomto ohledu uvedl, že Komise v tomto rozhodnutí konstatovala protiprávní jednání pouze ze strany společností této skupiny, nikoli však společností, které byly v rozhodné době jejich mateřskými společnostmi, jejichž právním a ekonomickým nástupcem je ThyssenKrupp AG. Komise se navíc tehdy nedomnívala, že by dceřiné společnosti a jejich mateřské společnosti tvořily hospodářskou jednotku. Tribunál dále konstatoval, že dceřiné společnosti, kterým byly uloženy pokuty v rámci kartelové dohody týkající se příplatku za legování, nebyly součástí podniků sankcionovaných napadeným rozhodnutím. Konstatovaná protiprávní jednání tedy nelze považovat za opakování protiprávního jednání týmž podnikem.

– Polehčující okolnosti

Ve věci, v níž byl vydán výše uvedený rozsudek *Ziegler v. Komise*, žalobkyně v souvislosti s polehčujícími okolnostmi poukazovala na ukončení protiprávních praktik. Tribunál uvedl, že ačkoli pokyny z roku 2006 stanoví, že Komise může základní částku pokuty z tohoto důvodu snížit, „tato okolnost se nepoužije v případě tajných dohod nebo jednání (zejména kartelů)“. Uplatnění této polehčující okolnosti je navíc omezeno na případy, kdy protiprávní jednání skončilo po prvním zásahu Komise. Tribunál ale konstatoval, že se žalobkyně účastnila na protiprávním jednání až do 8. září 2003, zatímco kontroly proběhly po tomto datu, a sice 16. září 2003, a výtku žalobkyně zamítl.

V téže věci žalobkyně tvrdila, že pokud Komise o protiprávních praktikách věděla a po několik let je tolerovala, tato skutečnost u ní vzbudila legitimní, byť mylnou představu o tom, že tyto praktiky jsou legální. Tribunál v tomto ohledu zdůraznil, že pouhá vědomost o protisoutěžním jednání neznámá, že toto jednání bylo Komisí implicitně „povoleno nebo doporučováno“ ve smyslu pokynů z roku 2006. Na údajnou nečinnost totiž nelze pohlížet stejně jako na pozitivní konání, jako je povolení nebo doporučování, vedoucí k uznání polehčující okolnosti.

Ve věci, v níž byl vydán výše uvedený rozsudek *Arkema France v. Komise*, žalobkyně tvrdila, že Komise postupovala nesprávně, když jí nesnížila pokutu na základě její spolupráce jdoucí nad rámec působnosti oznámení o spolupráci. Tribunál upřesnil, že v zájmu zachování užitečného účinku tohoto typu oznámení může Komisi jen ve výjimečné situaci vzniknout povinnost snížit podniku pokutu na jiném základě. Tribunál shledal, že tak je tomu zejména tehdy, je-li spolupráce podniku, která jde nad rámec jeho povinnosti spolupráce stanovené právním předpisem, aniž mu ale poskytuje nárok na snížení pokuty na základě uvedeného oznámení, pro Komisi objektivně užitečná. To, že je spolupráce takto užitečná, musí být konstatováno v případě, že Komise své konečné rozhodnutí zakládá na důkazech, bez nichž by nebyla schopna předmětné protiprávní jednání zcela nebo zčásti sankcionovat.

– Výjimečné okolnosti

Ve výše uvedeném rozsudku *Ziegler v. Komise* zkoumal Tribunál použití pokynů z roku 2006 v souvislosti se zohledněním platební schopnosti daného podniku. V tomto ohledu uvedl, že předpokladem pro mimořádné snížení pokuty z důvodu hospodářských obtíží na základě těchto pokynů je jednak podání žádosti v tomto směru, jednak splnění dvou kumulativně stanovených podmínek, jimiž jsou zaprvé nepřekonatelné obtíže se zaplacením pokuty a zadruhé existence „zvláštní hospodářsko společenské situace“. Pokud však jde o první podmínku, Tribunál konstatoval, že Komise toliko uvedla, že pokuta činí jen 3,76 % celosvětového obratu podniku za rok 2006, na základě čehož pak vyslovila závěr, že sankce není takové povahy, aby nezvratně ohrozila jeho ekonomickou životaschopnost. Tribunál dospěl k tomu, že toto posouzení je abstraktní a nijak nepřihlíží ke konkrétní situaci žalobkyně a dále že na základě samotného výpočtu procentního podílu pokuty k celosvětovému obratu podniku nelze učinit závěr, že tato pokuta není takové povahy, aby nezvratně ohrozila ekonomickou životaschopnost podniku. Avšak vzhledem k tomu, že druhá podmínka není splněna, Tribunál uzavřel, že Komise byla oprávněna argumenty žalobkyně odmítnout.

– Maximální výše 10 % obratu

V rozsudku ze dne 16. června 2011, *Putters International v. Komise* (T-211/08, dosud nezveřejněný), Tribunál uvedl, že skutečnost, že pokuta, která byla nakonec uložena, dosahuje výše 10 % obratu žalobkyně, přestože tato procentní hodnota je v případě ostatních účastníků kartelové dohody nižší, nemůže sama o sobě představovat porušení zásady rovného zacházení či zásady proporcionality. Tento důsledek totiž přirozeně plyne z výkladu 10% horní hranice coby pouhého zmírňujícího limitu, jehož se použije po případném snížení pokuty na základě polehčujících okolností nebo na základě zásady proporcionality. Tribunál však podotkl, že vynásobení částky určené podle hodnoty tržeb počtem let, během nichž se daný podnik na protiprávním jednání podílel, může vést k tomu, že v kontextu pokynů z roku 2006 bude použití 10% horní hranice spíš pravidlem než výjimkou u všech podniků, které působí převážně na jednom trhu a které se kartelové dohody účastnily po dobu delší jednoho roku. V takovém případě nebude mít jakékoli rozlišování na základě závažnosti nebo polehčujících okolností zpravidla žádný vliv na pokutu, jejíž výše již byla snížena na 10 %. Tribunál v tomto ohledu zdůraznil skutečnost, že z toho plynoucí neexistence rozlišování v souvislosti s konečnou pokutou je s ohledem na zásadu personalitu trestů a sankcí problémem, který přímo plyne z nové metody.

d) Přičitatelnost protiprávního jednání a uložení solidární povinnosti

- Podmínky pro uplatnění domněnky, že mateřská společnost je odpovědná za jednání své dceřiné společnosti

V rozsudku ze dne 15. září 2011, *Koninklijke Grolsch v. Komise* (T-234/07, dosud nezveřejněný), Tribunál uvedl, že Komise neprokázala přímou účast žalobkyně na kartelové dohodě. Na žalobkyni bylo ale nahlíženo stejně jako na její dceřinou společnost (kterou vlastnila ze 100 %), s tím, že Komise tyto právnické osoby nerozlišovala ani neuvedla důvody, proč jí mělo být protiprávní jednání přičteno. Tribunál konstatoval, že když Komise takto ponechala bez povšimnutí hospodářské, organizační a právní vazby mezi žalobkyní a její dceřinou společností, zbavila tím žalobkyni možnosti případně před Tribunálem namítnout, že přičtení odpovědnosti nebylo opodstatněné, a to vyvrácením domněnky skutečného vykonávání rozhodujícího vlivu na uvedenou dceřinou společnost, a neumožnila Tribunálu provést v tomto ohledu přezkum, což bylo důvodem pro zrušení rozhodnutí.

- Vyvrácení domněnky

V rozsudcích ze dne 16. června 2011, *L'Air liquide v. Komise a Edison v. Komise* (T-185/06, dosud nezveřejněný, a T-196/06, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), Tribunál nejprve konstatoval, že Komise mohla oprávněně předpokládat výkon rozhodujícího vlivu žalobkyň na jejich dceřiné společnosti, a to s přihlédnutím k nikým nezpochybněné vazbě mezi společnostmi spočívající ve 100% kontrole. Tribunál dále podotkl, že žalobkyně použily k vyvrácení uvedené domněnky konkrétní argumentaci, jíž se snažily prokázat samostatnost svých dceřiných společností. Komise však na tyto argumenty odpověděla pouze s odkazem na některé další nepřímé důkazy o tom, že žalobkyně vykonávaly na své dceřiné společnosti rozhodující vliv. Tribunál dospěl k názoru, že Komise v této souvislosti neuvedla v napadeném rozhodnutí důvody, proč žalobkyněmi předložené důkazy k vyvrácení dané domněnky nestačily. Povinnost Komise odůvodnit své rozhodnutí v této otázce však jasně vyplývá z vyvratitelné povahy dané domněnky, jejíž vyvrácení vyžadovalo, aby žalobkyně předložily důkaz o veškerých hospodářských, organizačních a právních vazbách mezi nimi a jejich dceřinými společnostmi. Vzhledem k tomu, že se Komise v tomto ohledu podrobně nevyjádřila, Tribunál napadené rozhodnutí zrušil pro porušení povinnosti uvést odůvodnění.

Ve výše uvedených spojených věcech *Gosselin v. Komise a Stichting Administratiekantoort Portielje v. Komise* použila Komise domněnku skutečného vykonávání rozhodujícího vlivu nadací Portielje na společnost Gosselin, neboť mateřská společnost vlastnila takřka veškerý kapitál své dceřiné společnosti. Tribunál však uvedl, že důkazy předložené nadací Portielje lze uvedenou domněnku vyvrátit. Mezi těmito důkazy vyzdvihl zvláště skutečnost, že jedinou možností, jak by mateřská společnost mohla vykonávat vliv na svou dceřinou společnost, by bylo využití hlasovacích práv spojených s akciemi, jež vlastní, na valné hromadě dceřiné společnosti. Tribunál ale konstatoval, že se za trvání protiprávního jednání žádná valná hromada akcionářů nekonala. Tribunál tedy rozhodl tak, že rozhodnutí Komise v části týkající se nadace Portielje zrušil.

- Rozsah odpovědnosti

Ve věci *Tomkins v. Komise* (rozsudek ze dne 24. března 2011, T-382/06, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku) byla žalobkyni přičtena odpovědnost za protiprávní jednání její dceřiné společnosti Pegler z důvodu, že vlastnila 100 % kapitálu této dceřiné společnosti. Žalobkyně v rámci svých žalobních důvodů popírala účast své dceřiné společnosti na kartelové dohodě během části doby trvání protiprávního jednání.

Rozsudkem z téhož dne *Pegler v. Komise* (T-386/06, dosud nezveřejněný) Tribunál zrušil rozhodnutí Komise ohledně účasti společnosti Pegler na kartelu měděných spojovacích tvarovek během části doby trvání protiprávního jednání, a to části delší, než jaká byla uvedena v žalobním důvodu mateřské společnosti Tomkins. Tribunál v tomto ohledu připomněl, že jelikož unijní soud nemůže rozhodnout *ultra petitem*, nemůže jít zrušující výrok nad rámec toho, co požadoval žalobce. Z hlediska práva hospodářské soutěže žalobkyně nicméně tvořila jedinou entitu se svou dceřinou společností, která měla částečně úspěch s žalobou na neplatnost podanou ve výše uvedené věci *Pegler v. Komise*. Skutečnost, že Komise přičetla žalobkyni odpovědnost, tedy znamená, že žalobkyně má prospěch z částečného zrušení napadeného rozhodnutí v uvedené věci. Žalobkyně totiž vznesla jediný žalobní důvod, který zpochybňuje dobu trvání účasti společnosti Pegler na protiprávním jednání, a na tomto základě navrhovala zrušení napadeného rozhodnutí. Tribunál, kterému byla předložena žaloba na neplatnost odděleně mateřskou společností a její dceřinou společností, tak dospěl k názoru, že nerozhodne *ultra petitem*, když zohlední výsledek žaloby podané dceřinou společností, jestliže návrhová žádání v žalobě podané mateřskou společností mají stejný předmět.

Ve věci, v níž byl vydán tentýž rozsudek, společnost Tomkins naproti tomu vzala výslovně zpět výtku vycházející z nesprávného posouzení v souvislosti se zvýšením pokuty pro účely odrazení. Tribunál z toho dovodil, že v tomto bodě nemůže rozhodnout, aniž půjde nad rámec tohoto sporu, jak byl vymezen účastnicemi řízení v dané věci, ačkoli ve věci, v níž byl vydán výše uvedený rozsudek *Pegler v. Komise*, měl za to, že Komise použila násobící koeficient neprávem.

– Solidární odpovědnost za zaplacení pokuty

V rozsudku ze dne 12. října 2011, *Alliance One International v. Komise* (T-41/05, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním oprávněm prostředku), Tribunál konstatoval, že žalobkyně nemůže být číněna odpovědnou za protiprávní jednání, kterého se dopustila společnost Agroexpansió v období před 18. listopadem 1997, protože s ní tvořila hospodářskou jednotku, a tedy podnik ve smyslu článku [101 SFEU] až po tomto datu. Vzhledem k tomu, že solidární odpovědnost za zaplacení pokuty se může vztahovat jen k období trvání protiprávního jednání, kdy mateřská a dceřiná společnost tvořily takový podnik, Komise nebyla oprávněna ukládat žalobkyni povinnost zaplatit solidárně se společností Agroexpansió celou částku uloženou posledně uvedené společnosti, tj. 2 592 000 eur, tedy částku za celé období trvání protiprávního jednání. Tribunál proto rozhodl, že se pokuta z důvodu délky trvání protiprávního jednání zvyšuje jen o 35 %, a nikoli o 50 %.

e) Soudní přezkum v plné jurisdikci

Na základě článku 261 SFEU a článku 31 nařízení č. 1/2003 má Tribunál pravomoc soudního přezkumu v plné jurisdikci, což jej opravňuje k tomu, aby nad rámec pouhého přezkumu legality sankce, jenž mu dovoluje toliko zamítnout žalobu na neplatnost, nebo napadený akt zrušit, změnil napadený akt – i bez jeho zrušení – s přihlédnutím ke všem skutkovým okolnostem, a to například změnou uložené pokuty⁹.

Ve výše uvedeném rozsudku *Arkema France a další v. Komise* Tribunál uvedl, že Komise nepochybnila správnost tvrzení žalobkyň, podle kterých již od 18. května 2006 nebyly ovládány společnostmi Total a Elf Aquitaine, a že tato skutková okolnost byla uvedena už v žalobě. Tribunál,

⁹ Viz zejména rozsudek Soudního dvora ze dne 15. října 2002, *Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Recueil, s. I-8375, bod 692.

který byl žalobkyněmi vyzván, aby využil své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci tak, že s přihlédnutím k této skutečnosti pokutu sníží, nakonec rozhodl, že zvýšení pokuty k zajištění dostatečně odrazujícího účinku nebude činit 200 %, ale jen 25 %, neboť zvýšení o 200 % považoval za nadměrné z důvodu, že bylo vypočteno na základě celosvětového obratu mateřské společnosti. V důsledku toho se pokuta uložená společnosti Arkema snížila o 105,8 milionu eur.

Ve výše uvedených rozsudcích *Ziegler v. Komise a Team Relocations a další v. Komise* Tribunál upřesnil, že důkladnější odůvodnění v souvislosti s výpočtem pokuty, které je nyní nezbytné z důvodu zásadní metodické změny vyplývající z pokynů z roku 2006, má také za cíl usnadnit Tribunálu výkon jeho pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci, jež mu má umožnit, aby nad rámec posouzení legality napadeného rozhodnutí posoudil vhodnost uložené pokuty.

Ve výše uvedeném rozsudku *Putters International v. Komise* Tribunál určil, že neexistence rozlišování v souvislosti s konečnou pokutou, jež leckdy vyplývá z metody podle pokynů z roku 2006, může vyžadovat, aby Tribunál v konkrétních případech, kdy nelze dospět k odpovídajícímu rozlišení jen na základě uvedených pokynů, plně využil své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci.

V rozsudku ze dne 5. října 2011, *Romana Tabacchi v. Komise* (T-11/06, dosud nezveřejněný), Tribunál konstatoval, že se Komise dopustila nesprávného posouzení skutkového stavu v případě délky trvání účasti žalobkyně na kartelové dohodě a porušila zásadu rovného zacházení při posuzování specifické váhy této účasti, a zjednal nápravu s využitím své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci. Tribunál tak dospěl k názoru, že zejména s přihlédnutím ke kumulativnímu účinku dříve zjištěných jednání odporujících právním předpisům a k omezeným finančním schopnostem žalobkyně budou veškeré okolnosti dané věci posouzeny spravedlivě, bude-li konečná částka pokuty uložené žalobkyni stanovena na 1 milion eur namísto 2,05 milionu eur. Tribunál v tomto ohledu upřesnil, že pokuta v takové výši umožňuje účinně postihnout protiprávní jednání žalobkyně, a to nezanedbatelným a dostatečně odrazujícím způsobem, a že jakákoli pokuta vyšší než tato částka by byla nepřiměřená protiprávnímu jednání, které je žalobkyni vytýkáno, posuzovanému jako celek.

3. Přínosy v oblasti spojování podniků

V rozsudku ze dne 12. října 2011, *Association belge des consommateurs test-achats v. Komise* (T-224/10, dosud nezveřejněný), Tribunál upřesnil podmínky přípustnosti žaloby podané třetí osobou proti rozhodnutí Komise, kterým se spojení podniků prohlašuje za slučitelné se společným trhem (v dané věci spojení společností EDF a Segebel), a proti zamítnutí žádosti vnitrostátních orgánů, aby jim byla věc týkající se spojení podniků zčásti postoupena (rozhodnutí, kterým se odmítá postoupení věci).

a) Aktivní legitimace třetí osoby

Tribunál v tomto ohledu připomněl, že z judikatury plyne, že u rozhodnutí Komise týkajících se slučitelnosti spojení podniků se společným trhem musí být aktivní legitimace třetích osob dotčených spojením podniků posuzována odlišně v závislosti na tom, zda se tyto osoby zaprvé dovolávají vad týkajících se meritorní stránky těchto rozhodnutí (dotčené třetí osoby „první kategorie“), nebo zadruhé tvrdí, že Komise porušila procesní práva, která jim zakládají akty unijního práva, jimiž se řídí kontrola spojování podniků (dotčené třetí osoby „druhé kategorie“).

Pokud jde o první kategorii, je nutné, aby tyto třetí osoby byly napadeným rozhodnutím dotčeny z důvodu určitých vlastností, které jsou pro ně zvláštní, nebo z důvodu faktické situace, která je vymezuje vzhledem ke všem ostatním osobám, a tím je individualizuje způsobem obdobným

tomu, jakým by byl individualizován adresát aktu. V dané věci však žalobkyně nespadá do první kategorie, neboť není rozhodnutím Komise osobně dotčena. Pokud jde o to, zda žalobkyně spadá do druhé kategorie, Tribunál upřesnil, že spotřebitelská sdružení mají v rámci správního řízení Komise, v němž se přezkouvává spojení podniků, procesní právo, totiž právo být vyslechnuta, za předpokladu, že budou splněny dvě podmínky: první podmínkou je, že se spojení podniků musí týkat produktů nebo služeb využívaných konečnými spotřebiteli, a druhou podmínkou je, že sdružení skutečně podalo písemnou žádost o slyšení ze strany Komise v průběhu přezkumného řízení.

Tribunál konstatoval, že žalobce splňuje první podmínku – neboť předmětné spojení podniků může mít přinejmenším druhotné účinky na spotřebitele – nikoli však druhou podmínku. Tribunál v tomto ohledu zdůraznil, že ke krokům, které musejí třetí osoby učinit, aby byly zapojeny do řízení o kontrole spojování podniků, musí dojít v návaznosti na formální oznámení určitého spojení. To v zájmu třetích osob umožňuje zabránit tomu, aby žádosti předkládaly předtím, než je pevně vymezen předmět Komise vedeného řízení o kontrole, což se děje v okamžiku oznámení dotčené hospodářské operace. Tato skutečnost dále brání tomu, aby Komise musela mezi žádostmi, které jí dojdou, soustavně odlišovat ty, které se vztahují k hospodářským operacím pouze na základě hypotéz, či dokonce zvěstí, a ty, které se vztahují k operacím vedoucím k oznámení. V dané věci žalobce žádal Komisi o slyšení v rámci přezkumu spojení podniků dva měsíce před jeho oznámením. Tato skutečnost však podle Tribunálu nemůže zhojit to, že nedošlo k opětovnému podání této žádosti ani že žalobce nevyvinul žádnou iniciativu, jakmile se hospodářská operace zamýšlená společnostmi EDF a Segebel stala skutečně řádně oznámeným spojením.

b) Napadnutelnost rozhodnutí, kterým se odmítá postoupení věci

Podle ustálené judikatury je přípustné, aby třetí osoba dotčená spojením podniků před Tribunálem zpochybnila rozhodnutí, kterým Komise vyhověla žádosti o postoupení věci podané vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž. Tribunál naproti tomu určil, že není přípustné, aby dotčené třetí osoby zpochybnilly rozhodnutí, kterým se odmítá postoupení věci, tj. rozhodnutí, kterým Komise zamítá žádost o postoupení věci podanou vnitrostátním orgánem. Procesní práva a soudní ochrana, které unijní právo těmto třetím osobám přiznává, totiž nejsou rozhodnutím, kterým se odmítá postoupení věci, nijak ohroženy. Právě naopak, toto rozhodnutí zaručuje třetím osobám dotčeným spojením podniků s významem pro celé Společenství, že toto spojení bude zaprvé zkoumáno Komisí z hlediska unijního práva, a zadruhé, že soudem příslušným k rozhodnutí o případné žalobě proti rozhodnutí Komise, jímž se řízení končí, bude Tribunál.

Státní podpory

1. Přípustnost

Letošní judikatura upřesnila zejména pojmy „akt zakládající právně závazné účinky“ a „právní zájem“.

V rozsudku ze dne 8. prosince 2011, *Deutsche Post v. Komise* (T-421/07, dosud nezveřejněný), Tribunál rozhodl, že žaloba podaná společností Deutsche Post proti rozhodnutí Komise o zahájení formálního vyšetřovacího řízení ve věci podpory, která byla této společnosti poskytnuta Spolkovou republikou Německo, je nepřipustná. Tribunál určil, že napadené rozhodnutí, jemuž předcházelo první rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení v roce 1999, není napadnutelným aktem.

Rozhodnutí Komise o zahájení formálního vyšetřovacího řízení, tj. akt, který je přípravou na konečné rozhodnutí, podle Tribunálu zakládá samostatné právní účinky, a je tedy napadnutelným aktem nejen v případě, kdy žalobce napadá klasifikaci podpory jako podpory nové, ale také v případě, kdy napadá samotnou kvalifikaci sporné státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES.

V dané věci však Tribunál určil, že napadený akt, kterým je druhé rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení, není napadnutelným aktem, protože nezakládá samostatné právní účinky v porovnání s prvním rozhodnutím o zahájení řízení. Napadený akt se týkal stejných opatření, jako jsou opatření, která již byla předmětem dřívějšího rozhodnutí o zahájení řízení. Komise již navíc zmínila skutečnost, že sporná opatření mohla spadat do působnosti zákazu v čl. 87 odst. 1 ES, a že samostatné právní účinky pojící se s napadeným aktem tudíž byly vyvolány uvedeným rozhodnutím o zahájení řízení. Tribunál též uvedl, že při vydání napadeného aktu ještě formální vyšetřovací řízení zahájené v roce 1999 ve vztahu ke sporným opatřením nebylo ukončeno, a že tedy napadený akt neměl právní dosah sporných opatření ani právní postavení žalobkyně.

Ve spojených věcech *Freistaat Sachsen a Land Sachsen-Anhalt a Mitteldeutsche Flughafen a Flughafen Leipzig-Halle v. Komise* (rozsudek ze dne 24. března 2011, spojené věci T-443/08 a T-455/08, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku) byla před Tribunálem zpochybněna kvalifikace kapitálového příspěvku jako státní podpory prostřednictvím dvou žalob podaných proti rozhodnutí Komise, kterým se podpora poskytnutá Spolkovou republikou Německo letišti Lipsko-Halle prohlašuje za slučitelnou se společným trhem, přičemž první žalobu podali veřejnoprávní akcionáři podniků spravujících letiště (věc T-443/08) a druhou oba podniky spravující letiště (věc T-455/08).

Tribunál prohlásil žalobu veřejnoprávních akcionářů ve věci T-443/08 za nepřijatelnou pro nedostatek právního zájmu. Tribunál na úvod připomněl, že žaloba na neplatnost podaná fyzickou nebo právnickou osobou je přípustná pouze v případě, že žalobce má zájem na zrušení napadeného aktu. Takový zájem musí existovat, musí trvat a posuzuje se ke dni podání žaloby. Tribunál také uvedl, že pouhá skutečnost, že rozhodnutí Komise prohlašuje podporu za slučitelnou se společným trhem, a tedy v zásadě nezasahuje nepříznivě do právního postavení podniků, které jsou příjemci podpory, nezbavuje unijní soud povinnosti přezkoumat, zda posouzení Komise vyvolává právně závazné účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy uvedených podniků.

Tribunál zaprvé určil, že skutečnost, že rozhodnutí neodpovídá stanovisku vyjádřenému žalobkyněmi v průběhu správního řízení, sama o sobě nemá žádný právně závazný účinek, který by mohl ovlivnit jejich zájmy, a jako taková proto nemůže odůvodnit jejich právní zájem na podání žaloby. Řízení o kontrole státních podpor je totiž vzhledem ke své obecné struktuře řízením zahájeným proti členskému státu, který je odpovědný za poskytnutí podpory. Podniky, jež jsou příjemci podpory, a územní entity působící pod úrovní státu, které poskytují podpory, a rovněž konkurenti příjemců podpor se považují pouze za „zúčastněné strany“ v tomto řízení. Tribunál dodal, že takovíto žalobci nejsou žádným způsobem zbaveni účinné soudní ochrany před rozhodnutím Komise, kterým se kapitálový příspěvek kvalifikuje jako státní podpora. I kdyby totiž byla žaloba na neplatnost prohlášena za nepřijatelnou, nic nebrání tomu, aby uvedení žalobci v rámci řízení před vnitrostátním soudem, jež vůči nim bude případně zahájeno v souvislosti s důsledky jimi tvrzené nicotnosti kapitálového příspěvku, navrhli vnitrostátnímu soudu, aby podal žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, za účelem zpochybnění platnosti rozhodnutí Komise v rozsahu, v němž konstatuje, že dané opatření je podporou.

Zadruhé, pokud jde o údajné nepříznivé důsledky spojené s kvalifikací kapitálového příspěvku jakožto státní podpory, Tribunál konstatoval, že se žalobce nemůže dovolávat budoucích a nejistých situací, aby odůvodnil svůj zájem navrhopat zrušení napadeného aktu. Skutečnost,

že žalobce odkazuje na „možné“ důsledky tvrzené nicotnosti kapitálového příspěvku v právu obchodních společností a v insolvenčním právu, nikoli na jisté důsledky, tedy pro uznání takového zájmu nestačí. Tribunál také uvedl, že žalobci, kteří jsou veřejnoprávními akcionáři příjemce podpory, neprokázali, že mají vlastní zájem, odlišný od zájmu příjemce, na podání žaloby na neplatnost rozhodnutí. Pokud určitá osoba nemůže uplatňovat právní zájem na podání žaloby odlišný od zájmu podniku dotčeného unijním aktem, v němž drží kapitálový podíl, nemůže své zájmy související s tímto aktem hájit jinak než výkonem práv společníka tohoto podniku.

V rozsudku ze dne 20. září 2011, *Regione autonoma della Sardegna a další v. Komise* (spojené věci T-394/08, T-408/08, T-453/08 a T-454/08, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), Tribunál zamítl námitku nepřípustnosti vznesenou Komisí a určil, že skutečnost, že žalobci a vedlejší účastnice nepodali v požadované lhůtě žalobu proti rozhodnutí o opravě, které má stejný předmět a cíl jako rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení, jim nebrání v uplatnění žalobních důvodů vycházejících z protiprávnosti posledně uvedeného rozhodnutí proti konečnému rozhodnutí Komise.

Rozhodnutí, kterým se ukončuje formální vyšetřování, totiž vyvolává právně závazné účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy zúčastněných stran, protože dané řízení ukončuje a definitivně se vyslovuje ke slučitelnosti zkoumaného opatření s pravidly použitelnými na státní podpory. Zúčastněné strany mají tedy stále možnost napadnout toto rozhodnutí a musí mít v tomto rámci možnost napadnout různé prvky, na kterých je založeno konečné stanovisko přijaté Komisí. Tribunál dodal, že tato možnost nezávisí na tom, zda rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení může být předmětem žaloby na neplatnost. Možnost podat žalobu proti uvedenému rozhodnutí o zahájení řízení je dána, zakládá-li konečné právní účinky, a tak je tomu tehdy, když Komise zahájí formální vyšetřovací řízení vůči opatření, které prozatímne kvalifikuje jako novou podporu. Tato možnost napadnout rozhodnutí o zahájení řízení však nemůže mít za následek omezení procesních práv zúčastněných stran tím, že by jim bylo bráněno napadnout konečné rozhodnutí a dovolávat se na podporu své žaloby vad týkajících se všech fází řízení, které vedlo k přijetí tohoto rozhodnutí.

2. Hmotněprávní pravidla

a) Pojem „státní podpora“

V rozsudku ze dne 12. května 2011, *Région Nord-Pas-de-Calais a Communauté d'Agglomération du Douaisis v. Komise* (spojené věci T-267/08 a T-279/08, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), se Tribunál věnoval pojmu „státní zdroje“ a zejména podmínce, podle níž musejí být dotyčná opatření přičitatelná státu.

Tribunál v této souvislosti připomněl, že skutečnost, že zálohy poskytl region a svazek obcí, tedy územně správní celky, a nikoli ústřední orgány státní správy, nemůže sama o sobě znamenat, že by se tato opatření vymykala působnosti čl. 107 odst. 1 SFEU. Tribunál dále upřesnil, že ani skutečnost, že financování sporných opatření z vlastních zdrojů regionu a svazku obcí není fiskální či parafiskální povahy, nemůže znamenat, že by uvedená opatření neměla být kvalifikována jako státní podpora. Rozhodujícím kritériem v oblasti státních zdrojů je totiž veřejná kontrola a čl. 107 odst. 1 SFEU se vztahuje na veškeré finanční prostředky bez ohledu na to, zda pocházejí či nepocházejí z povinných odvodů, které může veřejný sektor skutečně použít k podpoře podniků.

Ve výše uvedeném rozsudku ze dne 20. září 2011, *Regione autonoma della Sardegna a další v. Komise*, bylo Komisi vytýkáno, že sporná opatření nesprávně kvalifikovala jako protiprávní nové podpory, neboť nebyly oznámeny, a nikoli jako zneužití existujících podpor.

Tribunál připomněl, že když se změna dotýká původního režimu v jeho samotné podstatě, mění se tento režim na nový režim podpory. Naopak, jestliže změna není podstatná, může být jako nová podpora kvalifikována pouze změna jako taková. V dané věci rozhodnutí o schválení výslovně uvádělo podmínku, že žádost o podporu musí předcházet zahájení realizace investičního projektu. Tribunál shledal, že na základě neoznámeného opatření mohl region Sardinie poskytnout podpory na projekty, jejichž realizace byla zahájena před podáním žádostí o podporu, a konstatoval, že uplatňovaný režim byl v porovnání se schváleným režimem pozměněn. Podle Tribunálu však tuto změnu nelze označit za malou nebo bezvýznamnou. Vzhledem k tomu, že – jak vyplývá z pokynů z roku 1998¹⁰ – Komise pravidelně podmiňuje schválení režimů regionálních podpor tím, že žádost o podporu musí být předložena před zahájením realizace projektu, vypuštění této podmínky mohlo ovlivnit hodnocení slučitelnosti opatření se společným trhem. Tribunál z toho dovodil, že sporné podpory byly novými podporami, nikoli podporami existujícími. Tyto nové podpory byly protiprávní, jelikož změna schváleného režimu nebyla Komisi oznámena.

Tribunál konečně upřesnil, že sporné podpory nemohou být kvalifikovány jako zneužití podpory, neboť taková kvalifikace se týká případu, kdy příjemce použije podporu v rozporu s rozhodnutím, kterým byla schválena. V daném případě přitom porušení rozhodnutí o schválení nebylo možné přičítat příjemcům podpor, nýbrž regionu Sardinie.

b) Posuzovací pravomoc Komise – přezkum režimu podpor – nařízení o výjimce

V rozsudku ze dne 14. července 2011, *Freistaat Sachsen v. Komise* (T-357/02 RENV, dosud nezveřejněný), Tribunál zamítl žalobní důvod, v jehož rámci žalobce tvrdil, že Komise neuplatnila svou posuzovací pravomoc při přezkumu daného režimu podpor a uplatnila pouze kritéria stanovená nařízením o výjimce pro MSP¹¹.

Tribunál konstatoval, že cílem nařízení o výjimce pro MSP je prohlásit za slučitelné se společným trhem některé podpory poskytované malým a středním podnikům (MSP) a zároveň zprostit státy povinnosti tyto podpory oznámit. To však neznamená, že žádná podpora ve prospěch MSP nemůže být v návaznosti na oznámení učiněné členským státem prohlášena za slučitelnou se společným trhem po přezkumu uskutečněném Komisí z hlediska kritérií vymezených v čl. 87 odst. 3 ES. Tribunál též upřesnil, že i když Komise může stanovit obecná prováděcí pravidla upravující uplatnění její posuzovací pravomoci podle čl. 87 odst. 3 ES, nemůže se při posuzování konkrétního případu uvedené posuzovací pravomoci vzdát, konkrétně v případech, které výslovně neupravila či opomněla upravit v uvedených obecných prováděcích pravidlech. Tato posuzovací pravomoc proto není vyčerpána přijetím takových obecných pravidel a případnému individuálnímu posouzení nad rámec uvedených pravidel v zásadě nic nebrání za podmínky, že Komise respektuje nadřazená právní pravidla, jako jsou pravidla ve Smlouvě či obecné principy unijního práva. Tribunál v dané věci konstatoval, že Komise tuto posuzovací pravomoc v rámci napadeného rozhodnutí skutečně uplatnila, když zkoumala slučitelnost opatření nejen z hlediska kritérií stanovených v nařízení o výjimce pro MSP, ale také na základě čl. 87 odst. 3 písm. a) a c) ES.

c) Pojem „závažné obtíže“

V rozsudku ze dne 27. září 2011, *3F v. Komise* (T-30/03 RENV, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí Komise

¹⁰ Pokyny ze dne 10. března 1998 k vnitrostátní regionální podpoře (Úř. věst. C 74, s. 9).

¹¹ Nařízení Komise (ES) č. 70/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 [ES] a 88 [ES] na státní podpory malým a středním podnikům (Úř. věst. L 10, s. 33; Zvl. vyd. 08/02, s. 141).

nevznést námitky ohledně dánského daňového režimu, o který v dané věci šlo. Tribunál žalobu zamítl z důvodu, že žalobce neprokázal, že by Komise čelila závažným obtížím a že by měla povinnost zahájit formální vyšetřovací řízení.

Formální vyšetřovací řízení je podle Tribunálu povinné, pokud Komise čelí závažným obtížím při posuzování toho, zda je podpora slučitelná se společným trhem. Pojem závažné obtíže má objektivní povahu a po existenci takových obtíží je třeba pátrat jak v okolnostech přijetí napadeného aktu, tak v jeho obsahu objektivním způsobem a dávat do souvislosti odůvodnění rozhodnutí s poznatky, jimiž Komise disponovala, když rozhodla o slučitelnosti sporných podpor se společným trhem. Z toho plyne, že přezkum legality prováděný Tribunálem, pokud jde o existenci závažných obtíží, již z povahy věci přesahuje přezkum otázky zjevně nesprávného posouzení. Žalobce nese důkazní břemeno, pokud jde o existenci závažných obtíží, které může prokázat prostřednictvím souboru shodujících se indicií, které se týkají jednak okolností a doby trvání předběžného přezkumného řízení, jednak obsahu napadeného rozhodnutí.

K prokázání existence závažných obtíží bylo poukazováno zvláště na dobu trvání předběžného přezkumu. Tribunál v tomto ohledu upřesnil, že ačkoli Komise není povinna provádět předběžný přezkum v určité lhůtě v případě, kdy státní opatření nebyla oznámena, jako tomu bylo v dané věci, má nicméně povinnost provést pečlivé a nestranné posouzení stížností, které obdržela na neoznámená státní opatření, a předběžný přezkum nesmí prodlužovat bez časového omezení. Přiměřenost doby trvání řízení musí být posouzena v závislosti na zvláštních okolnostech každé věci.

Tribunál v dané věci dospěl k názoru, že ačkoli lze předběžný přezkum, který trval déle než čtyři roky, celkově považovat za delší, než kolik času běžně vyžaduje prvotní přezkum, tato doba trvání je odůvodněna okolnostmi a souvislostmi řízení. Zejména byla zohledněna skutečnost, že uvedený daňový režim byl předmětem legislativní změny, o níž proběhla četná jednání a korespondence mezi členským státem a Komisí. Navíc i když doba trvání předběžného přezkumu může naznačovat existenci závažných obtíží, nepostačuje sama o sobě k prokázání existence takovýchto obtíží. Uplynutí určité doby, byť tato významně přesahuje dobu, kterou běžně vyžaduje prvotní předběžný přezkum, může vést k uznání toho, že se Komise při posuzování setkala se závažnými obtížemi vyžadujícími zahájení formálního vyšetřovacího řízení, pouze tehdy, připojují-li se k tomuto uplynutí doby ještě další okolnosti.

d) Pojem „hospodářská činnost“

Ve výše uvedených věcech *Freistaat Sachsen a Land Sachsen-Anhalt a Mitteldeutsche Flughafen a Flughafen Leipzig-Halle v. Komise* se měl Tribunál vyslovit k otázce, zda je výstavba letištní infrastruktury hospodářskou činností, je-li tato infrastruktura dána k dispozici správcům infrastruktury.

Pojmem „podnik“ se v kontextu soutěžního práva rozumí jakýkoli subjekt vykonávající hospodářskou činnost nezávisle na právním postavení a způsobu financování. Jakákoli činnost spočívající v nabízení zboží nebo poskytování služeb na daném trhu představuje hospodářskou činnost. Tribunál v tomto ohledu zaprvé konstatoval, že správa letištní infrastruktury představuje hospodářskou činnost, zejména když podnik nabízí letištní služby za odměnu plynoucí z letištních poplatků, které je třeba považovat za protihodnotu za služby poskytnuté koncesionářem letiště. Tribunál také upřesnil, že skutečnost, že podnik spravuje regionální letiště, a nikoli letiště mezinárodní, nemůže zpochybnit hospodářskou povahu jeho činnosti, neboť ta spočívá v poskytování služeb za odměnu na trhu regionálních letištních služeb. Provozování dráhy je součástí hospodářské činnosti podniku zajišťujícího správu, zejména je-li provozována pro

komerční účely. Tribunál zadruhé určil, že pro účely posouzení, zda má činnost podniku v kontextu veřejného financování rozšíření dráhy hospodářskou povahu, není důvod oddělovat činnost spočívající ve výstavbě nebo rozšíření infrastruktury od jejího následného používání, neboť otázka, zda je následné používání vybudované infrastruktury hospodářské povahy, či nikoli, nutně určuje povahu činnosti spočívající v rozšíření infrastruktury. Přistávací a vzletové dráhy jsou totiž zásadním předpokladem pro hospodářské činnosti vyvíjené provozovatelem letiště. Výstavba přistávacích a vzletových drah letišti umožňuje, aby vyvíjelo svou hlavní hospodářskou činnost, respektive v případě výstavby další dráhy nebo rozšíření stávající dráhy, aby tuto činnost rozvíjelo.

e) Kritérium soukromého investora v tržním hospodářství

Ve výše uvedeném rozsudku *Région Nord-Pas-de-Calais a Communauté d'Agglomération du Douaisis v. Komise* Tribunál určil, že Komise v souladu se svými povinnostmi provedla analýzu, aby se ujistila, že by příjemce podpory nemohl za podobných podmínek získat úvěr na úvěrovém trhu. Tribunál připomněl, že pro účely posouzení toho, zda je státní opatření podporou, je třeba určit, zda podnik, který je jeho příjemcem, získal hospodářskou výhodu, kterou by za běžných tržních podmínek nezískal. Za tím účelem je relevantním kritériem kritérium založené na možnostech podniku, který je příjemcem podpory, opatřit si dané finanční částky za podobných podmínek na kapitálovém trhu. Zvláště je třeba si položit otázku, zda by soukromý investor danou transakci uskutečnil za stejných podmínek. Tribunál v dané věci konstatoval, že Komise vycházela ze zjištění, že by společnost Arbel Fauvet Rail vzhledem ke své finanční situaci nemohla na úvěrovém trhu získat finanční prostředky za tak výhodných podmínek, jaké platily pro žalobkyni, neboť sporné zálohy byly poskytnuty bez žádného zajištění, které by zaručovalo jejich splacení, zatímco úrokové sazby odpovídaly běžně zajištěným úvěrům. Tribunál dále zdůraznil, že skutečnost, že dlužník může získat krátkodobý úvěr, neumožňuje posoudit jeho možnosti získání dlouhodobějšího úvěru, jehož splacení bude záviset na jeho schopnosti přežít.

V rozsudku ze dne 17. května 2011, *Buczek Automotive v. Komise* (T-1/08, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), Tribunál určil, že uplatnění kritéria hypotetického soukromého věřitele Komise porušuje čl. 87 odst. 1 ES, a že tudíž Komise platně neprokázala existenci státní podpory.

Tribunál totiž poukázal na to, že navrhne-li podnik, jehož finanční situace se značně zhoršuje, dohodu nebo soubor dohod o restrukturalizaci svého dluhu vůči věřitelům za účelem stabilizace své situace a zamezení konkursu, každý věřitel si musí vybrat mezi částkou, která je mu nabídnuta v rámci navrhované dohody, a částkou, kterou se domnívá, že by mohl získat z případného konkursu na majetek podniku. Jeho volba je ovlivněna řadou faktorů, jako je jeho postavení přednostního či běžného zástavního věřitele oprávněného ze zástavy na nemovitosti, povaha a rozsah jeho případného zajištění, jeho zhodnocení šancí na stabilizaci podniku a prospěch, který by mu náležel v případě likvidace. Z toho vyplývá, že je na Komisi, aby u každé dotčené veřejnoprávní instituce a s přihlédnutím k výše uvedeným faktorům určila, zda prominutí dluhů, které bylo poskytnuto, zjevně přesahovalo to, které by poskytl hypotetický soukromý věřitel nacházející se ve vztahu k podniku v situaci srovnatelné se situací dotčené veřejnoprávní instituce usilující o navrácení částek, které jsou jí dlužny.

V daném případě tedy byla Komise povinna určit, zda by s přihlédnutím k těmto faktorům soukromý věřitel stejně jako veřejnoprávní instituce upřednostnil zákonný postup vymáhání dluhů před úpadkovým řízením. Tribunál však konstatoval, že Komise neměla v okamžiku přijetí napadeného rozhodnutí k dispozici hmotné důkazy, které by jí umožňovaly tvrdit, že by si soukromý věřitel zvolil úpadkové řízení a nevyužil zákonný postup vymáhání dluhů. Tribunál uvedl, že pokud jde o výtěžek, v jehož získání by hypotetický soukromý věřitel mohl doufat v rámci úpadkového řízení,

Komise se spokojila s tvrzením, že „důkladné posouzení výhod vyplývajících z odkladu splacení dluhu prokázalo, že by potenciálně splacená částka nepřekročila zajištěnou výši prostředků vyplacených v rámci možné likvidace podniku“, přičemž v napadeném rozhodnutí neuvedla hmotné důkazy, na nichž se toto tvrzení zakládá. Komise v napadeném rozhodnutí zejména neuvedla, zda měla na podporu tohoto tvrzení k dispozici analýzy srovnávající výtěžek, který by hypotetický soukromý věřitel získal po ukončení úpadkového řízení – zejména s přihlédnutím k nákladům, které takové řízení vyvolává – ve vztahu k výtěžku ze zákonného postupu vymáhání dluhů. V napadeném rozhodnutí se rovněž neuvádí, zda měla Komise k dispozici studie nebo analýzy srovnávající délku trvání úpadkového řízení ve vztahu k zákonnému postupu vymáhání dluhů.

3. Procesní pravidla

a) Povinnost uvést odůvodnění

Ve výše uvedeném rozsudku *Buczek Automotive v. Komise* Tribunál určil, že Komise dostatečně neodůvodnila své rozhodnutí z hlediska podmínek týkajících se ovlivnění obchodu mezi členskými státy a narušení či hrozby narušení hospodářské soutěže.

Tribunál připomněl, že Komisi nepřísluší, aby prováděla ekonomickou analýzu skutečné situace dotčených odvětví, tržního podílu žalobkyně, postavení konkurenčních podniků a obchodních toků výrobků a služeb mezi členskými státy, pokud vysvětlí, čím sporné podpory narušily hospodářskou soutěž a ovlivnily obchod mezi členskými státy. Nicméně i v případech, kdy z okolností, za nichž byla podpora poskytnuta, vyplývá, že může ovlivnit obchod mezi členskými státy a narušit hospodářskou soutěž nebo hrozit jejím narušením, je na Komisi, aby tyto okolnosti aspoň zmínila v odůvodnění svého rozhodnutí.

V dané věci Tribunál konstatoval, že se Komise v napadeném rozhodnutí omezila na pouhé opakování čl. 87 odst. 1 ES a nijak, ani stručně, neuvedla skutečnosti a právní úvahy zohledněné při posouzení těchto podmínek. Napadené rozhodnutí mimoto neobsahovalo sebemenší údaje způsobilé prokázat, že předmětná podpora je takové povahy, že by mohla ovlivnit obchod mezi členskými státy nebo narušit hospodářskou soutěž či hrozit jejím narušením, dokonce ani v rámci popisu okolností, za nichž byla tato podpora poskytnuta.

Ve výše uvedeném rozsudku *Freistaat Sachsen a Land Sachsen-Anhalt a Mitteldeutsche Flughafen a Flughafen Leipzig-Halle v. Komise* Tribunál z důvodu porušení povinnosti uvést odůvodnění zrušil článek 1 rozhodnutí Komise v rozsahu, v němž stanovil, že částka státní podpory, již Spolková republika Německo hodlala poskytnout letišti Lipsko-Halle, je 350 milionů eur.

Tribunál určil, že ačkoli Komise připouští, že některé náklady související s kapitálovým příspěvkem spadají pod plnění úkolů veřejné služby, takže je nelze kvalifikovat jako státní podpory, dospěla v článku 1 předmětného rozhodnutí k závěru, že kapitálový příspěvek představuje v plné výši státní podporu.

Ačkoli žádné ustanovení unijního práva nepožaduje, aby Komise určila přesnou částku podpory, která má být vrácena, Tribunál zdůraznil, že když se Komise rozhodne uvést částku státní podpory, a to i v případě, kdy je podpora prohlášena za slučitelnou se společným trhem, musí uvést její přesnou částku. Tribunál přitom poukázal na skutečnost, že v dané věci je částka státní podpory uvedená v článku 1 předmětného rozhodnutí podle všeho nesprávná, jelikož částky pokrývající plnění úkolů veřejné služby nepředstavují státní podporu, a je tudíž třeba je odečíst od celkové částky kapitálového příspěvku.

b) Právo na obhajobu

Ve výše uvedeném rozsudku *Région Nord-Pas-de-Calais a Communauté d'Agglomération du Douaisis v. Komise* Tribunál připomněl ustálenou judikaturu, podle níž se zúčastněné strany nemohou dovolávat práva na obhajobu jako takového, ale mají pouze právo být vyslechnuty a účastnit se řízení v přiměřeném rozsahu s přihlédnutím k okolnostem dané věci. I když nelze vyloučit, že určitá entita působící pod úrovní státu bude mít takové postavení, že bude dostatečně nezávislá na ústřední vládě členského státu, a bude tak hrát zásadní roli při definování politického a ekonomického prostředí, v němž podniky působí, Tribunál zdůraznil, že role jiných zúčastněných stran než dotyčného členského státu se v řízení o kontrole státních podpor omezuje pouze na roli zdroje informací Komise. Takové zúčastněné strany se tedy nemohou samy domáhat kontradiktorního jednání s Komisí.

c) Ochrana legitimního očekávání

Ve výše uvedeném rozsudku *Regione autonoma della Sardegna a další v. Komise* Tribunál zamítl výtku vycházející z porušení zásady ochrany legitimního očekávání a připomněl, že ochrany legitimního očekávání se nemůže dovolávat osoba, která se dopustila zjevného porušení platné právní úpravy. Tak tomu bylo i v dané věci, neboť region Sardinie zavedl režim podpor, který byl protiprávní, protože nebyl oznámen Komisi. Toto porušení bylo považováno za zjevné, jelikož jak pokyny z roku 1998, tak rozhodnutí o schválení¹² výslovně uváděly podmínku, podle níž musí žádost předcházet zahájení prací.

Pokud jde o legitimní očekávání příjemců založené na existenci dřívějšího rozhodnutí o schválení, Tribunál uvedl, že legitimního očekávání ohledně souladu státní podpory s právními předpisy se lze v zásadě, a s výhradou výjimečných okolností, dovolávat pouze tehdy, když byla tato podpora poskytnuta v souladu s postupem stanoveným v článku 88 ES, přičemž hospodářský subjekt postupující s řádnou péčí musí být obvykle schopen se o tom ujistit. V dané věci Tribunál uvedl, že rozhodnutí o schválení jasně uvádělo, že schválení ze strany Komise se týká pouze podpor na projekty zahájené po podání žádosti o podporu. Příjemci sporných podpor, které tuto podmínku nesplňovaly, se tedy v zásadě nemohli dovolávat legitimního očekávání ohledně jejich souladu s právními předpisy. I když judikatura nevylučuje možnost příjemců protiprávní podpory dovolávat se v rámci řízení o navrácení výjimečných okolností s cílem zabránit vrácení podpory, lze tak učinit na základě příslušných ustanovení vnitrostátního práva pouze v rámci řízení o navrácení před vnitrostátními soudy, které jediné jsou příslušné posoudit okolnosti věci, případně po položení předběžných otázek týkajících se výkladu Soudnímu dvoru.

Ochranná známka Společenství

Rozhodnutí týkající se použití nařízení (ES) č. 40/94 nahrazeného nařízením (ES) č. 207/2009¹³ představují i v roce 2011 významnou část soudní agendy Tribunálu (240 vyřízených věcí, 219 zahájených věcí). Proto lze načrtnout jen stručný přehled těchto rozhodnutí.

¹² Rozhodnutí Komise SG(98) D/9547 ze dne 12. listopadu 1998 o schválení režimu podpor „N 272/98 – Itálie – podpory ve prospěch hotelového průmyslu“.

¹³ Nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství (Úř. věst. 1994, L 11, s. 1), nahrazené nařízením Rady (ES) č. 207/2009 ze dne 26. února 2009 o ochranné známce Společenství (Úř. věst. L 78, s. 1; Zvl. vyd. 17/01, s. 146).

1. Absolutní důvody pro zamítnutí zápisu

Rok 2011 se vyznačoval mimo jiné prvními dvěma případy, v nichž byl použit čl. 7 odst. 1 písm. f) nařízení č. 207/2009. Tribunál zamítl dvě žaloby namířené proti rozhodnutím, jimiž byl zamítnut zápis ochranných známek Společenství odporujících veřejnému pořádku a dobrým mravům. V rozsudku ze dne 20. září 2011, *Couture Tech v. OHIM (Vyobrazení sovětského znaku)* (T-232/10, dosud nezveřejněný), Tribunál uvedl, že označení, která by relevantní veřejnost mohla vnímat jako odporující veřejnému pořádku nebo dobrým mravům, nejsou tatáž ve všech členských státech, zejména z jazykových, historických, sociálních nebo kulturních důvodů. Z toho dovodil, že je třeba zvážit nejen okolnosti společné všem členským státům Unie, nýbrž též zvláštní okolnosti jednotlivých členských států, které mohou ovlivnit vnímání relevantní veřejnosti nacházející se na území těchto států. Tribunál poznamenal, že se poznatky vycházející z vnitrostátního práva, v dané věci z práva maďarského, neuplatní pro svoji normativní hodnotu, a nejsou tedy pravidly, kterými je Úřad pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a vzory) (OHIM) vázán. Tyto poznatky však představují skutkové indicie, které umožňují posoudit vnímání určitých kategorií označení relevantní veřejností nacházející se v daném členském státě.

Tribunál nejprve konstatoval, že maďarský trestní zákoník zakazuje určité způsoby užívání „symbolů tyranie“, mezi které patří srp a kladivo a červená pěticípá hvězda, s tím, že tento zákaz pokrývá též užívání dotčených označení jako ochranných známek, a na základě toho zejména uvedl, že sémantický obsah znaku bývalého Svazu sovětských socialistických republik (SSSR) nebyl rozvolněn nebo přeměněn natolik, aby již nebyl vnímán jako politický symbol. Tribunál tedy konstatoval, že odvolací senát právem dospěl k závěru, že užívání přihlášené ochranné známky jako ochranné známky bude podstatnou částí relevantní veřejnosti nacházející se v Maďarsku vnímáno jako odporující veřejnému pořádku nebo dobrým mravům ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. f) nařízení č. 207/2009.

Ve věci *PAKI Logistics v. OHIM (PAKI)* (rozsudek ze dne 5. října 2011, T-526/09, nezveřejněný) se jednalo o označení PAKI, jehož zápis byl odvolacím senátem zamítnut z důvodu, že anglicky hovořící veřejností Evropské unie je vnímáno jako rasistický výraz, který je ponižujícím a hanlivým označením pro Pákistánců nebo obecně pro osoby původem z indického subkontinentu žijící zejména ve Spojeném království. Tribunál v tomto kontextu zdůraznil, že i když se čl. 7 odst. 1 písm. f) nařízení č. 207/2009 vztahuje v první řadě na jakékoli označení, jehož užívání je zakázáno ustanovením unijního nebo vnitrostátního práva, zápis označení jako ochranné známky Společenství však bude i bez takového zákazu narážet na absolutní důvod pro zamítnutí zápisu upravený tímto ustanovením, je-li dané označení vysoce urážlivé. Posouzení toho, zda je tento důvod pro zamítnutí zápisu dán, musí být provedeno na základě kritéria racionálně uvažující osoby s průměrným prahem citlivosti a tolerance. Relevantní veřejnost mimoto nelze zužovat jen na veřejnost, které jsou přímo určeny výrobky a služby, pro něž je zápis žádán. Je totiž třeba přihlídnout k tomu, že označení, jichž se tento důvod pro zamítnutí zápisu týká, budou šokovat nejen veřejnost, které jsou určeny výrobky a služby nesoucí označení, ale také další osoby, kterých se uvedené výrobky a služby sice netýkají, ale které se s tímto označením budou setkávat náhodně ve svém každodenním životě. Tribunál odmítl různé argumenty, jimiž chtěla žalobkyně prokázat, že výraz „paki“ není vždy jednoznačný a diskriminační, a uzavřel, že odvolací senát postupoval správně, když vycházel z toho, že tento výraz je anglicky hovořící veřejností Unie vnímán jako rasistická urážka, a že je proto jeho zápis v rozporu s veřejným pořádkem a dobrými mravy.

Dále v rozsudku ze dne 6. července 2011, *i-content v. OHIM (BETWIN)* (T-258/09, dosud nezveřejněný), Tribunál napadené rozhodnutí zrušil z důvodu, že odvolací senát právně dostačujícím způsobem neodůvodnil popisný charakter a nedostatek rozlišovací způsobilosti ochranné známky přihlášené pro určité služby uvedené v přihlášce. Tribunál v tomto ohledu

připomněl, že se možnost odvolacího senátu provést souhrnné odůvodnění pro řadu výrobků nebo služeb může vztahovat pouze na výrobky a služby, které mezi sebou mají dostatečně přímou a konkrétní vazbu, takže tvoří dostatečně stejnorodou kategorii, což umožní, že všechny skutkové a právní úvahy, které tvoří odůvodnění daného rozhodnutí, jednak dostatečně objasní úvahy sledované odvolacím senátem pro každý z výrobků a služeb náležející do této kategorie, a jednak mohou být použity bez rozdílu na každý z dotčených výrobků a služeb. V dané věci však napadené rozhodnutí nabízí jen málo vodítek pro přiřazení jednotlivých důvodů pro zamítnutí k velmi značnému množství služeb, na něž se vztahuje přihlášená ochranná známka. Tribunál rovněž poukázal na to, že odůvodnění nedostatku rozlišovací způsobilosti přihlášené ochranné známky obsahuje toliko zmínku o tom, že zápis přihlášené ochranné známky, jakožto popisného označení, „jehož význam pochopí kdokoli bez odborných znalostí a bez potřeby analýzy“ a které postrádá taktéž rozlišovací způsobilost, je vyloučen na základě čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení č. 207/2009. Tribunál také zdůraznil, že odvolací senát toliko uvedl, že výraz „betwin“ pouze obecně pobízí k účasti na určitých sázkách nebo hrách nebo k získání ekonomické výhody v podobě výher, aniž upřesňuje možný vztah k určitému poskytovateli, a že z tohoto důvodu dané označení neumožňuje dotčenému spotřebiteli chápat je jako odkaz na určitý obchodní původ služeb souvisejících s možností sázek a výher a vnímat je jako individuální označení určitého poskytovatele v tomto odvětví. Za těchto okolností dospěl Tribunál k názoru, že pro jiné služby než ty, které jsou přímo spojeny s odvětvím sázek a soutěžních her, je třeba i bez návrhu shledat nedostatek odůvodnění. Nelze si totiž představit, jak by se toto povšechné odůvodnění mohlo uplatnit na všechny ostatní různorodé služby, které jsou předmětem přihlášky ochranné známky a z nichž některé nevykazují vůbec žádnou spojitost se sázkami a snahou o výhru.

Pokud jde o označení TDI, v rozsudku ze dne 6. července 2011, *Audi a Volkswagen v. OHIM (TDI)* (T-318/09, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), musel Tribunál taktéž zamítnout žalobu namířenou proti rozhodnutí odvolacího senátu, podle něhož je označení TDI, které se skládá z počátečních písmen slov obsažených ve výrazu „turbo direct injection“ nebo ve výrazu „turbo diesel injection“, popisné v celé Unii.

Tribunál zaprvé uvedl, že slovní označení TDI – jehož zápis jako ochranné známky Společenství je požadován pro „vozidla a jejich konstrukční díly“ – může sloužit k označování podstatných vlastností výrobků a služeb uvedených v přihlášce ochranné známky. V případě vozidel toto slovní označení označuje jejich jakost, neboť vybavení motorem „turbo diesel injection“ nebo „turbo direct injection“ představuje základní vlastnost vozidla. Ohledně konstrukčních dílů vozidel slovní označení TDI označuje jejich druh. Tribunál měl tedy za to, že označení TDI je ve vztahu k dotčeným výrobkům popisné v celé Unii. Tribunál zadruhé odmítl argument, že k prokázání toho, že rozlišovací způsobilost byla získána užíváním, nemusí být ve všech členských státech prokazováno, že je tam ochranná známka zavedená, a musejí se obdobně použít zásady uplatnitelné na dobré jméno ochranné známky, takže stačí prokázat, že ochranná známka je zavedená na podstatné části území Unie. Tribunál totiž vycházel z toho, že přihlášená ochranná známka musí získat rozlišovací způsobilost užíváním ve všech členských státech Unie, ve kterých neměla rozlišovací způsobilost *ab initio*. Tribunál v tomto ohledu zejména upřesnil, že vzhledem k cíli čl. 9 odst. 1 písm. c) nařízení č. 207/2009 – kterým je chránit legitimní zájmy majitelů ochranných známek, jejichž ochranná známka získala díky jejich obchodnímu a propagačnímu úsilí dobré jméno – nelze v souvislosti se získáváním rozlišovací způsobilosti užíváním použít metodu, která byla použita k určení relevantního území v kontextu uplatňování tohoto ustanovení.

V rozsudku ze dne 17. května 2011, *Consejo Regulador de la Denominación de Origen Txakoli de Álava a další v. OHIM (TXAKOLI)* (T-341/09, dosud nezveřejněný), měl Tribunál vyložit čl. 66 odst. 2 nařízení č. 207/2009 týkající se kolektivních ochranných známek Společenství, který stanoví výjimku z čl. 7 odst. 1 písm. c) nařízení č. 207/2009. Podle prvního z těchto ustanovení totiž mohou tvořit

kolektivní ochrannou známku Společenství i označení, která – byť jsou popisná – mohou sloužit k označení zeměpisného původu výrobku nebo služby. V dané věci žalobci tvrdili, že výraz „txakoli“ představuje údaj, který může sloužit k označení zeměpisného původu výrobku a služeb, pro které byl zápis požadován, jelikož je doplňujícím tradičním výrazem, který je chráněn právní úpravou v oblasti vinařství a vyhrazen vínům s označením původu, pro něž jsou žalobci regulačními orgány.

Tribunál dospěl k tomu, že tento výraz byl použitelnou právní úpravou považován pouze za označení vlastnosti vín, nikoli za označení jejich zeměpisného původu, a to i přesto, že mezi výrazem „txakoli“ a Baskickem údajně existuje spojitost. Článek 66 nařízení č. 207/2009 však nesmí být vykládán extenzivně. To by totiž znamenalo, že by bylo zasaženo do pravomoci orgánů činných v oblasti označení původu či zeměpisných označení. Mimoto výlučnost užívání výrazu „txakoli“ přiznaná jinými ustanoveními unijního práva nemůže znamenat automaticky zápis dotčeného označení jako ochranné známky Společenství. Takový zápis přiznává svému majiteli zvláštní práva, která nevyplývají z takových norem, jako jsou normy spadající pod zemědělskou politiku.

Tribunál nakonec upřesnil, že zamítnutí zápisu přihlášené ochranné známky nemá žádný dopad na výlučné právo, které mají v současné době žalobci k tomu, aby užívali předmětné výrazy na základě právní úpravy v oblasti vinařství, a jeho následkem není povolit užívání tohoto výrazu jiným subjektům, než jsou subjekty, které mají toto právo na základě této právní úpravy, ani zabránit žalobcům v tom, aby vyžadovali dodržování uvedené právní úpravy.

Konečně v rozsudku ze dne 6. října 2011, *Bang & Olufsen v. OHIM (Vyobrazení reproduktoru)* (T-508/08, dosud nezveřejněný), Tribunál zamítl žalobu namířenou proti rozhodnutí odvolacího senátu – jemuž byla věc předložena po zrušení předchozího rozhodnutí Tribunálem¹⁴ – který zamítl zápis ochranné známky Společenství spočívající v trojrozměrném označení ve tvaru reproduktoru, neboť označení bylo tvořeno výlučně tvarem, který dává výrobku podstatnou hodnotu ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. e) bodu iii) nařízení č. 40/94.

Tribunál se v dané věci potýkal s otázkou, zda se odvolací senát dopustil nesprávného právního posouzení, když poté, co usoudil, že se v této věci může uplatnit nový absolutní důvod pro zamítnutí – předchozí průzkum, který vedl ke zrušovacímu rozsudku Tribunálu, se totiž týkal pouze čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení č. 40/94, tj. požadavku na rozlišovací způsobilost – provedl průzkum označení s ohledem na absolutní důvod pro zamítnutí vycházející z čl. 7 odst. 1 písm. e) bodu iii) téhož nařízení.

Tribunál na danou otázku odpověděl záporně a zdůraznil, že za předpokladu, že by označení, které je předmětem přihlášky ochranné známky Společenství, považoval Tribunál na rozdíl od toho, jak rozhodl Úřad pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a vzory) (dále jen „OHIM“), za označení, na které se nevztahuje některý z absolutních důvodů pro zamítnutí zápisu uvedených v čl. 7 odst. 1 nařízení č. 40/94, vede skutečnost, že Tribunál zruší rozhodnutí OHIM zamítající zápis uvedené ochranné známky, nezbytně k tomu, že OHIM, kterému přísluší, aby z výroku a z odůvodnění rozsudku Tribunálu vyvodil důsledky, znovuzahájí průzkumové řízení o přihlášce dotčené ochranné známky a zamítne ji, pokud má za to, že se na dotčené označení vztahuje jiný absolutní důvod pro zamítnutí uvedený v tomtéž ustanovení. Na základě čl. 74 odst. 1 nařízení č. 40/94 musí totiž OHIM v rámci přezkumu absolutních důvodů pro zamítnutí zkoumat z moci úřední relevantní skutečnosti, které by jej mohly vést k uplatnění absolutního důvodu pro zamítnutí. Mimoto označení, na které se vztahuje čl. 7 odst. 1 písm. e) nařízení č. 40/94, nemůže nikdy získat rozlišovací způsobilost užíváním ve smyslu čl. 7 odst. 3 téhož nařízení, zatímco tato

¹⁴ Rozsudek ze dne 10. října 2007, *Bang & Olufsen v. OHIM (Tvar reproduktoru)*, T-460/05, Sb. rozh. s. II-4207.

možnost podle posledně uvedeného ustanovení existuje u označení, kterých se týkají důvody pro zamítnutí stanovené v čl. 7 odst. 1 písm. b) až d) nařízení č. 40/94.

Proto vede-li průzkum označení z hlediska čl. 7 odst. 1 písm. e) nařízení č. 40/94 ke zjištění, že je splněno některé z kritérií uvedených v tomto ustanovení, odpadá povinnost provést průzkum téhož označení z hlediska čl. 7 odst. 3 téhož nařízení, jelikož nemožnost zápisu tohoto označení je v takovém případě dána. Odpadnutím této povinnosti lze vysvětlit zájem na provedení předběžného průzkumu označení z hlediska čl. 7 odst. 1 písm. e) nařízení č. 40/94 v případě, kdy by bylo možné použít několik absolutních důvodů pro zamítnutí stanovených v uvedeném odstavci 1, aniž by však odpadnutí takové povinnosti mohlo být vykládáno tak, že znamená povinnost předběžného průzkumu téhož označení z hlediska čl. 7 odst. 1 písm. e) nařízení č. 40/94.

2. Relativní důvody pro zamítnutí zápisu

V rozsudku ze dne 17. února 2011, *Formula One Licensing v. OHIM – Global Sports Media (F1-LIVE)* (T-10/09, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), dospěl Tribunál k názoru, že mezi ochrannou známkou F1-LIVE označující výrobky a služby týkající se oblasti formule 1 (tj. časopisy, knihy a publikace, rezervace míst a organizace soutěží na internetu) a ochrannými známkami F1 a F1 Formula 1 společnosti Formula One Licensing BV neexistuje nebezpečí záměny z důvodu popisného charakteru, jaký veřejnost přisuzuje prvku „f1“ a malé podobnosti obou označení.

Relevantní veřejnost totiž vnímá kombinaci písmene „f“ a číslice „1“ jako zkratku výrazu „formule 1“, který obecně označuje kategorii závodních automobilů a v širším smyslu závodů takových automobilů. Relevantní veřejnost dále může vnímat prvek „f1“ starší obrazové ochranné známky Společenství F1 Formula 1 jako ochrannou známkou užívanou její majitelkou ve vztahu k jejím komerčním činnostem v oblasti závodů automobilů formule 1. Relevantní veřejnost tedy nebude prvek „f1“ v přihlášené ochranné známce vnímat jako rozlišující prvek, ale jako prvek použitý pro účely popisu. Prvek „f1“ napsaný běžným písmem má tedy ve vztahu k výrobkům a službám, na které se vztahuje, pouze nízkou rozlišovací způsobilost a případné dobré jméno obrazové ochranné známky Společenství užívané v Unii je v zásadě spojené s logotypem F1 ochranné známky F1 Formula 1.

Pokud jde konkrétně o slovní ochranné známky F1, spotřebitelé si nebudou spojovat prvek „f1“ obsažený v přihlášené ochranné známce s majitelkou starších ochranných známek, protože jediné označení, které si zvykli spojovat s touto majitelkou, je logotyp ochranné známky F1 Formula 1, a nikoliv označení napsané standardním druhem písma. Označení F1 napsané běžným druhem písma budou považovat za zkratku „formule 1“, tj. popisné označení.

Pokud jde o obrazovou ochrannou známkou F1 Formula 1, vzhledem k neexistenci vzhledové podobnosti a vzhledem ke skutečnosti, že podobnost po fonetické a pojmové stránce je pouze omezená, relevantní veřejnost nebude tuto ochrannou známkou zaměňovat s přihlášenou ochrannou známkou. Druhový význam, který veřejnost přisuzuje označení F1, v tomto ohledu zaručuje, že tato veřejnost bude chápat, že přihlášená ochranná známka se týká formule 1, ale z důvodu zcela odlišného uspořádání si nevytvoří souvislost s činnostmi majitelky starší ochranné známky.

3. Procesní otázky

V rozsudku ze dne 9. února 2011, *Ineos Healthcare v. OHIM – Teva Pharmaceutical Industries (ALPHAREN)* (T-222/09, dosud nezveřejněný), upřesnil Tribunál svou judikaturu týkající se posuzování všeobecně známých skutečností odvolacím senátem OHIM v rámci sporu před ním.

Podle článku 74 nařízení č. 40/94 se v řízení týkajícím se relativních důvodů zamítnutí zkoumání OHIM omezí na skutečnosti, důvody a návrhy přednesené účastníky. Toto ustanovení se podle Tribunálu týká zejména skutkového základu rozhodnutí OHIM, tedy skutečností a důkazů, na nichž mohou být tato rozhodnutí založena. Odvolací senát tudíž při rozhodování o odvolání proti rozhodnutí, kterým se ukončilo námitkové řízení, může založit své rozhodnutí pouze na skutečnostech a důkazech, které účastníci řízení předložili. Nicméně toto omezení skutkového základu přezkumu prováděného odvolacím senátem nevylučuje, že odvolací senát vezme v úvahu kromě skutečností výslovně uváděných účastníky námitkového řízení skutečnosti všeobecně známé, tedy skutečnosti, které může znát každý nebo se kterými se lze seznámit ze všeobecně přístupných zdrojů.

Tribunál v dané věci zdůraznil, že popis farmaceutických přípravků a jejich léčebné indikace, z nichž odvolací senát vycházel při posuzování podobnosti některých výrobků, byly sice získány z výsledků průzkumu, který odvolací senát provedl na internetových stránkách, nemohou však být vzhledem k stupni technické složitosti uvedených výrobků v žádném případě považovány za informace tvořící obecně známé skutečnosti. Tribunál shledal, že bez použití dotyčných informací by napadené rozhodnutí bylo značně odlišné, a uvedené rozhodnutí zčásti zrušil.

V rozsudku ze dne 16. května 2011, *Atlas Transport v. OHIM – Atlas Air (ATLAS)* (T-145/08, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), měl Tribunál příležitost upřesnit jednak požadavky, které platí v souvislosti s povinností odůvodnit odvolání podané odvolacímu senátu, jednak soudní přezkum rozhodnutí odvolacího senátu, kterým se přerušuje řízení o prohlášení neplatnosti.

Tribunál zaprvé připomněl, že se odvolání proti rozhodnutí podává písemně u OHIM ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí a že písemné odůvodnění odvolání musí být předloženo ve lhůtě čtyř měsíců ode dne doručení rozhodnutí. Tribunál z toho dovodil, že osoba, která chce u odvolacího senátu podat odvolání, má povinnost předložit ve stanovené lhůtě odůvodnění svého odvolání u OHIM, přičemž v opačném případě je její odvolání odmítnuto jako nepřijatelné, a že toto odůvodnění představuje více než údaj o napadeném rozhodnutí a o vůli osoby, která odvolání podala, aby jej odvolací senát změnil nebo zrušil. Z doslovného výkladu výrazu „odůvodnění“ dále vyplývá, že osoba, která odvolání podala, musí u odvolacího senátu písemně uvést důvody, které určují její odvolání. Odvolacímu senátu nepřísluší, aby dedukcí určoval důvody, na nichž je založeno odvolání, které je mu předloženo. Jakmile tedy osoba, která podala odvolání, předkládá své podání, musí písemně a dostatečně jasně uvést, které skutkové nebo právní okolnosti odůvodňují její návrh. Vzhledem k tomu, že žalobce ve svých dopisech neuvedl jasné a pochopitelné odůvodnění a vzhledem k tomu, že předložení odůvodnění před odvolacím senátem musí zejména umožnit potenciálnímu vedlejšímu účastníkovi, aby bez pomoci advokáta posoudil vhodnost odpovědi na argumenty obsažené v odvolání, Tribunál dospěl k závěru, že odvolání před odvolacím senátem nesplňuje požadavky článku 59 nařízení č. 40/94.

Tribunál zadruhé připomněl, že možnost přerušit řízení před odvolacím senátem v rámci námitkového řízení je vyjádřením procesní zásady uznávané v členských státech týkající se možnosti rozhodovacího orgánu přerušit řízení ve věci, která je mu předložena, jestliže to okolnosti projednávání věci odůvodňují. Uplatnění této možnosti *per analogiam* v kontextu

řízení o prohlášení neplatnosti je vhodné, jelikož cílem jak námitkového řízení, tak řízení na základě relativního důvodu neplatnosti je analyzovat nebezpečí záměny mezi dvěma ochrannými známkami a jelikož možnost přerušit řízení přispívá k účinnosti uvedených řízení. Odvolací senát má tudíž pravomoc přerušit řízení o prohlášení neplatnosti, je-li přerušení za daných okolností vhodné. Tribunál měl dále za to, že posuzovací pravomoc odvolacího senátu k přerušení či nepřerušení řízení je široká. Tato pravomoc však neznamena, že se na posouzení odvolacího senátu nevztahuje přezkum soudu – ten se v tomto případě omezuje na přezkum neexistence zjevně nesprávného posouzení či zneužití pravomoci. Tribunál zvláště upřesnil, že v tomto kontextu musí odvolací senát dodržovat obecné zásady upravující spravedlivé řízení v rámci společenství práva, s přihlédnutím k zájmu účastníka řízení, jehož ochranná známka Společenství je zpochybněna, ale rovněž k zájmu ostatních účastníků řízení.

V rozsudku ze dne 9. září 2011, *dm-droguerie markt v. OHIM – Distribuciones Mylar (dm)* (T-36/09, dosud nezveřejněný)¹⁵, dále Tribunál určil, že zjistí-li OHIM, že rozhodnutí obsahuje gramatickou chybu, chyby v psaní nebo zjevnou nesprávnost, může opravit pouze pravopisné nebo gramatické chyby, chyby v psaní nebo chyby, které jsou natolik zjevné, že žádný jiný text, než je ten, který vyplývá z opravy, nepřichází v úvahu. Mimoto pravomoc námitkových oddělení znovu rozhodnout v řízení, ve kterém již tato oddělení přijala a doručila rozhodnutí, kterým toto řízení končí, nemůže jít nad rámec případů vymezených v článku 42 nařízení č. 207/2009 (zrušovací řízení, řízení o opravě administrativních chyb a přezkumné řízení). Vzhledem k tomu, že změny, které byly v dané věci provedeny, spočívaly nejen v doplnění nedokončené věty, jejíž smysl nebyl srozumitelný, ale též v odstranění vnitřní rozpornosti odůvodnění, jakož i rozporu mezi odůvodněním a výrokem, Tribunál vyslovil závěr, že se oprava původního znění rozhodnutí námitkového oddělení týkala samotné podstaty tohoto rozhodnutí, a že se tudíž nejedná o opravu administrativní chyby. Vzhledem k závažnosti a zjevnosti této vady Tribunál rozhodnutí odvolacího senátu zrušil, protože odvolací senát neshledal, že pozměněné znění rozhodnutí námitkového oddělení je nicotné, a neprohlásil tedy takový akt za neplatný od počátku.

Konečně v rozsudku ze dne 14. prosince 2011, *Völkl v. OHIM – Marker Völkl (VÖLKL)* (T-504/09, dosud nezveřejněný), Tribunál určil, že jestliže se odvolání před odvolacím senátem týká pouze části výrobků nebo služeb, kterých se týká přihláška k zápisu nebo námitky, toto odvolání opravňuje odvolací senát k tomu, aby provedl nový přezkum merita námitek, ale pouze ve vztahu k uvedeným výrobkům nebo službám, neboť přihláška k zápisu či námitky mu nebyly předloženy, pokud jde o zbývající dotčené výrobky nebo služby. Proto odvolací senát v rozsahu, v němž zrušil

¹⁵ Pokud jde o (průmyslové) vzory Společenství, viz také rozsudek ze dne 18. října 2011, *Reisenthel v. OHIM – Dynamic Promotion (Přepavky a koše)* (T-53/10, dosud nezveřejněný), v němž bylo určeno, že porušení práva účastníka se v řízení účinně bránit vyplývá z toho, že rozhodnutí bylo přijato před uplynutím lhůty poskytnuté žalobci k předložení vyjádření, nepředstavuje zjevnou nesprávnost ve smyslu článku 39 nařízení Komise (ES) č. 2245/2002 ze dne 21. října 2002, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství (Úř. věst. L 341, s. 28; Zvl. vyd. 13/31, s. 14). Takové porušení totiž představuje vadu, kterou je dotčeno řízení, které vedlo k přijetí rozhodnutí, a tudíž vadu, která může zpochybnit podstatu tohoto rozhodnutí.

bod 2 výroku rozhodnutí námitkového oddělení týkající se ostatních výrobků, překročil meze své pravomoci, tak jak je vymezena v čl. 64 odst. 1 nařízení č. 207/2009¹⁶.

4. Prokázání skutečného užívání ochranné známky

Ve věci *Zino Davidoff v. OHIM – Kleinakis kai SIA (GOOD LIFE)* (rozsudek ze dne 15. července 2011, T-108/08, dosud nezveřejněný) osoba, která podala námitky, založila důkaz o skutečném užívání starší ochranné známky na rozhodnutí řecké správní rady pro ochranné známky. Tribunál v této souvislosti upřesnil, že OHIM sice v zásadě může vycházet z vnitrostátního rozhodnutí jakožto důkazu, musí však s veškerou vyžadovanou péčí a pozorně přezkoumat, zda tento důkaz může prokázat skutečné užívání starší ochranné známky. V projednávané věci by ale z pečlivého přezkumu řeckého rozhodnutí vyplynulo, že toto rozhodnutí lapidárně odkazuje na předložené dokumenty a na argumenty, které účastníci řízení vznesli v rámci řízení, které vedlo k jeho přijetí. Navíc tyto dokumenty nebyly založeny do spisu před OHIM, a odvolací senát je tedy neměl k dispozici. Odvolací senát tedy nemohl pochopit úvahy, včetně posouzení důkazů, ani určit důkazy, na nichž bylo řecké rozhodnutí konstatující skutečné užívání starší ochranné známky založeno. Tím, že odvolací senát přijal závěr řeckých orgánů, aniž přezkoumal, zda je řecké rozhodnutí založeno na přesvědčivých důkazech, porušil čl. 74 odst. 1 nařízení č. 40/94 a povinnost řádné péče.

5. (Průmyslový) vzor Společenství

V rozsudku ze dne 14. června 2011, *Sphere Time v. OHIM – Punch (Hodinky připevněné k řemínku)* (T-68/10, dosud nezveřejněný), Tribunál určil, že se čl. 7 odst. 2 nařízení č. 6/2002, který umožňuje nepřihlížet ke zpřístupnění veřejnosti, pokud (průmyslový) vzor, pro nějž je požadována ochrana, byl zpřístupněn veřejnosti původcem vzoru, jeho právním nástupcem nebo třetí osobou jako následek poskytnuté informace nebo jednání ze strany původce vzoru nebo jeho právního nástupce během dvanácti měsíců před podáním přihlášky nebo před vznikem práva přednosti, použije v rámci řízení o prohlášení neplatnosti za podmínky, že majitel (průmyslového) vzoru, kterého se týká návrh na prohlášení neplatnosti, prokáže, že je buď původcem (průmyslového) vzoru uplatněného k podložení uvedeného návrhu, anebo právním nástupcem tohoto původce.

V tomtéž rozsudku vyjasnil Tribunál pojem „informovaný uživatel“, přičemž upřesnil svou předchozí judikaturu¹⁷ a zdůraznil, že v případě reklamního zboží tento pojem zahrnuje jednak profesionála, který jej nakupuje za účelem distribuce konečným uživatelům, jednak konečné uživatele samotné. Tribunál z toho dovodil, že skutečnost, že jedna ze dvou skupin informovaných uživatelů vnímá dané (průmyslové) vzory tak, že vyvolávají tentýž celkový dojem, je dostačující ke konstatování, že zpochybný (průmyslový) vzor postrádá individuální povahu. Tribunál nakonec upřesnil, že při konkrétním posuzování celkového dojmu není namístě přezkoumávat samostatně a výlučně

¹⁶ Tribunál v tomto rozsudku také upřesnil, že při určování, zda je žalobce aktivně legitimován napadnout rozhodnutí odvolacího senátu před Tribunálem, je třeba mít za to, že rozhodnutí odvolacího senátu OHIM ve smyslu čl. 65 odst. 4 nařízení č. 207/2009 nevyhoví požadavkům účastníka řízení, jestliže poté, co zamítl návrh, jehož přijetí by ukončilo řízení před OHIM ve smyslu příznivém pro účastníka řízení, který jej předložil, věc vrátí nižšímu oddělení k opětovnému přezkumu, a to i přes možnost, že tento opětovný přezkum může vést k rozhodnutí, které je pro tohoto účastníka řízení příznivé. Taková možnost není dostatečná k tomu, aby byl tento případ přirovnán k případu, ve kterém odvolací senát vyhoví návrhu na základě určitých důvodů či argumentů uvedených na jeho podporu a zamítne – či opomine přezkoumat – zbývající důvody či argumenty obsažené v návrhu.

¹⁷ Rozsudek ze dne 22. června 2010, *Shenzhen Taiden v. OHIM, Bosch Security Systems (Komunikační zařízení)*, T-153/08, Sb. rozh. s. II-2517.

grafické vyobrazení starších (průmyslových) vzorů, ale je třeba posoudit globálně všechny předložené prvky, které umožní dostatečně přesně a jasně určit celkový dojem vyvolaný daným (průmyslovým) vzorem. Pokud jde konkrétně o (průmyslové) vzory, které byly užívány, aniž byly předmětem zápisu, nelze vyloučit, že neexistuje grafické vyobrazení, které by ukazovalo všechny jejich relevantní detaily a které by bylo srovnatelné s přihláškou k zápisu. Podle Tribunálu je tedy od osoby, která podala návrh na prohlášení neplatnosti, přehnané vyžadovat, aby bylo takové vyobrazení ve všech případech předloženo.

Přístup k dokumentům orgánů

V oblasti přístupu k dokumentům byla v roce 2011 vydána velmi bohatá judikatura čítající 23 vyřízených věcí, které se týkaly různých stránek této problematiky.

1. Právní zájem

V rozsudku ze dne 22. března 2011, *Access Info Europe v. Rada* (T-233/09, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), Tribunál určil, že zpřístupnění úplného znění dokumentu na internetových stránkách třetí osoby – která jednala v rozporu s právní úpravou použitelnou na přístup veřejnosti k dokumentům Rady – neumožňuje učinit závěr, že žalobce nemá nebo již nemá právní zájem na zrušení rozhodnutí Rady, kterým mu byl odepřen plný přístup k uvedenému dokumentu. Žalobce má i nadále zejména právní zájem na zrušení aktu orgánu, aby tak bylo možné zabránit tomu, že se protiprávnost, kterou je tento akt údajně postižen, zopakuje v budoucnu. Tento zájem však může existovat pouze tehdy, když se tvrzená protiprávnost může opakovat v budoucnu bez ohledu na okolnosti věci, ve které navrhovatel podal žalobu. Tak je tomu v případě žaloby na neplatnost podané proti rozhodnutí Rady, kterým se odpírá plný přístup k určitému dokumentu, jelikož protiprávnost tvrzená žalobcem vychází z výkladu jedné z výjimek stanovených nařízením (ES) č. 1049/2001¹⁸, přičemž existuje vážné nebezpečí, že Rada takový výklad znovu použije v souvislosti s novou žádostí, a žalobce jakožto sdružení, jehož cílem je podporovat transparentnost v Unii, může v budoucnu předložit podobné žádosti o přístup týkající se téhož typu dokumentů.

2. Definice dokumentů

V rozsudku ze dne 26. října 2011, *Dufour v. ECB* (T-436/09, dosud nezveřejněný), měl Tribunál upřesnit definici dokumentu obsaženou v čl. 3 písm. a) rozhodnutí Evropské centrální banky (ECB) 2004/258/ES¹⁹ o přístupu veřejnosti k jejím dokumentům, a to v souvislosti s žádostí o přístup k databázi.

Tribunál v tomto ohledu ze znění čl. 3 písm. a) rozhodnutí 2004/258 vyvodil, že se pojmem „dokument“ rozumí uchovaný obsah, který lze po jeho vytvoření reprodukovat nebo do něhož lze po jeho vytvoření nahlížet, a že povaha nosiče, na kterém je obsah uložen, není významná. Tribunál dále upřesnil, že se databáze vyznačuje existencí obsahu jakékoli povahy a pevného nosiče, na němž je tento obsah uložen. Z toho dovodil, že souhrn údajů obsažených v databázi je dokumentem ve smyslu čl. 3 písm. a) rozhodnutí 2004/258. Tribunál dodal, že jelikož byly údaje na sobě navzájem nezávislé, byla ECB povinna provést konkrétní a individuální posouzení a povolit

¹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. L 145, s. 43; Zvl. vyd. 01/03 s. 331).

¹⁹ Rozhodnutí Evropské centrální banky 2004/258/ES ze dne 4. března 2004 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropské centrální banky (Úř. věst. L 80, s. 42).

částečný přístup k údajům, jejichž individualizace mohla být provedena pomocí vyhledávacích nástrojů, které měla pro tuto databázi k dispozici, ledaže by se na tyto údaje vztahovaly výjimky upravené v článku 4 rozhodnutí 2004/258.

3. Výjimka týkající se ochrany rozhodovacího procesu

Ve výše uvedeném rozsudku *Access Info Europe v. Rada* Tribunál zrušil rozhodnutí Rady, neboť měl za to, že Rada neprokázala, že zpřístupnění identity autorů návrhů předložených v dokumentu, který se týkal návrhu nařízení o přístupu veřejnosti k dokumentům, vážně ohrožuje probíhající rozhodovací proces. Tribunál nejprve upřesnil, že veřejnost má právo na přístup k celým dokumentům, o jejichž zpřístupnění se žádá, a připomněl, že v případě, kdy Rada jedná jako normotvůrce, musí být poskytnut ještě širší přístup, aby se občanům umožnilo kontrolovat všechny informace, které jsou základem pro přijetí legislativního aktu. Možnost občanů seznámit se s důvody vedoucími k zákonodárným činnostem, je totiž podmínkou toho, aby mohli účinně vykonávat svá demokratická práva. Tribunál v dané věci určil, že nebezpečí, že by zpřístupnění identity autorů návrhů uvedených v předmětném dokumentu omezilo delegacím členských států v průběhu legislativního procesu rozhodovací prostor, v jehož rámci by mohly změnit svá stanoviska, a vážně by ohrozilo šance k nalezení kompromisu, není dostatečně vážným a přiměřeně předvídatelným nebezpečím.

V rozsudku ze dne 7. června 2011, *Toland v. Parlament* (T-471/08, dosud nezveřejněný), Tribunál zrušil rozhodnutí, kterým Evropský parlament odepřel přístup ke zprávě o auditu příspěvků na parlamentní asistenci vypracované jeho útvarem interního auditu, neboť by jeho zpřístupnění mimo jiné vážně ohrozilo jeho rozhodovací proces. Tribunál sice uznal, že předmětná zpráva o auditu je skutečně dokumentem, který orgán vypracoval k vnitřnímu použití, a že se vztahoval k záležitosti, v níž orgán dosud nerozhodl, určil však, že orgán právně dostačujícím způsobem neprokával, že by zpřístupnění tohoto dokumentu konkrétně a skutečně vážně ohrozilo jeho rozhodovací proces a že by na něj mělo podstatný dopad. Napadené rozhodnutí totiž neobsahovalo žádný hmatatelný poznatek umožňující dojít k závěru, že nebezpečí ohrožení rozhodovacího procesu bylo v době jeho přijetí důvodně předvídatelné, a nikoliv čistě hypotetické. Tribunál k tomu dodal, že ani skutečnost, že využívání finančních prostředků daných k dispozici členům Parlamentu je citlivé téma, které sdělovací prostředky se zájmem sledují, ani údajná komplexita rozhodovacího procesu nemohou samy o sobě představovat dostatečný objektivní důvod k obavě z vážného ohrožení rozhodovacího procesu.

4. Výjimka týkající se ochrany cílů inspekce, vyšetřování a auditu

V rozsudku ze dne 9. září 2011, *LPN v. Komise* (T-29/08, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), Tribunál připomněl, že orgán sice musí v zásadě provést konkrétní a individuální přezkum obsahu každého požadovaného dokumentu, aby bylo možné určit, do jaké míry se uplatní výjimka z práva na přístup a zda lze poskytnout částečný přístup, od této povinnosti se však lze odchýlit, pokud je z důvodu zvláštních okolností projednávaného případu zřejmé, že přístup musí být odepřen, anebo povolen. V takovém případě může dotyčný orgán své odmítavé rozhodnutí v zásadě opřít o obecné domněnky použitelné na některé kategorie dokumentů.

Tribunál v tomto ohledu určil, že nemá-li žalobce právo nahlížet v rámci řízení o nesplnění povinnosti státem do dokumentů ve správním spise Komise, je třeba analogicky k situacím zúčastněných stran v rámci řízení o kontrole státních podpor uznat existenci obecné domněnky, že zpřístupnění dokumentů ze správního spisu by v zásadě ohrozilo ochranu cíle vyšetřování. Stačí proto, že Komise ověří, zda se má tato obecná domněnka uplatnit na veškeré dotyčné dokumenty,

a nemusí nutně přikročit k předchozímu konkrétnímu a individuálnímu přezkumu obsahu každého z těchto dokumentů. Pokud probíhá řízení o nesplnění povinnosti, musí Komise nutně vycházet ze zásady, že se tato obecná domněnka uplatní na veškeré dotyčné dokumenty. Tato domněnka ovšem nevylučuje právo zúčastněných stran prokázat, že se na daný dokument, jehož zpřístupnění je požadováno, uvedená domněnka nevztahuje nebo že existuje převažující veřejný zájem ospravedlňující zpřístupnění dotčeného dokumentu na základě čl. 4 odst. 2 nařízení č. 1049/2001.

Ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 15. prosince 2011, *CDC Hydrogene Peroxide v. Komise* (T-437/08, dosud nezveřejněný), žalobce napadl rozhodnutí Komise, kterým mu byl odepřen přístup k seznamu položek tvořících obsah spisu k řízení týkajícímu se účasti devíti podniků na kartelové dohodě na trhu peroxidu vodíku. Komise své rozhodnutí odůvodnila zejména nutností chránit účinnost své politiky v oblasti kartelových dohod, a zejména svého programu shovívavosti. Tribunál rozhodnutí Komise zrušil, neboť Komise neprokázala, že se zpřístupnění předmětného dokumentu mohlo konkrétně a skutečně dotknout chráněných zájmů.

Ohledně výjimky týkající se ochrany obchodních zájmů Tribunál určil, že zájem společnosti, která se podílela na kartelové dohodě, na tom, aby se vyhnula žalobám na náhradu škody, nelze považovat za obchodní zájem, a každopádně nepředstavuje zájem hodný ochrany s ohledem zejména na právo každé osoby na uplatnění nároku na náhradu škody, která jí údajně vznikla jednáním, jež může omezit nebo narušit hospodářskou soutěž.

Pokud jde o výjimku týkající se ochrany cílů vyšetřování Komise, Tribunál určil, že vyšetřování v konkrétní věci je skončené okamžikem přijetí konečného rozhodnutí, nezávisle na případném následném zrušení tohoto rozhodnutí soudy, neboť sám dotčený orgán považoval řízení za skončené právě v tomto okamžiku. Tribunál dále odmítl argument Komise, že výjimka založená na pojmu „cíle vyšetřování“ je nezávislá na jakémkoli konkrétním řízení a lze se jí obecně dovolávat za účelem odepření zpřístupnění každého dokumentu, který by mohl narušit politiku Komise v oblasti kartelových dohod, a zejména její program shovívavosti. Natolik široký výklad pojmu „vyšetřování“ totiž není slučitelný se zásadou, podle níž musí být výjimky uvedené v článku 4 nařízení č. 1049/2001 vykládány a uplatňovány restriktivně. Tribunál zdůraznil, že nařízení č. 1049/2001 neumožňuje předpokládat, že by unijní politice hospodářské soutěže mělo být v rámci uplatnění tohoto nařízení vyhrazeno jiné zacházení než jiným unijním politikám, takže není dán žádný důvod k tomu, aby byl pojem „cíle vyšetřování“ vykládán v rámci politiky hospodářské soutěže jinak. Tribunál nakonec připomněl, že programy shovívavosti a spolupráce nejsou jedinými prostředky k zajištění dodržování unijních pravidel hospodářské soutěže. Také žaloby na náhradu škody podané k vnitrostátním soudům totiž mohou zásadně přispět k zachování účinné hospodářské soutěže v Unii.

5. Dovolávání se výjimek ze strany členského státu, který je autorem aktu

Rozsudek ze dne 13. ledna 2011, *IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds v. Komise* (T-362/08, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), se zabývá otázkou přezkumu prováděného unijním soudem s souvislostí s uplatněním hmotněprávní výjimky, které se členský stát dovolává v rámci ustanovení čl. 4 odst. 5 nařízení č. 1049/2001. Toto ustanovení umožňuje členskému státu požádat orgán, jemuž byla podána žádost o přístup k dokumentu

pocházejícímu z tohoto členského státu, aby tento dokument nezveřejňoval bez jeho předchozího souhlasu²⁰.

Tribunál upřesnil, že jestliže rozhodnutí orgánu o odepření přístupu k dokumentu pocházejícímu z členského státu odpovídá jeho žádosti podle čl. 4 odst. 5 nařízení č. 1049/2001, je v pravomoci unijního soudu na návrh žadatele, vůči němuž dožádaný orgán uplatnil odepření přístupu, přezkoumat, zda toto odepření mohlo být právoplatně založeno na výjimkách uvedených v čl. 4 odst. 1 až 3 nařízení č. 1049/2001, a zda k tomuto odepření došlo na základě posouzení těchto výjimek samotným orgánem, nebo dotčeným členským státem. Z toho plyne, že přezkum prováděný unijním soudem není v důsledku použití čl. 4 odst. 5 nařízení č. 1049/2001 omezen na přezkum *prima facie*. Použití tohoto ustanovení nebrání tomu, aby unijní soud provedl úplný přezkum rozhodnutí orgánu o odepření přístupu, které musí být v souladu zejména s povinností uvést odůvodnění a které je založeno na věcném posouzení dotyčného členského státu, zda se uplatní výjimky stanovené v čl. 4 odst. 1 až 3 nařízení č. 1049/2001. V rámci uplatňování čl. 4 odst. 5 nařízení č. 1049/2001 však má členský stát široký prostor pro uvážení, aby určil, zda zpřístupnění dokumentů z oblastí, na které se vztahuje čl. 4 odst. 1 písm. a) téhož nařízení, může ohrozit veřejný zájem. Posouzení otázky, zda zpřístupnění určitého dokumentu ohrozí zájmy chráněné těmito hmotněprávními výjimkami, totiž může spadat do politické odpovědnosti tohoto členského státu. V takovém případě musí tento členský stát, stejně jako daný orgán, disponovat širokým prostorem pro uvážení. Přezkum prováděný unijním soudem se proto musí omezit na ověření dodržení procesních pravidel a pravidel týkajících se odůvodnění, věcné správnosti skutkových zjištění, jakož i neexistence zjevně nesprávného posouzení a zneužití pravomoci.

Společná zahraniční a bezpečnostní politika – omezující opatření

Soudní agenda týkající se omezujících opatření nabyla v roce 2011 bezprecedentního rozsahu – více než 90 zahájených věcí. Rozsudky Tribunálu se vyznačovaly rychlostí, s jakou byly vydány, a potvrzením požadavků týkajících se povinnosti odůvodnit rozhodnutí, jimiž se taková opatření ukládají.

Ve věci *Bamba v. Rada* (rozsudek ze dne 8. června 2011, T-86/11, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku) – v níž rozhodoval rozšířený senát ve zrychleném řízení a v níž bylo rozhodnuto za méně než čtyři měsíce od podání žaloby – měl Tribunál rozhodnout o legalitě omezujících opatření přijatých vůči N. Bamba, druhé manželce L. Gbagboa, bývalého prezidenta Pobřeží slonoviny. Tato opatření byla přijata v souvislosti s prezidentskými volbami, které se konaly v Pobřeží slonoviny na podzim roku 2010 a po nichž Organizace spojených národů (OSN) potvrdila vítězství A. Ouattary. Také Unie uznala vítězství A. Ouattary a vyzvala čelné civilní i vojenské představitele Pobřeží slonoviny, aby akceptovali pravomoci demokraticky zvoleného prezidenta, a potvrdila svůj rozhodný záměr přijmout cílené sankce vůči těm, kteří by kladli překážky respektování vůle, kterou obyvatelé Pobřeží slonoviny samostatně vyjádřili.

Tribunál v tomto ohledu připomněl, že účinnost soudního přezkumu znamená, že příslušný unijní orgán má povinnost sdělit důvody uložených omezujících opatření v nejširším možném rozsahu,

²⁰ Velmi podobné problematiky se týkal rozsudek ze dne 24. května 2011, Batchelor v. Komise (T-250/08, dosud nezveřejněný). Tribunál v něm upřesnil, že výjimka stanovená v čl. 4 odst. 3 druhém pododstavci nařízení č. 1049/2001 má za cíl chránit určité typy dokumentů vypracovaných v rámci určitého řízení, jejichž zpřístupnění by i poté, kdy toto řízení skončilo, ohrozilo rozhodovací proces dotyčného orgánu. Tyto dokumenty musí obsahovat „stanoviska pro vnitřní použití v rámci porad a předběžných konzultací uvnitř daného orgánu“. Do této kategorie nespádají dokumenty zasláné orgánu externí osobou nebo subjektem za účelem výměny názorů s dotčeným orgánem.

a to buď v okamžiku jejich přijetí, nebo alespoň co nejdříve poté, aby bylo adresátům umožněno využít v příslušných lhůtách jejich práva tato opatření napadnout. Pokud dotčená osoba nemá právo na slyšení před přijetím původního opatření ukládajícího taková opatření, je dodržování povinnosti uvést odůvodnění o to důležitější, že představuje jedinou záruku umožňující dotčené osobě uplatnit užitečně procesní prostředky, které má k dispozici, k napadení legality uvedeného opatření. Odůvodnění aktu Rady, kterým se ukládají taková opatření, se musí v zásadě týkat nejen zákonných podmínek použití tohoto aktu, ale rovněž specifických a konkrétních důvodů, na základě kterých Rada při výkonu své diskreční posuzovací pravomoci dospěla k závěru, že se na dotčnou osobu musí tato opatření uplatnit. Vzhledem k tomu, že Rada disponuje takovou posuzovací pravomocí, pokud jde o skutečnosti, které mají být zohledněny za účelem přijetí nebo zachování opatření směřujícího ke zmrazení finančních prostředků, nelze požadovat, aby přesněji uvedla, jakým způsobem zmrazení finančních prostředků určité osoby konkrétně přispívá k boji proti bránění mírovému procesu a národnímu usmíření, nebo aby předložila důkazy směřující k prokázání toho, že by dotčená osoba mohla využívat v budoucnu své finanční prostředky k takové činnosti.

Tribunál v dané věci konstatoval, že se Rada spokojila s uvedením vágních a obecných závěrů k odůvodnění zařazení N. Bamba na napadený seznam. Zmínka, že je ředitelkou skupiny Cyclone, která vydává deník *Le temps*, není konkrétně okolností takové povahy, aby ve vztahu k ní specifickým a konkrétním způsobem odůvodnila napadené akty. Bez konkrétních skutečností totiž tato zmínka neumožňuje pochopit, v čem se N. Bamba dopustila bránění mírovému procesu a usmíření veřejným podněcováním k nenávisti a násilí a účastí na dezinformační kampani v souvislosti s prezidentskými volbami v roce 2010.

Tribunál za těchto okolností určil, že odůvodnění napadených aktů neumožnilo N. Bamba, aby před ním napadla jejich platnost. Tribunál upřesnil, že v důsledku toho nemohl provést přezkum jejich opodstatněnosti, a napadené akty proto zrušil, avšak s tím, že jejich účinky zůstávají zachovány až do uplynutí lhůty k podání kasačního opravného prostředku k Soudnímu dvoru, tj. po dobu dvou měsíců a deseti dnů od doručení rozsudku, a v případě, že bude podán kasační opravný prostředek, po jeho zamítnutí v souladu s článkem 280 SFEU a čl. 264 druhým pododstavcem SFEU.

V rámci boje proti šíření jaderných zbraní Tribunál v rozsudku ze dne 7. prosince 2011, *HTTS v. Rada* (T-562/10, dosud nezveřejněný, rozsudek pro zmeškání), zrušil nařízení, kterým se žalobkyni ukládala omezující opatření, a konstatoval, že skutečnosti uvedené Radou si na první pohled vzájemně odporují a není z nich jasné, zda zařazení jména žalobkyně na seznam je důsledkem dalšího trvání okolností, z nichž vycházelo předchozí nařízení, tedy vazeb mezi žalobkyní a společností HD SL, nebo nových okolností, tedy přímých vazeb mezi žalobkyní a společností IRISL. Ani nařízení ani písemná odpověď Rady na žádost žalobkyně o přezkoumání každopádně neumožňují posoudit důvody, ze kterých Rada usoudila, že skutečnosti uvedené žalobkyní týkající se zejména povahy její činnosti a její autonomie ve vztahu ke společností HD SL a IRISL nemohou změnit stanovisko Rady k zachování omezujících opatření vůči žalobkyni. Rada rovněž neupřesnila povahu kontroly, kterou údajně vykonává společnost IRISL nad žalobkyní, nebo činnosti, které posledně uvedená vykonává na její účet. Tribunál napadené nařízení zrušil v rozsahu, v němž se týká žalobkyně, z důvodu porušení povinnosti uvést odůvodnění. Aby nebyla závažně a nevratně narušena účinnost omezujících opatření, která stanoví napadené nařízení, a aby žalobkyně nemohla jednat tak, aby došlo k obejití účinku následných omezujících opatření, se však Tribunál rozhodl zachovat účinky uvedeného nařízení po dobu nejvýše dvou měsíců ode dne vyhlášení rozsudku.

Životní prostředí – systém pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů

Ve věci *Lotyšsko v. Komise* (rozsudek ze dne 22. března 2011, T-369/07, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku) se jednalo o rozhodnutí Komise, kterým byl jeden aspekt navržené změny národního alokačního plánu (dále jen „NAP“) pro přidělení povolenek na emise skleníkových plynů pro Lotyšskou republiku na období let 2008 až 2012 prohlášen za neslučitelný se systémem pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů zavedeným směrnicí 2003/87/ES²¹. Tento změněný NAP, který byl Lotyšskou republikou oznámen, navazoval na první rozhodnutí Komise, kterým prohlásila jeden aspekt původního NAP za neslučitelný se směrnicí 2003/87 a stanovila, že vůči NAP nevznese námitky za podmínky, že bude změněn tak, aby se snížilo celkové množství povolenek, které mají být přiděleny. Rozhodnutí týkající se změněného NAP však bylo vydáno po uplynutí lhůty stanovené v čl. 9 odst. 3 směrnice 2003/87, který stanoví, že do tří měsíců po oznámení NAP členským státem může Komise plán nebo jakoukoli jeho část odmítnout z důvodu neslučitelnosti s kritérii uvedenými v příloze III uvedené směrnice.

K určení, zda Komise mohla platně přijmout napadené rozhodnutí po uplynutí této lhůty, Tribunál poukázal na skutečnost, že nevyužije-li Komise této pravomoci ve lhůtě tří měsíců od oznámení NAP členským státem, může členský stát v zásadě provést uvedený NAP, aniž je třeba jeho schválení Komisí. Přezkumné řízení týkající se NAP tak nemusí být nutně uzavřeno formálním rozhodnutím. Tribunál naproti tomu zdůraznil, že se Komise může rozhodnout využít svou rozhodovací pravomoc, jestliže členský stát nezmění nebo odmítá-li navzdory vzneseným námitkám změnit před uplynutím tříměsíční lhůty svůj NAP. Nevydá-li totiž Komise takové odmítavé rozhodnutí, stane se oznámený NAP konečným a uplatní se u něj domněnka legality umožňující členskému státu jeho provedení.

Pokud jde o změny, k nimž tak jako v dané věci dojde během pozdější fáze přezkumného řízení, Tribunál uvedl, že mají konkrétně za cíl reagovat na námitky původně vyjádřené Komisí. Přijetí změn Komisí je tudíž pouze důsledkem námitek, jež Komise původně formulovala, a nikoli výrazem obecné schvalovací pravomoci. Krom toho přijetí navrhovaných změn NAP Komisí nemusí být předmětem formálního rozhodnutí z její strany.

Tribunál dále uvedl, že účelem řízení zahájeného podle čl. 9 odst. 3 směrnice 2003/87 je zaručit členským státům právní jistotu a zejména jim umožnit, aby se urychleně a v krátkém čase dověděly o způsobu, jak mohou přidělovat povolenky na emise a spravovat systém pro obchodování s povolenkami na základě svého NAP v průběhu dotyčného období. Existuje totiž legitimní zájem na tom, aby tento NAP po dobu své platnosti nebyl vystaven riziku zpochybnění ze strany Komise. Tyto úvahy se vztahují na všechny NAP bez ohledu na to, zda se jedná o verzi oznámenou původně, nebo opravenou verzi oznámenou později, a to tím spíše, jestliže kontrole Komise předcházela první fáze přezkumu.

Pojem „oznámení“ ve smyslu čl. 9 odst. 3 směrnice 2003/87 tedy zahrnuje jak původní oznámení, tak i následné oznámení různých verzí NAP, takže od každého z těchto oznámení začíná běžet nová tříměsíční lhůta. Tribunál v dané věci napadené rozhodnutí zrušil, neboť bylo vydáno po uplynutí uvedené lhůty, kdy se již opravený NAP stal konečným.

²¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES (Úř. věst. L 275, s. 32, Zvl. vyd. 15/07, s. 631), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/101/ES ze dne 27. října 2004 (Úř. věst. L 338, s. 18).

Veřejné zdraví

Ve věci *Francie v. Komise* (rozsudek ze dne 9. září 2011, T-257/07, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku) navrhovala žalobkyně zrušení nařízení, kterým Komise změnila nařízení (ES) č. 999/2001²², a to v rozsahu, v němž v případě stád ovcí a koz schvaluje méně restriktivní opatření pro dohled a eradikaci než opatření stanovená dříve. Tribunál v této souvislosti upřesnil, že určení nepřijatelné míry rizika pro společnost přísluší orgánům odpovědným za politické rozhodnutí, jež představuje stanovení úrovně vhodné ochrany. Těmto orgánům tedy náleží určit mezní hranici pravděpodobnosti negativních účinků na veřejné zdraví, bezpečnost a životní prostředí, jakož i závažnosti uvedených potenciálních účinků, kterou pro tuto společnost považují již za nepřijatelnou a která, je-li překročena, vyžaduje zavedení preventivních opatření, a to navzdory přetrvávající vědecké nejistotě. Při stanovení nepřijatelné míry rizika pro společnost jsou orgány vázány povinností zajistit zvýšenou úroveň ochrany, přičemž nemohou přistoupit k čistě hypotetickému pojetí rizika a směřovat svá rozhodnutí k „nulové míře rizika“. Tribunál také uvedl, že řízení rizika odpovídá souboru činností prováděných orgánem, který musí riziku čelit, jejichž cílem je snížit toto riziko na takovou úroveň, která je pro společnost považována za přijatelnou, a to s ohledem na povinnost tohoto orgánu zajistit vysokou úroveň ochrany veřejného zdraví, bezpečnosti a životního prostředí.

Tribunál dále zdůraznil, že příslušnému orgánu náleží, aby v přiměřené době znovu přezkoumal přijatá předběžná opatření, neboť pokud nové skutečnosti pozměňují vnímání rizika nebo ukazují, že se tomuto riziku lze vyhnout méně omezujícími opatřeními, než jsou opatření, která již existují, orgány musí dbát na přizpůsobení právní úpravy novým údajům. Odůvodňují-li tedy nové poznatky nebo nové vědecké objevy zmírnění preventivního opatření, pozměňují konkrétní obsah povinnosti veřejných orgánů stále udržovat vysokou úroveň ochrany lidského zdraví. Změní-li takové skutečnosti původní hodnocení rizik, je třeba posuzovat legalitu přijetí méně restriktivních preventivních opatření s ohledem na tyto nové skutečnosti, a nikoliv na skutečnosti, které byly rozhodující pro hodnocení rizik v rámci přijetí původních preventivních opatření. Soud tedy musí konstatovat porušení zásady obezřetnosti pouze tehdy, překročí-li tato nová míra rizika míru rizika považovanou pro společnost za přijatelnou.

Televizní vysílání

Ve věcech *FIFA v. Komise* (rozsudek ze dne 17. února 2011, T-385/07, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku) a *UEFA v. Komise* (rozsudek ze dne 17. února 2011, T-55/08, dosud nezveřejněný, v současnosti probíhá řízení o kasačním opravném prostředku) byly Tribunálu předloženy žaloby na neplatnost podané samosprávným orgánem světového fotbalu a řídicím orgánem evropského fotbalu proti rozhodnutím Komise, jimiž shledala seznamy událostí považovaných za události zásadního společenského významu ve smyslu čl. 3a odst. 1 směrnice 89/552/EHS²³, vyhotovené Belgickým královstvím a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska, slučitelnými s unijním právem. Tyto seznamy obsahovaly v případě Belgie zejména veškeré zápasy závěrečného turnaje mistrovství světa ve fotbale a v případě Spojeného království zejména veškeré zápasy závěrečného turnaje mistrovství Evropy v kopané (EURO). Tyto seznamy byly zaslány Komisi na základě směrnice 89/552, která členským státům umožňuje

²² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 ze dne 22. května 2001 o stanovení pravidel pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií (Úř. věst. L 147, s. 1; Zvl. vyd. 3/32, s. 289).

²³ Směrnice Rady 89/552/EHS ze dne 3. října 1989 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání (Úř. věst. L 298, s. 23; Zvl. vyd. 06/01, s. 224).

zakázat výhradní televizní vysílání událostí, které považují za události zásadního společenského významu, pokud by takové vysílání připravilo velkou část publika o možnost sledovat tyto události ve volně dostupném televizním vysílání.

Tribunál má předně za to, že zmínka o mistrovství světa v kopané a o EURO v bodě 18 odůvodnění směrnice 97/36/ES²⁴ znamená, že pokud členský stát zapíše zápasy v rámci těchto soutěží na seznam, který vyhotovil, nemusí ve svém oznámení Komisi uvést žádné zvláštní odůvodnění stran povahy události zásadního společenského významu. Avšak případný závěr Komise, že zapsání celého mistrovství světa a celého mistrovství EURO na seznam událostí zásadního společenského významu pro členský stát je slučitelné s unijním právem z důvodu, že každá z těchto soutěží je na základě svých znaků považována za jednu událost, může být zpochybněn na základě zvláštních skutečností. Žalobkyně musejí zvláště prokázat, že „běžné“ zápasy mistrovství světa (tj. jiné než semifinálové zápasy, finále a zápasy příslušného národního týmu či týmů) či „běžné“ zápasy EURO (tj. jiné než zahajovací zápas a finále) takový společenský význam pro tento stát nemají.

Tribunál v této souvislosti upřesnil, že „atraktivní“ zápasy, jakož i zápasy, v nichž hraje příslušný národní tým, mají zásadní význam pro publikum daného členského státu, a mohou tedy být zařazeny na národní seznam událostí, jejichž sledování musí být publiku umožněno ve volně dostupném televizním vysílání. Pokud jde o ostatní zápasy mistrovství světa a EURO, Tribunál uvedl, že každou z těchto soutěží lze považovat za jednu událost, a nikoli za soubor jednotlivých událostí skládajících se ze zápasů. Upřesnil, že jiné než „atraktivní“ zápasy a zápasy, v nichž hraje příslušný národní tým, mohou mít dopad na účast uvedených týmů na „atraktivních“ zápasech, což může vzbudit zvláštní zájem publika o jejich sledování. Tribunál v tomto ohledu poznamenal, že nelze určit předem – v okamžiku sestavení národních seznamů nebo v okamžiku získání vysílacích práv – jaké zápasy budou ve skutečnosti rozhodující pro další etapy těchto soutěží nebo budou mít vliv na výsledky daného národního týmu. Z tohoto důvodu dospěl Tribunál k tomu, že skutečnost, že některé „běžné“ zápasy mohou ovlivnit účast na „atraktivních“ zápasech, může odůvodňovat rozhodnutí členského státu, že bude veškeré zápasy v rámci těchto soutěží považovat za zápasy zásadního společenského významu. Tribunál dále konstatoval, že nedošlo k harmonizaci událostí, které mohou být považovány za události zásadního společenského významu, a uvedl, že údaje o sledovanosti „běžných“ zápasů v rámci posledních soutěží ukazují, že tyto zápasy vzbudily velký zájem diváků, jejichž podstatná část se obvykle o fotbal nezajímá.

Tribunál konečně uvedl, že kvalifikace světového mistrovství a EURO jako událostí zásadního společenského významu sice může mít vliv na cenu, kterou FIFA a UEFA obdrží za poskytnutí práv na vysílání těchto soutěží, avšak nezbavuje tato práva jejich obchodní hodnoty, jelikož těmto dvěma organizacím neukládá povinnost prodat je za jakýchkoli podmínek. Stejně tak, ačkoli taková kvalifikace omezuje svobodu poskytování služeb a svobodu usazování, toto omezení je odůvodněné, pokud má za cíl chránit právo na informace a zajistit široký přístup veřejnosti k televiznímu přenosu událostí zásadního společenského významu.

Veřejné zakázky – Právo na účinný prostředek nápravy

V rozsudku ze dne 20. září 2011, *Evropaiki Dynamiki v. EIB* (T-461/08, dosud nezveřejněný), Tribunál nejprve konstatoval, že má pravomoc rozhodnout o žalobě podané vyloučeným uchazečem proti rozhodnutí řídicího výboru Evropské investiční banky (EIB) udělit veřejnou zakázku na služby v oblasti informatiky, a následně uvedené rozhodnutí zrušil zejména z toho důvodu, že nabídkové

²⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/36/ES ze dne 30. června 1997, kterou se mění směrnice [89/552] (Úř. věst. L 202, s. 60; Zvl. vyd. 06/02, s. 321).

řízení nesplňovalo požadavky na úplnou právní ochranu. Na jedné straně totiž nebylo napadené rozhodnutí oznámeno žalobkyni, která se o něm dozvěděla až poté, co v případě tohoto rozhodnutí v zásadě nastaly veškeré jeho účinky tím, že smlouva byla podepsána a nabyla účinnosti. Možnost, že žalobkyně podá návrh na odklad vykonatelnosti rozhodnutí o zadání zakázky ještě před podpisem a nabytím účinnosti smlouvy, však byla v projednávané věci nezbytná k zajištění účinnosti její žaloby v původním řízení, kterou se domáhala přezkumu nestrannosti nabídkového řízení a zachování svých šancí uzavřít na konci uvedeného řízení dohodu s EIB.

Na straně druhé EIB neposkytla žalobkyni dostatečné odůvodnění rozhodnutí o zadání zakázky před podáním žaloby v původním řízení, kterou se domáhá zejména zrušení tohoto rozhodnutí. V rámci zadávání veřejné zakázky musí být právo vyloučeného uchazeče na účinný prostředek nápravy proti rozhodnutí, kterým je veřejná zakázka zadána jinému uchazeči, stejně jako související povinnost veřejného zadavatele sdělit vyloučenému uchazeči na žádost důvody svého rozhodnutí považovány za podstatné formální náležitosti ve smyslu judikatury, neboť obklopují vypracování rozhodnutí o zadání zakázky zárukami, jež umožňují výkon účinného přezkumu nestrannosti nabídkového řízení, v němž bylo toto rozhodnutí přijato.

II. Spory o náhradu škody

V rozsudku ze dne 8. listopadu 2011, *Idromacchine a další v. Komise* (T-88/09, dosud nezveřejněný), se Tribunál zabýval otázkou vzniku mimosmluvní odpovědnosti Společenství v případě, že orgán porušil povinnost dodržovat profesní tajemství zveřejněním informace týkající se žalobkyně v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Tribunál poukázal na to, že v případě zpřístupnění informací v rozhodnutí Komise v oblasti státních podpor musí být za důvěrnou považována informace, jež spočívá v tom, že podnik, který není příjemcem podpory, nebyl schopen druhé smluvní straně dodat výrobky odpovídající platným normám a smluvním podmínkám, neboť tato informace byla Komisi sdělena dotyčným členským státem pouze pro účely daného správního řízení zabývajícího se přezkumem podpor a týká se obchodních styků mezi dotyčnými společnostmi. Takové informace navíc mohou způsobit dotyčnému podniku vážnou újmu, neboť jej jmenovitě prezentují v nepříznivém světle. Dále vzhledem k tomu, že zveřejnění informací může poškodit image a dobrou pověst podniku, je zájem tohoto podniku, aby taková informace nebyla zveřejněna, objektivně hoden ochrany.

Tribunál upřesnil, že posouzení důvěrné povahy informace vyžaduje zvážení individuálních oprávněných zájmů, které brání jejímu zpřístupnění, a obecného zájmu, který požaduje, aby činnost unijních orgánů probíhala při co nejširším dodržování zásady otevřenosti. V dané věci bylo zpřístupnění informací shledáno neúměrným s ohledem na předmět rozhodnutí Komise, neboť stačilo uvést, že se jednalo o porušení smlouvy, velmi obecně, nebo případně konkrétně, aniž bylo nutné v prvním či druhém případě uvést dodavatele.

Tribunál poukázal na skutečnost, že Komise nedisponuje širokým prostorem pro uvážení v otázce, zda se v konkrétním případě odklonit od pravidla důvěrnosti, a vyslovil závěr, že zpřístupnění důvěrné informace, která poškozuje dobrou pověst společnosti, je porušením povinnosti dodržovat profesní tajemství podle článku 287 ES a postačuje k prokázání existence dostatečně závažného porušení. Komisi tak bylo uloženo zaplatit částku 20 000 eur z titulu náhrady za poškození image a dobré pověsti žalobkyně.

V rozsudku ze dne 23. listopadu 2011, *Sison v. Rada* (T-341/07, dosud nezveřejněný, vydaný rozšířeným senátem), Tribunál upřesnil podmínky vzniku mimosmluvní odpovědnosti

Unie – konkrétně odpovědnosti za dostatečně závažné porušení normy, která přiznává práva jednotlivcům – v případě, kdy protiprávní rozhodnutí, v němž má škoda původ, bylo Tribunálem zrušeno z důvodu, že vnitrostátní rozhodnutí, z nichž Rada vycházela při zmrazování finančních prostředků žalobce, nesměřovala ani k zahájení vyšetřování nebo trestního stíhání ani k odsouzení pro teroristickou činnost, jak to naopak požadují unijní právní předpisy.

Tribunál v tomto ohledu připomněl, že žaloba na náhradu škody nesměřuje k odškodnění újmy způsobené jakoukoliv protiprávností. Odpovědnost Unie může založit pouze dostatečně závažné porušení právní normy, jejímž předmětem je přiznání práv jednotlivcům. Rozhodující kritérium umožňující domnívat se, že je tento požadavek splněn, je kritérium zjevného a závažného porušení mezi posuzovací pravomoci orgánu, jehož se tento orgán dopustil. Nicméně, i když má rozsah posuzovací pravomoci dotyčného orgánu určující povahu, není výlučným kritériem. Systém mimosmluvní odpovědnosti tak zohledňuje především složitost upravovaných situací a obtížnost použití nebo výkladu ustanovení právních předpisů.

Tribunál dospěl k názoru, že ačkoli Rada nemá prostor pro volné uvážení při posuzování, zda jsou skutkové a právní okolnosti, které mohou podmínit použití opatření směřujícího ke zmrazení finančních prostředků, splněny, výklad a použití unijního práva byly v dané věci zvláště obtížné. Tribunál konstatoval, že samotné znění dotyčných ustanovení je zvláště nejasné, což dokládá rozsáhlá judikatura Tribunálu v této oblasti. Teprve přezkumem zhruba deseti věcí v průběhu několika let Tribunál postupně vypracoval účelný a soudržný rámec pro výklad těchto ustanovení. Teprve v rámci rozsudku, jímž bylo zrušeno rozhodnutí, v němž má škoda původ, dospěl Tribunál k názoru, že k tomu, aby mohlo být vnitrostátní rozhodnutí platně Radou uplatňováno, musí být přijato v rámci vnitrostátního řízení týkajícího se přímo a v první řadě uložení preventivního nebo represivního opatření dotyčné osobě na základě boje proti terorismu. Tribunál dále poukázal na složitost právního a skutkového posouzení vyžadovaného k řešení daného případu. Nakonec zdůraznil, že zásadní důležitost cíle obecného zájmu, kterým je boj proti ohrožení mezinárodního míru a bezpečnosti, a zvláštní obtíže, které jeho sledování „všemi prostředky“ přináší dotčeným unijním orgánům, na naléhavou žádost Rady bezpečnosti Organizace spojených národů, jsou rovněž faktory, které je třeba vzít v potaz.

V dané věci lze tedy porušení použitelné právní úpravy Radou, třebaže jasně prokázané, podle Tribunálu vysvětlit zvláštními překážkami a odpovědností, s nimiž se musel tento orgán vypořádat, a představuje nesprávnost, které by se za obdobných okolností mohla dopustit běžně obezřetná správa postupující s řádnou péčí, takže nelze vyslovit závěr, že se jednalo o dostatečně závažné porušení, jež by zakládalo nárok na náhradu.

III. Kasační opravné prostředky

V průběhu roku 2011 bylo podáno 44 kasačních opravných prostředků proti rozhodnutím Soudu pro veřejnou službu a 29 věcí bylo kasačním senátem Tribunálu vyřízeno. Čtyři z těchto věcí zasluhují zvláštní pozornost.

V rozsudku ze dne 12. července 2011, *Komise v. Q* (T-80/09 P, dosud nezveřejněný), Tribunál zdůraznil, že k tomu, aby byla za splnění považována první ze tří podmínek nutných ke vzniku odpovědnosti Společenství za škodu způsobenou jeho úředníkům a bývalým úředníkům z důvodu porušení práva evropské veřejné služby, stačí pouhé zjištění protiprávnosti, přičemž není nutné prokazovat dostatečně závažné porušení právní normy, jejímž účelem je založit práva

jednotlivcům²⁵. Tribunál dále uvedl, že přípustnost žaloby na náhradu škody podané úředníkem podle čl. 24 druhého pododstavce služebního řádu úředníků Evropské unie je podmíněna vyčerpáním vnitrostátních procesních prostředků v rozsahu, v němž tyto prostředky účinně zajišťují ochranu dotčených osob a mohou vést k náhradě tvrzené škody. V této souvislosti se zvláštní odpovědnostní režim, tj. režim objektivní odpovědnosti, zavedený uvedeným ustanovením opírá o povinnost administrativy chránit zdraví a bezpečnost svých úředníků a zaměstnanců před útoky nebo špatným zacházením ze strany třetích osob nebo ze strany jiných úředníků, jejichž oběti se mohou stát při výkonu svých úkolů, a to zejména v podobě psychického obtěžování ve smyslu čl. 12a odst. 3 služebního řádu. Tribunál proto určil, že Soud pro veřejnou službu porušil články 90 a 91 služebního řádu a rozhodl *ultra petita*, když uložil Komisi povinnost nápravy nehmotné újmy vyplývající z nesprávného úředního postupu, který přispěl k izolaci žalobce v rámci jeho odboru. Tribunál nakonec konstatoval, že Soud pro veřejnou službu porušil články 90 a 91 služebního řádu a překročil meze soudního přezkumu také tím, že prakticky nahradil administrativu, když rozhodl o žalobním důvodu psychického obtěžování vzneseném žalobcem.

V rozsudcích ze dne 14. prosince 2011, *Komise v. Pachtitis* (T-361/10 P, dosud nezveřejněný), a *Komise v. Vicente Carbajosa a další* (T-6/11 P, dosud nezveřejněný), kterými byly rozsudky vydané Soudem pro veřejnou službu v tomto ohledu potvrzeny, dále Tribunál určil, že Evropský úřad pro výběr personálu (EPSO) neměl pravomoc určit obsah vstupních testů výběrového řízení. Tribunál analyzoval rozdělení pravomocí mezi EPSO a výběrovou komisí výběrového řízení z hlediska přílohy III služebního řádu a dospěl k závěru, že ačkoli pravomoc určit obsah vstupních testů nebyla výslovně přiznána ani EPSO ani výběrové komisi, před zřízením EPSO byl průběh testů v souladu s ustálenou judikaturou svěřen výběrové komisi. Vzhledem k tomu, že nedošlo ke změně služebního řádu, která by EPSO výslovně svěřovala takovou pravomoc, a vzhledem k zásadně organizačnímu charakteru úkolů svěřených EPSO článkem 7 téže přílohy Tribunál určil, že EPSO nemá pravomoc určit obsah předvýběrových testů výběrového řízení. Pokud jde o rozhodnutí o zřízení EPSO²⁶ a o rozhodnutí o organizaci a způsobu práce tohoto subjektu²⁷, Tribunál dospěl k tomu, že jsou v hierarchii norem na nižším stupni než ustanovení služebního řádu. V souladu se zásadou legality tedy platí, že ačkoli tato rozhodnutí leckdy obsahují formulace, jež mohou mylně vést k domněnce, že EPSO má pravomoc určit obsah vstupních testů, tato rozhodnutí nemohou být vykládána v tom smyslu, že odporují služebnímu řádu.

Konečně v rozsudku ze dne 21. září 2011, *Adjemian a další v. Komise* (T-325/09 P, dosud nezveřejněný), Tribunál určil, že zásada zákazu zneužití práva, podle které se nikdo nemůže zneužívajícím způsobem dovolávat právních norem, patří mezi obecné právní zásady. Z uvedeného plyne, že zákonodárce a orgán oprávněný k uzavírání pracovních smluv (dále jen „OOUPS“) mají v souladu s cílem zlepšovat životní a pracovní podmínky pracovníků a s cílem jejich přiměřené sociální ochrany stanovenými v článku 136 ES povinnost při přijímání či provádění pravidel upravujících vztahy Evropských společenství a jejich zaměstnanců zabráňovat zneužívání práva vyplývajícímu z použití po sobě jdoucích pracovních smluv nebo poměrů uzavřených

²⁵ Tím v tomto ohledu potvrdil rozsudek ze dne 16. prosince 2010, *Komise v. Petrilli* (T-143/09 P, dosud nezveřejněný), v jehož případě byl podán návrh na přezkum uzavřený rozhodnutím Soudního dvora ze dne 8. února 2011, C-17/11 RX.

²⁶ Rozhodnutí Evropského parlamentu, Rady, Komise, Soudního dvora, Účetního dvora, Hospodářského a sociálního výboru, Výboru regionů a veřejného ochránce práv 2002/620/ES ze dne 25. července 2002 o zřízení EPSO (Úř. věst. L 197, s. 53; Zvl. vyd. 01/04, s. 46).

²⁷ Rozhodnutí generálních tajemníků Evropského parlamentu, Rady a Komise, tajemníka [vedoucího soudní kanceláře] soudního dvora, generálních tajemníků účetního dvora, hospodářského a sociálního výboru, výboru regionů a zástupce veřejného ochránce práv 2002/621/ES ze dne 25. července 2002 o organizaci a způsobu práce EPSO (Úř. věst. L 197, s. 56; Zvl. vyd. 01/04, s. 46).

na dobu určitou. Tribunál dále určil, že hlavním charakteristickým znakem pracovních smluv pomocného smluvního zaměstnance je nejistota jejich trvání, která odpovídá samotnému účelu těchto smluv, jímž je umožnit, aby úkoly, které jsou dočasné svou povahou nebo z důvodu nepřítomnosti osoby plnící tyto úkoly, plnili příležitostní zaměstnanci. Tento režim nemůže tedy OOUPS zneužívat k dlouhodobému svěřování úkolů odpovídajících „stálému pracovnímu místu“ těmto zaměstnancům, kteří by v důsledku toho byli nestandardně využíváni za cenu dlouhodobé nejistoty. Takové využití by totiž bylo v rozporu se zásadou zákazu zneužití práva uplatněnou na využívání po sobě jdoucích pracovních smluv na dobu určitou ve veřejné službě ze strany OOUPS. Takové zneužití i negativní důsledky, jímž čelily dotčené osoby, však lze napravit překvalifikováním pracovní smlouvy, což může vést mimo jiné i k přeměně řady po sobě jdoucích pracovních smluv na dobu určitou na smlouvu na dobu neurčitou.

IV. Návrhy na předběžné opatření

Letos bylo předsedovi Tribunálu předloženo 44 návrhů na předběžné opatření, což je mírný nárůst oproti počtu návrhů podaných v roce 2010 (41). V roce 2011 rozhodl soudce příslušný pro rozhodování o předběžných opatřeních v 52 věcech oproti 38 v roce 2010. Vyhověl dvěma návrhům na odklad vykonatelnosti namířeným proti pokutám uloženým žalobkyním za jejich účast na protisoutěžních kartelových dohodách, a to usnesením ze dne 2. března 2011, *1. garantovaná v. Komise* (T-392/09 R, nezveřejněné), a usnesením ze dne 13. dubna 2011, *Westfälische Drahtindustrie a další v. Komise* (T-393/10 R, dosud nezveřejněné). V těchto dvou usneseních předseda Tribunálu upřesnil judikaturu týkající se skupin společností, podle níž byly v souvislosti s otázkou naléhavosti zohledňovány finanční zdroje skupiny společností, k níž patřila společnost navrhuující vydání předběžných opatření.

Ve výše uvedené věci *1. garantovaná v. Komise* se žalobkyně působící v oblasti financí domáhala osvobození od Komisí uložené povinnosti zřídit bankovní záruku jakožto podmínky okamžitého nevymáhání pokuty, která jí byla uložena za vykonávání rozhodujícího vlivu na obchodní politiku jiné společnosti účastnící se kartelové dohody v odvětví čínidel na bázi karbidu vápnicku a hořčíku pro ocelářský a plynárenský průmysl. Předseda Tribunálu konstatoval, že jsou v dané věci dány výjimečné okolnosti odůvodňující dočasné zproštění povinnosti zřídit takovou bankovní záruku. Žalobkyně totiž vedle existence *fumus boni juris* také prokázala, že její nejistá finanční situace je příčinou odmítavého postoje několika bank k poskytnutí předmětné bankovní záruky. Důkazy předloženými Komisí navíc nebylo možné zpochybnit tvrzení žalobkyně, že nepatří k rozsáhlejší skupině společností a že nemá většinového akcionáře. Žalobkyně nevystupovala ani jako součást sítě podniků, jejíž ostatní členové by s ní mohli mít společné zájmy. Žalobkyni dále nebylo možné vytýkat, že svou špatnou finanční situaci způsobila vlastním jednáním. Skutečnost, že krátce předtím, než jí byla uložena pokuta, investovala do dlouhodobých úvěrů značnou část svých zbývajících aktiv, a že tak tato aktiva vázala, bylo možné rozumně vysvětlit její činností kapitálového investora. V tomto ohledu nebylo možné od žalobkyně požadovat, aby v průběhu správního řízení vedeného Komisí své investice zmrazila a přestala vykonávat svou hospodářskou činnost. Poměřením proti sobě stojících zájmů předseda Tribunálu dospěl k názoru, že by v případě okamžitého vymáhání pokuty nebyly finanční zájmy Unie ochráněny lépe, protože bylo nepravděpodobné, že by tak Komise mohla získat částku odpovídající pokutě. Předseda Tribunálu tedy nařídil navrhované osvobození, avšak za podmínky, že žalobkyně nebude moci převést některá svá aktiva bez předchozího souhlasu Komise, že Komisi zaplatí částku rovnající se rezervě, kterou vytvořila, a že bude Komisi pravidelně hlásit změny týkající se svých aktiv a investic.

Ve výše uvedené věci *Westfälische Drahtindustrie a další v. Komise* podaly tři společnosti patřící do skupiny společností působící v odvětví ocelářského průmyslu, jímž byly uloženy pokuty za účast

na kartelové dohodě na trhu s ocelí na předpjaté výztuže, návrh na vydání předběžného opatření spočívajícího v osvobození od povinnosti zřídit bankovní záruky. Předseda Tribunálu v tomto ohledu připomněl, že osvobození od povinnosti zřídit bankovní záruku lze poskytnout pouze tehdy, když navrhovatel prokáže objektivní nemožnost zřídit tuto záruku nebo alternativně že by její zřízení ohrozilo existenci společnosti. Bylo konstatováno, že žalobkyně včas, vážně a opakovaně vyvinuly snahu ke získání bankovní záruky na pokrytí uložených pokut, ale že tyto snahy nebyly úspěšné, protože čtrnáct bank, jejichž služeb obvykle využívaly a na které se obrátily opakovaně, jim po důkladném posouzení jejich finanční situace sdělily odmítavé stanovisko. Předseda Tribunálu nebral ohled na finanční prostředky akcionáře ArcelorMittal vlastního třetinový podíl v jedné z žalobkyň. Předseda Tribunálu připomněl, že judikatura týkající se skupin společností byla rozšířena i na menšinové podíly (30 %) – v závislosti na struktuře kapitálu dotyčné společnosti – načež ale konstatoval, že skupina ArcelorMittal a skupina, k níž patřily žalobkyně, byly na trhu s ocelí konkurenty a sledovaly odlišné strategické cíle. Rovněž byl odmítnut argument Komise založený na vlastním zájmu obvykle využívaných bank, které jsou věřiteli žalobkyň, na krytí vlastních pohledávek. Podle předsedy Tribunálu se zájmy banky jakožto úvěrového ústavu, který odmítl poskytnout bankovní záruku, musí podřídit zájmům Komise, pouze pokud se použije judikatura týkající se skupin společností, což v daném případě neplatí. Oněch čtrnáct bank, jejichž služeb žalobkyně obvykle využívaly, totiž nebylo součástí jejich skupiny. Jejich obchodní vztahy s touto skupinou se omezovaly na oblast úvěrů, vymáhání jejich pohledávek a vyplácení úroků. V tomto rozsahu nebyla mezi strategickými zájmy těchto ústavů a strategickými zájmy žalobkyň dána žádná objektivní totožnost. Jelikož byla prokázána nemožnost získat bankovní záruku, předseda Tribunálu považoval za irelevantní argumenty, jež Komise vyvodila z finančních a hospodářských údajů a s jejichž pomocí chtěla dokázat, že po zamítnutí návrhu na vydání předběžného opatření by „každá rozumně jednající banka“ nakonec žalobkyním předmětnou záruku poskytla.

Dále byla uznána existence *fumus boni juris* v případě podpůrně uplatněného návrhu na snížení pokut, založeného mimo jiné na důvodu vycházejícím z toho, že nebyla zohledněna nulová platební schopnost žalobkyň, neboť předseda Tribunálu usoudil, že v dané věci nelze vyloučit, že by Tribunál využil svou pravomoc soudního přezkumu v plné jurisdikci v oblasti pokut a že by pokuty uložené žalobkyním snížil. Předseda Tribunálu tedy nařídil navrhované osvobození, avšak za podmínky, že žalobkyně Komisi zaplatí částku rovnající se rezervě, kterou vytvořily, a měsíční splátky podle navrženého splátkového kalendáře.

Ostatní návrhy na vydání předběžných opatření byly zamítnuty, nejčastěji pro nedostatek naléhavosti. Zejména se jedná o následující věci.

V oblasti státních podpor je třeba z důvodu procesních zvláštností zmínit tzv. věci „týkající se španělského uhlí“ (usnesení ze dne 17. února 2011, *Gas Natural Fenosa SDG v. Komise*, T-484/10 R, *Iberdrola v. Komise*, T-486/10 R, a *Endesa a Endesa Generación v. Komise*, T-490/10 R, nezveřejněná). Původ těchto věcí tkví v rozhodnutí Španělského království zavést režim finančních podpor ve prospěch výroby elektrické energie z tuzemského uhlí. Předmětný režim za tím účelem ukládal několika elektrárnám, aby si opatřovaly tuzemské uhlí a vyráběly určitý objem elektrické energie z tohoto uhlí, a to prostřednictvím státní kompenzace dodatečných výrobních nákladů způsobených nákupem tuzemského uhlí. Vzhledem k tomu, že Komise předmětný režim schválila, podaly tři podniky – žalobkyně – žaloby na neplatnost tohoto schvalovacího rozhodnutí a návrhy na odklad vykonatelnosti. S ohledem na blížící se přijetí rozhodnutí příslušného španělského orgánu, kterým mělo být žalobkyním uloženo, aby se ve lhůtě tří dnů zavázaly k opatrování stanoveného množství tuzemského uhlí, předseda Tribunálu dne 3. listopadu 2010 nařídil na základě čl. 105 odst. 2 jednacího řádu, tj. bez slyšení protistrany, odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí až do vydání usnesení, jimiž řízení o předběžném opatření skončí. Jelikož Španělské království navrhlo zrušení tohoto odkladu a žalobkyně ve velmi pokročilé fázi

řízení vyjádřily svůj záměr vzít svou žalobu zpět, měl předseda Tribunálu za to, že před konečným vyškrtnutím žalob je třeba v zájmu řádného výkonu spravedlnosti rozhodnout o tom, zda se účinky odkladu vykonatelnosti rozhodnutí Komise zachovávají, nebo zda zanikají. Předseda Tribunálu sice uznal existenci *fumus boni juris*, nicméně vyloučil existenci okolností, které by zakládaly takovou naléhavost, jež by odůvodňovala vydání navrhovaných předběžných opatření. Pokud jde o poměrování zájmů, předseda Tribunálu nejprve připomněl význam služeb obecného hospodářského zájmu v rámci Unie a širokou diskreční pravomoc vnitrostátních orgánů při jejich poskytování, provádění a organizování, načež dospěl k názoru, že zájmy sledované co nejrychlejší zavedením španělské služby obecného hospodářského zájmu a související kompenzace musí mít přednost před opačnými zájmy, jichž se dovolávají žalobkyně. V důsledku toho byla usnesení ze dne 3. listopadu 2010 o odkladu vykonatelnosti napadeného rozhodnutí zrušena. Vzhledem k tomu, že žalobkyně vzaly své návrhy na předběžné opatření zpět, předseda Tribunálu nakonec přijal dne 12. dubna 2011 v rámci řízení o předběžném opatření tři usnesení o vyškrtnutí věci, jež výjimečně ukládala žalobkyním náhradu nákladů řízení.

Konečně v usneseních ze dne 9. června 2011, *Eurallumina v. Komise* (T-62/06 RENV-R, nezveřejněné, body 29 až 56), a ze dne 10. června 2011, *Eurallumina v. Komise* (T-207/07 R, nezveřejněné, body 32 až 59), předseda Tribunálu nejprve podrobně popsal jednotlivé komponenty judikatury týkající se skupin společností a následně uvedl, že tato judikatura je slučitelná s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie²⁸, s článkem 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 a s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, přičemž poukázal na to, že koncepce skupiny společností nestanoví podmínku, již by nebylo možné splnit, protože žádné společnosti patřící ke skupině společností nebrání v tom, aby mimo jiné prokázala, že se její objektivní zájmy neshodují s objektivními zájmy její skupiny nebo mateřské společnosti, že pro posledně uvedenou společnost bylo z právního hlediska nemožné poskytnout jí finanční podporu nebo že skupina společností jako celek nebyla finančně schopná jí pomoci.

²⁸ Úř. věst. 2010, C 83, s. 392.

B – Složení Tribunálu



(Protokolární pořádek k 16. listopadu 2011)

První řada, zleva doprava:

Předsedové senátů L. Truchot, S. Papasavvas, O. Czúcz a J. Azizi; předseda Tribunálu M. Jaeger; předseda senátu N. J. Forwood; předsedkyně senátu I. Pelikánová; předseda senátu A. Dittrich; soudce H. Kanninen.

Druhá řada, zleva doprava:

Soudce N. Wahl; soudkyně K. Jürimäe a I. Wiszniewska-Białecka; soudce F. Dehousse; soudkyně M. E. Martins Ribeiro a E. Cremona; soudce V. Vadapalas; soudkyně I. Labucka; soudce M. Prek.

Třetí řada, zleva doprava:

Soudkyně M. Kančeva; soudci D. Gratsias, J. Schwarcz, S. Frimodt Nielsen, S. Soldevila Fragoso, K. O'Higgins, M. Van der Woude a A. Popescu; vedoucí soudní kanceláře E. Coulon.

1. Členové Tribunálu

(podle pořadí nástupu do funkce)



Marc Jaeger

narozen v roce 1954; diplom v oboru právo na Univerzitě Roberta Schumana ve Štrasburku; studia na Collège d'Europe; advokát zapsaný u lucemburské advokátní komory (1981); soudní atašé u vrchního státního zástupce v Lucemburku (1983); soudce Okresního soudu v Lucemburku (1984); referendář u Soudního dvora Evropských společenství (1986–1996); předseda Institut Universitaire International de Luxembourg (IUIL); soudce Tribunálu od 11. července 1996; předseda Tribunálu od 17. září 2007.



Josef Azizi

narozen v roce 1948; doktor práv a bakalář v oboru sociálních a hospodářských věd na univerzitě ve Vídni; přednášející a vyučující na Univerzitě hospodářských věd ve Vídni, na právnické fakultě univerzity ve Vídni a na několika dalších univerzitách; emeritní profesor Právnické fakulty univerzity ve Vídni; Ministerialrat (ministrský rada) a vedoucí odboru Federální státní kanceláře; člen Řídícího výboru pro právní spolupráci Rady Evropy (CDCJ); zmocněnec *ad litem* u Verfassungsgerichtshof (Ústavní soud) v soudních řízeních ohledně kontroly ústavnosti federálních zákonů; koordinátor odpovědný za přizpůsobení rakouského federálního práva právu Společenství; soudce Tribunálu od 18. ledna 1995.



Nicholas James Forwood

narozen v roce 1948; diplomy z Univerzity v Cambridge (BA 1969, MA 1973) (mechanické vědy a právo); zapsán u anglické advokátní komory v roce 1970, následně vykonával advokátní profesi v Londýně (1971–1999) a v Bruselu (1979–1999); zapsán u irské advokátní komory v roce 1981; jmenován jako Queen's Counsel v roce 1987; bencher Middle Temple v roce 1998; zástupce anglické advokátní komory a advokátní komory Walesu v Radě advokátních komor Evropské unie (CCBE) a předseda stálého zastoupení CCBE při Soudním dvoru (1995–1999); člen kanceláře World Trade Law Association a European Maritime Law Organisation (1993–2002); soudce Tribunálu od 15. prosince 1999.

**Maria Eugénia Martins de Nazaré Ribeiro**

narozena v roce 1956; studia v Lisabonu, Bruselu a Štrasburku; advogada v Portugalsku a Bruselu; nezávislá vědecká pracovníce v Institutu evropských studií Svobodné univerzity v Bruselu; referendářka u portugalského soudce u Soudního dvora, J. C. Moitinho de Almeida (1986–2000), posléze u předsedy Tribunálu B. Vesterdorfa (2000–2003); soudkyně Tribunálu od 31. března 2003.

**Franklin Dehousse**

narozen v roce 1959; licencié en droit (bakalář práv) (univerzita v Lutychu, 1981); aspirant (Fonds national de la recherche scientifique, 1985–1989); právní poradce Chambre des représentants, (1981–1990); doktor práv (univerzita ve Štrasburku, 1990); profesor (univerzity v Lutychu a Štrasburku, Collège d'Europe, Institut royal supérieur de Défense, Univerzita Montesquieu v Bordeaux; Collège Michel Servet des universités de Paris; fakulty Notre-Dame de la Paix v Namuru); zvláštní zástupce ministra zahraničních věcí (1995–1999); ředitel evropských studií Institut royal des relations internationales (1998–2003); přisedící u Conseil d'Etat (2001–2003); poradce u Evropské komise (1990–2003); člen Observatoire Internet (2001–2003); soudce Tribunálu od 7. října 2003.

**Ena Cremona**

narozena v roce 1936; držitelka diplomu v oboru jazyky Královské univerzity na Maltě (1955); doktorka práv Královské univerzity na Maltě (1958); advokátka maltské advokátní komory od roku 1959; právní poradkyně Národní rady žen (1964–1979); členka Komise veřejné služby (1987–1989); členka představenstva Lombard Bank (Malta) Ltd, zastupující stát jako akcionáře (1987–1993); členka volební komise od roku 1993; členka zkušební komise disertací na Právnické fakultě Královské univerzity na Maltě; členka Evropské komise proti rasismu a intoleranci (ECRI) (2003–2004); soudkyně Tribunálu od 12. května 2004.

**Ottó Czúcz**

narozen v roce 1946; doktor práv univerzity v Segedíně (1971); rada na ministerstvu práce (1971–1974); přednášející a profesor (1974–1989), děkan právnické fakulty (1989–1990), prorektor (1992–1997) univerzity v Segedíně; advokát; člen prezidia Národní důchodové pojišťovny; zástupce prezidenta Evropského institutu sociálního zabezpečení (1998–2002); člen vědecké rady Mezinárodní asociace sociálního zabezpečení; soudce Ústavního soudu (1998–2004); soudce Tribunálu od 12. května 2004.

**Irena Wiszniewska-Bialecka**

narozena v roce 1947; držitelka diplomu v oboru právo univerzity ve Varšavě (1965–1969); výzkumná pracovnice (asistentka, docentka, profesorka) Institutu právních věd Polské akademie věd (1969–2004); výzkumná pracovnice Institutu Maxe Plancka pro zahraniční a mezinárodní patentové a autorské právo a právo hospodářské soutěže v Mnichově (stipendium od nadace Foundation AvH – 1985–1986); advokátka (1992–2000); soudkyně Nejvyššího správního soudu (2001–2004); soudkyně Tribunálu od 12. května 2004.

**Irena Pelikánová**

narozena v roce 1949; doktorka práv, asistentka hospodářského práva (před rokem 1989), poté doktorka věd, profesorka obchodního práva (od roku 1993) na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze; členka prezidia Komise pro cenné papíry (1999–2002); advokátka; členka Legislativní rady české vlády (1998–2004); soudkyně Tribunálu od 12. května 2004.

**Vilenas Vadapalas**

narozen v roce 1954; doktor práv (univerzita v Moskvě); habilitovaný doktor práv (univerzita ve Varšavě); profesor na univerzitě ve Vilniusu: mezinárodního práva (od roku 1981), lidských práv (od roku 1991) a práva Společenství (od roku 2000); poradce vlády pro zahraniční věci (1991–1993); člen koordinační skupiny vyjednávací delegace pro přistoupení k Evropské unii; vrchní ředitel vládního odboru evropského práva (1997–2004); profesor evropského práva na univerzitě ve Vilniusu, vedoucí katedry Jeana Monneta; předseda Litevské asociace studií o Evropské unii; zpravodaj pracovní parlamentní skupiny pro ústavní reformu týkající se přistoupení Litvy; člen Mezinárodní komise právníků (duben 2003); soudce Tribunálu od 12. května 2004.

**Küllike Jürimäe**

narozena v roce 1962; držitelka diplomu v oboru právo univerzity v Tartu (1981–1986); asistentka státního zástupce v Tallinnu (1986–1991); držitelka diplomu Estonské diplomatické školy (1991–1992); právní poradkyně (1991–1993) a vrchní rada hospodářské a průmyslové komory (1992–1993); soudkyně odvolacího soudu v Tallinnu (1993–2004); European Master v oboru lidská práva a demokratizace, univerzity v Padově a v Nottinghamu (2002–2003); soudkyně Tribunálu od 12. května 2004.

**Ingrida Labucka**

narozena v roce 1963; držitelka diplomu v oboru právo lotyšské univerzity (1986); inspektorka pro ministerstvo vnitra pro oblast Kirov a město Riga (1986–1989); soudkyně soudu prvního stupně v Rize (1990–1994); advokátka (1994–1998 a červenec 1999 až květen 2000); ministryně spravedlnosti (listopad 1998 až červenec 1999 a květen 2000 až říjen 2002); členka Mezinárodního rozhodčího soudu v Haagu (2001–2004); členka parlamentu (2002–2004); soudkyně Tribunálu od 12. května 2004.

**Savvas Papasavvas**

narozen v roce 1969; studia na univerzitě v Aténách (Ptychion v roce 1991); postgraduální studia na univerzitě v Paříži II (DEA veřejného práva v roce 1992) a na univerzitě v Aix-Marseille III (doktorát v oboru právo v roce 1995); zapsán u kyperské advokátní komory, člen nikosijské advokátní komory od roku 1993; přednášející na kyperské univerzitě (1997–2002), docent ústavního práva od září 2002; výzkumný pracovník Evropského centra veřejného práva (2001–2002); soudce Tribunálu od 12. května 2004.

**Enzo Moavero Milanesi**

narozen v roce 1954; doktor práv (univerzita La Sapienza, Řím); studia práva Společenství (Collège d'Europe, Bruggy); člen advokátní komory, činný jako advokát (1978–1983); přednášející v oboru právo Společenství na univerzitách La Sapienza v Římě (1993–1996), Luiss v Římě (1993–1996 a 2002–2006) a Bocconi v Miláně (1996–2000); poradce pro otázky Společenství italského předsedy vlády (1993–1995); úředník Evropské komise: právní poradce a poté vedoucí kabinetu místopředsedy (1989–1992), vedoucí kabinetu komisaře odpovědného za vnitřní trh (1995–1999) a hospodářskou soutěž (1999), ředitel generálního ředitelství pro hospodářskou soutěž (2000–2002), náměstek generálního tajemníka Evropské komise (2002–2005), generální ředitel Sboru evropských politických poradců (BEPA) Evropské komise (2006); soudce Tribunálu od 3. května 2006 do 15. listopadu 2011.

**Nils Wahl**

narozen v roce 1961; magistr práv, univerzita ve Stockholmu (1987); doktor práv, univerzita ve Stockholmu (1995); hostující profesor (docent) a vedoucí katedry Jeana Monneta pro evropské právo (1995); profesor evropského práva, univerzita ve Stockholmu (2001); advokátní koncipient (biträdande jurist) (1987–1989); generální ředitel vzdělávací nadace (1993–2004); předseda švédského sdružení pro studium práva Společenství (Nätverket för europarättslig forskning) (2001–2006); člen Rady pro otázky hospodářské soutěže (Rådet för konkurrensfrågor) (2001–2006); soudce u odvolacího soudu pro Skåne a Blekinge (Hovrätten över Skåne och Blekinge) (2005); soudce Tribunálu od 7. října 2006.

**Miro Prek**

narozen v roce 1965; diplom v oboru právo (1989); člen advokátní komory (1994); pověřený různými úkoly a funkcemi ve veřejné správě, především na legislativním úřadu vlády (náměstek státního tajemníka a zástupce ředitele, vedoucí oddělení pro evropské právo a právo srovnávací) a úřadu pro evropské záležitosti (náměstek státního tajemníka); člen vyjednávacího týmu pro dohodu o přidružení (1994–1996) a pro přistoupení k Evropské unii (1998–2003), odpovědný za právní záležitosti; advokát; odpovědný za projekty směřující k přizpůsobení se evropským právním předpisům a k evropské integraci, především na západě Balkánského poloostrova; vedoucí odboru Soudního dvora Evropských společenství (2004–2006); soudce Tribunálu od 7. října 2006.

**Alfred Dittrich**

narozen v roce 1950; studium práv na univerzitě v Erlangen-Norimberku (1970–1975); Rechtsreferendar u vrchního zemského soudu v Norimberku (1975–1978); ministerský rada spolkového ministerstva hospodářství (1978–1982); úředník na stálém zastoupení Spolkové republiky Německo při Evropských společenstvích (1982); ministerský rada spolkového ministerstva hospodářství pověřený záležitostmi práva Společenství a hospodářské soutěže (1983–1992); vedoucí odboru „Právo Evropské unie“ na ministerstvu spravedlnosti (1992–2007); vedoucí německé delegace pracovní skupiny Rady nazvané „Soudní dvůr“; zmocněnec spolkové vlády v četných věcech probíhajících před Soudním dvorem Evropských společenství; soudce Tribunálu od 17. září 2007.

**Santiago Soldevila Frago**

narozen v roce 1960; držitel diplomu v oboru právo Nezávislé univerzity v Barceloně (1983); soudce (1985); od roku 1992 soudce specializovaný na správní spory u Vrchního soudu Kanárských ostrovů v Santa Cruz de Tenerife (1992 a 1993) a u Audiencia Nacional (Nejvyšší soud) (Madrid, květen 1998 – srpen 2007), kde rozhodoval v soudních řízeních v daňové oblasti (DPH), jakož i o žalobách směřujících proti obecně závazným předpisům ministerstva hospodářství a jeho rozhodnutím o státních podporách nebo majetkové odpovědnosti státu, rovněž o žalobách proti veškerým rozhodnutím regulačních orgánů v oblasti bankovníctví, burzy, energií, pojištění a hospodářské soutěže; referendář u Ústavního soudu (1993–1998); soudce Tribunálu od 17. září 2007.

**Laurent Truchot**

narozen v roce 1962; držitel diplomu Institut d'études politiques v Paříži (Institut politických věd) (1984); bývalý student École nationale de la magistrature (národní soudní školy) (1986–1988); soudce soudu prvního stupně v Marseille (leden 1988 – leden 1990); vyšší úředník na ředitelství občanských věcí ministerstva spravedlnosti (leden 1990 – červen 1992); zástupce vedoucího oddělení, poté vedoucí oddělení generálního ředitelství hospodářské soutěže, spotřeby a potírání podvodů ministerstva hospodářství, financí a průmyslu (červen 1992 – září 1994); technický poradce ministra spravedlnosti (září 1994 – květen 1995); soudce Soudu prvního stupně v Nîmes (květen 1995 – květen 1996); referendář u Soudního dvora v kabinetu generálního advokáta P. Légera (květen 1996 – prosinec 2001); soudní rada u Cour de Cassation (kasačního soudu) (prosinec 2001 – srpen 2007); soudce Tribunálu od 17. září 2007.

**Sten Frimodt Nielsen**

narozen v roce 1963; bakalář práv, univerzita v Kodani (1988); úředník na ministerstvu zahraničních věcí (1988–1991); lektor mezinárodního a evropského práva na univerzitě v Kodani (1988–1991); velvyslanecký tajemník u stálé mise Dánska při OSN v New Yorku (1991–1994); úředník právní sekce ministerstva zahraničních věcí (1994–1995); hostující profesor na univerzitě v Kodani (1995); poradce, poté hlavní poradce poradního a pracovního orgánu předsedy vlády (1995–1998); rada-vyslanec u stálého zastoupení Dánska při Evropské unii (1998–2001); zvláštní poradce poradního a pracovního orgánu předsedy vlády pro právní otázky (2001–2002); ředitel odboru a právní poradce poradního a pracovního orgánu předsedy vlády (březen 2002 – červenec 2004); náměstek státního tajemníka a právní poradce poradního a pracovního orgánu předsedy vlády (srpen 2004 – srpen 2007); soudce Tribunálu od 17. září 2007.

**Kevin O'Higgins**

narozen v roce 1946; studia na Crescent College v Limerick, na Clongowes Wood College, na University College Dublin (B.A. degree a diplom z evropského práva) a na Kings Inns; v roce 1968 zapsán u irské advokátní komory; barrister (1968–1982); Senior Counsel (Inner Bar of Ireland, 1982–1986); soudce Circuit court (1986–1997); soudce High Court Irska (1997–2008); Benchers of Kings Inns; zástupce Irska v Poradní radě evropských soudců (2000–2008); soudce Tribunálu od 15. září 2008.

**Heikki Kanninen**

narozen v roce 1952; vystudoval Vysokou školu obchodní v Helsinkách a právnickou fakultu univerzity v Helsinkách; referendář Nejvyššího správního soudu ve Finsku; generální tajemník výboru pro reformu právní ochrany ve veřejné správě; vrchní rada Nejvyššího správního soudu; generální tajemník výboru pro reformu správního soudnictví, poradce na legislativním odboru ministerstva spravedlnosti; zástupce vedoucího kanceláře Soudního dvora ESVO; referendář Soudního dvora Evropských společenství; soudce Nejvyššího správního soudu (1998–2005); člen odvolacího senátu pro uprchlíky; místopředseda výboru pro rozvoj finských soudních orgánů; soudce Soudu pro veřejnou službu od 6. října 2005 do 6. října 2009; soudce Tribunálu od 7. října 2009.

**Juraj Schwarcz**

narozen v roce 1952; doktor práv (Univerzita Komenského v Bratislavě, 1979); podnikový právník (1975–1990); tajemník pověřený vedením obchodního rejstříku u Městského soudu v Košicích (1991); soudce Městského soudu v Košicích (leden – říjen 1992); soudce a předseda senátu Krajského soudu v Košicích (listopad 1992 – 2009); soudce dočasně přidělený k Nejvyššímu soudu Slovenské republiky, senát pro věci obchodněprávní (říjen 2004 – září 2005); předseda obchodněprávního kolegia Krajského soudu v Košicích (říjen 2005 – září 2009); externí člen katedry obchodního a hospodářského práva Univerzity P. J. Šafárika v Košicích (1997–2009); externí člen učitelského sboru justiční akademie (2005–2009); soudce Tribunálu od 7. října 2009.

**Marc van der Woude**

narozen v roce 1960; licencié en droit (bakalář práv) (Univerzita Groningen, 1983); studia na Collège d'Europe (1983–1984); asistent na Collège d'Europe (1984–1986); lektor na univerzitě v Leidenu (1986–1987); referent na generálním ředitelství pro hospodářskou soutěž Komise Evropských společenství (1987–1989); referendář u Soudního dvora Evropských společenství (1989–1992); koordinátor politiky u generálního ředitelství pro hospodářskou soutěž Komise Evropských společenství (1992–1993); člen právní služby Komise Evropských společenství (1993–1995); advokát bruselské advokátní komory od roku 1995; profesor na Erasmově univerzitě v Rotterdamu od roku 2000; autor řady publikací; soudce Tribunálu od 13. září 2010.

**Dimitrios Gratsias**

narozen v roce 1957; držitel diplomu Aténské univerzity v oboru právo (1980); diplôme d'études approfondies (doktorandské studium) v oboru veřejné právo na Univerzitě Paříž I, Panthéon-Sorbonne (1981); osvědčení centre universitaire d'études communautaires et européennes (univerzitní středisko pro komunitární a evropská studia) (Univerzita Paříž I) (1982); auditor u Státní rady (1985–1992); maître des requêtes u Státní rady (1992–2005); referendář Soudního dvora Evropských společenství (1994–1996); mimořádný člen řeckého Zvláštního nejvyššího soudu (1998 a 1999); člen Státní rady (2005); člen Zvláštního soudu příslušného ve věcech odpovědnosti soudců (2006); člen Nejvyšší soudcovské rady pro správní soudnictví (2008); inspektor správních soudů (2009–2010); soudce Tribunálu od 25. října 2010.

**Andrei Popescu**

narozen v roce 1948; absolvent Právnické fakulty univerzity v Bukurešti (1971); postgraduální studium mezinárodního pracovního práva a evropského sociálního práva na univerzitě v Ženevě (1973–1974); doktor práv univerzity v Bukurešti (1980); odborný asistent ve zkušební době (1971–1973), odborný asistent (1974–1985), poté lektor pracovního práva na univerzitě v Bukurešti (1985–1990); hlavní výzkumný pracovník na Institutu pro vědecký výzkum v oblasti práce a sociální ochrany (1990–1991); zastupující generální ředitel (1991–1992), poté ředitel (1992–1996) na ministerstvu práce a sociální ochrany; docent (1997), poté profesor na Národní škole pro politická a správní studia v Bukurešti (2000); státní tajemník na ministerstvu pro evropskou integraci (2001–2005); vedoucí odboru v Legislativní radě Rumunska (1996–2001 a 2005–2009); zakládající ředitel *Rumunského časopisu evropského práva*; předseda Rumunské společnosti evropského práva (2009–2010); zmocněnec rumunské vlády pro zastupování před soudy Evropské unie (2009–2010); soudce Tribunálu od 26. listopadu 2010.

**Mariana Kančeva**

narozena v roce 1958; diplom v oboru právo na univerzitě v Sofii (1979–1984); postgraduální magisterské studium evropského práva na Institutu evropských studií svobodné univerzity v Bruselu (2008–2009); specializace v oboru hospodářského práva a práva duševního vlastnictví; justiční čekatelka při krajském soudu v Sofii (1985–1986); právní poradkyně (1986–1988); advokátka zapsaná v advokátní komoře v Sofii (1988–1992); generální ředitelka Kanceláře služeb pro diplomatický sbor při ministerstvu zahraničních věcí (1992–1994); advokátní praxe v Sofii (1994–2011) a Bruselu (2007–2011); rozhodkyně pro obchodněprávní spory v Sofii; účast na tvorbě různých právních předpisů jako právní poradkyně v bulharském parlamentu; soudkyně Tribunálu od 19. září 2011.

**Emmanuel Coulon**

narozen v roce 1968; studia práv (univerzita Panthéon-Assas, Paříž); studia managementu (univerzita Paříž-Dauphine); Collège d'Europe (1992); vstupní zkouška do regionálního střediska pro vzdělávání advokátních koncipientů v Paříži; advokátní zkoušky u advokátní komory v Bruselu; výkon advokátní praxe v Bruselu; úspěšný uchazeč v otevřeném výběrovém řízení Komise Evropských společenství; referendář u Soudu prvního stupně Evropských společenství (kabinet předsedy Saggia, 1996–1998; kabinet předsedy Vesterdorfa, 1998–2002); vedoucí kabinetu předsedy Soudu prvního stupně (2003–2005); vedoucí kanceláře Tribunálu od 6. října 2005.

2. Změny ve složení Tribunálu v roce 2011

Emmanuel Coulon, který je vedoucím kanceláře Tribunálu od 6. října 2005 a jehož funkční období skončilo 5. října 2011, byl dne 13. dubna 2011 opětovně jmenován do funkce na období od 6. října 2011 do 5. října 2017.

Slavnostní zasedání konané dne 19. září 2011

Po odstoupení Teodora Čipeva jmenovali zástupci vlád členských států Evropské unie rozhodnutím ze dne 8. září 2011 Marianu Kančevu soudkyní Tribunálu Evropské unie na období od 12. září 2011 do 31. srpna 2013.

3. Protokolární pořádky

od 1. ledna 2011 do 18. září 2011

Pan M. JAEGER, předseda Tribunálu
Pan J. AZIZI, předseda senátu
Pan N. J. FORWOOD, předseda senátu
Pan O. CZÚCZ, předseda senátu
Paní I. PELIKÁNOVÁ, předsedkyně senátu
Pan S. PAPASAVVAS, předseda senátu
Pan E. MOAVERO MILANESI, předseda senátu
Pan A. DITTRICH, předseda senátu
Pan L. TRUCHOT, předseda senátu
Paní M. E. MARTINS RIBEIRO, soudkyně
Pan F. DEHOUSSE, soudce
Paní E. CREMONA, soudkyně
Paní I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, soudkyně
Pan V. VADAPALAS, soudce
Paní K. JÜRIMÄE, soudkyně
Paní I. LABUCKA, soudkyně
Pan N. WAHL, soudce
Pan M. PREK, soudce
Pan S. SOLDEVILA FRAGOSO, soudce
Pan S. FRIMODT NIELSEN, soudce
Pan K. O'HIGGINS, soudce
Pan H. KANNINEN, soudce
Pan J. SCHWARCZ, soudce
Pan M. VAN DER WOUDE, soudce
Pan D. GRATSIAS, soudce
Pan A. POPESCU, soudce

Pan E. COULON, vedoucí soudní kanceláře

od 19. září 2011 do 15. listopadu 2011

Pan M. JAEGER, předseda Tribunálu
Pan J. AZIZI, předseda senátu
Pan N. J. FORWOOD, předseda senátu
Pan O. CZÚCZ, předseda senátu
Paní I. PELIKÁNOVÁ, předsedkyně senátu
Pan S. PAPASAVVAS, předseda senátu
Pan E. MOAVERO MILANESI, předseda senátu
Pan A. DITTRICH, předseda senátu
Pan L. TRUCHOT, předseda senátu
Paní M. E. MARTINS RIBEIRO, soudkyně
Pan F. DEHOUSSE, soudce
Paní E. CREMONA, soudkyně
Paní I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, soudkyně
Pan V. VADAPALAS, soudce
Paní K. JÜRIMÄE, soudkyně
Paní I. LABUCKA, soudkyně
Pan N. WAHL, soudce
Pan M. PREK, soudce
Pan S. SOLDEVILA FRAGOSO, soudce
Pan S. FRIMODT NIELSEN, soudce
Pan K. O'HIGGINS, soudce
Pan H. KANNINEN, soudce
Pan J. SCHWARCZ, soudce
Pan M. VAN DER WOUDE, soudce
Pan D. GRATSIAS, soudce
Pan A. POPESCU, soudce
Paní M. KANČEVA, soudkyně

Pan E. COULON, vedoucí soudní kanceláře

od 16. listopadu 2011 do 22. listopadu 2011

Pan M. JAEGER, předseda Tribunálu
Pan J. AZIZI, předseda senátu
Pan N. J. FORWOOD, předseda senátu
Pan O. CZÚCZ, předseda senátu
Paní I. PELIKÁNOVÁ, předsedkyně senátu
Pan S. PAPASAVVAS, předseda senátu
Pan A. DITTRICH, předseda senátu
Pan L. TRUCHOT, předseda senátu
Paní M. E. MARTINS RIBEIRO, soudkyně
Pan F. DEHOUSSE, soudce
Paní E. CREMONA, soudkyně
Paní I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, soudkyně
Pan V. VADAPALAS, soudce
Paní K. JÜRIMÄE, soudkyně
Paní I. LABUCKA, soudkyně
Pan N. WAHL, soudce
Pan M. PREK, soudce
Pan S. SOLDEVILA FRAGOSO, soudce
Pan S. FRIMODT NIELSEN, soudce
Pan K. O'HIGGINS, soudce
Pan H. KANNINEN, soudce
Pan J. SCHWARCZ, soudce
Pan M. VAN DER WOUDE, soudce
Pan D. GRATSIAS, soudce
Pan A. POPESCU, soudce
Paní M. KANČEVA, soudkyně

Pan E. COULON, vedoucí soudní kanceláře

od 23. listopadu 2011 do 31. prosince 2011

Pan M. JAEGER, předseda Tribunálu
Pan J. AZIZI, předseda senátu
Pan N. J. FORWOOD, předseda senátu
Pan O. CZÚCZ, předseda senátu
Paní I. PELIKÁNOVÁ, předsedkyně senátu
Pan S. PAPASAVVAS, předseda senátu
Pan A. DITTRICH, předseda senátu
Pan L. TRUCHOT, předseda senátu
Pan H. KANNINEN, předseda senátu
Paní M. E. MARTINS RIBEIRO, soudkyně
Pan F. DEHOUSSE, soudce
Paní E. CREMONA, soudkyně
Paní I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, soudkyně
Pan V. VADAPALAS, soudce
Paní K. JÜRIMÄE, soudkyně
Paní I. LABUCKA, soudkyně
Pan N. WAHL, soudce
Pan M. PREK, soudce
Pan S. SOLDEVILA FRAGOSO, soudce
Pan S. FRIMODT NIELSEN, soudce
Pan K. O'HIGGINS, soudce
Pan J. SCHWARCZ, soudce
Pan M. VAN DER WOUDE, soudce
Pan D. GRATSIAS, soudce
Pan A. POPESCU, soudce
Paní M. KANČEVA, soudkyně

Pan E. COULON, vedoucí soudní kanceláře

4. Bývalí členové Tribunálu

Edward David Alexander Ogilvy (1989–1992)
Yeraris Christos (1989–1992)
Da Cruz Vilaça José Luis (1989–1995), předseda (1989–1995)
Biancarelli Jacques (1989–1995)
Barrington Donal Patrick Michael (1989–1996)
Schintgen Romain Alphonse (1989–1996)
Kirschner Heinrich (1989–1997)
Saggio Antonio (1989–1998), předseda (1995–1998)
Briët Cornelis Paulus (1989–1998)
Lenaerts Koen (1989–2003)
Vesterdorf Bo (1989–2007), předseda (1998–2007)
García-Valdecasas y Fernández Rafael (1989–2007)
Kalogeropoulos Andreas (1992–1998)
Bellamy Christopher William (1992–1999)
Potocki André (1995–2001)
Gens de Moura Ramos Rui Manuel (1995–2003)
Lindh Pernilla (1995–2006)
Tiili Virpi (1995–2009)
Cooke John D. (1996–2008)
Pirrung Jörg (1997–2007)
Mengozzi Paolo (1998–2006)
Meij Arjen W. H. (1998–2010)
Vilaras Mihalis (1998–2010)
Legal Hubert (2001–2007)
Trstenjak Verica (2004–2006)
Šváby Daniel (2004–2009)
Moavero Milanesi Enzo (2006–2011)
Čipev Teodor (2007–2010)
Ciucă Valeriu M. (2007–2010)

Předsedové

Da Cruz Vilaça José Luis (1989–1995)
Saggio Antonio (1995–1998)
Vesterdorf Bo (1998–2007)

Vedoucí soudní kanceláře:

Jung Hans (1989–2005)

C – Soudní statistiky Tribunálu

Obecná činnost Tribunálu

1. Zahájené, ukončené, projednávané věci (2007–2011)

Zahájené věci

2. Povaha řízení (2007–2011)
3. Povaha žalob (2007–2011)
4. Předmět žalob (2007–2011)

Ukončené věci

5. Povaha řízení (2007–2011)
6. Předmět žalob (2011)
7. Předmět žalob (2007–2011) (rozsudky a usnesení)
8. Soudní kolegia (2007–2011)
9. Délka trvání řízení v měsících (2007–2011) (rozsudky a usnesení)

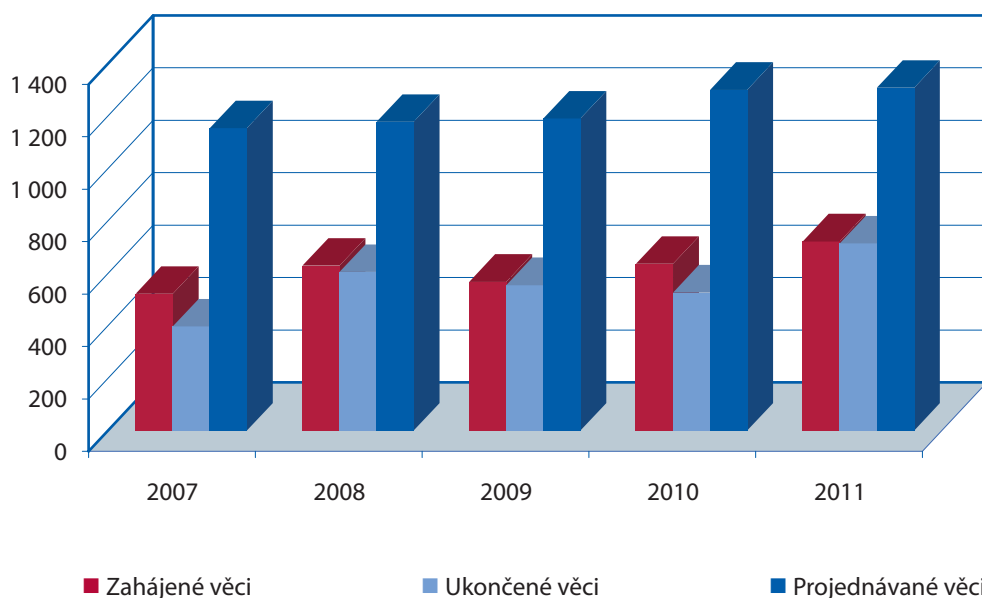
Věci projednávané k 31. prosinci

10. Povaha řízení (2007–2011)
11. Předmět žalob (2007–2011)
12. Soudní kolegia (2007–2011)

Různé

13. Řízení o předběžných opatřeních (2007–2011)
14. Zrychlená řízení (2007–2011)
15. Rozhodnutí Tribunálu, proti kterým byl podán kasační opravný prostředek k Soudnímu dvoru (1989–2011)
16. Rozdělení kasačních opravných prostředků k Soudnímu dvoru podle povahy řízení (2007–2011)
17. Výsledky kasačních opravných prostředků k Soudnímu dvoru (2011) (rozsudky a usnesení)
18. Výsledky kasačních opravných prostředků k Soudnímu dvoru (2007–2011) (rozsudky a usnesení)
19. Obecný vývoj (1989–2011) (zahájené, ukončené, projednávané věci)

1. Obecná činnost Tribunálu – Zahájené, ukončené, projednávané věci (2007–2011)^{1 2}



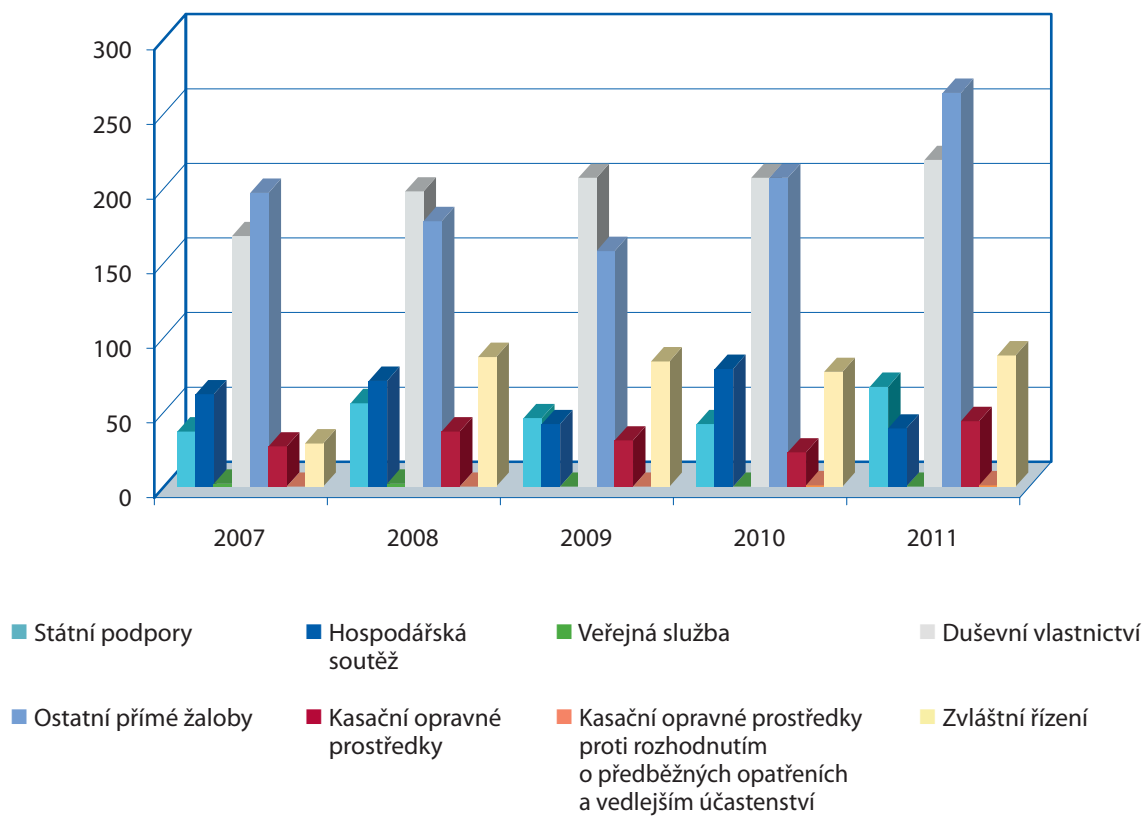
	2007	2008	2009	2010	2011
Zahájené věci	522	629	568	636	722
Ukončené věci	397	605	555	527	714
Projednávané věci	1 154	1 178	1 191	1 300	1 308

¹ Není-li uvedeno jinak, tato tabulka a tabulky na následujících stranách zohledňují zvláštní řízení.

Za „zvláštní řízení“ jsou považována: odpor proti rozsudku (článek 41 statutu ESD; článek 122 jednacího řádu Tribunálu); námitky třetí osoby (článek 42 statutu ESD; článek 123 jednacího řádu Tribunálu); obnova řízení (článek 44 statutu ESD; článek 125 jednacího řádu Tribunálu); výklad rozsudku (článek 43 statutu ESD; článek 129 jednacího řádu Tribunálu); určení nákladů řízení (článek 92 jednacího řádu Tribunálu); právní pomoc (článek 96 jednacího řádu Tribunálu) a oprava rozsudku (článek 84 jednacího řádu Tribunálu).

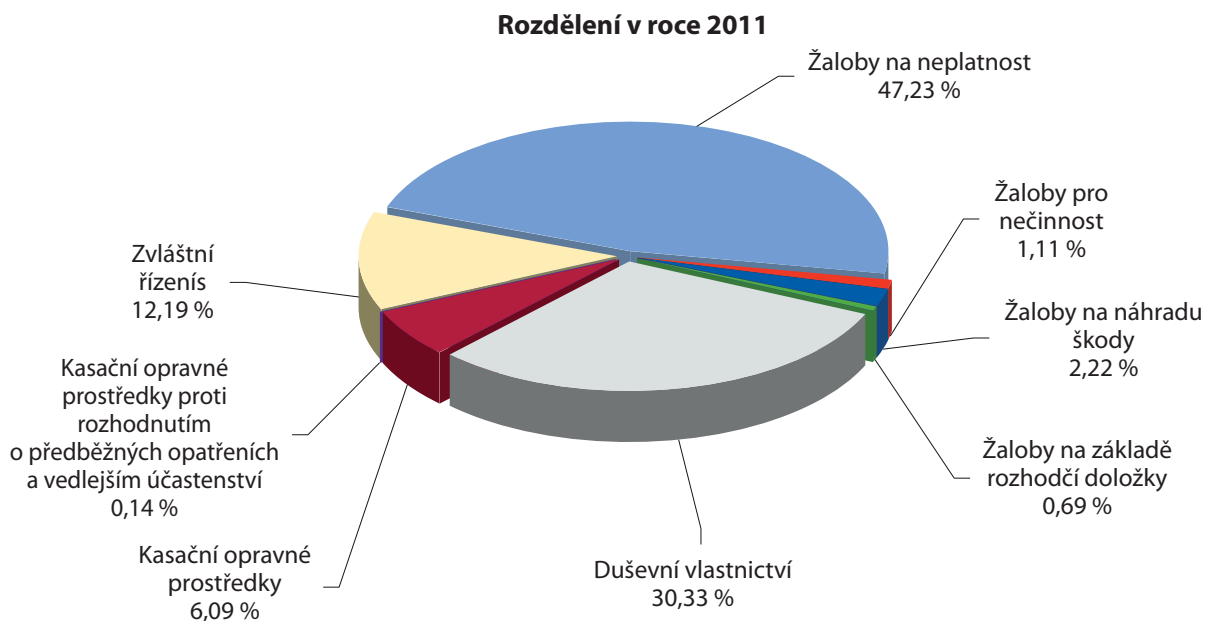
² Není-li uvedeno jinak, tato tabulka a tabulky na následujících stranách nezohledňují řízení o předběžných opatřeních.

2. Zahájené věci – Povaha řízení (2007–2011)



	2007	2008	2009	2010	2011
Státní podpory	37	56	46	42	67
Hospodářská soutěž	62	71	42	79	39
Veřejná služba	2	2			
Duševní vlastnictví	168	198	207	207	219
Ostatní přímé žaloby	197	178	158	207	264
Kasační opravné prostředky	27	37	31	23	44
Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastenství				1	1
Zvláštní řízení	29	87	84	77	88
Celkem	522	629	568	636	722

3. Zahájené věci – Povaha žalob (2007–2011)



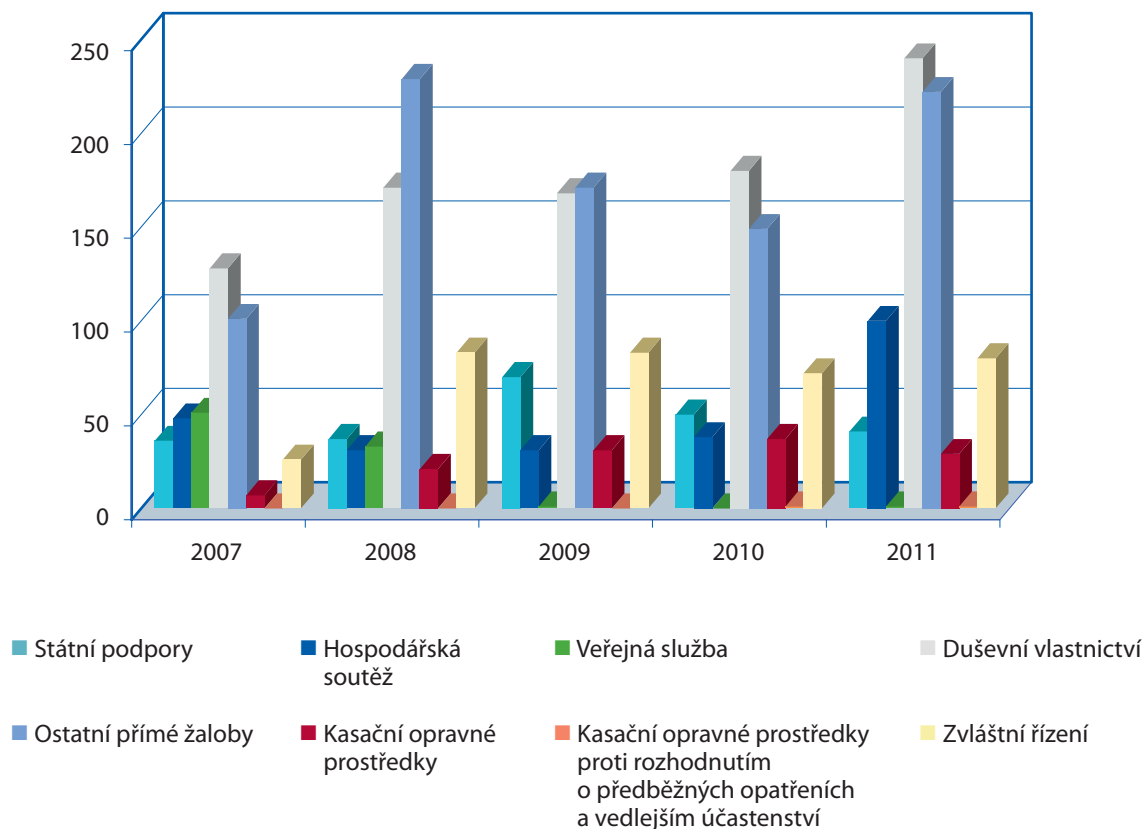
	2007	2008	2009	2010	2011
Žaloby na neplatnost	251	269	214	304	341
Žaloby pro nečinnost	12	9	7	7	8
Žaloby na náhradu škody	27	15	13	8	16
Žaloby na základě rozhodčí doložky	6	12	12	9	5
Duševní vlastnictví	168	198	207	207	219
Veřejná služba	2	2			
Kasační opravné prostředky	27	37	31	23	44
Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastenství				1	1
Zvláštní řízení	29	87	84	77	88
Celkem	522	629	568	636	722

4. Zahájené věci – Předmět žalob (2007–2011)¹

	2007	2008	2009	2010	2011
Celní unie a společný celní tarif	5	1	5	4	10
Daně	2			1	1
Doprava	4	1		1	1
Duševní a průmyslové vlastnictví	168	198	207	207	219
Energie			2		1
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům...)	1		1		
Hospodářská a měnová politika				4	4
Hospodářská soutěž	62	71	42	79	39
Hospodářská, sociální a teritoriální soudržnost	17	6	6	24	3
Institucionální právo	19	23	32	17	44
Kultura	1		1		
Obchodní politika	9	10	8	9	11
Ochrana spotřebitele		2			
Omezující opatření (Vnější činnost)	12	7	7	21	93
Právo podniků			1		
Přistoupení nových států			1		
Přístup k dokumentům	11	22	15	19	21
Prostor svobody, bezpečnosti a práva	3	3	2		1
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)				8	3
Rozhodčí doložka	6	12	12	9	5
Sbližování právních předpisů	1				
Sociální politika	5	6	2	4	5
Společná politika rybolovu	5	23	1	19	3
Společná zahraniční a bezpečnostní politika				1	
Státní podpory	37	55	46	42	67
Svoboda usazování		1			
Veřejné zakázky	11	31	19	15	18
Veřejné zdraví	1	2	2	4	2
Vnější činnost Evropské unie	1	2	5	1	2
Volný pohyb osob	4	1	1	1	
Volný pohyb služeb		3	4	1	
Volný pohyb zboží	1	1	1		
Výzkum, technologický rozvoj a vesmír	4		6	3	4
Vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport	1				2
Zemědělství	46	14	19	24	22
Životní prostředí	27	7	4	15	6
Celkem Smlouva o ES/SFEU	464	502	452	533	587
Celkem Smlouva o ESAE				1	
Celkem Smlouva o ESUO		1			
Služební řád úředníků	29	39	32	25	47
Zvláštní řízení	29	87	84	77	88
CELKEM	522	629	568	636	722

¹ Vstup v platnost Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) dne 1. prosince 2009 si vyžádal změnu prezentace předmětů řízení. Údaje za období 2007–2009 byly odpovídajícím způsobem změněny.

5. Ukončené věci – Povaha řízení (2007–2011)



	2007	2008	2009	2010	2011
Státní podpory	36	37	70	50	41
Hospodářská soutěž	48	31	31	38	100
Veřejná služba	51	33	1		1
Duševní vlastnictví	128	171	168	180	240
Ostatní přímé žaloby	101	229	171	149	222
Kasační opravné prostředky	7	21	31	37	29
Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastnících				1	1
Zvláštní řízení	26	83	83	72	80
Celkem	397	605	555	527	714

6. Ukončené věci – Předmět žalob (2011)

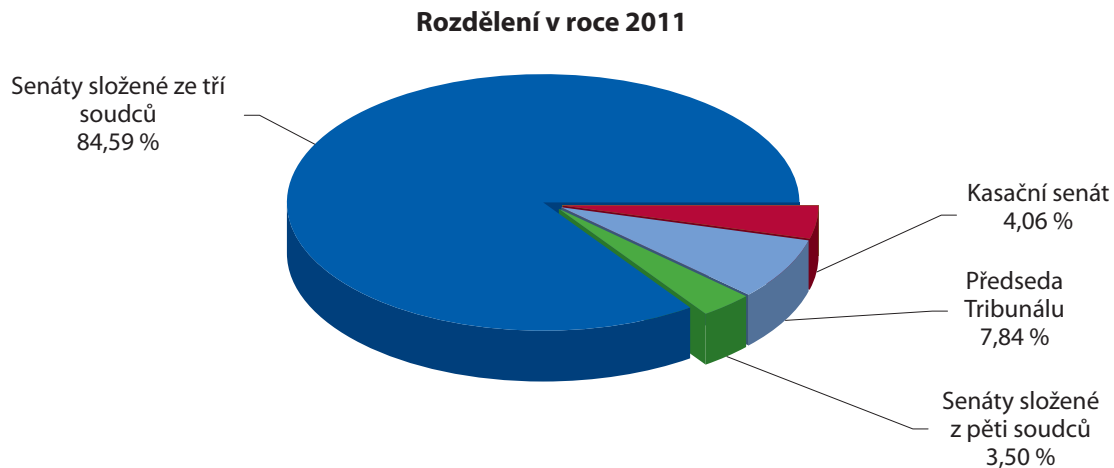
	Rozsudky	Usnesení	Celkem
Celní unie a společný celní tarif	1		1
Doprava		1	1
Duševní a průmyslové vlastnictví	178	62	240
Hospodářská a měnová politika		3	3
Hospodářská soutěž	91	9	100
Hospodářská, sociální a teritoriální soudržnost	6	3	9
Institucionální právo	8	28	36
Obchodní politika	8	2	10
Ochrana spotřebitele	1		1
Omezující opatření (Vnější činnost)	4	28	32
Přístup k dokumentům	11	12	23
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)		4	4
Rozhodčí doložka	2	4	6
Sociální politika	2	3	5
Společná politika rybolovu		5	5
Státní podpory	21	20	41
Veřejné zakázky	13	2	15
Veřejné zdraví	2	1	3
Vnější činnost Evropské unie		5	5
Volný pohyb osob	2		2
Volný pohyb služeb	2	1	3
Výzkum, technologický rozvoj a vesmír	1	4	5
Vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport		1	1
Zemědělství	13	13	26
Životní prostředí	11	11	22
Celkem Smlouva o ES/SFEU	377	222	599
Celkem Smlouva o ESAE		1	1
Služební řád úředníků	16	18	34
Zvláštní řízení		80	80
CELKEM	393	321	714

7. Ukončené věci – Předmět žalob (2007–2011)¹ (rozsudky a usnesení)

	2007	2008	2009	2010	2011
Celní unie a společný celní tarif	3	6	10	4	1
Daně		2		1	
Doprava	1	3		2	1
Duševní a průmyslové vlastnictví	129	171	169	180	240
Energie				2	
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům...)		2	2		
Hospodářská a měnová politika	1	1		2	3
Hospodářská soutěž	38	31	31	38	100
Hospodářská, sociální a teritoriální soudržnost	5	42	3	2	9
Institucionální právo	10	22	20	26	36
Kultura		1	2		
Obchodní politika	4	12	6	8	10
Ochrana spotřebitele				2	1
Omezující opatření (Vnější činnost)	3	6	8	10	32
Právo podniků	1			1	
Přistoupení nových států			1		
Přístup k dokumentům	7	15	6	21	23
Prostor svobody, bezpečnosti a práva	2	1	3		
Průmyslová politika	1				
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)					4
Rozhodčí doložka	10	9	10	12	6
Sbližování právních předpisů	1	1			
Sociální politika	4	2	6	6	5
Společná politika rybolovu	4	4	17		5
Státní podpory	36	37	70	50	41
Svoboda usazování		1			
Veřejné zakázky	7	26	12	16	15
Veřejné zdraví	2	1	1	2	3
Vnější činnost Evropské unie	4	2		4	5
Volný pohyb osob	4	2	1		2
Volný pohyb služeb	1		2	2	3
Volný pohyb zboží		2	3		
Výzkum, technologický rozvoj a vesmír	1	1	1	3	5
Vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport				1	1
Zemědělství	13	48	46	16	26
Životní prostředí	10	17	9	6	22
Celkem Smlouva o ES/SFEU	302	468	439	417	599
Celkem Smlouva o ESAE	1		1		1
Celkem Smlouva o ESUO	10				
Služební řád úředníků	58	54	32	38	34
Zvláštní řízení	26	83	83	72	80
CELKEM	397	605	555	527	714

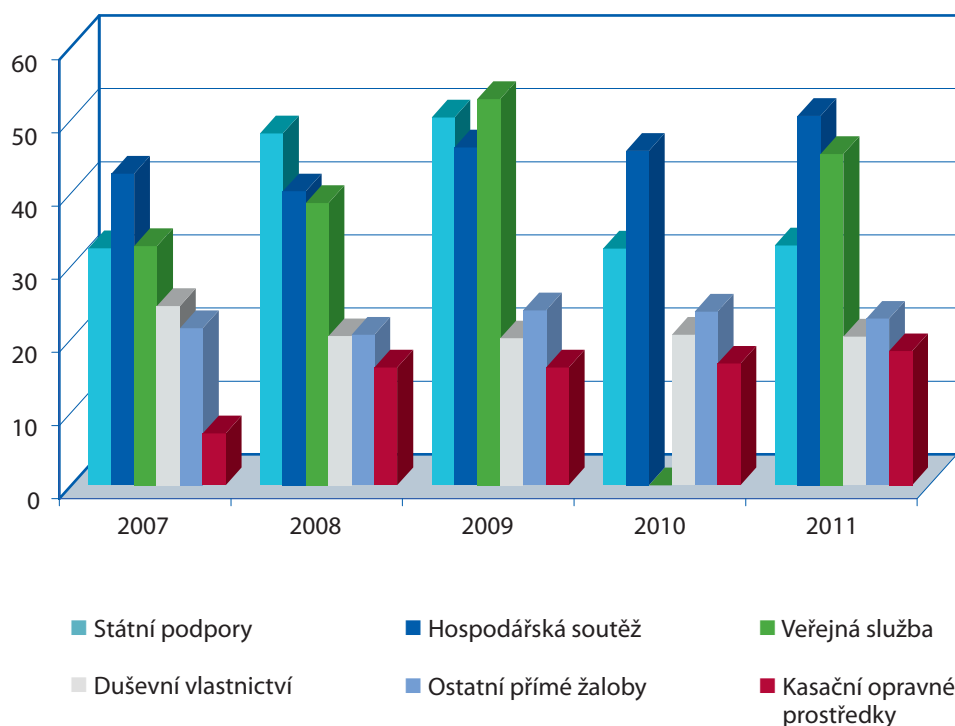
¹ Vstup v platnost Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) dne 1. prosince 2009 si vyžádal změnu prezentace předmětů řízení. Údaje za období 2007–2009 byly odpovídajícím způsobem změněny.

8. Ukončené věci – Soudní kolegia (2007–2011)



	2007			2008			2009			2010			2011		
	Rozsudky	Usnesení	Celkem	Rozsudky	Usnesení	Celkem	Rozsudky	Usnesení	Celkem	Rozsudky	Usnesení	Celkem	Rozsudky	Usnesení	Celkem
Velký senát	2		2							2	2				
Kasační senát	3	4	7	16	10	26	20	11	31	22	15	37	15	14	29
Předseda Tribunálu		16	16		52	52		50	50		54	54		56	56
Senáty složené z pěti soudců	44	8	52	15	2	17	27	2	29	8		8	19	6	25
Senáty složené ze tří soudců	196	122	318	228	282	510	245	200	445	255	168	423	359	245	604
Samosoudce	2		2							3		3			
Celkem	247	150	397	259	346	605	292	263	555	288	239	527	393	321	714

9. *Ukončené věci – Délka trvání řízení v měsících (2007–2011)*¹ (rozsudky a usnesení)

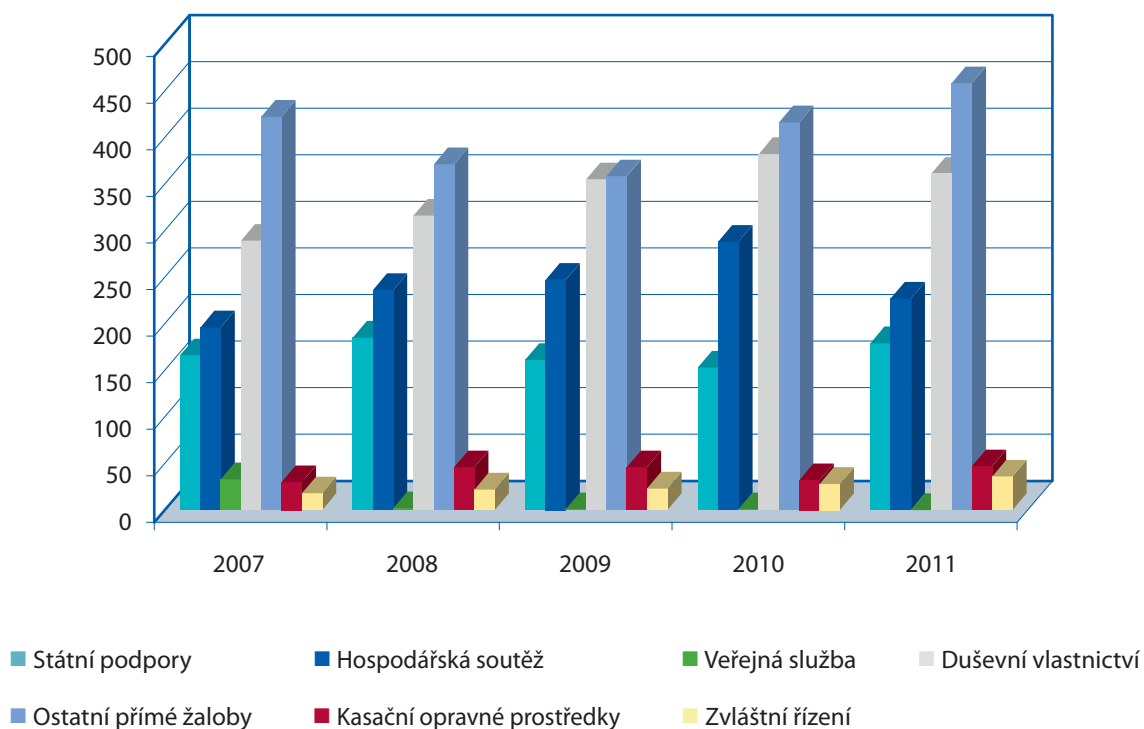


	2007	2008	2009	2010	2011
Státní podpory	32,4	48,1	50,3	32,4	32,8
Hospodářská soutěž	42,6	40,2	46,2	45,7	50,5
Veřejná služba	32,7	38,6	52,8		45,3
Duševní vlastnictví	24,5	20,4	20,1	20,6	20,3
Ostatní přímé žaloby	21,5	20,6	23,9	23,7	22,8
Kasační opravné prostředky	7,1	16,1	16,1	16,6	18,3

¹ Výpočet průměrné délky trvání řízení nezohledňuje: věci, ve kterých bylo rozhodnuto mezitímním rozsudkem; zvláštní řízení; kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastenství; věci postoupené Soudním dvorem v návaznosti na změnu rozdělení pravomocí mezi Soudním dvorem a Tribunálem; věci postoupené Tribunálem v návaznosti na začátek fungování Soudu pro veřejnou službu.

Délka trvání je vyjádřena v měsících a desetinách měsíce.

10. Věci projednávané k 31. prosinci – Povaha řízení (2007–2011)



	2007	2008	2009	2010	2011
Státní podpory	166	185	161	153	179
Hospodářská soutěž	196	236	247	288	227
Veřejná služba	33	2	1	1	
Duševní vlastnictví	289	316	355	382	361
Ostatní přímé žaloby	422	371	358	416	458
Kasační opravné prostředky	30	46	46	32	47
Zvláštní řízení	18	22	23	28	36
Celkem	1 154	1 178	1 191	1 300	1 308

11. Věci projednávané k 31. prosinci – Předmět žalob (2007–2011)¹

	2007	2008	2009	2010	2011
Celní unie a společný celní tarif	16	11	6	6	15
Daně	2				1
Doprava	4	2	2	1	1
Duševní a průmyslové vlastnictví	290	317	355	382	361
Energie			2		1
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům...)	5	3	2	2	2
Hospodářská a měnová politika	1			2	3
Hospodářská soutěž	196	236	247	288	227
Hospodářská, sociální a teritoriální soudržnost	49	13	16	38	32
Institucionální právo	28	29	41	32	40
Kultura	2	1			
Obchodní politika	33	31	33	34	35
Ochrana spotřebitele	1	3	3	1	
Omezující opatření (Vnější činnost)	18	19	18	29	90
Právo podniků			1		
Přístup k dokumentům	28	35	44	42	40
Prostor svobody, bezpečnosti a práva	1	3	2	2	3
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)				8	7
Rozhodčí doložka	17	20	22	19	18
Sbližování právních předpisů	1				
Sociální politika	6	10	6	4	4
Společná politika rybolovu	5	24	8	27	25
Společná zahraniční a bezpečnostní politika				1	1
Státní podpory	166	184	160	152	178
Veřejné zakázky	29	34	41	40	43
Veřejné zdraví	2	3	4	6	5
Vnější činnost Evropské unie	3	3	8	5	2
Volný pohyb osob	3	2	2	3	1
Volný pohyb služeb		3	5	4	1
Volný pohyb zboží	3	2			
Výzkum, technologický rozvoj a vesmír	4	3	8	8	7
Vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport	1	1	1		1
Zemědělství	118	84	57	65	61
Životní prostředí	40	30	25	34	18
Celkem Smlouva o ES/SFEU	1 072	1 106	1 119	1 235	1 223
Celkem Smlouva o ESAE	1	1		1	
Celkem Smlouva o ESUO		1	1	1	1
Služební řád úředníků	63	48	48	35	48
Zvláštní řízení	18	22	23	28	36
CELKEM	1 154	1 178	1 191	1 300	1 308

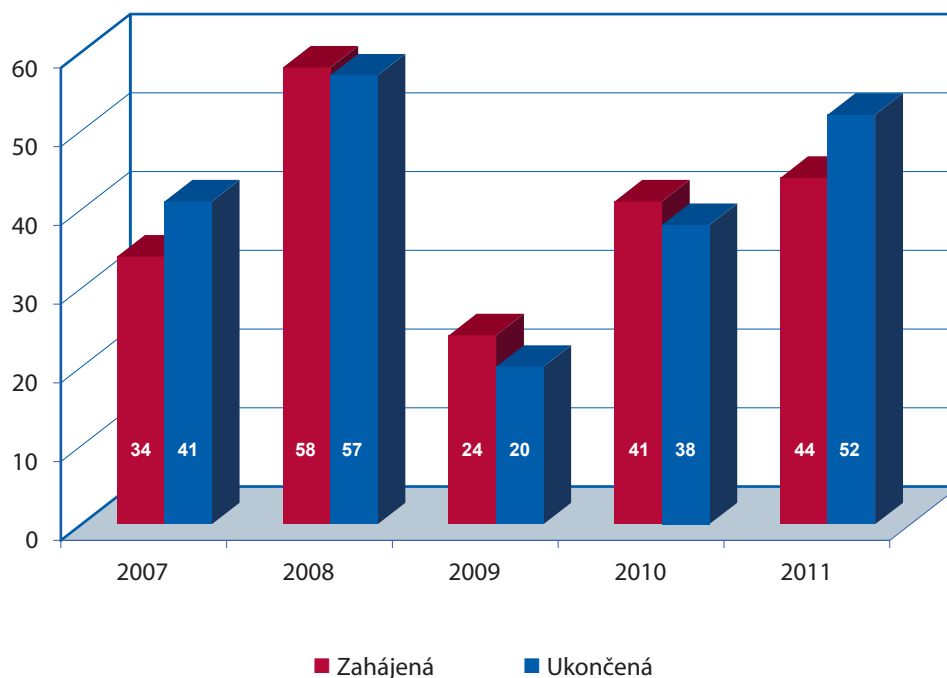
¹ Vstup v platnost Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) dne 1. prosince 2009 si vyžádal změnu prezentace předmětů řízení. Údaje za období 2007–2009 byly odpovídajícím způsobem změněny.

12. Věci projednávané k 31. prosinci – Soudní kolegia (2007–2011)



	2007	2008	2009	2010	2011
Kasační senát	30	46	46	32	51
Předseda Tribunálu				3	3
Senáty složené z pěti soudců	75	67	49	58	16
Senáty složené ze tří soudců	971	975	1 019	1 132	1 134
Samosoudce			2		
Nepřidělené	78	90	75	75	104
Celkem	1 154	1 178	1 191	1 300	1 308

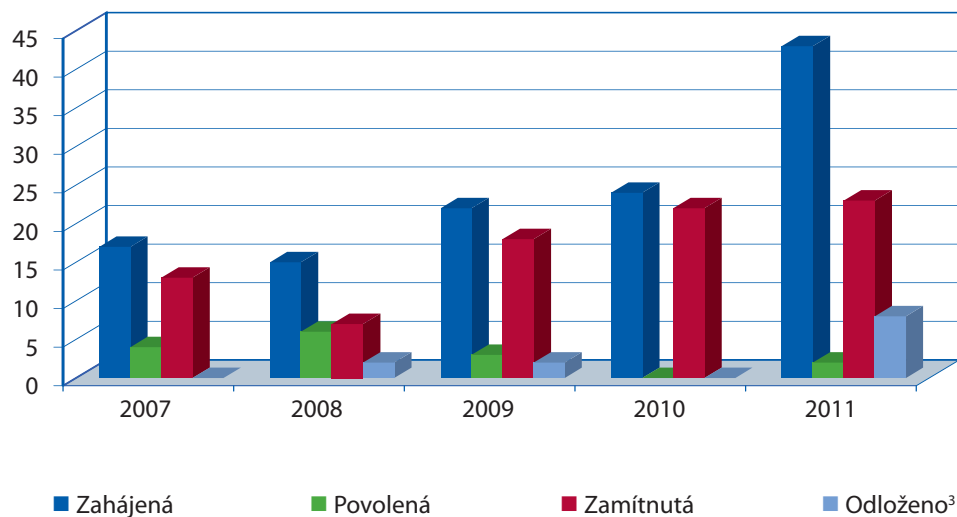
13. Různé – Řízení o předběžných opatřeních (2007–2011)



Rozdělení v roce 2011

	Zahájená řízení o předběžných opatřeních	Ukončená řízení o předběžných opatřeních	Směr rozhodnutí		
			Souhlas	Vyškrtnutí/ Nevydání rozhodnutí ve věci	Zamítnutí
Celní unie a společný celní tarif	1	1			1
Hospodářská soutěž	5	12	2		10
Institucionální právo	4	5		1	4
Omezující opatření (Vnější činnost)	11	9		3	6
Přístup k dokumentům	1				
Rozhodčí doložka	1	1			1
Služební řád úředníků	1	1			1
Státní podpory	9	13		3	10
Veřejné zakázky	5	4			4
Výzkum, technologický rozvoj a vesmír	1	1			1
Vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport	1	1		1	
Zemědělství	2	2			2
Životní prostředí	2	2			2
Celkem	44	52	2	8	42

14. Různé – Zrychlená řízení (2007–2011)^{1 2}



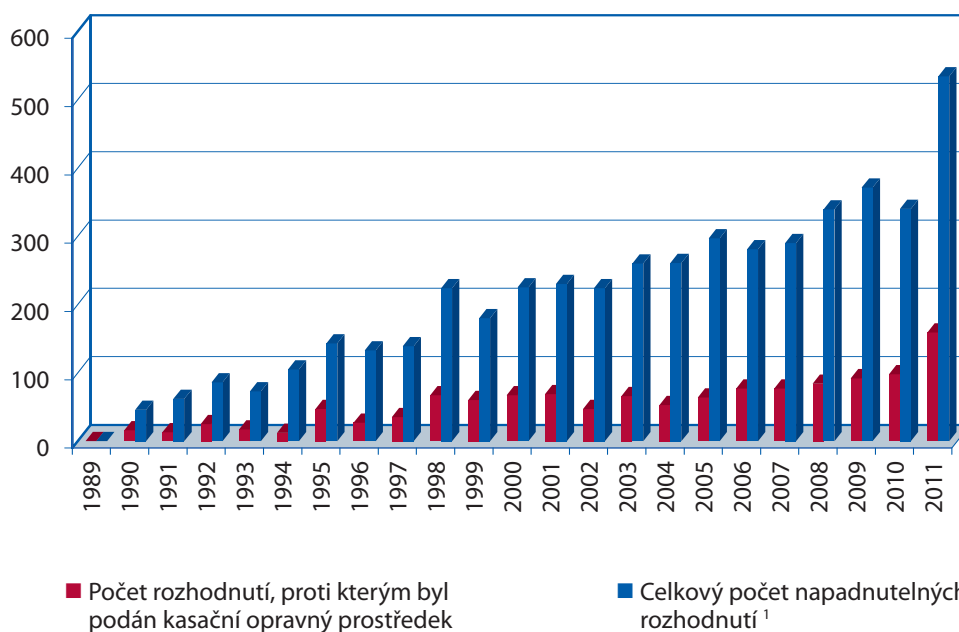
	2007			2008			2009			2010			2011		
	Zahájena	Směr rozhodnutí		Zahájena	Směr rozhodnutí		Zahájena	Směr rozhodnutí		Zahájena	Směr rozhodnutí		Zahájena	Směr rozhodnutí	
		Povolená	Zamítnutá		Povolená	Zamítnutá		Povolená	Zamítnutá		Povolená	Zamítnutá		Povolená	Zamítnutá
Hospodářská soutěž	1		1	1		1	2		2	3		3	4		4
Hospodářská, sociální a teritoriální soudržnost										1		1			
Institucionální právo				1		1	1		1				1		1
Obchodní politika	2	1			1		2		2				3		2
Omezující opatření (Vnější činnost)	3	2	1	4	4		5	1	2	10		10	30	2	12
Přístup k dokumentům	1		1	2		2	4		4				2		1
Řízení							1		1						
Rozhodčí doložka				1		1									
Služební řád úředníků				1				1							
Sociální politika													1		
Státní podpory	1		2	1		1				7		5			2
Veřejné zakázky	2		1	3	1	3	2		2	2		2			
Veřejné zdraví							1		1						
Vnější činnost Evropské unie										1		1			
Volný pohyb služeb							1	1							
Zemědělství			1	1			2		3						
Životní prostředí	7	1	6				1		1				2		2
Celkem	17	4	13	15	6	7	22	3	18	2	24	22	43	2	23

¹ Zrychlené projednání věci před Tribunálem může být odsouhlaseno na základě článku 76a jednacího řádu. Toto ustanovení je použitelné od 1. února 2001.

² Vstup v platnost Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) dne 1. prosince 2009 si vyžádal změnu prezentace předmětů řízení. Údaje za období 2007–2009 byly odpovídajícím způsobem změněny.

³ Do kategorie „odloženo“ spadají následující případy: zpětvzetí žádosti, zpětvzetí a případy, kdy je o žalobě rozhodnuto usnesením před tím, než je rozhodnuto o žádosti o projednání věci ve zrychleném řízení.

15. Různé – Rozhodnutí Tribunálu, proti kterým byl podán kasační opravný prostředek k Soudnímu dvoru (1989–2011)



	Počet rozhodnutí, proti kterým byl podán kasační opravný prostředek	Celkový počet napadnutelných rozhodnutí ¹	Procentní podíl rozhodnutí, proti kterým byl podán kasační opravný prostředek
1989			
1990	16	46	35 %
1991	13	62	21 %
1992	25	86	29 %
1993	17	73	23 %
1994	12	105	11 %
1995	47	143	33 %
1996	27	133	20 %
1997	35	139	25 %
1998	67	224	30 %
1999	60	180	33 %
2000	67	225	30 %
2001	69	230	30 %
2002	47	224	21 %
2003	66	260	25 %
2004	53	261	20 %
2005	64	297	22 %
2006	77	281	27 %
2007	77	290	27 %
2008	84	339	25 %
2009	92	371	25 %
2010	98	340	29 %
2011	159	534	30 %

¹ Celkový počet napadnutelných rozhodnutí – rozsudky, usnesení o předběžných opatřeních a o zamítnutí vedlejšího účastenství a všechna usnesení ukončující řízení jiná než usnesení o vyškrtnutí a o postoupení – pro která uplynula lhůta pro podání kasačního opravného prostředku nebo byl kasační opravný prostředek podán.

16. Různé – Rozdělení kasačních opravných prostředků k Soudnímu dvoru podle povahy řízení (2007–2011)

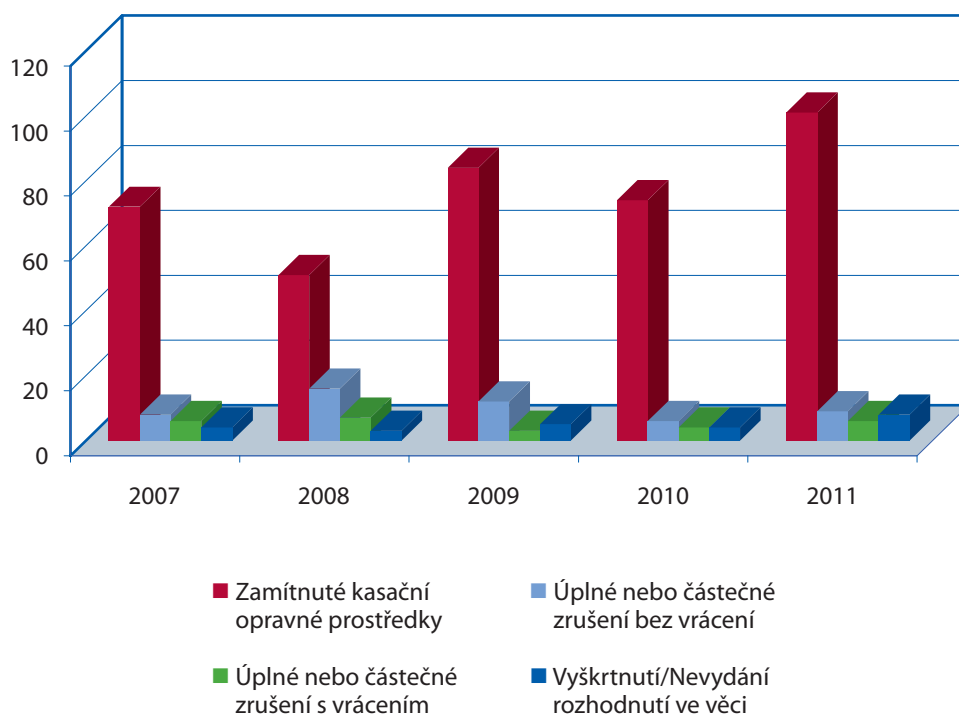
	2007			2008			2009			2010			2011		
	Kasační opravné prostředky	Napadnutelná rozhodnutí	Kasační opravné prostředky v %	Kasační opravné prostředky	Napadnutelná rozhodnutí	Kasační opravné prostředky v %	Kasační opravné prostředky	Napadnutelná rozhodnutí	Kasační opravné prostředky v %	Kasační opravné prostředky	Napadnutelná rozhodnutí	Kasační opravné prostředky v %	Kasační opravné prostředky	Napadnutelná rozhodnutí	Kasační opravné prostředky v %
Státní podpory	11	30	37 %	4	19	21 %	23	51	45 %	17	35	49 %	10	37	27 %
Hospodářská soutěž	13	33	39 %	7	26	27 %	11	45	24 %	15	33	45 %	50	90	56 %
Veřejná služba	10	53	19 %	9	31	29 %	1	3	33 %				1	1	100 %
Duševní vlastnictví	14	64	22 %	24	105	23 %	25	153	16 %	32	140	23 %	39	201	19 %
Ostatní přímé žaloby	29	110	26 %	40	158	25 %	32	119	27 %	34	132	26 %	59	205	29 %
Celkem	77	290	27 %	84	339	25 %	92	371	25 %	98	340	29 %	159	534	30 %

17. Různé – Výsledky kasačních opravných prostředků k Soudnímu dvoru (2011)

(rozsudky a usnesení)

	Zamítnuté kasační opravné prostředky	Úplné nebo částečné zrušení bez vrácení	Úplné nebo částečné zrušení s vrácením	Vyškrtnutí/Nevydání rozhodnutí ve věci	Celkem
Duševní a průmyslové vlastnictví	27	2	2	3	34
Hospodářská soutěž	10	4		2	16
Institucionální právo	15		2	1	18
Obchodní politika	1				1
Právo podniků	1				1
Principy unijního práva	1				1
Přístup k dokumentům	2				2
Sociální politika	1				1
Společná zahraniční a bezpečnostní politika	2				2
Státní podpory	34	3	2	1	40
Veřejné zakázky	4				4
Vnější činnost Evropské unie	1				1
Zemědělství	2				2
Životní prostředí				1	1
Celkem	101	9	6	8	124

18. Různé – Výsledky kasačních opravných prostředků k Soudnímu dvoru (2007–2011) (rozsudky a usnesení)



	2007	2008	2009	2010	2011
Zamítnuté kasační opravné prostředky	72	51	84	74	101
Úplné nebo částečné zrušení bez vrácení	8	16	12	6	9
Úplné nebo částečné zrušení s vrácením	6	7	3	4	6
Vyškrtnutí/Nevydání rozhodnutí ve věci	4	3	5	4	8
Celkem	90	77	104	88	124

19. Různé – Obecný vývoj (1989–2011)

Zahájené, ukončené, projednávané věci

	Zahájené věci ¹	Ukončené věci ²	Věci projednávané k 31. prosinci každého roku
1989	169	1	168
1990	59	82	145
1991	95	67	173
1992	123	125	171
1993	596	106	661
1994	409	442	628
1995	253	265	616
1996	229	186	659
1997	644	186	1 117
1998	238	348	1 007
1999	384	659	732
2000	398	343	787
2001	345	340	792
2002	411	331	872
2003	466	339	999
2004	536	361	1 174
2005	469	610	1 033
2006	432	436	1 029
2007	522	397	1 154
2008	629	605	1 178
2009	568	555	1 191
2010	636	527	1 300
2011	722	714	1 308
Celkem	9 333	8 025	

¹ 1989: Soudní dvůr postoupil 153 věcí nově zřízenému Soudu prvního stupně.

1993: Soudní dvůr postoupil 451 věcí z důvodu prvního rozšíření pravomocí Soudu prvního stupně.

1994: Soudní dvůr postoupil 14 věcí z důvodu druhého rozšíření pravomocí Soudu prvního stupně.

2004–2005: Soudní dvůr postoupil 25 věcí z důvodu třetího rozšíření pravomocí Soudu prvního stupně.

² 2005–2006: Soud prvního stupně postoupil 118 věcí nově zřízenému Soudu pro veřejnou službu.



Kapitola III

Soud pro veřejnou službu

A – Činnost Soudu pro veřejnou službu v roce 2011

Autor: předseda Soudu pro veřejnou službu Sean Van Raepenbusch

1. V roce 2011 došlo k výměně tří členů Soudu pro veřejnou službu, jimž skončilo funkční období. Jde o první podstatnou změnu ve složení Soudu pro veřejnou službu od jeho zřízení¹.

2. Ze soudních statistik Soudu pro veřejnou službu za rok 2011 vyplývá další výrazný nárůst počtu zahájených věcí (159) oproti předchozímu roku (139), což bylo předznamenáno zřetelným nárůstem počtu žalob (111 v roce 2008 a 113 v roce 2009).

Počet ukončených věcí (166) je mnohem vyšší než v minulém roce (129) a je nejlepším kvantitativním výsledkem, jakého Soud pro veřejnou službu od svého zřízení dosáhl².

Počet projednávaných věcí tedy ve srovnání s předchozím rokem mírně poklesl (178 k 31. prosinci 2011 oproti 185 k 31. prosinci 2010). Průměrná délka řízení se výrazně zkrátila (14,2 měsíce v roce 2011 oproti 18,1 měsíce v roce 2010)³ v důsledku většího počtu ukončených věcí, zejména věcí ukončených usnesením (90 v roce 2011 oproti 40 v roce 2010).

V průběhu roku 2011 bylo proti rozhodnutím Soudu pro veřejnou službu podáno 44 kasačních opravných prostředků k Tribunálu Evropské unie. V průběhu téhož období bylo 23 kasačních opravných prostředků namířených proti jeho rozhodnutím zamítnuto a 7 jeho rozhodnutí bylo zcela nebo zčásti zrušeno, z toho 4 věci, v nichž bylo rozhodnutí zrušeno, mu byly vráceny.

Osm věcí skončilo smírným narovnáním, což představuje pokles oproti předchozímu roku (12) a návrat na úroveň let 2007 a 2008 (7).

3. V následujícím textu jsou uvedena nejvýznamnější rozhodnutí Soudu pro veřejnou službu. Pokud jde o řízení o předběžném opatření⁴ a o právní pomoc, nedošlo k žádnému významnému posunu, proto se pasáže, jež se jich týkají, v letošní výroční zprávě neobjeví.

I. Procesněprávní aspekty

Pravomoc Soudu pro veřejnou službu

V rozsudku ze dne 20. ledna 2011, *Strack v. Komise* (F-121/07, proti kterému byl podán kasační opravný prostředek k Tribunálu Evropské unie), Soud pro veřejnou službu shledal, že má pravomoc rozhodnout o žalobě na neplatnost podané na základě článku 236 ES proti rozhodnutí orgánu

¹ Jeden soudce byl nahrazen v roce 2009 po svém jmenování soudcem Soudu prvního stupně.

² V návaznosti na rozsudek ze dne 24. listopadu 2010, *Komise v. Rada*, C-40/10, mohl Soud ukončit usnesením 15 věcí, jejichž předmětem byly žaloby proti výplatním páskám podané po vydání nařízení Rady (EU, Euratom) č. 1296/2009 ze dne 23. prosince 2009, kterým se s účinkem od 1. července 2009 upravují odměny a důchody úředníků a ostatních zaměstnanců Evropské unie a opravné koeficienty použitelné na tyto odměny a důchody.

³ Doba případného přerušení řízení není zahrnuta.

⁴ Letos vydal předseda Soudu pro veřejnou službu sedm usnesení o předběžném opatření. Tři z nich byla vydána ve formě usnesení o vyškrtnutí věci nebo usnesení o nevydání rozhodnutí ve věci samé.

Unie, kterým se nevyhovuje žádosti úředníka o zpřístupnění dokumentů předložené na základě nařízení č. 1049/2001⁵, má-li tato žádost původ ve služebním poměru mezi ním a dotyčným orgánem.

Podmínky přípustnosti

1. Lhůty

Vzhledem k tomu, že ve vlastních předpisech EIB nejsou upřesněny procesní lhůty, jejichž uplynutí by bylo možné namítat vůči zaměstnancům EIB, Soud pro veřejnou službu v několika rozhodnutích použil *per analogiam* lhůty upravené služebním řádem (rozsudky ze dne 28. června 2011, *De Nicola v. EIB*, F-49/10, a ze dne 28. září 2011, *De Nicola v. EIB*, F-13/10; usnesení ze dne 4. února 2011, *Arango Jaramillo a další v. EIB*, F-34/10, proti kterému byl podán kasační opravný prostředek k Tribunálu Evropské unie).

2. Dodržování postupu před zahájením soudního řízení

V rozsudku ze dne 12. května 2011, *Missir Mamachi di Lusignano v. Komise* (F-50/09, proti kterému byl podán kasační opravný prostředek k Tribunálu Evropské unie), Soud pro veřejnou službu určil, že přípustnost návrhových žádání znějících na náhradu újmy, která jsou založena na různých druzích újmy, musí být zkoumána z hlediska každého z těchto druhů újmy. K tomu, aby návrhové žádání týkající se určitého druhu újmy bylo přípustné, je nezbytné, aby byl tento druh újmy nejprve uplatněn v žádosti o náhradu škody podané administrativě a aby zamítnutí této žádosti bylo následně napadeno stížností.

3. Komplexní úkon založený na smlouvě

Úřad pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a vzory) (OHIM) nabídl zaměstnancům uzavření pracovní smlouvy na dobu neurčitou obsahující ustanovení o rozvázání pracovního poměru, které se uplatní v případě, že dotyčné osoby nebudou zařazeny na seznam kandidátů vhodných k přijetí sestavený na základě otevřeného výběrového řízení. V rozsudku ze dne 15. září 2011, *Bennett a další v. OHIM* (F-102/09), Soud pro veřejnou službu určil, že tento postup vykazuje rysy komplexního úkonu zahrnujícího několik navzájem úzce souvisejících rozhodnutí, a to od vložení ustanovení o rozvázání pracovního poměru do smluv až po přijetí rozhodnutí o rozvázání pracovního poměru v návaznosti na sestavení seznamu kandidátů vhodných k přijetí. Na základě toho dospěl Soud pro veřejnou službu k názoru, že na podporu návrhových žádání znějících na zrušení rozhodnutí o rozvázání pracovního poměru přijatých v rámci tohoto úkonu lze vznést námitku protiprávnosti sporného smluvního ustanovení.

Soudní řízení

1. Důvěrné dokumenty

Ve výše uvedeném rozsudku *Missir Mamachi di Lusignano v. Komise* Soud pro veřejnou službu vyslovil pravidlo, že pouze naléhavé důvody založené zejména na ochraně základních práv mohou odůvodňovat, aby byl utajovaný dokument ve výjimečném případě založen do spisu a poskytnut všem účastníkům řízení bez souhlasu administrativy. Vzhledem k tomu, že takové okolnosti nebyly

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. L 145, s. 43; Zvl. vyd. 01/03, s. 331).

dány, nechal Soud s ohledem na čl. 44 odst. 1 svého jednacího řádu pro veřejnou službu vyhotovit administrativou shrnutí tohoto dokumentu, které neobsahovalo důvěrné údaje. Jelikož však Soud pro veřejnou službu konstatoval, že toto shrnutí žalobci neumožňuje uplatnit jeho právo na účinnou soudní ochranu a že zpřístupnění uvedeného dokumentu, byť jen jeho advokátovi v prostorách soudní kanceláře, je vyloučeno, odchýlil se od shora uvedeného ustanovení a vycházel z relevantních výňatků předmětné písemnosti, aby mohl se vší znalostí věci rozhodnout, přestože tento dokument nebyl dotyčnému poskytnut.

2. Vedlejší účastenství

Ve dvou usneseních ze dne 19. července 2011, *Böhmcke v. EIB* (F-105/10 a F-127/10), Soud pro veřejnou službu určil, že na výbor zástupců zaměstnanců EIB je třeba pohlížet stejně jako na výbory zaměstnanců v orgánech, pro něž platí služební řád, a připomněl, že výbory zaměstnanců mají charakter interních orgánů, a nemají tedy způsobilost být účastníkem řízení před soudy. Návrh výboru zástupců zaměstnanců EIB na vstup do řízení jako vedlejší účastník proto odmítl jako nepřipustný.

Z judikatury, podle níž má v rámci soudních sporů týkajících se voleb do orgánů zastupujících zaměstnance každý zaměstnanec již na základě svého postavení voliče dostatečný zájem na podání žaloby směřující k tomu, aby zástupci zaměstnanců byli zvoleni na základě volebního systému, který bude v souladu s ustanoveními služebního řádu, Soud pro veřejnou službu v usnesení *Böhmcke v. EIB* (F-105/10) vyvodil, že zaměstnanci mají na základě svého postavení voliče též přímý a trvající zájem na řešení sporu týkajícího se nuceného odstoupení zvoleného zástupce zaměstnanců. Jejich návrh na vstup do řízení jako vedlejší účastníci byl tedy shledán přípustným.

3. Náklady řízení

Jestliže orgán, instituce nebo jiný subjekt Evropské unie využije služeb advokáta, vyvstává otázka, zda a za jakých podmínek je odměna, která mu byla vyplacena, „nahraditelným nákladem řízení“ podle čl. 91 písm. b) jednacího řádu.

V tomto ohledu Soud pro veřejnou službu ve svém usnesení ze dne 27. září 2011, *De Nicola v. EIB* (F-55/08 DEP), uvedl, že pokud by bylo systematicky odmítáno považovat tuto odměnu za nutné, a tedy nahraditelné náklady řízení z toho důvodu, že administrativa není povinna se nechat zastoupit advokátem, bylo by to v rozporu s výsadou, která je vnitřně spjata s výkonem práva na obhajobu. Soud pro veřejnou službu dále nicméně uvedl, že všichni zaměstnanci Unie musí mít možnost přístupu ke spravedlnosti za rovnocenných podmínek a že se stupeň efektivity jejich práva na soudní ochranu nemůže lišit pouze v závislosti na rozpočtovém nebo organizačním rozhodování jejich zaměstnavatele. Určil tedy, že orgánu, který hodlá požadovat náhradu odměny zaplacené svému advokátovi, přísluší, aby na základě objektivních důvodů prokázal, že tato odměna představovala „nutné výdaje“ v souvislosti s řízením. Orgán tedy musí zvláště prokázat, že existují hospodářské a přechodné důvody spojené zejména s nárazovým pracovním přetížením nebo neočekávanou nepřítomností zaměstnanců jeho právní služby nebo že byl by povinen, kdyby nevyužil služeb advokáta, věnovat zpracování uvedených žalob prostředky svých útvarů v nepřiměřeném rozsahu, jelikož vede spor se žalobcem, který podal obsáhlé nebo početné žaloby.

Soud pro veřejnou službu nakonec upřesnil, že celkový počet hodin práce, který se může jevit jako objektivně nutný, je třeba v zásadě určit na třetinu počtu hodin, které by advokát potřeboval, kdyby nemohl vycházet z práce dříve vykonané právní službou orgánu.

4. Obnova řízení

Soud pro veřejnou službu letos vůbec poprvé rozhodoval o návrzích na obnovu řízení podaných na základě článku 44 statutu Soudního dvora Evropské unie a článku 119 jednacího řádu.

V jedné z těchto věcí byl rozsudek, v jehož případě byla navrhována obnova řízení, předtím částečně zrušen Tribunálem Evropské unie na základě kasačního opravného prostředku. Žalobce se přesto domáhal obnovy řízení v rozsahu celého rozsudku vyhlášeného Soudem pro veřejnou službu. Soud pro veřejnou službu určil, že návrhová žádání znějící na obnovu řízení jsou nepřípustná v části, v níž byl rozsudek vydaný v prvním stupni řízení nahrazen rozsudkem vydaným v řízení o kasačním opravném prostředku. Vzhledem k tomu, že navrhovatel obnovy řízení navíc nenapadal rozsudek vydaný na základě kasačního opravného prostředku, jeho návrh nevedl k postoupení věci Tribunálu Evropské unie na základě čl. 8 odst. 2 přílohy I statutu Soudního dvora (rozsudek ze dne 15. června 2011, *de Brito Sequeira Carvalho v. Komise*, F-17/05 REV).

V několika rozsudcích ze dne 20. září 2011 (*De Buggenoms a další v. Komise*, F-45/06 REV, *Fouwels a další v. Komise*, F-8/05 REV a F-10/05 REV, a *Saintraint v. Komise*, F-103/06 REV) dále Soud pro veřejnou službu konstatoval, že se v usnesení, kterým se věc na základě článku 74 jednacího řádu vyškrtává z rejstříku, bere na vědomí pouze vůle žalobce vzít svůj návrh zpět a skutečnost, že žalovaný nepředložil vyjádření, takže se vzhledem k tomu, že unijní soud v takovém rozhodnutí nezaujímá stanovisko k otázkám nastoleným danou věcí, v tomto případě nejedná o rozhodnutí, jež by bylo možné napadnout návrhem na obnovu řízení ve smyslu článku 119 jednacího řádu.

Na základě skutečnosti, že advokát zastupující účastníka řízení v zásadě nemusí předkládat plnou moc, Soud pro veřejnou službu navíc určil, že nemůže prostřednictvím obnovy řízení rozhodnout o tom, že zpětvzetí není vůči některým žalobcům účinné z důvodu, že jejich právní zástupce jednal bez jejich souhlasu.

II. Meritorní aspekty

Obecné zásady

1. Možnost dovolávat se směrnic

V návaznosti na svou předchozí judikaturu, podle níž se do jisté míry lze vůči orgánům dovolávat směrnic, které tyto orgány vydaly ve vztahu k členským státům, Soud pro veřejnou službu v rozsudku ze dne 15. března 2011, *Strack v. Komise* (F-120/07, proti kterému byl podán kasační opravný prostředek k Tribunálu Evropské unie), uvedl, že předmětem směrnice 2003/88⁶ je stanovit minimální požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví pro úpravu pracovní doby, takže na základě čl. 1e odst. 2 služebního řádu bylo povinností Komise zajistit, aby byly uvedené požadavky dodržovány při uplatňování a výkladu pravidel služebního řádu týkajících se konkrétně dovolené za kalendářní rok.

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby (Úř. věst. L 299, s. 9; Zvl. vyd. 05/04, s. 381).

2. Právo na obhajobu

Na základě úvahy, že uložení povinnosti administrativě, aby vyslechla každého dotčeného pracovníka před přijetím každého aktu nepříznivě zasahujícího do jeho právního postavení, je nepřiměřeným břemenem, Soud pro veřejnou službu v rozsudku ze dne 28. září 2011, *AZ v. Komise* (F-26/10), určil, že žalobní důvod vycházející z porušení práva na obhajobu může být úspěšně uplatněn jen tehdy, bylo-li zaprvé napadené rozhodnutí přijato na závěr řízení zahájeného vůči určité osobě a zadruhé je-li prokázána závažnost důsledků pro situaci této osoby, které toto rozhodnutí může vyvolat. Vzhledem k tomu, že se povýšovací řízení nezahazuje vůči určitému úředníkovi, Soud pro veřejnou službu tedy uzavřel, že není povinností administrativy, aby před přijetím rozhodnutí, kterým se povýšení úředníka zamítá, tohoto úředníka nejprve vyslechl.

3. Diskriminace

Ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 15. února 2011, *Barbin v. Parlament* (F-68/09, proti kterému byl podán kasační opravný prostředek k Tribunálu Evropské unie), Soud pro veřejnou službu vůbec poprvé použil mechanismus převrácení důkazního břemene podle článku 1d služebního řádu, který stanoví, že pokud osoby, které se domnívají, že byly poškozeny, protože v jejich případech nebyla uplatněna zásada rovného zacházení, uvedou skutečnosti, z nichž lze dovodit, že v jejich případech došlo k diskriminaci, je povinností orgánu prokázat, že k žádnému porušení uvedené zásady nedošlo.

Soud pro veřejnou službu v tomtéž rozsudku určil, že při posuzování opodstatněnosti žalobního důvodu vycházejícího z diskriminace je třeba zohlednit veškeré relevantní skutkové okolnosti, včetně závěrů obsažených v předchozích konečných rozhodnutích. Soud pro veřejnou službu uvedl, že zásada, podle níž je konečné rozhodnutí soudně nepřezkoumatelné, nezabývá soud možnosti takové rozhodnutí zohlednit jako jednu ze skutečností, jež může dokládat diskriminační postup administrativy, neboť je možné, že diskriminace vyjde najevo až po uplynutí lhůt k napadení rozhodnutí, které je jen projevem této diskriminace.

Ve výše uvedeném rozsudku *Barbin v. Parlament* Soud pro veřejnou službu také určil, že využije-li úředník práva, které mu přiznává služební řád, jako je právo na rodičovskou dovolenou, nemůže administrativní pokládat situaci tohoto úředníka za odlišnou od situace úředníka, který tohoto práva nevyužil, neboť jinak by byla zpochybněna účinnost tohoto práva. V důsledku toho tedy administrativní nemůže s takovým úředníkem zacházet odlišně, není-li toto rozdílné zacházení zaprvé objektivně odůvodněné, zejména jsou-li v rámci posuzovaného období vyvozovány důsledky pouze z absence výkonu práce dotyčného zaměstnance, a zadruhé striktně přiměřené podanému odůvodnění.

V rozsudku ze dne 27. září 2011, *Whitehead v. ECB* (F-98/09), Soud pro veřejnou službu dále připomněl, že se osoba čerpající volno z důvodu nemoci nenachází ve stejné situaci jako osoba v činné službě, takže žádná obecná zásada orgánu neukládá, aby zajistil, že doba, po kterou daná osoba čerpala volno z důvodu nemoci, bude mít nulový dopad, a aby tedy při hodnocení, nakolik tato osoba přispěla k plnění úkolů administrativy pro účely poskytnutí prémie, přihlédl k tomu, že měla k dispozici méně času na to, aby přispěla k práci svého útvaru.

Soud pro veřejnou službu konečně v rozsudku ze dne 29. června 2011, *Angioi a další v. Komise* (F-7/07), určil, že administrativní nacházející se v situaci, kdy má volit ze dvou řešení – a obě tato řešení vedou k rozdílnému zacházení se dvěma skupinami osob – je oprávněna zvolit takové řešení, jež vede k rozdílnému zacházení v menší míře.

4. Zjevně nesprávné posouzení

V rozsudcích ze dne 24. března 2011, *Canga Fano v. Rada* (F-104/09, proti kterému byl podán kasační opravný prostředek k Tribunálu Evropské unie), a ze dne 29. září 2011, *AJ v. Komise* (F-80/10), jež byly vydány v oblasti povyšování, a v rozsudku ze dne 29. září 2011, *Kimman v. Komise* (F-74/10), který se týkal hodnotícího posudku, Soud pro veřejnou službu určil, že nesprávné posouzení smí být kvalifikováno jako zjevné, pouze pokud může být snadno odhaleno na základě kritérií, jejichž splněním chtěl zákonodárce podmínit výkon rozhodovací pravomoci administrativy.

Soud pro veřejnou službu dále ve výše uvedených rozsudcích *Kimman v. Komise* a *AJ v. Komise* určil, že důkazy, které je žalobce povinen podat, aby prokázal, že se administrativa dopustila zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu, jež může být důvodem pro zrušení rozhodnutí o povýšení nebo hodnotícího posudku, musejí být dostatečné k tomu, aby na jejich základě závěry administrativy ztratily na věrohodnosti. Žalobní důvod vycházející ze zjevně nesprávného posouzení tak musí být zamítnut, jestliže lze zpochybňované závěry navzdory důkazům předloženým žalobcem uznat za pravdivé či platné.

V rozsudku ze dne 28. září 2011, *AC v. Rada* (F-9/10), Soud pro veřejnou službu určil, že soud nemůže zrušit rozhodnutí pouze z toho důvodu, že dané skutkové okolnosti považuje za okolnosti vyvolávající vážné pochybnosti o závěrech orgánu oprávněného ke jmenování (dále jen „OOJ“), neboť jinak by prostor pro uvážení, který zákonodárce přiznal OOJ v oblasti povyšování, pozbyl užitečného účinku. V této věci tedy Soud pro veřejnou službu dospěl k názoru, že s ohledem na očividné zásluhy žalobce by se OOJ nedopustil zjevně nesprávného posouzení, kdyby rozhodl o jeho zařazení do skupiny povýšených úředníků, což však neznamená, že opačné rozhodnutí, tj. rozhodnutí o jeho nepovýšení, bylo stiženo zjevně nesprávným posouzením.

Z výše uvedeného vyplývá, že týká-li se soudní přezkum pouze zjevně nesprávného posouzení, pak platí „v pochybnostech ve prospěch administrativy“.

5. Legitimní očekávání

V rozsudku ze dne 15. března 2011, *Mioni v. Komise* (F-28/10, proti kterému byl podán kasační opravný prostředek k Tribunálu Evropské unie), Soud pro veřejnou službu připomněl, že vyplácení peněžitých dávek úředníkovi administrativou, a to i po několik let, nelze samo o sobě považovat za přesné, bezpodmínečné a shodující se ujištění, neboť kdyby tomu tak bylo, každé rozhodnutí administrativy, kterým se do budoucna a případně se zpětným účinkem odmítá výplata takových dávek, jež byly dotyčné osobě vypláceny neoprávněně, by systematicky porušovalo zásadu legitimního očekávání, a v jeho důsledku by článek 85 služebního řádu týkající se vrácení neoprávněně vyplacené částky z velké části pozbyl užitečného účinku.

6. Povinnost jednat s náležitou péčí

V rozsudcích ze dne 17. února 2011, *Strack v. Komise* (F-119/07), a ze dne 15. září 2011, *Esders v. Komise* (F-62/10), Soud pro veřejnou službu určil, že povinnosti administrativy vyplývající z povinnosti jednat s náležitou péčí jsou podstatně zesíleny, jedná-li se o situaci úředníka, jehož fyzické či duševní zdraví je prokazatelně narušeno. V takovém případě musí administrativa posuzovat žádosti takového úředníka zvláště vstřícným způsobem.

Služební postup úředníků a zaměstnanců

1. Výběrová řízení

Ve věci, v níž byl vydán výše uvedený rozsudek *Angioi v. Komise*, Soud pro veřejnou službu určil, že vyžadují-li to potřeby služby nebo zaměstnání, je orgán v rámci přijímacího řízení oprávněn specifikovat jazyk nebo jazyky, jejichž důkladná či uspokojivá znalost se vyžaduje. Taková podmínka sice *a priori* představuje diskriminaci na základě jazyka, která je služebním řádem v zásadě zakázána, lze ji ale objektivně a rozumně odůvodnit oprávněným cílem obecného zájmu v rámci personální politiky. Potřeba zajistit, aby zaměstnanci měli znalosti jazyků používaných k interní komunikaci v rámci orgánu, přitom takovým cílem je. Mezi tímto požadavkem a sledovaným cílem je také dán rozumný vztah proporcionality, neboť se nepožaduje znalost více než jednoho z jazyků používaných k interní komunikaci.

2. Oznámení o volném pracovním místě

Ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 28. června 2011, *AS v. Komise* (F-55/10, proti kterému byl podán kasační opravný prostředek k Tribunálu Evropské unie), Soud pro veřejnou službu určil, že přechodná ustanovení přílohy XIII služebního řádu, jež některým úředníkům, původně zařazeným do kategorií C a D, omezují služební postup, Komisi nedovolují, aby jim pouze na tomto základě vyhradila určitá pracovní místa a odepřela tak přístup k těmto pracovním místům jiným úředníkům, kteří jsou přitom zařazeni do stejné platové třídy jako oni. To, že Komise ponechává v platnosti principiální rozlišování mezi úředníky, kteří jsou zařazeni do stejné platové třídy a patří k téže funkční skupině, pro účely přístupu k některých pracovním místům, totiž není slučitelné s jedním z cílů reformy služebního řádu z roku 2004, jež spočívala ve sloučení bývalých kategorií B, C a D do jediné funkční skupiny AST.

3. Povyšování

a) Srovnávání zásluh

Soud pro veřejnou službu poté, co dospěl k závěru, že článek 43 služebního řádu ukládá povinnost vyhotovit hodnotící posudek pouze jednou za dva roky a že služební řád nestanoví, že by povyšování mělo probíhat v tomtéž časovém intervalu, ve svém rozsudku ze dne 10. listopadu 2011, *Merhzaoui v. Rada* (F-18/09), určil, že služební řád nevylučuje možnost, aby OJ o povýšení rozhodl bez hodnotícího posudku vyhotoveného krátce před tímto rozhodnutím.

Soud pro veřejnou službu dále ve výše uvedeném rozsudku *AC v. Rada* určil, že se čl. 45 odst. 1 služebního řádu sice zmiňuje o hodnotících posudcích, jazykových znalostech a míře služební odpovědnosti jako o hlavních třech kritériích, k nimž je třeba přihlížet při srovnávání zásluh, avšak nevylučuje zohlednění dalších faktorů, mohou-li vypovídat o zásluhách úředníků vhodných k povýšení.

V tomtéž rozsudku Soud pro veřejnou službu určil, že administrativa má do jisté míry rozhodovací prostor, jde-li o to, jaký význam bude přikládat každému z těchto tří shora uvedených kritérií, neboť čl. 45 odst. 1 služebního řádu nevylučuje možnost poměrného vážení uvedených kritérií, je-li to odůvodněné.

V tomtéž rozsudku Soud pro veřejnou službu konečně určil, že není v rozporu s článkem 45 služebního řádu, jsou-li v rámci posuzování zásluh úředníků vzaty v úvahu pouze jazyky, jejichž

používání představuje vzhledem k reálným požadavkům služby dostatečně vysokou přidanou hodnotu, takže se jeví nezbytnými pro řádné fungování útvaru.

b) Převedení z jednoho orgánu do jiného v průběhu povýšovacího období

Ve věcech, v nichž byl vydán rozsudek ze dne 28. června 2011, *Mora Carrasco a další v. Parlament* (F-128/10), a usnesení ze dne 5. července 2011, *Alari v. Parlament* (F-38/11), Soud pro veřejnou službu určil, že je-li určitý úředník způsobilý k povýšení v průběhu roku, kdy byl převeden z jednoho orgánu Unie do jiného, je orgánem příslušným k rozhodnutí o jeho povýšení původní orgán. Článek 45 služebního řádu totiž stanoví, že se povýšení provádí „po [srovnání] zásluh úředníků připadajících v úvahu pro povýšení“, a OJ v praxi může srovnávat jen minulé zásluhy úředníků, takže je nezbytné srovnávat zásluhy převedených úředníků se zásluhami úředníků, s nimiž tito spolupracovali v průběhu roku předcházejícího převedení, a toto posouzení může platně provést toliko původní orgán.

Příjmy a sociální zabezpečení úředníků

1. Dovolena za kalendářní rok

Na základě čl. 4 prvního pododstavce přílohy V služebního řádu musí být nárok na dovolenou získaný za určitý rok v zásadě vyčerpán v průběhu téhož roku. Z tohoto ustanovení též vyplývá, že úředník má právo na to, aby všechny dny dovolené nevyčerpané v průběhu kalendářního roku byly převedeny do následujícího kalendářního roku, pokud dovolenou za kalendářní rok nemohl vyčerpat ze služebních důvodů.

Na základě čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/88⁷, která se v souladu s čl. 1e odst. 2 služebního řádu použije na orgány, Soud pro veřejnou službu určil, že pro převedení všech dnů nevyčerpané dovolené mohou svědčit i jiné důvody, i když se nejedná o důvody služební. Soud pro veřejnou službu dospěl k názoru, že je tomu tak zvláště tehdy, když úředník, který byl z důvodu nemoci nepřítomen po celý kalendářní rok nebo po jeho část, nemohl z tohoto důvodu využít svého práva na dovolenou (rozsudek ze dne 25. května 2011, *Bombín Bombín v. Komise*, F-22/10).

Soud pro veřejnou službu v tomtéž smyslu určil, že úředník, jemuž pracovní neschopnost bránila ve vyčerpání dovolené za kalendářní rok, na niž měl nárok, nemůže být v okamžiku skončení služebního poměru zbaven možnosti získat finanční náhradu za nevyčerpanou dovolenou za kalendářní rok (výše uvedený rozsudek ze dne 15. března 2011, *Strack v. Komise*).

2. Sociální zabezpečení

V rozsudku ze dne 28. září 2011, *Allen v. Komise* (F-23/10), Soud pro veřejnou službu připomněl, že podle obecných prováděcích ustanovení týkajících se náhrady výdajů na zdravotní péči je k uznání vážné nemoci zapotřebí splnit čtyři kumulativně stanovená kritéria. Jelikož však uvedená ustanovení zavádějí mezi těmito kritérii vztah vzájemné závislosti, posouzení jednoho z nich v rámci lékařského vyšetření může ovlivnit posouzení i ostatních kritérií. Ačkoli se tedy může zdát, že jedno z těchto kritérií nebylo splněno, je-li posuzováno samostatně, jeho zkoumání s ohledem na posouzení ostatních kritérií může vést k opačnému závěru, tj. že uvedené kritérium splněno bylo. Pověřený lékař nebo lékařská rada se proto nemohou spokojit s posouzením jediného kritéria, ale musí provést konkrétní a zevrubné vyšetření zdravotního stavu dotyčné osoby, s tím,

⁷ Viz poznámku pod čarou 6.

že globálně zohlední všechna čtyři shora uvedená kritéria. Takové vyšetření je tím spíše nezbytné, že postup pro uznání vážné nemoci neposkytuje stejnou úroveň záruk co do rovnováhy mezi účastníky řízení jako postupy upravené v článku 73 (který se týká nemocí z povolání a úrazů) a článku 78 (který se týká pracovní neschopnosti) služebního řádu.

Práva a povinnosti úředníka

Ve výše uvedeném rozsudku *AS v. Komise* Soud pro veřejnou službu určil, že použití dokumentů, na které se vztahuje lékařské tajemství, na podporu námitky nepřípustnosti vycházející z nedostatku právního zájmu bylo zásahem orgánu veřejné moci do práva žalobkyně na respektování soukromého života a že tento zásah nesledoval žádný z cílů taxativně uvedených v čl. 8 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „EÚLP“), a to mimo jiné z důvodu, že se spor netýkal legality rozhodnutí lékařské povahy.

Ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 5. července 2011, *V v. Parlament* (F-46/09), dále Soud pro veřejnou službu určil, že jsou-li údaje týkající se zdravotního stavu určité osoby shromážděné orgánem předávány třetí osobě, nebo i jinému orgánu, představuje to samo o sobě zásah do soukromého života této osoby bez ohledu na to, jakým způsobem jsou takto poskytnuté informace dále použity. Soud pro veřejnou službu však připomněl, že základní práva mohou být omezena za podmínky, že tato omezení skutečně odpovídají cílům obecného zájmu a s ohledem na sledovaný cíl nezakládají nepřiměřený a neúnosný zásah, jímž by byla dotčena samotná podstata chráněného práva. Soud pro veřejnou službu v tomto ohledu uvedl, že je třeba vycházet z podmínek stanovených v čl. 8 odst. 2 EÚLP.

Poměření zájmu Parlamentu na přijetí osoby způsobilé vykonávat práci, která jí má být svěřena, a závažnosti zásahu do práva dotčené osoby na respektování soukromého života dospěl Soud pro veřejnou službu k názoru, že i když vstupní lékařská prohlídka slouží legitimnímu zájmu orgánů Unie, které musí být schopny plnit jim svěřené úkoly, nemůže tento zájem být důvodem k tomu, aby mezi orgány došlo k předání takových zvláště citlivých údajů, jako jsou lékařské údaje, bez souhlasu dotčené osoby.

Soud pro veřejnou službu dále v tomtéž rozsudku rozhodl, že nařízení č. 45/2001⁸ bylo porušeno. Dospěl totiž k názoru, že předmětné osobní údaje byly zpracovávány k jiným účelům, než pro které byly shromažďovány, přičemž změna účelu nebyla výslovně dovolena vnitřními pravidly Komise nebo Parlamentu. Rovněž konstatoval, že nebylo prokázáno, že by předání údajů bylo nezbytné v zájmu dodržení povinností a zvláštních práv Parlamentu v oblasti pracovního práva, neboť Parlament mohl vyzvat žalobkyni, aby mu sama poskytla určité informace o své zdravotní minulosti, nebo zajistit provedení potřebných lékařských vyšetření vlastními útvary.

⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. L 8, s. 1; Zvl. vyd. 13/26, s. 102).

Soudní spory ze smluv

1. Uzavření druhého dodatku k pracovní smlouvě na dobu určitou, na niž se vztahuje čl. 2 písm. a) pracovního řádu ostatních zaměstnanců Evropské unie (dále jen „PŘOZ“)

Ve věci, v níž byl vydán rozsudek Soudu pro veřejnou službu ze dne 13. dubna 2011, *Scheefer v. Parlament* (F-105/09), byla žalobkyně přijata do pracovního poměru na dobu určitou jako dočasná zaměstnankyně na základě čl. 2 písm. a) PŘOZ. Tento pracovní poměr byl prodloužen nejdříve prvním dodatkem a poté druhým dodatkem, který první dodatek „zruš[il] a nahra[dil]“ a prodloužil pracovní poměr dotyčné na dobu určitou. Podle čl. 8 prvního pododstavce PŘOZ ale smlouva dočasného zaměstnance podle čl. 2 písm. a) uvedeného pracovního řádu může být obnovena pouze jednou na dobu určitou, přičemž „každé další obnovení musí být na dobu neurčitou“.

Soud pro veřejnou službu nejprve s ohledem na směrnici 1999/70⁹ a na ustanovení k ní přiložené rámcové dohody určil, že výše uvedený čl. 8 první pododstavec musí být vykládán způsobem, který mu zajistí širokou působnost, a musí být striktně dodržován. Na tomto základě dospěl Soud pro veřejnou službu k názoru, že na pracovní smlouvu žalobkyně musí být nahlíženo tak, že byla obnovena dvakrát, a to bez ohledu na formulaci obsaženou v prvním dodatku. Z toho tedy dovodil, že tímto dodatkem byl pracovní poměr žalobkyně automaticky přeměněn na pracovní poměr na dobu neurčitou z prosté vůle zákonodárce a že uplynutí lhůty stanovené v tomto dodatku nemohlo ukončit pracovní poměr žalobkyně.

Soud pro veřejnou službu nakonec určil, že rozhodnutí „potvrzující“, že smlouva skončí uplynutím lhůty stanovené ve druhém dodatku, podstatně změnilo právní postavení dotyčné, jak vyplývalo z čl. 8 prvního pododstavce PŘOZ, a představovalo akt nepříznivě zasahující do jejího právního postavení přijatý v rozporu s tímto ustanovením.

2. Uzavření pracovní smlouvy na dobu neurčitou obsahující ustanovení o rozvázání pracovního poměru v případě neúspěchu ve výběrovém řízení

Ve výše uvedeném rozsudku *Bennett a další v. OHIM* Soud pro veřejnou službu konstatoval, že smluvní ustanovení, jež umožňuje rozvázat pracovní poměr v případě, že daný zaměstnanec nebude zařazen na seznam vhodných kandidátů sestavený na základě otevřeného výběrového řízení, nedovoluje kvalifikovat takovou smlouvu jako smlouvu na dobu neurčitou, neboť dobu trvání smlouvy – jak vyplývá z ustanovení 3 bodu 1 rámcové dohody provedené směrnicí 1999/70 – lze stanovit nejen „dosažením určitého dne“, ale také „dokončením určitého úkolu nebo vznikem určité události“, jakou je i sestavení seznamu vhodných kandidátů na základě výběrového řízení.

3. Neobnovení smlouvy

V usnesení ze dne 15. dubna 2011, *Daake v. OHIM* (F-72/09 a F-17/10), Soud pro veřejnou službu určil, že zatímco dopis, kterým se pouze připomínají ustanovení smlouvy o datu ukončení její platnosti a který neobsahuje žádnou novou skutečnost nad rámec uvedených ustanovení, není aktem nepříznivě zasahujícím do právního postavení, naopak rozhodnutí o neobnovení pracovní smlouvy, která být obnovena může, je aktem nepříznivě zasahujícím do právního postavení, který je odlišný od předmětné smlouvy a který lze napadnout žalobou. Takového rozhodnutí,

⁹ Směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS (Úř. věst. L 175, s. 43; Zvl. vyd. 05/03, s. 368).

které je přijato po přezkoumání služebního zájmu a situace dotyčné osoby, totiž obsahuje novou skutečnost v porovnání s původní smlouvou a nelze je považovat za pouhé potvrzení této smlouvy.

Mimosmluvní odpovědnost orgánů

Judikatura, podle níž nese odpovědnost za škodu společně orgán i poškozený, jestliže škoda vznikla jejich současným zaviněním, byla Soudem pro veřejnou službu rozšířena i na případ, kdy škoda vznikla současným zaviněním orgánu a třetí osoby (výše uvedený rozsudek *Missir Mamachi di Lusignano v. Komise*).

B – Složení Soudu pro veřejnou službu



(Protokolární pořádek k 7. říjnu 2011)

Zleva doprava:

Soudce R. Barents; soudkyně I. Boruta; předseda senátu H. Kreppel; předseda Soudu pro veřejnou službu S. Van Raepenbusch; předsedkyně senátu M. I. Rofes i Pujol; soudci E. Perillo a K. Bradley; vedoucí soudní kanceláře W. Hakenberg.

1. Členové Soudu pro veřejnou službu

(podle data nástupu do funkce)



Paul J. Mahoney

narozen v roce 1946; studia práv (Master of Arts, univerzita v Oxfordu, 1967; Master of Laws, University College London, 1969); vyučující, University College London (1967–1973); barrister (Londýn, 1972–1974); rada, vrchní rada u Evropského soudu pro lidská práva (1974–1990); profesor práv hostující na univerzitě v Saskatchewan, Saskatoon, Kanada (1988); vedoucí personálního oddělení Rady Evropy (1990–1993); vedoucí odboru (1993–1995), náměstek vedoucího soudní kanceláře (1995–2001), vedoucí kanceláře Evropského soudu pro lidská práva (2001 – září 2005); předseda Soudu pro veřejnou službu od 6. října 2005 do 6. října 2011.



Sean Van Raepenbusch

narozen v roce 1956; diplom v oboru právo (Svobodná univerzita v Bruselu, 1979); zvláštní diplom v oboru mezinárodní právo (Brusel, 1980); doktor práv (1989); odpovědný za právní útvar Société anonyme du canal et des installations maritimes v Bruselu (1979–1984); úředník u Komise Evropských společenství (generální ředitelství pro sociální věci, 1984–1988); člen právní služby Komise Evropských společenství (1988–1994); referendář u Soudního dvora Evropských společenství (1994–2005); vyučující na univerzitním středisku v Charleroi (mezinárodní a evropské sociální právo, 1989–1991), na univerzitě v Mons-Hainaut (evropské právo, 1991–1997), na univerzitě v Lutychu (právo evropské veřejné služby, 1989–1991; institucionální právo Evropské unie, 1995–2005; evropské sociální právo, 2004–2005); četné publikace v oblasti evropského sociálního práva a ústavního práva Evropské unie; soudce Soudu pro veřejnou službu od 6. října 2005; předseda Soudu pro veřejnou službu od 7. října 2011.



Horstpeter Kreppel

narozen v roce 1945; univerzitní studia v Berlíně, Mnichově, Frankfurtu nad Mohanem (1966–1972); první státní zkouška (1972); justiční čekatel ve Frankfurtu nad Mohanem (1972–1973 a 1974–1975); Collège d'Europe v Bruggách (1973–1974); druhá státní zkouška (Frankfurt nad Mohanem, 1976); zaměstnán na Spolkovém úřadě práce a jako advokát (1976); soudce u pracovního soudu (Spolková země Hesensko, 1977–1993); vyučující na Fachhochschule für Sozialarbeit ve Frankfurtu nad Mohanem a na Verwaltungsfachhochschule ve Wiesbadenu (1979–1990); národní expert u právní služby Komise Evropských společenství (1993–1996 a 2001–2005); atašé pro sociální věci na velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Madridu (1996–2001); soudce u pracovního soudu ve Frankfurtu nad Mohanem (únor – září 2005); soudce Soudu pro veřejnou službu od 6. října 2005.

**Irena Boruta**

narozena v roce 1950; studium práv na univerzitě ve Vratislavi (1972), doktorka práv (Lodž 1982); advokátka u advokátní komory Polské republiky (od roku 1977); hostující badatelka (univerzita v Paříži X, 1987–1988; univerzita v Nantes, 1993–1994); expertka Solidarity (1995–2000); profesorka v oboru evropského pracovního a sociálního práva na univerzitě v Lodži (1997–1998 a 2001–2005), profesorka na Vyšší obchodní škole ve Varšavě (2002), profesorka pracovního práva a práva sociálního zabezpečení na Univerzitě kardinála Stefana Wyszyńskiego ve Varšavě (2002–2005); náměstkyně ministra práce a sociálních věcí (1998–2001); členka vyjednávacího výboru pro přistoupení Polské republiky k Evropské unii (1998–2001); zástupkyně polské vlády u Mezinárodní organizace práce (1998–2001); autorka několika publikací o evropském pracovním a sociálním právu; soudkyně Soudu pro veřejnou službu od 6. října 2005.

**Haris Tagaras**

narozen v roce 1955; diplom v oboru právo (univerzita v Soluni, 1977); zvláštní diplom v oboru evropského práva (Institut evropských studií Svobodné univerzity v Bruselu, 1980); doktor práv (univerzita v Soluni, 1984); právník-lingvista u Rady Evropských společenství (1980–1982); badatel ve středisku mezinárodního a evropského hospodářského práva v Soluni (1982–1984); rada u Soudního dvora Evropských společenství a u Komise Evropských společenství (1986–1990); profesor v oboru práva Společenství, mezinárodního práva soukromého a lidských práv na univerzitě Panteion v Aténách (od roku 1990); externí spolupracovník pro evropské věci na ministerstvu spravedlnosti a člen Stálého výboru pro Luganskou úmluvu (1991–2004); člen Národní komise pro hospodářskou soutěž (1999–2005); člen Národní komise pro telekomunikace a pošty (2000–2002); člen advokátní komory v Soluni, advokát u kasačního soudu; zakládající člen Unie evropských advokátů (UAE); přidružený člen Mezinárodní akademie srovnávacího práva; soudce Soudu pro veřejnou službu od 6. října 2005 do 6. října 2011.

**Stéphane Gervasoni**

narozen v roce 1967; diplom na Institutu politických věd v Grenoblu (1988) a na École nationale d'administration (1993); člen Státní rady (zpravodaj soudní sekce 1993–1997; sekce pro sociální věci 1996–1997), maître des requêtes (1996–2008); conseiller d'État (od roku 2008); přednášející na Institutu politických věd v Paříži (1993–1995); commissaire du gouvernement u zvláštní kasační komise v oblasti důchodů (1994–1996); právní poradce ministerstva pro veřejnou službu a města Paříže (1995–1997); generální sekretář na prefektuře departementu Yonne, sous-préfet okresu Auxerre (1997–1999); generální sekretář prefektury departementu Savojsko, sous-préfet okresu Chambéry (1999–2001); referendář u Soudního dvora Evropských společenství (září 2001 – září 2005); řádný člen přezkumné komise NATO (2001–2005); soudce Soudu pro veřejnou službu od 6. října 2005 do 6. října 2011.

**Maria Isabel Rofes i Pujol**

narozena v roce 1956; studium práv (licenciatura en derecho, Universidad de Barcelona, 1981); specializace v mezinárodním obchodu (Mexiko, 1983); studium evropské integrace (Obchodní komora v Barceloně, 1985) a práva Společenství (Escola d'Administració Pública de Catalunya, 1986); úřednice v Generalitat de Catalunya (členka právní služby na ministerstvu průmyslu a energie, duben 1984 – srpen 1986); členka advokátní komory v Barceloně (1985–1987); rada, poté vrchní rada v oddělení výzkumu a dokumentace Soudního dvora Evropských společenství (1986–1994); referendářka Soudního dvora (kabinet generálního advokáta Ruiz-Jaraba Colomera, leden 1995 – duben 2004; kabinet soudce Lõhmuse, květen 2004 – srpen 2009); lektorka práva soudních sporů Společenství, právnická fakulta (Universitat Autònoma v Barceloně, 1993–2000); četné publikace a kurzy v oblasti evropského sociálního práva; členka odvolacího senátu Odrůdového úřadu Společenství (2006–2009); soudkyně Soudu pro veřejnou službu od 7. října 2009.

**Ezio Perillo**

narozen v roce 1950; doktor práv a advokát zapsaný v advokátní komoře v Padově; asistent a poté řádný výzkumný pracovník v oboru občanské a srovnávací právo na právnické fakultě univerzity v Padově (1977–1982); vyučující práva Společenství na Collegio Europeo v Parmě (1990–1998) a na právnických fakultách v Padově (1985–1987), v Maceratě (1991–1994), v Neapoli (1995) a na Università degli Studi v Milánu (2000–2001); člen vědeckého výboru „Master in European integration“ na univerzitě v Padově; úředník Soudního dvora Evropských společenství, ředitelství knihovny, výzkumu a dokumentace (1982–1984); referendář generálního advokáta G. F. Manciniho (1984–1988); právní poradce generálního tajemníka Evropského parlamentu Enrica Vinciho (1988–1993); v tomtéž orgánu rovněž vedoucí odboru v rámci právní služby (1995–1999); ředitel pro legislativní záležitosti a dohodovací řízení, interinstitucionální vztahy a vztahy s vnitrostátními parlamenty (1999–2004); ředitel ředitelství pro vnější vztahy (2004–2006); ředitel legislativních záležitostí právní služby (2006–2011); autor mnoha publikací v oboru italského občanského práva a práva Evropské unie; soudce Soudu pro veřejnou službu od 6. října 2011.

**René Barents**

narozen v roce 1951; diplom v oboru právo a v oboru ekonomie (Erasmova univerzita v Rotterdamu, 1973); doktor práv (univerzita v Utrechtu, 1981); výzkumný pracovník v oboru evropské právo a mezinárodní ekonomické právo (1973–1974) a přednášející evropského práva a ekonomického práva na Institutu Evropa univerzity v Utrechtu (1974–1979) a na univerzitě v Leidenu (1979–1981); referendář Soudního dvora Evropských společenství (1981–1986), poté vedoucí oddělení statutárních práv Soudního dvora Evropských společenství (1986–1987); člen právní služby Evropské komise (1987–1991); referendář Soudního dvora Evropských společenství (1991–2000); vedoucí odboru (2000–2009) poté ředitel (2009–2011) ředitelství „Výzkum a dokumentace“ Soudního dvora Evropské unie; řádný profesor (1988–2003) a čestný profesor (od 2003) evropského práva na univerzitě v Maastrichtu; poradce odvolacího soudu v 's-Hertogenbosch (1993–2011); člen Královské akademie věd Nizozemska (od 1993); početné publikace v oboru evropské právo; soudce Soudu pro veřejnou službu od 6. října 2011.

**Kieran Bradley**

narozen v roce 1957; diplom v oboru právo (Trinity College, Dublin, 1975–1979); asistent pro potřeby rešerší senátorky Mary Robinson (1978–1979 a 1980); stipendium „Pádraig Pearse“ ke studiu na Collège d'Europe (Bruggy, 1979); postgraduální studium evropského práva na Collège d'Europe (1979–1980); diplom Master of Law na univerzitě v Cambridge (1980–1981); stážista v Evropském parlamentu (Lucemburk, 1981); úředník sekretariátu právního výboru Evropského parlamentu (Lucemburk, 1981–1988); člen právní služby Evropského parlamentu (Brusel, 1988–1995); referendář Soudního dvora Evropských společenství (1995–2000); přednášející evropského práva na Harvard Law School (2000); člen právní služby Evropského parlamentu (2000–2003), poté vedoucí oddělení (2003–2011) a ředitel (2011); autor početných publikací; soudce Soudu pro veřejnou službu od 6. října 2011.

**Waltraud Hakenberg**

narozena v roce 1955; studia práv v Řezně a Ženevě (1974–1979); první státní zkouška (1979); postgraduální studia v oboru právo Společenství na Collège d'Europe v Bruggách (1979–1980); justiční čekatelka v Řezně (1980–1983); doktorka práv (1982); druhá státní zkouška (1983); advokátka v Mnichově a Paříži (1983–1989); úřednice Soudního dvora Evropských společenství (1990–2005); referendářka Soudního dvora Evropských společenství (kabinet soudce Janna, 1995–2005); vyučující na několika univerzitách v Německu, Rakousku, Švýcarsku a Rusku; honorární profesorka na univerzitě v Sársku (od roku 1999); členka různých právních výborů, sdružení a porot; četné publikace v oblasti práva a soudní agendy Společenství; vedoucí kanceláře Soudu pro veřejnou službu od 30. listopadu 2005.

2. Změny ve složení Soudu pro veřejnou službu v roce 2011

Po částečné obměně členů Soudu pro veřejnou službu Evropské unie byl na období od 7. října 2011 do 30. září 2014 zvolen jeho předsedou Sean Van Raepenbusch, soudce Soudu pro veřejnou službu od 6. října 2005.

Slavnostní zasedání konané dne 6. října 2011

Po skončení funkčního období soudců Stephana Gervasoniho, Paula J. Mahoneyho a Harise Tagarase jmenovala Rada Evropské unie rozhodnutím ze dne 18. července 2011 soudci Soudu pro veřejnou službu Evropské unie na období od 1. října 2011 do 30. září 2017 pány Reného Barentse, Kierana Bradleyho a Ezia Perilla.

Waltraud Hakenberg, která je vedoucí soudní kanceláře Soudu pro veřejnou službu Evropské unie od 30. listopadu 2005 a jejíž funkční období skončilo 29. listopadu 2011, byla dne 10. října 2011 opětovně jmenována do funkce na období od 30. listopadu 2011 do 29. listopadu 2017.

3. Protokolární pořádek

od 1. ledna 2011 do 6. října 2011

pan P. MAHONEY, předseda Soudu
pan H. TAGARAS, předseda senátu
pan S. GERVASONI, předseda senátu
pan H. KREPPEL, soudce
paní I. BORUTA, soudkyně
pan S. VAN RAEPENBUSCH, soudce
paní M. I. ROFES i PUJOL, soudkyně

paní W. HAKENBERG, vedoucí soudní kanceláře

od 7. října 2011 do 31. prosince 2011

pan S. VAN RAEPENBUSCH, předseda Soudu
pan H. KREPPEL, předseda senátu
paní M. I. ROFES i PUJOL, předsedkyně senátu
paní I. BORUTA, soudkyně
pan E. PERILLO, soudce
pan R. BARENTS, soudce
pan K. BRADLEY, soudce

paní W. HAKENBERG, vedoucí soudní kanceláře

4. Bývalí členové Soudu pro veřejnou službu

Kanninen Heikki (2005–2009)

Tagaras Haris (2005–2011)

Gervasoni Stéphane (2005–2011)

Předseda

Mahoney Paul J. (2005–2011)

C – Soudní statistiky Soudu pro veřejnou službu

Obecná činnost Soudu pro veřejnou službu

1. Zahájené, ukončené, projednávané věci (2007–2011)

Zahájené věci

2. Procentní podíl počtu věcí podle hlavních žalovaných orgánů (2007–2011)
3. Jednací jazyk (2007–2011)

Ukončené věci

4. Rozsudky a usnesení – soudní kolegia (2011)
5. Směr rozhodnutí (2011)
6. Předběžná opatření (2007–2011)
7. Délka trvání řízení v měsících (2011)

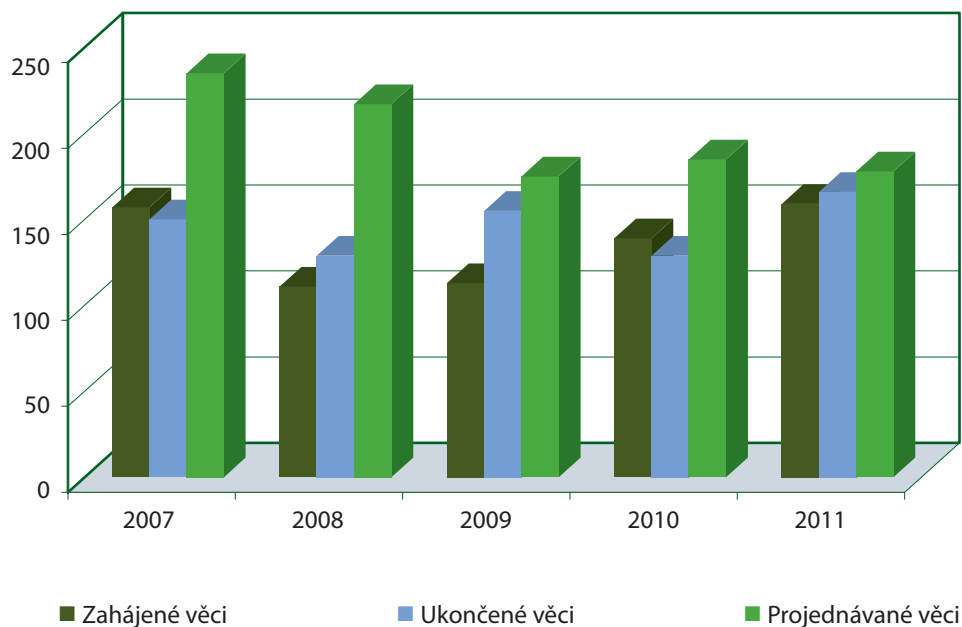
Věci projednávané k 31. prosinci

8. Soudní kolegia (2007–2011)
9. Počet žalobců (2011)

Různé

10. Rozhodnutí Soudu pro veřejnou službu, proti kterým byl podán kasační opravný prostředek k Tribunálu (2007–2011)
11. Výsledky kasačních opravných prostředků podaných k Tribunálu (2007–2011)

1. *Obecná činnost Soudu pro veřejnou službu* **Zahájené, ukončené, projednávané věci (2007–2011)**



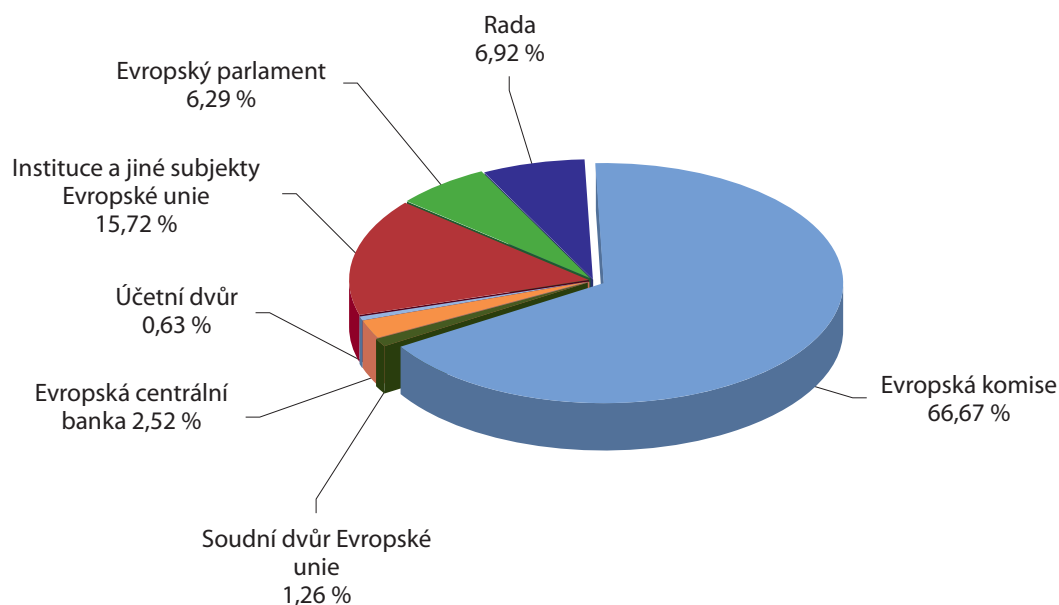
	2007	2008	2009	2010	2011
Zahájené věci	157	111	113	139	159
Ukončené věci	150	129	155	129	166
Projednávané věci	235	217	175	185	178 ¹

Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisí (jedno číslo věci = jedna věc).

¹ Z toho 6 přerušených řízení.

2. Zahájené věci – Procentní podíl počtu věcí podle hlavních žalovaných orgánů (2007–2011)

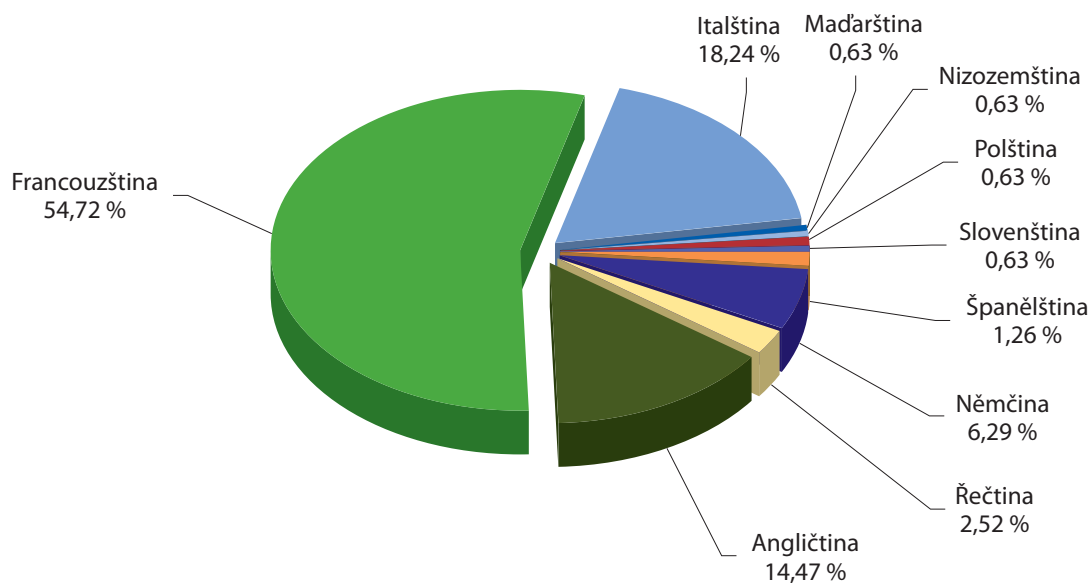
Procentní podíl zahájených věcí v roce 2011



	2007	2008	2009	2010	2011
Evropský parlament	15,29 %	14,41 %	8,85 %	9,35 %	6,29 %
Rada	4,46 %	4,50 %	11,50 %	6,47 %	6,92 %
Evropská komise	63,69 %	54,95 %	47,79 %	58,99 %	66,67 %
Soudní dvůr Evropské unie	3,82 %		2,65 %	5,04 %	1,26 %
Evropská centrální banka	1,27 %	2,70 %	4,42 %	2,88 %	2,52 %
Účetní dvůr	2,55 %	5,41 %	0,88 %		0,63 %
Institute a jiné subjekty Evropské unie	8,92 %	18,02 %	23,89 %	17,27 %	15,72 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

3. Zahájené věci – Jednací jazyk (2007–2011)

Rozdělení v roce 2011

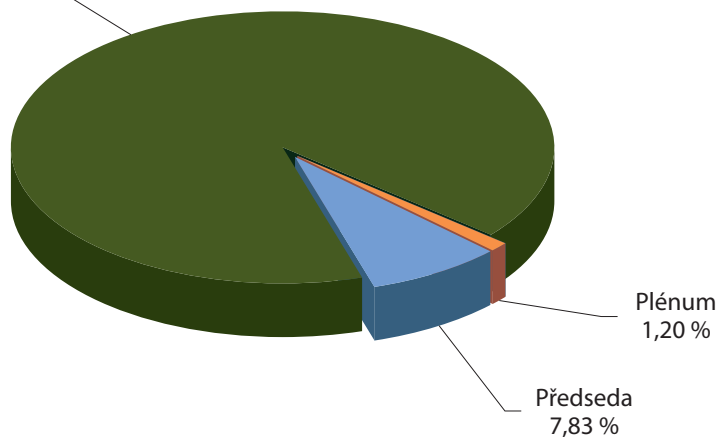


Jednací jazyk	2007	2008	2009	2010	2011
Bulharština	2				
Španělština	2	1	1	2	2
Čeština			1		
Němčina	17	10	9	6	10
Řečtina	2	3	3	2	4
Angličtina	8	5	8	9	23
Francouzština	101	73	63	105	87
Italština	17	6	13	13	29
Litevština	2	2			
Maďarština	1	1			1
Nizozemština	4	8	15	2	1
Polština		1			1
Portugalština		1			
Rumunština	1				
Slovenština					1
Celkem	157	111	113	139	159

Jednací jazyk odpovídá jazyku, ve kterém byla podána žaloba, nikoliv mateřskému jazyku nebo státní příslušnosti žalobce.

4. Ukončené věci – Rozsudky a usnesení – Soudní kolegia (2011)

Senáty složené ze tří soudců
90,96 %



	Rozsudky	Usnesení o vyškrtnutí věci na základě smírného urovnání ¹	Ostatní usnesení ukončující řízení	Celkem
Plénium	1		1	2
Předseda			13	13
Senáty složené ze tří soudců	75	8	68	151
Samosoudce				
Celkem	76	8	82	166

¹ V průběhu roku 2011 se Soud pro veřejnou službu bez úspěchu pokusil o smírné urovnání třinácti dalších věcí.

5. Ukončené věci – Směr rozhodnutí (2011)

	Rozsudky			Usnesení				Celkem
	Žaloby, jimž bylo plně vyhověno	Žaloby, jimž bylo částečně vyhověno	Žaloby zamítnuté v plném rozsahu, nevydání rozhodnutí ve věci	Žaloby/Žádosti [zjevně] nepřipustné nebo neopodstatněné	Smírná urovnání po zásahu soudního kolegia	Vyškrtnutí z jiného důvodu, nevydání rozhodnutí ve věci nebo postoupení	Žádosti, jimž bylo v plném rozsahu nebo částečně vyhověno (zvláštní řízení)	
Disciplinární řízení			1	2	1			4
Důchody a příspěvky v invaliditě			2	1		1		4
Hodnocení/ Povýšení	1	4	15	7	5	6		38
Odměna a příspěvky	1	1	6	5	1	17		31
Ostatní	1	1	10	20	1	4	6	43
Pracovní podmínky/Dovolená		1	3					4
Přidělení/Přeřazení	1	1	2					4
Přijetí/ Jmenování/ Zařazení do platové třídy	1	3	9	3		1		17
Sociální zabezpečení/ Nemoc z povolání/ Úrazy		3	5	5				13
Ukončení či neobnovení smlouvy zaměstnance	2	1		1				4
Výběrové řízení			1	1		2		4
Celkem	7	15	54	45	8	31	6	166

6. Předběžná opatření (2007–2011)

Ukončená řízení o předběžných opatřeních		Směr rozhodnutí		
		Úplné nebo částečné připuštění	Zamítnutí	Vyškrtnutí
2007	4		4	
2008	4		4	
2009	1	1		
2010	6		4	2
2011	7		4	3
Celkem	22	1	16	5

7. Ukončené věci – Délka trvání řízení v měsících (2011)

		Délka celého řízení	Délka řízení bez případné doby přerušení
Rozsudky		Průměrná délka	Průměrná délka
Věci zahájené před Soudem pro veřejnou službu	73	21,0	18,6
Věci původně zahájené před Tribunálem ¹	3	73,7	57,7
Celkem	76	23,1	20,1

		Délka celého řízení	Délka řízení bez případné doby přerušení
Usnesení		Průměrná délka	Průměrná délka
Věci zahájené před Soudem pro veřejnou službu	89	11,9	9,0
Věci původně zahájené před Tribunálem ¹	1	18,5	18,5
Celkem	90	12,0	9,1

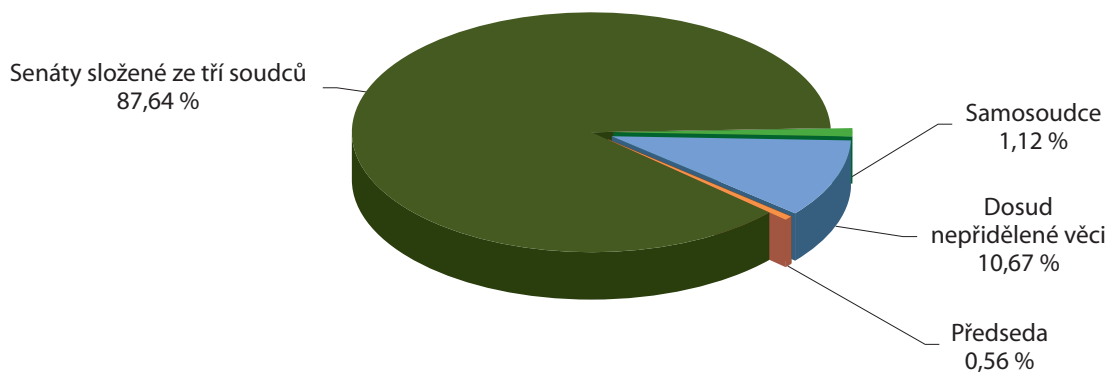
CELKEM VŠE	166	17,1	14,2
-------------------	------------	-------------	-------------

Délky trvání jsou vyjádřeny v měsících a desetinách měsíců.

¹ Tribunál postoupil nově vytvořenému Soudu pro veřejnou službu 118 věcí.

8. Věci projednávané k 31. prosinci – Soudní kolegia (2007–2011)

Rozdělení v roce 2011



	2007	2008	2009	2010	2011
Plénium	3	5	6	1	
Předseda	3	2	1	1	1
Senáty složené ze tří soudců	206	199	160	179	156
Samosoudce					2
Dosud nepřidělené věci	23	11	8	4	19
Celkem	235	217	175	185	178

9. Věci projednávané k 31. prosinci – Počet žalobců

Projednávané věci, které sdružují nejvyšší počet žalobců v jediné věci v roce 2011

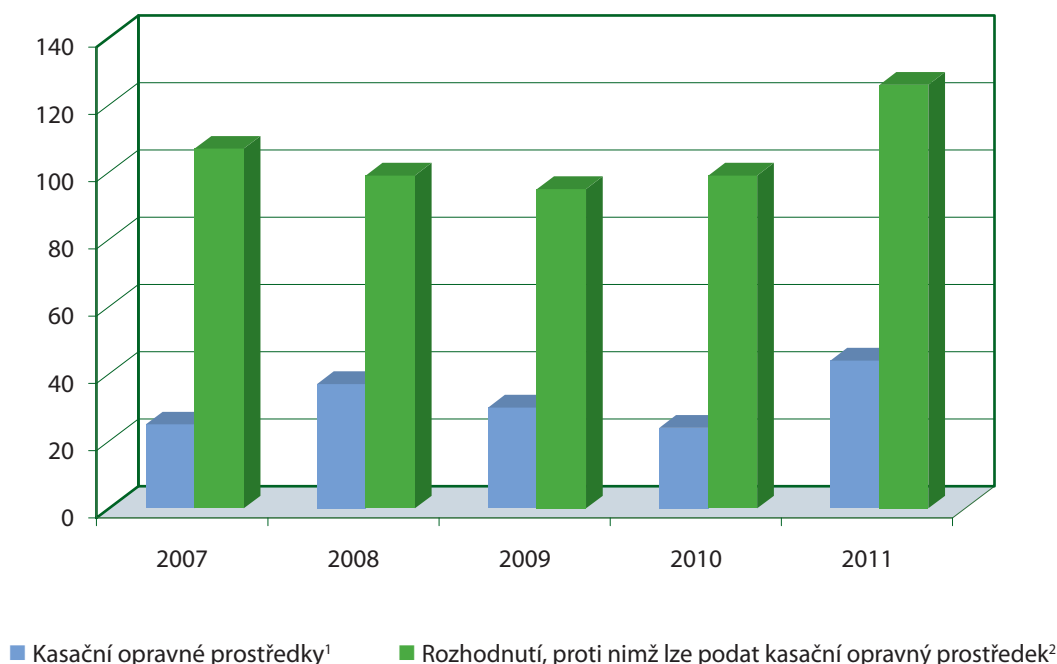
Počet žalobců	Oblasti
535 (2 věci)	Služební řád – Odměna – Každoroční úprava odměn a důchodů úředníků a ostatních zaměstnanců – Články 64, 65, 65a a Příloha XI statutu – Nařízení Rady (EU) č. 1239/2010 ze dne 20. prosince 2010 – Koefficient – Úředníci přidělení do Ispra
169	Služební řád – Zaměstnanci ECB – Reforma důchodového systému
34	Služební řád – EIB – Důchody – Reforma důchodového systému
25	Služební řád – Povýšení – Povyšovací řízení v letech 2010 a 2011 – Stanovení limitu pro povýšení
20 (6 věcí)	Služební řád – Odměna – Rodinné přídatky – Příspěvek na vzdělání – Podmínky poskytnutí
19	Služební řád – Výbor zaměstnanců parlamentu – Volby – Nesrovnalosti ve volebním procesu
13	Služební řád – Pomocný zaměstnanec – Dočasný zaměstnanec – Podmínky přijetí – Doba trvání smlouvy
10	Služební řád – Smluvní zaměstnanec – Dočasný zaměstnanec – Podmínky přijetí – Doba trvání smlouvy
6 (2 věci)	Služební řád – Povýšení – Povyšovací řízení v roce 2010 – Přezkumné řízení pro srovnání zásluh – Rozhodnutí nepovýšit žalobce
5 (5 věcí)	Služební řád – Povýšení – Povyšovací řízení v roce 2008 – Rozhodnutí nepovýšit žalobce

Výraz „služební řád“ označuje služební řád úředníků Evropské unie a pracovní řád ostatních zaměstnanců Unie.

Celkový počet žalobců ve všech projednávaných věcech (2007–2011)

	Celkový počet žalobců	Celkový počet projednávaných věcí
2007	1 267	235
2008	1 161	217
2009	461	175
2010	812	185
2011	1 006	178

10. Různé – Rozhodnutí Soudu pro veřejnou službu, proti kterým byl podán kasační opravný prostředek k Tribunálu (2007–2011)



	Kasační opravné prostředky ¹	Rozhodnutí, proti nimž lze podat kasační opravný prostředek ²	Procentní podíl kasačních opravných prostředků ³	Procentní podíl kasačních opravných prostředků při zahrnutí smírných urovnání ⁴
2007	25	107	23,36 %	21,93 %
2008	37	99	37,37 %	34,91 %
2009	30	95	31,58 %	30,93 %
2010	24	99	24,24 %	21,62 %
2011	44	126	34,92 %	32,84 %

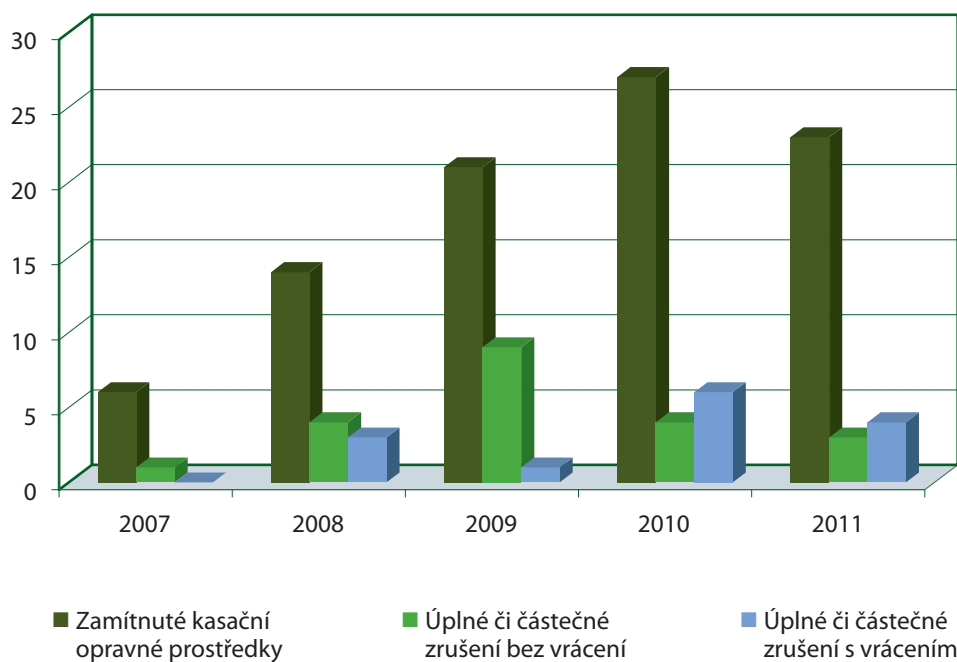
¹ Rozhodnutí napadená kasačním opravným prostředkem několika stranami jsou počítána pouze jednou. V roce 2007 se to týkalo dvou rozhodnutí, z nichž každé bylo předmětem dvou kasačních opravných prostředků; v roce 2011 bylo jedno rozhodnutí předmětem dvou kasačních opravných prostředků.

² Rozsudky a usnesení (prohlašující žalobu za nepřipustnou, zjevně nepřipustnou nebo zjevně neopodstatněnou, usnesení o předběžných opatřeních, o nevydání rozhodnutí ve věci nebo o zamítnutí vedlejšího účastenství), které byly vyhlášeny a která byla přijata během sledovaného roku.

³ Tento procentní podíl nemusí v daném roce korespondovat s rozhodnutími, proti nimž mohl být podán kasační opravný prostředek, která byla vydána ve sledovaném roce, vzhledem k tomu, že lhůta pro podání kasačního opravného prostředku může překrývat dva kalendářní roky.

⁴ Soud pro veřejnou službu se v souladu s pokynem zákonodárce snaží podporovat smírné urovnání sporů. Každý rok je takto ukončen určitý počet věcí. Tyto věci nevedou k vydání „rozhodnutí, proti kterým lze podat kasační opravný prostředek“, na základě kterých se tradičně stanovuje „procentní podíl kasačních opravných prostředků“ ve výroční zprávě, zejména pro Soudní dvůr a Tribunál. Vzhledem k tomu, že „procentní podíl kasačních opravných prostředků“ může být považován za ukazatel „míry zpochybňování“ rozhodnutí daného soudu, odrážel by tento podíl skutečnost lépe, kdyby při jeho stanovení byla zohledněna nejen rozhodnutí, proti kterým lze podat kasační opravný prostředek, ale rovněž ta, proti kterým ho podat nelze právě proto, že je jimi spor urovnán smírně. V tomto sloupci je uveden výsledek tohoto výpočtu.

11. *Různé* – Výsledky kasačních opravných prostředků podaných k Tribunálu (2007–2011)



	2007	2008	2009	2010	2011
Zamítnuté kasační opravné prostředky	6	14	21	27	23
Úplné či částečné zrušení bez vrácení	1	4	9	4	3
Úplné či částečné zrušení s vrácením		3	1	6	4
Celkem	7	21	31	37	30



Kapitola IV

Setkání a návštěvy

A – Oficiální návštěvy a události u Soudního dvora, Tribunálu a Soudu pro veřejnou službu v roce 2011

Soudní dvůr

16. a 17. ledna	Delegace Evropského soudu pro lidská práva
19. ledna	Pan L. Planas Puchades, stálý zástupce Španělského království při Evropské unii
25. ledna	Delegace Association of Lawyers of Russia
31. ledna	Pan R. Répássy, ministr pověřený vedením resortu spravedlnosti na Ministerstvu veřejné správy a spravedlnosti Maďarské republiky, v rámci maďarského předsednictví Rady Evropské unie
31. ledna	Delegace Unterausschuss Europarecht des Rechtsausschusses des Deutschen Bundestages
7. února	Delegace Conseil constitutionnel Francouzské republiky
7. a 8. února	Delegace Kasačního soudu Turecké republiky
8. března	Delegace Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a vzory) (OHIM)
10. března	Pan M. Szpunar, náměstek ministra zahraničních věcí Polské republiky
14. a 15. března	Delegace rumunského ústavního soudu
18. března	Präsidenten der deutschsprachigen Zeitungsverlegerverbände
22. března	Delegace švédského parlamentu – Committee on the Constitution
27. až 29. března	Delegace Sítě předsedů nejvyšších soudů členských států Evropské unie
5. dubna	J. E. pan W. E. Kennard, velvyslanec Spojených států amerických při Evropské unii
5. dubna	Delegace Niedersächsischer Staatsgerichtshof
11. dubna	Delegace švédského parlamentu – Committee on Taxation
11. dubna	Pan M. Kjærum, ředitel Agentury Evropské unie pro základní práva
11. dubna	Pan C. Predoiu, rumunský ministr spravedlnosti
11. až 13. dubna	Delegace Soudního dvora Hospodářského a měnového společenství střední Afriky (CEMAC), Soudního dvora Hospodářského společenství států západní Afriky (CEDEAO) a Soudního dvora Západoafrické hospodářské a měnové unie (UEMOA)
12. dubna	Pan R. Sikorski, ministr zahraničních věcí Polské republiky
1. až 3. května	Delegace Nejvyššího soudu Dánského království
5. května	Pan D. Grieve, Attorney General for England and Wales, a pan E. Garnier, Solicitor General for England and Wales
5. května	Návštěva správní rady Institute for European Affairs (INEA)
5. května	Paní I. Degutienė, předsedkyně Parlamentu Litevské republiky
15. až 17. května	Delegace Ústavního soudu Slovenské republiky
20. června	Delegace Smíšeného parlamentního výboru EU Mexiko
24. června	Schůze zmocněnců členských států a orgánů Evropské unie
26. a 27. června	Delegace Bundesverfassungsgericht
27. června	Delegace Nejvyššího soudu Bývalé jugoslávské republiky Makedonie

30. června	Pan M. Boddenberg, ministr pro spolkové záležitosti Spolkové země Hesensko (Spolková republika Německo)
30. června	Paní D. Wallis, místopředsedkyně Evropského parlamentu
6. září	Delegace právního výboru švédského parlamentu
7. září	Pan P. Tempel, stálý zástupce Spolkové republiky Německo při Evropské unii
21. a 22. září	Delegace Ministerstva zahraničních věcí Estonské republiky
22. září	Pan E. Uhlenberg, předseda Parlamentu Spolkové země Severní Porýní – Vestfálsko (Spolková republika Německo)
25. až 27. září	Nejvyšší státní zástupce a státní zástupci Dánského království
30. září	Pan J. M. Fernandes, zpravodaj rozpočtového výboru Evropského parlamentu
4. října	Pan W. Grahmmer, stálý zástupce Rakouské republiky při Evropské unii
7. října	Pan U. Mifsud Bonnici, bývalý prezident Republiky Malta
10. a 11. října	5e Luxemburger Expertenforum zur Entwicklung des Unionsrechts
11. října	Pan U. Corsepius, generální tajemník Rady Evropské unie
11. října	Předání sochy „Two Couplets“ paní B. Ohlsson, ministryně pro evropské záležitosti Švédského království
12. až 14. října	Delegace Soudního dvora Hospodářského společenství států západní Afriky (CEDEAO)
17. a 18. října	Delegace soudců Cour de cassation Francouzské republiky
17. a 18. října	První seminář španělských právníků: „La Carta de los derechos fundamentales de la Unión europea“
27. října	Paní B. Karl, spolková ministryně spravedlnosti Rakouské republiky
27. října	J. E. pan J.-F. Terral, velvyslanec Francouzské republiky v Lucemburském velkovévodství
27. října	Paní A.-M. Henriksson, ministryně spravedlnosti Finské republiky, pan. J. Store, stálý zástupce Finské republiky při Evropské unii, J. E. paní M. Lehto, velvyslankyně Finské republiky v Lucemburském velkovévodství
7. listopadu	Pan M. Sudo, soudce japonského nejvyššího soudu
11. listopadu	Pan H. Koh, právní poradce ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických, a J. E. pan R. Mandell, designovaný velvyslanec Spojených států amerických v Lucemburském velkovévodství
21. až 23. listopadu	Fórum soudců
28. až 29. listopadu	Delegace Kasačního soudu Turecké republiky
29. listopadu	Delegace soudců vyšších soudů Čínské lidové republiky
13. prosince	Delegace Komise Západoafrické hospodářské a měnové unie (UEMOA)
14. prosince	J. E. pan I. Rizopoulos, designovaný velvyslanec Řecké republiky v Lucemburském velkovévodství

Tribunál

31. ledna	Návštěva maďarského předsednictví Rady Evropské unie
8. března	Návštěva delegace Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a vzory) (OHIM)

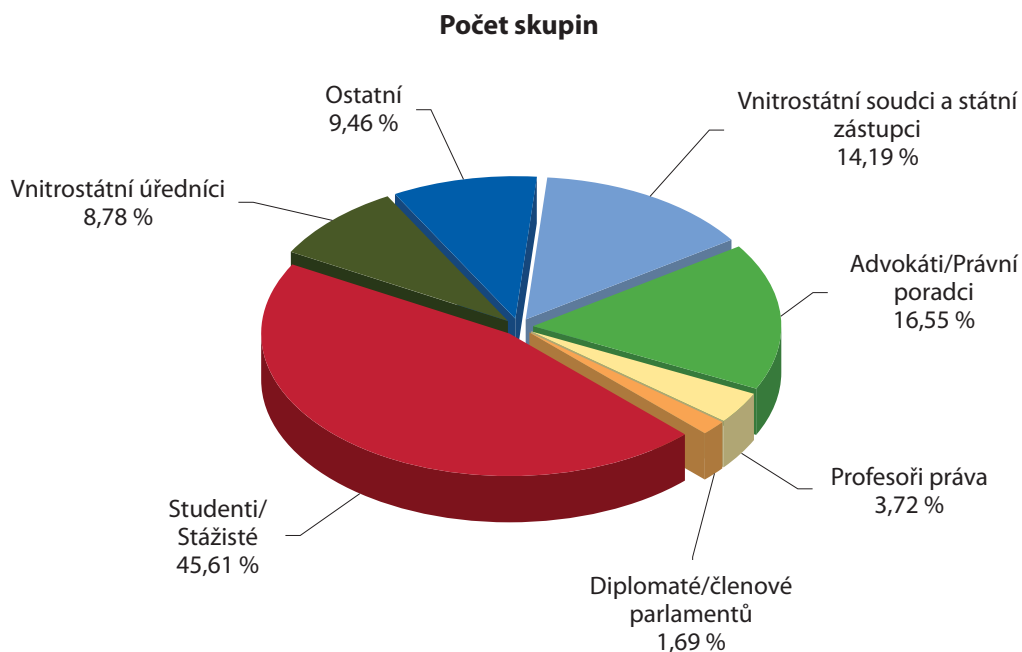
10. března	Návštěva pana M. Szpunara, náměstka ministra zahraničních věcí Polské republiky
2. a 3. května	Návštěva delegace Nejvyššího soudu Dánského království
30. června	Návštěva paní D. Wallis, místopředsedkyně Evropského parlamentu
22. září	Návštěva delegace Ministerstva zahraničních věcí Estonské republiky
23. září	Návštěva J. E. paní M. Lehto, velvyslankyně Finské republiky v Lucemburském velkovévodství
10. října	Návštěva pana R. Cachia Caruany, stálého zástupce Republiky Malta při Evropské unii
27. října	Návštěva pana G. F. Ioannidise, státního tajemníka Ministerstva spravedlnosti Řecké republiky
7. listopadu	Návštěva pana M. Suda, soudce nejvyššího japonského soudu
28. listopadu	Návštěva delegace Kasačního soudu Turecké republiky
30. listopadu	Návštěva delegace Lotyšské republiky
6. prosince	Návštěva pana P. N. Diamandourose, evropského veřejného ochránce práv

Soud pro veřejnou službu

11. a 12. července	Návštěva paní K. M. Lueken, rady soudní kanceláře Správního tribunálu Organizace spojených národů se sídlem v New Yorku
20. září	Návštěva paní M. de Sola Domingo, mediátorky Evropské komise
6. prosince	Návštěva pana P. N. Diamandourose, evropského veřejného ochránce práv

B – Studijní návštěvy (2011)

1. Rozdělení podle typů skupin



	Vnitrostátní soudci a státní zástupci	Advokáti/Právní poradci	Profesoři práva	Diplomaté/členové parlamentů	Studenti/Stážisté	Vnitrostátní úředníci	Ostatní	Celkem
Počet skupin	84	98	22	10	270	52	56	592

2. Studijní návštěvy – Rozdělení podle jednotlivých členských států (2011)



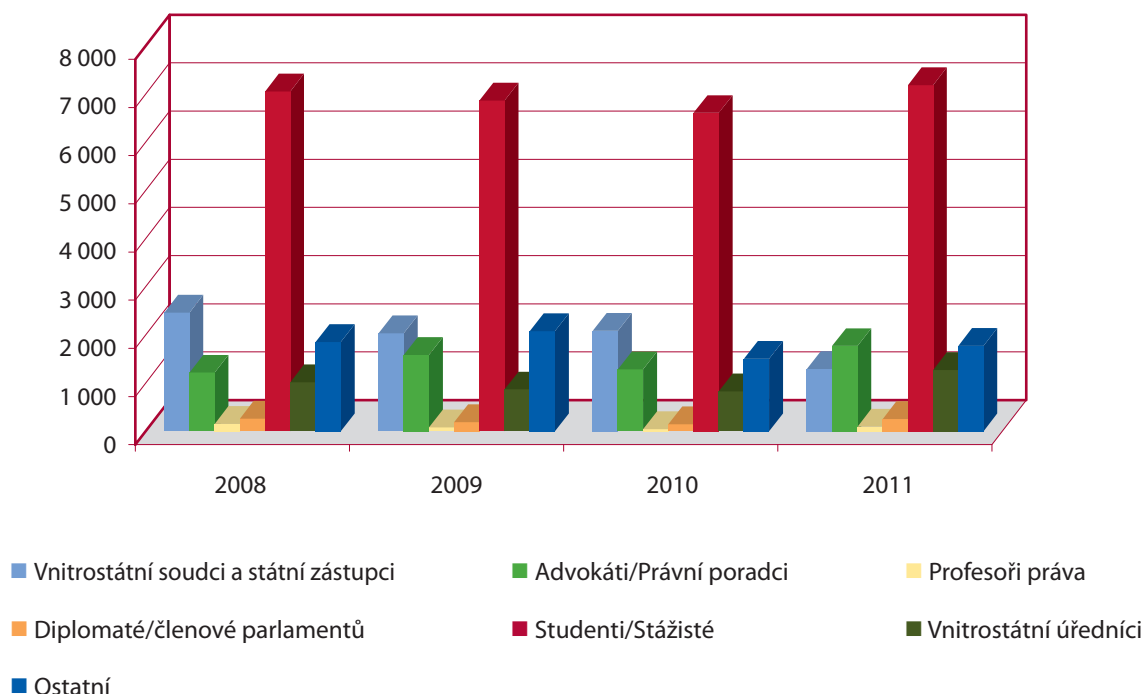
	Počet návštěvníků							Počet skupin
	Vnitrostátní soudci a státní zástupci	Advokáti/ Právní poradci	Profesoři práva	Diplomaté/ členové parlamentů	Studenti/ Stážisté	Vnitrostátní úředníci	Ostatní	
BE	31	15			352	26	47	471
BG	6	80		6				92
CZ	3				63			66
DK					164	15	91	270
DE	251	343		83	901	211	662	2 451
EE						14		14
IE			8		54			62
EL	8				64			72
ES	60				95		17	172
FR	163	59			823	46	239	1 330
IT	2	23	20		320	8	32	405
CY	10				18			28
LV		10			30			40
LT			4	8	28	33		73
LU	8	45		26	30	22	97	228
HU			8		160		47	215
MT					32			32
NL				54	140	14		208
AT					205		18	223
PL		79			7			86
PT		195			1			196
RO	25				42	18		85
SI		10	5		143			158
SK	40				104			144
FI		30			46	30	20	126
SE	118	4		8		6	11	147
UK	56	53	30		88			227
třetí země	400	156	24	57	1 443	80	168	2 328
Smloušené skupiny (EU)	114	669		12	1 828	751	328	3 702
Celkem	1 295	1 771	99	254	7 181	1 274	1 777	13 651
								592

3. Fórum pro vnitrostátní soudce a státní zástupce (2011)

BE	5	DK	3	IE	2	FR	13	LV	2	HU	6	AT	5	RO	7	FI	3
BG	5	DE	10	EL	6	IT	13	LT	3	MT	1	PL	12	SI	2	SE	3
CZ	6	EE	2	ES	13	CY	2	LU	2	NL	6	PT	6	SK	3	UK	12

Celkem | 153

4. Vývoj počtu a druhu návštěvníků (2008–2011)



Počet návštěvníků

	Vnitrostátní soudci a státní zástupci	Advokáti/Právní poradci	Profesori práva	Diplomaté/členové parlamentů	Studenti/Stážisté	Vnitrostátní úředníci	Ostatní	Celkem
2008	2 463	1 219	156	262	7 053	1 016	1 854	14 023
2009	2 037	1 586	84	193	6 867	870	2 078	13 715
2010	2 087	1 288	47	146	6 607	830	1 507	12 512
2011	1 295	1 771	99	254	7 181	1 274	1 777	13 651

C – Slavnostní zasedání roce 2011

24. ledna	Slavnostní zasedání u příležitosti slavnostního závazku dvou nových členů Evropského účetního dvora
11. dubna	Pietní shromáždění k uctění památky pana Pierra Pescatoreho a pana Antonia Saggia
19. září	Slavnostní zasedání u příležitosti nástupu do funkce paní M. Kančevy jako soudkyně Tribunálu
26. září	Slavnostní zasedání u příležitosti slavnostního závazku dvou nových členů Evropského účetního dvora
6. října	Slavnostní zasedání u příležitosti skončení funkčního období a odchodu paní soudkyně P. Lindh a nástupu do funkce pana C. G. Fernlunda jako soudce Soudního dvora, jakož i skončení funkčního období a odchodu pana předsedy P. Mahoneyho a soudců pana H. Tagarase a pana S. Gervasoniho a nástupu do funkce pana E. Perilla, pana R. Barentse a pana K. Bradleyho jako soudců u příležitosti částečné obnovy Soudu pro veřejnou službu

D – Návštěvy a účast na oficiálních akcích

Soudní dvůr

1. ledna	Zastoupení Soudního dvora na novoroční recepci ve Valettě, na pozvání prezidenta Republiky Malta
7. ledna	Zastoupení Soudního dvora na slavnostním zasedání Cour de cassation Francouzské republiky v Paříži u příležitosti začátku roku 2011
11. ledna	Účast předsedy Soudního dvora na recepci pořádané Jeho Královskou Výsostí lucemburským velkovévodou u příležitosti Nového roku
13. ledna	Zastoupení Soudního dvora na recepci u příležitosti Nového roku, pořádané v Berlíně prezidentem Spolkové republiky Německo
25. ledna	Zastoupení Soudního dvora na „Rechtspolitischen Neujahrsempfang 2011“ v Berlíně, na pozvání ministryně spravedlnosti Spolkové republiky Německo
28. ledna	Účast delegace Soudního dvora na slavnostním zasedání Evropského soudu pro lidská práva a na semináři „Quelles sont les limites à l'interprétation évolutive de la Convention“ ve Štrasburku
10. února	Účast předsedy Soudního dvora na konferenci „Implementing the Lisbon Treaty“, pořádané v Bruselu Evropskou komisí a Výborem poradců pro evropskou politiku
14. února	Účast předsedy Soudního dvora na oslavě 350. výročí Nejvyššího soudu Dánského království v Kodani
21. března	Zastoupení Soudního dvora na semináři pořádaném ve Štrasburku Evropským soudem pro lidská práva u příležitosti vydání manuálu „Handbook on European Non-Discrimination Case-Law“
21. a 22. března	Oficiální návštěva delegace Soudního dvora na Judiciary of England and Wales v Londýně
31. března	Zastoupení Soudního dvora na slavnostním zasedání pořádaném v Mnichově u příležitosti odchodu pana W. Spindlera, předsedy Spolkového finančního soudu, na pozvání ministryně spravedlnosti Spolkové republiky Německo
8. a 9. května	Zastoupení Soudního dvora na schůzi správní rady Sdružení státních rad a nejvyšších správních soudů Evropské unie v Madridu
19. května	Zastoupení Soudního dvora na sympoziu komparativního práva na téma „Kontrola ústavnosti v Evropě“, pořádaném Evropskou federací správních soudců (FEJA) v Paříži
19. až 21. května	Zastoupení Soudního dvora na „First St Petersburg International Legal Forum“ v Sankt-Petěrburgu
23. až 27. května	Zastoupení Soudního dvora na 15. kongresu Konference evropských ústavních soudů v Bukurešti
25. května	Setkání delegace Soudního dvora s ministrem R. Pofallou, vedoucím Spolkového kancléřství, a paní S. Leutheusser-Schnarrenberger, ministryní spravedlnosti Spolkové republiky Německo, v Berlíně
26. května	Zastoupení Soudního dvora na zahajovací schůzi plenárního zasedání Sítě nejvyšších státních zástupců u nejvyšších soudů členských států Evropské unie, za přítomnosti prezidenta Italské republiky, v Římě

31. května	Zastoupení Soudního dvora na pozvání prezidenta Italské republiky na oslavě pořádané v Římě u příležitosti italského státního svátku
1. června	Účast předsedy Soudního dvora na zakládajícím kongresu Evropského institutu práva v Paříži
20. června	Oficiální návštěva delegace Soudního dvora na Nejvyšším soudu Chorvatské republiky v Záhřebu
20. června	Zastoupení Soudního dvora na konferenci nazvané „Practical application of Regulation (EC) N° 2201/2003 – on the eve of review“, pořádané v Budapešti maďarským předsednictvím Rady Evropské unie a Evropskou komisí
23. června	Účast členů Soudního dvora na oslavách lucemburského státního svátku
24. června	Zastoupení Soudního dvora, na pozvání prezidenta Republiky Slovinsko, na oslavách a recepci pořádaných v Lublani u příležitosti slovinského státního svátku
24. července	Účast předsedy Soudního dvora na recepci pořádané v Athénách prezidentem Řecké republiky u příležitosti výročí obnovy republiky
29. a 30. července	Účast předsedy Soudního dvora na oslavách pořádaných v Sofii u příležitosti 20. výročí Ústavního soudu Bulharské republiky na pozvání předsedy tohoto soudu
4. až 6. září	Účast předsedy Soudního dvora na semináři pořádaném ve Stockholmu ministrem zahraničních věcí Švédského království na počest paní soudkyně P. Lindh
28. září	Účast delegace Soudního dvora na oslavách 60. výročí Bundesverfassungsgericht v Karlsruhe
30. září	Zastoupení Soudního dvora na oslavě Verfassungstag ve Vídni
3. října	Oficiální návštěva delegace Soudního dvora na Evropském soudu pro lidská práva ve Štrasburku
3. října	Zastoupení Soudního dvora na oslavách Opening of the Legal Year na pozvání Lorda Chancellora v Londýně
3. října	Zastoupení Soudního dvora na oficiálních oslavách pořádaných u příležitosti státního svátku Spolkové republiky Německo
13. a 14. října	Zastoupení Soudního dvora na 7. sympoziu evropských soudců v oblasti ochranných známek a vzorů v Alicante
20. října	Setkání delegace Soudního dvora s panem D. Tussem, předsedou vlády Polské republiky v rámci polského předsednictví Rady Evropské unie v Bruselu
25. října	Zastoupení Soudního dvora na oficiálních oslavách 19. výročí Ústavy Litevské republiky ve Vilniusu
31. října	Zastoupení Soudního dvora na oslavě 180. výročí Státní rady Italské republiky v Římě
31. října až 2. listopadu	Oficiální návštěva delegace Soudního dvora na Ústavním soudu Republiky Malta
10. listopadu	Zastoupení Soudního dvora na zasedání týkajícím se základních práv „The implementation of the EU Charter of Fundamental Rights two years after the Lisbon Treaty's entry into force“ v Evropském parlamentu v Bruselu

16. a 17. listopadu	Zastoupení Soudního dvora na mezinárodní konferenci pořádané v Budapešti Výborem pro veřejné zakázky Maďarské republiky na téma „Actual Questions of Public Procurements in the European Union and in the Member States“
23. a 24. listopadu	Zastoupení Soudního dvora na semináři odborníků k aplikaci Listiny základních práv Evropské unie soudy členských států, pořádaném v Haagu Státní radou Nizozemského království
25. listopadu	Zastoupení Soudního dvora na semináři na téma „Dallo Statuto albertino alla Costituzione repubblicana“, pořádaném v Římě Ústavním soudem Italské republiky u příležitosti oslavy 150 let sjednocení Itálie
15. prosince	Účast předsedy Soudního dvora na konferenci pořádané v Berlíně Spolkovou zemí Hesensko na téma „Hessen und der EuGH im Dialog“
23. prosince	Zastoupení Soudního dvora na pozvání předsedy Republiky Slovinsko na recepci pořádané v Lublani u příležitosti svátku nezávislosti a národní jednoty

Tribunál

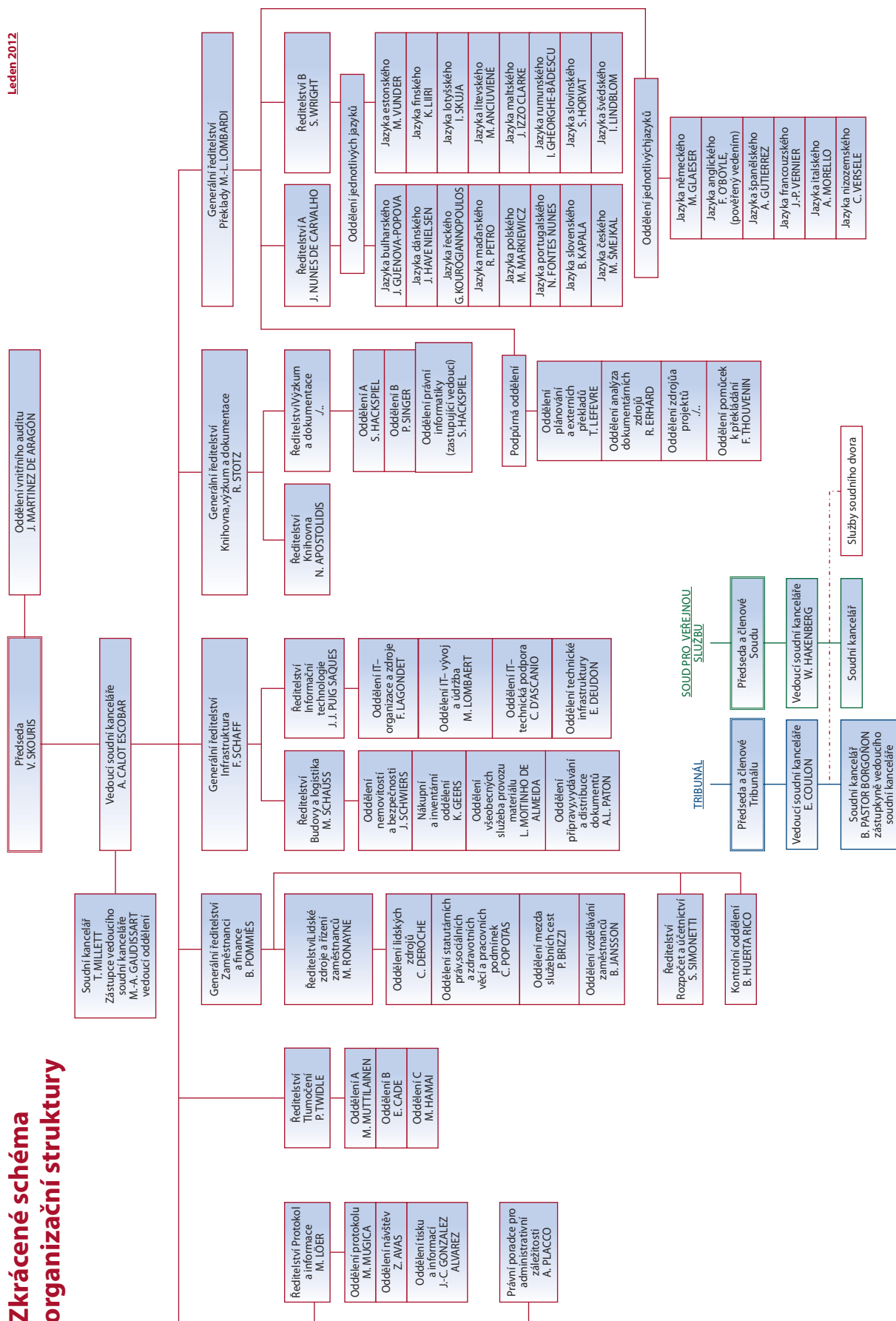
1. ledna	Zastoupení Tribunálu na tradiční novoroční recepci pořádané ve Valettě prezidentem Republiky Malta
19. ledna	Zastoupení Tribunálu na recepci Spolkového kancléře Rakouské republiky a místokancléře u příležitosti oficiálních oslav Nového roku
25. ledna	Zastoupení Tribunálu na recepci „Rechtspolitischen Neujahrsempfang 2011“, pořádané v Berlíně ministryní spravedlnosti Spolkové republiky Německo
14. února	Zastoupení Tribunálu u příležitosti oslavy 350. výročí vzniku Højesteret, pořádané v Kodani panem M. Torben Melchiorem, předsedou Nejvyššího soudu Dánského království
14. a 15. dubna	Zastoupení Tribunálu na „XV. Internationale Kartellkonferenz“ pořádané Bundeskartellamt v Berlíně
19. až 21. května	Zastoupení Tribunálu na 6. fóru evropských právníků
30. května až 1. června	Zastoupení Tribunálu na oficiální návštěvě Malty na pozvání předsedy nejvyššího soudu
31. května	Zastoupení Tribunálu na recepci prezidenta Italské republiky v Římě u příležitosti státního svátku
23. června	Zastoupení Tribunálu na oslavě lucemburského státního svátku slavnostním Te deum následovaném recepcí na velkovévodském dvoře
24. července	Zastoupení Tribunálu na recepci pořádané v Athénách prezidentem Řecké republiky u příležitosti 37. výročí obnovy republiky
28. září	Zastoupení Tribunálu na slavnostním předání vyznamenání za zásluhy soudům a profesorům práva prezidentem Polské republiky ve Varšavě
30. září	Zastoupení Tribunálu na oslavě 91. výročí Ústavy Rakouské republiky ve Vídni
2. a 3. října	Zastoupení Tribunálu na slavnostním zahájení soudního roku ve Westminster Abbey v Londýně
3. října	Zastoupení Tribunálu na recepci pořádané prezidentem Německé spolkové republiky u příležitosti německého státního svátku

12. až 15. října	Zastoupení Tribunálu na 7. sympoziu evropských soudců pořádaném v Alicante Úřadem pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a vzory)
14. a 15. listopadu	Zastoupení Tribunálu na konferenci „Die freiheitliche Grundordnung der Europäische Union“ pořádané v Berlíně ministerstvem pro hospodářství a technologii
24. listopadu	Zastoupení Tribunálu na konferenci pořádané v Trevíru Akademií evropského práva na téma „Transnational Use of Video Conferencing in Court“
6. prosince	Zastoupení Tribunálu na oficiální recepci pořádané prezidentkou Finské republiky u příležitosti svátku nezávislosti

Soud pro veřejnou službu

21. a 22. března 2011	Návštěva Národní justiční akademie v Soluni
16. a 17. května 2011	Návštěva na Nejvyšším soudu a Ústavním soudu Maďarské republiky
22. a 23. září 2011	Návštěva na Nejvyšším soudu a Ústavním soudu Španělského království

Zkrácené schéma organizační struktury



Soudní dvůr Evropské unie

Výroční zpráva 2011 – Přehled činnosti Soudního dvora, Tribunálu a Soudu pro veřejnou službu Evropské unie

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie

2012 — 264 s. — 21 x 29,7 cm

Katalogové číslo: QD-AG-12-001-CS-C

ISBN 978-92-829-1158-7

doi:10.2862/77340

ISSN 1831-8398



■ Úřad pro publikace

ISBN 978-92-829-1158-7



9 789282 911587

JAK ZÍSKAT PUBLIKACE EU

Bezplatné publikace:

- prostřednictvím stránek EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- v zastoupeních a delegacích Evropské komise.
Jejich kontaktní údaje naleznete na adrese <http://ec.europa.eu>
nebo si je můžete vyžádat faxem na čísle +352 2929-42758.

Placené publikace:

- prostřednictvím stránek EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Předplatné (např. roční řady *Úředního věstníku Evropské unie*, sbírky rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie):

- u některého z prodejců Úřadu pro publikace Evropské unie
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_cs.htm).

